

შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი

როგორ მოვემზადოთ მასწავლებელთა

სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის

დამხმარე მასალათა კრებული

დაწყებითი საფეხურის პედაგოგებისთვის

კრებული წარმოადგენს „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ საკუთრებას და დაცულია საქართველოს კანონით – „საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ“. „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ ნებართვის გარეშე დაუშვებელია ტექსტში რაიმე ცვლილების შეტანა, მისი რეპროდუქცია, თარგმნა და სხვა საშუალებებით (როგორც ბეჭდვითი, ასევე ელექტრონული ფორმით) გავრცელება, აგრეთვე იკრძალება კრებულის გამოყენება კომერციული მიზნებისათვის.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

შესავალი	3
I - VI კლასების მასწავლებელთა საგნობროვი სასერტიფიკაციო ტესტის სტრუქტურა	5
პროფესიული ცოდნა და მეთოდიკა	6
I - VI კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტის დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები	7
I - VI კლასების ბუნებისმეტყველების მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტის დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები	27
I - VI კლასების მათემატიკის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტის დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები	34
კითხვისა და წერის სწავლება	46
აკადემიური უნარები.....	52
წაკითხული ტექსტის გააზრება	52
ანალიტიკური წერა	58
რეკომენდებული ლიტერატურა.....	65
დანართი	66
საგამოცდო პროგრამები	66
2014 წელს სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტები	83
I - VI კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტი	83
შეფასების სქემა	111
I - VI კლასების ბუნებისმეტყველების მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტი	119
შეფასების სქემა	145
I - VI კლასების მათემატიკის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტი	152
შეფასების სქემა	181

ძვირფასო პედაგოგებო,

2005 წლიდან პედაგოგის პროფესია რეგულირებად დარგად არის გამოცხადებული სახელმწიფოს მიერ. ამ დარგის სპეციალისტმა უნდა ჩააბაროს საგნობრივი სასერტიფიკაციო გამოცდა, რათა კარიერული წინსვლის საშუალება მიეცეს. მასწავლებლის პროფესიისადმი სახელმწიფოს ამგვარი მიდგომა ხაზს უსვამს მის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ქვეყნისათვის.

2011 წელს პირველად ჩატარდა სასერტიფიკაციო გამოცდა დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის, რომლებიც I - IV კლასებში სამ ძირითად საგანს - ქართულ ენასა და ლიტერატურას, ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკას - ასწავლიან. ეს გამოცდა გათვალისწინებული იყო მხოლოდ გარდამავალი ეტაპისთვის (2014 წლამდე), ვინაიდან, კანონის თანახმად, დაწყებითი საფეხური I - VI კლასებს მოიცავს. გამოცდების ეროვნულმა ცენტრმა 2012 წელს დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებს საგნობრივი გამოცდებიც შესთავაზა. ეს გამოცდები იმ პედაგოგებისთვისაა, რომლებიც I - VI კლასებში მხოლოდ ერთ საგანს (ქართულ ენასა და ლიტერატურას, ბუნებისმეტყველებას ან მათემატიკას) ასწავლიან. 2015 წლიდან სწორედ ამ გამოცდით შეძლებენ საკუთარი კომპეტენციის დადასტურებას დაწყებით საფეხურზე სწავლების მსურველები.

ჩვენი აზრით, დაწყებით საფეხურზე სწავლება ყველაზე საპასუხისმგებლო და რთული საქმეა. დაწყებითი კლასები არის საფუძველი ადამიანის სასწავლო საქმიანობისა არა მხოლოდ სკოლაში, არამედ უმაღლეს სასწავლებელშიც. შეიძლება ითქვას, სწორედ აქ იძენს ადამიანი იმ ძირითად ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს, რომლებსაც მუდმივად იყენებს ცხოვრებაში, მომავალ პროფესიულ საქმიანობაში. სოციალიზაციის ერთ-ერთ პირველ ეტაპსაც ბავშვი ამ პერიოდში გადის. შესაბამისად, მასწავლებელს, რომელმაც უნდა გააცნოს მოსწავლეს თანატოლები, შეაგუოს სასკოლო ცხოვრებას, ხელი შეუწყოს იმ უნარების განვითარებას, რომლებიც საფუძვლად დაედება ბავშვის მომავალ სასწავლო საქმიანობას, ძალზე სერიოზული მოვალეობა აკისრია. ამ საპატიო მოვალეობის შესასრულებლად საჭირო პედაგოგიური უნარები, ცოდნა და კომპეტენცია განსაზღვრულია დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტით. სტანდარტი არის ის დოკუმენტი, რომელსაც ვეყრდნობით სასერტიფიკაციო ტესტის შედგენისას.

სასერტიფიკაციო გამოცდის მიზანია, გამოავლინოს მასწავლებლის პროფესიონალიზმი, დაადასტუროს, რომ მასწავლებლის ცოდნა და მოსწავლისთვის ცოდნის გადაცემის უნარი შეესაბამება სტანდარტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს. თქვენი გამოცდილება დაგეხმარებათ, წარმატებით გაართვათ თავი ამ გამოცდას, მით უფრო, რომ ყოველდღიურ პროფესიულ საქმიანობაში ამაზე უფრო რთული და მოულოდნელი "გამოცდების" ჩაბარება გიხდებათ.

დაწყებითი საფეხურის პედაგოგთა სასერტიფიკაციო ტესტების მომზადება გამოცდების ეროვნული ცენტრის ზოგადი უნარების ჯგუფს დაევალა. ჯგუფი აქტიურად თანამშრომლობს პედაგოგებთან, ითვალისწინებს მათს მოსაზრებებს, რათა სათანადო პირობები შეუქმნას მათ საკუთარი პროფესიონალიზმის გამოსავლენად.

წინამდებარე კრებულში წარმოდგენილია დეტალური ინფორმაცია დაწყებითი საფეხურის პედაგოგთა სასერტიფიკაციო ტესტების, მათი დანიშნულებისა და სტრუქტურის შესახებ. აქ განხილულია ტესტურ დავალებათა ნიმუშები, მოცემულია რეკომენდაციები ამა თუ იმ ტიპის დავალებათა შესასრულებლად. ვფიქრობთ, ყოველივე ეს დაგეხმარებათ გამოცდის წარმატებით ჩაბარებაში.

გისურვებთ წარმატებას!

I - VI კლასების მასწავლებელთა საგნობრივი სასერტიფიკაციო ტესტის სტრუქტურა

I - VI კლასების პედაგოგთათვის საგნობრივი გამოცდები 2012 წელს პირველად ჩატარდა. გამოცდის ჩაბარება შეუძლიათ ქართული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკისა და ბუნებისმეტყველების მასწავლებლებს.

თითოეული საგნის სასერტიფიკაციო ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და მეთოდისა (60 ქულა) და აკადემიური უნარები (20 ქულა). შესაბამისად, თითოეული საგნობრივი ტესტის მაქსიმალური ქულაა 80.

საგნობრივი სასერტიფიკაციო ტესტების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი 60%-ია. შესაბამისად, გამოცდის წარმატებით ჩასაბარებლად აპლიკანტმა უნდა დააგროვოს ქულათა საერთო რაოდენობის 60%-ზე მეტი - 80 ქულიანი ტესტის შემთხვევაში 49 ქულა.

თუმცა, 49 ქულის მოპოვება შესაძლებელია მხოლოდ ერთი ნაწილის - პროფესიული ცოდნისა და მეთოდის - დავალებათა შესრულებით. იმისათვის, რომ აპლიკანტმა აკადემიური უნარების ნაწილის დავალებებიც შეასრულოს და ამ კომპონენტშიც დაადასტუროს თავისი კომპეტენცია, დადგენილია საგანგებო ზღვარი აკადემიური უნარების ნაწილისთვის - ქულათა საერთო რაოდენობის 40%. შესაბამისად, ამ ნაწილში ზღვრის გადასალახად აპლიკანტმა უნდა დააგროვოს ქულათა საერთო რაოდენობის 40%-ზე მეტი, სულ მცირე, 9 ქულა.

პროფესიული ცოდნის და მეთოდის ნაწილის მნიშვნელოვანი ბლოკია კითხვისა და წერის სწავლება, რომელსაც ამ ნაწილის ქულათა მეოთხედი დაეთმო. კითხვისა და წერის სწავლების თანამედროვე მიდგომების ცოდნა, გაცნობიერება იმისა, თუ რა უნარები უდევს საფუძვლად კითხვის ათვისების პროცესს, მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლისთვის, არამედ დაწყებითი საფეხურის ნებისმიერი სხვა საგნის პედაგოგისთვისაც. მაგალითად, არცთუ იშვიათად მოსწავლის მიერ მათემატიკური ამოცანის ამოხსნისას შეცდომის დაშვების მიზეზი არის დავალების პირობის წაკითხვისა და გაგების პრობლემა და არა ხარვეზები მათემატიკის ცოდნაში. ასეთ შემთხვევაში მასწავლებელს უნდა შეეძლოს მისთვის შესაბამისი დახმარების სტრატეგიის შეთავაზება. წერისა და კითხვის ათვისების პრობლემის მქონე ბავშვები ხშირად აწყდებიან სირთულეებს სხვადასხვა წერითი დავალების შესრულების დროსაც. მაგალითად, თუ ბავშვს სიტყვის ბგერითი ანალიზი და სინთეზი უჭირს, მას გაუჭირდება დავალების პირობის კარნახით ჩაწერაც. მიუხედავად იმისა, თუ რომელ საგანს ასწავლის, პედაგოგი ვალდებულია, მოსწავლეს სათანადო დახმარება შესთავაზოს. კითხვისა და წერის ათვისების სირთულეების დაძლევა მხოლოდ სხვადასხვა საგნის პედაგოგთა თანამშრომლობით არის შესაძლებელი. შესაბამისად, კითხვისა და წერის სწავლების ბლოკი (ისევე, როგორც წაკითხული ტექსტის გააზრებისა და ანალიტიკური წერის ბლოკები) I - VI კლასების სხვადასხვა საგნობრივ სასერტიფიკაციო ტესტში ერთმანეთის მსგავსია.

I - VI კლასების საგნობრივი სასერტიფიკაციო ტესტის პროფესიული ცოდნისა და მეთოდის ნაწილში მხოლოდ ერთი საგნის (ქართული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის ან ბუნებისმეტყველების) ტესტური დავალებებია წარმოდგენილი. დავალებები სხვადასხვაგვარია როგორც ფორმატის, ისე სირთულის თვალსაზრისით. თითოეული საგნის საგამოცდო პროგრამა მოცემულია დანართში.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდика

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი ამზადებს სამ საგნობრივ სასერტიფიკაციო გამოცდას: 1. ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, 2. მათემატიკასა და 3. ბუნებისმეტყველებაში. საგნობრივი სასერტიფიკაციო ტესტების პროფესიული ცოდნისა და მეთოდის ნაწილით მოწმდება შესაბამისი საგნისა და მისი სწავლების მეთოდის ცოდნა. მოსწავლეთათვის მასალის სწორად შერჩევა და მიწოდება, მათი მიღწევების სწორად შეფასება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დაწყებით საფეხურზე, რადგან აქ იქმნება ბავშვის სასწავლო ქცევის საფუძველი, ამ ეტაპზე იძენს ის ძირითად ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს, რომლებიც განმსაზღვრელია მისი მომავალი ინტელექტუალური საქმიანობისთვის. ამიტომ პროფესიული ცოდნისა და მეთოდის ნაწილი ტესტის ძირითად ნაწილს წარმოადგენს.

ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტი

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

1. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ წამოადგენს ფონეტიკურ მოვლენას?

- (ა) კუმშვა
- (ბ) კვეცა
- (გ) ბრუნება
- (დ) ასიმილაცია

დაწყებითი საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის პროფესიულ სტანდარტში ხაზგასმითაა აღნიშნული, რომ პედაგოგმა უნდა იცოდეს ენის ზოგადი ფონეტიკური მახასიათებლებისა და კონკრეტული ფონეტიკური მოვლენების შინაარსი.

მოცემული დავალების მიზანია, შეამოწმოს, აქვს თუ არა მასწავლებელს ცოდნა ფონეტიკური მოვლენების შესახებ. ფონეტიკა ენის სამეტყველო ბგერათა სისტემას შეისწავლის. კუმშვა, იგივე რედუქცია, ფუძეთანხმოვნითანი სახელების ფუძის ბოლო მარცვლიდან ნათესაობით, მოქმედებით და ვითარებით ბრუნვებში ხმოვნის „შეკუმშვას“, ამოვარდნას ჰქვია. იკუმშება სამი ხმოვანი – ა, ე, ო. კუმშვა, ისევე როგორც კვეცა (ხმოვანფუძიან სიტყვებში, ნათესაობით და მოქმედებით ბრუნვებში ფუძის ბოლოკიდურა ხმოვნის ჩამოშორება – ა, ე;) და ასიმილაცია (მის წინ ან შემდეგ მდგომი ბგერისაგან ბგერის მიმსგავსება) ბგერის ცვალებადობასთან, დაკარგვასთან, ჩამოშორებასთან, წინა თუ უკანა ბგერათა გავლენით ბგერების შეცვლასთან არის დაკავშირებული და, შესაბამისად, ფონეტიკურ მოვლენებად ითვლება. ბრუნება არსებითი სახელების ძირითადი ფორმაცვალებაა, რაც არ უკავშირდება ბგერას და, ზოგადად, ფონეტიკურ მახასიათებლებს.

შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

3. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება?

- (ა) თუ კაცს ცოდნა არა აქვს, გასტანჯავს წუთისოფელი
- (ბ) ყველანი ერიდებოდნენ ავთანდილთან ზამთრობით სტუმრობას, რადგან ის უბუხრო და შუშაჩაუსმელ ოთახში გათევინებდა ღამეს
- (გ) საამაყო ისეთი ერთგული მეგობარი, როგორც მე მყავს
- (დ) შინ ადრე დაბრუნდა, რათა ახალი წელი ცოლ-შვილთან ერთად გაეტარებინა

მოცემული დავალების მიზანია, შეამოწმოს დაწყებითი საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის პროფესიული ცოდნა სინტაქსში. პედაგოგს ევალება რთულ ქვეწყობილ წინადადებათა შორის ამოიცნოს მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება.

მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება უკვე მომხდარი ფაქტით განსაზღვრულ მოქმედებას გულისხმობს ("ყველანი ერიდებოდნენ ... სტუმრობას, რადგან ის უბუხრო და შუშაჩაუსმელ ოთახში გათევინებდა ღამეს). მთავარ წინადადებაში გადმოცემული მოვლენის მიზეზი მითითებულია დამოკიდებულ წინადადებაში. რთულ წინადადებაში მთავარ და მიზეზის გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებას შორის იმიტომ – რადგანაც (რომ) მისამართი სიტყვა და წევრ-კავშირია გამოყენებული. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ბ).

განვიხილოთ პასუხის დანარჩენი ვარიანტები.

პასუხის (ა) ვარიანტში პირობითი დამოკიდებული წინადადებაა მოცემული. ის წარმოგვიდგენს პირობას, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ მთავარ წინადადებაში აღწერილი ვითარება განხორციელდეს. მაგ., თუკი ხშირად დაურეკავ, არ დაავიწყდება. პირობით დამოკიდებულ წინადადებაში ხშირად გამოიყენება კავშირები: თუ, თუკი, თუ რომ, რომ და ა.შ.

პასუხის (გ) ვარიანტში განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადებაა მოცემული. დამოკიდებული წინადადება მთავარ წევრებსა თუ უბრალო დამატებას ისევე მიემართება, როგორც ჩვეულებრივი განსაზღვრება. შესაბამისად, ამ ტიპის დამოკიდებულ წინადადებათა წევრ-კავშირებია: რომელიც, სადაურიც, როგორიც, რამდენიც და სხვა. აღსანიშნავია, რომ დაცული უნდა იყოს შესაბამისობა მისამართ სიტყვასა და კავშირს შორის: ის – რომელიც, ისეთი – როგორიც (და არა ის სახლი, სადაც მე ვცხოვრობ).

(დ) ვარიანტი მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადების ნიმუშია. ხშირად აღრევა სწორედ მიზნისა და მიზეზის გარემოებათა წევრ-კავშირების გამოყენების დროს ხდება. კერძოდ, ერთმანეთს შეცდომით ენაცვლება როგორც იმიტომ – იმისთვის, ისე რადგან – რათა კავშირები. მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება მომავალში მოსახდენი ამბით განსაზღვრულ მოქმედებას გულისხმობს (ილია დიდხანს ითვლიდა, რათა ყველა ბავშვს მოესწრო დამალვა.) მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება მიუთითებს მთავარ წინადადებაში გადმოცემული მოქმედების მიზანზე. რთულ წინადადებაში მთავარ და მიზნით დამოკიდებულ წინადადებას შორის, როგორც წესი, იმისთვის - რათა, იმისთვის - რომ მისამართი სიტყვა და წევრ-კავშირია წარმოდგენილი.

5. ქვემოთ მოცემულია მოსწავლის ნაწერი, რომელშიც დაშვებულია რამდენიმე გრამატიკული შეცდომა. ამოიწერეთ შეცდომით დაწერილი სიტყვები, მიუთითეთ სწორი ფორმა და პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

~~სახელმძღვანელოში ხშირად გვხვდება არაბე განმარტებული სიტყვები. წიგნს, რომელშიც თავმოყრილია ანბანის მიხედვით დალაგებული უამრავი სიტყვები, დექსიკონი უჭვია. დექსიკონს, ხომელშიც მოცემულია სიტყვათა სწორი დაწვრილობა, თრთფრაფიული ეწოდება. დექსიკონში ერთი და იგივე ასოზე დაწყებული სიტყვები ერთად აჩის დაჯგუფებული, რადგან ჩვენთვის საინსექტისო სიტყვის მნიშვნელობა ადვილათ მოგნახოთ.~~

მოსწავლის ნაწერში შეცდომების აღმოჩენა და მათი გასწორება, ასევე, მოსწავლისთვის იმის ახსნა, თუ რატომ არის მის მიერ გამოყენებული ფორმები მცდარი, მასწავლებლის ყოველდღიური საქმიანობის ნაწილია. დაწყებით საფეხურზე გრამატიკის სწავლებაც, ძირითადად, სწორედ ასეთი ფორმით ხორციელდება. ვფიქრობთ, მოცემული დავალება ძალზე მნიშვნელოვანია მასწავლებლის შესაბამისი კომპეტენციის შესამოწმებლად. ამიტომ მას ტესტის ქულათა შედარებით დიდი წილი - 8 ქულა - ეთმობა:

- თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით.
- მხოლოდ შეცდომის გასწორება, სათანადო დასაბუთების გარეშე, ფასდება 1 ქულით.
- თუ მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილ სიტყვას მცდარი ფორმით შეცვლით, დაგაკლდებათ 1 ქულა.

მოსწავლის ნაწერში შემდეგი შეცდომებია დაშვებული:

- უამრავი სიტყვები - სწორია: **უამრავი სიტყვა**.
რიცხვით სახელს, ასევე სიმრავლის აღმნიშვნელ სიტყვას (ბევრი, მრავალი, უამრავი...) არსებითი სახელი ყოველთვის მხოლოდით რიცხვში შეეწყობა.
- ერთი და იგივე (ასოზე დაწყებული...) - სწორია: **ერთსა და იმავე (ასოზე დაწყებული...)**.

“ერთი და იგივე” ამ შესიტყვებაში არის მსაზღვრელი, რომელიც საზღვრულს ეთანხმება ბრუნვაში. სახელი “ასო” (საზღვრული) მიცემითი ბრუნვის თანდებულიანი ფორმით არის წარმოდგენილი. შესაბამისად, მას მსაზღვრელი მიცემით ბრუნვაში უნდა შეეწყოს. ერთი და იგივე მხოლოდ სახელობითი ბრუნვის ფორმას, მიცემით ბრუნვაში იქნება ერთსა და იმავეს.

- რადგან - სწორია: **რათა**.

რთული ქვეყნობილი წინადადების მეორე ნაწილი მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებაა და, შესაბამისად, უნდა გამოვიყენოთ კავშირი "რათა".

- ადვილათ - სწორია: ადვილად.

ზედსართავი სახელი "ადვილი" მოცემულია ვითარებითი ბრუნვის ფორმით, შესაბამისად, ვითარებითი ბრუნვისგან ნაწარმოები ზმნიზედის ბოლოს უნდა გამოვიყენოთ -დ და არა -თ, რადგან ვითარებითი ბრუნვის ნიშანია -ად.

გთავაზობთ მასწავლებელთა ნამუშევრებს, რომლებიც სხვადასხვა ქულით შეფასდა. შეგახსენებთ, რომ:

„უამრავი სოცყვბი“ – თნდა აყის, „უამრავი სოცყა“, რადგან „უამრავი“ თვითონ აჩის შიავლობითისის გამომხიცველი სოცყვა. შვკაჟს სოცყვბს ახ. სავ. შხ. ხიცვკს ფოხით შიქრყობა. • ეხიი ე ივუე ახოზე – სწოთი ფოხბაა „ეხისა ე ივუე ახოზე“, რადგან შიქრყობით დანმრე შხაზღვხედს შხაზღვხედის მოცობითი შიქრყობის ფოხით შიქრყობა. • ადვილათ – სწოთი ფოხბაა „ადვილად“. რადგან ეს სოცყვა მოცემულია ვითარებითი შიქრყობის ფოხით, ამ შიქრყობის ნიშანი ე აჩის -ად და აჩა ათ.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში აღმოჩენილი, გასწორებული და დასაბუთებულია 3 შეცდომა. შესაბამისად, ის 6 ქულით შეფასდა.

წიგნს – წიგნს მიცემბი აჩი ს იყის იავს
სოცყვბი – სოცყა რადგან ქებობი სეკამ წინ მიცემბი მიცემბით უნდა იყი
ეხიი და ივუე – ეხისა და ივუე. მიცემბით ასე უნდა იყი
რადგან – რათა. რათა მიხრს გამოხიცვის და ში მიცემბს
ადვილათ – ადვილად. ვითარებითი შიქრყობის ნიშანი უნდა ე.

კომენტარი

ამ ნამუშევარში აღმოჩენილი და გასწორებულია ოთხივე შეცდომა, თუმცა მხოლოდ სამია დასაბუთებული სწორად - "უამრავი" არის არა კრებითი სახელი, არამედ სიმრავლის აღმნიშვნელი სიტყვა. ამ ფაქტობრივი შეცდომის გამო აღნიშნული განმარტება აპლიკანტს "არ ეთვლება" და ნაცვლად 2 ქულისა, 1 ქულას იმსახურებს. ასევე, არასწორად არის ამოწერილი მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი სიტყვა და შეცვლილია მცდარი ფორმით (წიგნს - წიგნს), რის გამოც აპლიკანტის მიერ მიღებულ ქულათა ჯამს - 7 - დააკლდა 1 ქულა. შესაბამისად, წარმოდგენილი პასუხი 6 ქულით შეფასდა.

შეცდომა: წიგნს - წიგნში. სახელმძღვანელოში-სახელმძღვანელოებში. დაწერილობა-განმარჯვება, იგივე - იმავე.
ადვილათ - ადვილად. დაწეილობა - დაძწეილობა.
ერთად არის - ერთად

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში აღმოჩენილი და გასწორებულია მხოლოდ 1 შეცდომა (ადვილათ - ადვილად). მეორე შეცდომის გასწორება (იგივე - იმავე) არასრული ფორმითაა წარმოდგენილი და, შესაბამისად, არ ფასდება ქულით. დანარჩენი 5 სიტყვა, რომლებიც აპლიკანტმა გამოყო და სხვა ფორმებით ჩაანაცვლა, მოსწავლის ნაშრომში სწორად არის დაწერილი. შესაბამისად, გაბათილდა ერთი სწორად აღმოჩენილი და გასწორებული შეცდომით დამსახურებული ქულაც და პასუხი 0 ქულით შეფასდა.

6. „ლიტერატურაში პერსონაჟის ხატვის, პერსონაჟის შინაგანი ბუნების გამომჟღავნების ერთ-ერთი ხერხია მისი ჩაყენება ექსტრემალურ სიტუაციაში. ექსტრემალურ სიტუაციაში ვლინდება ადამიანის ნამდვილი არსი, სულის სიმაღლე თუ სიმადაბლე. უკიდურესი განსაცდელის გამოვლა და ფიზიკური გადარჩენა მას ან სულიერად ანადგურებს, ან სულიერად ამალვებს.“

I. თქვენი სიტყვებით განუმარტეთ ამ ციტატის შინაარსი V კლასის მოსწავლეებს.

II. მოიყვანეთ საბავშვო ლიტერატურიდან ერთი მაგალითი, რომელიც ადასტურებს ამ ციტატაში წარმოდგენილ თვალსაზრისს (მიუთითეთ ნაწარმოების სათაური და ავტორი).

დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებს ხშირად უწევს სამეცნიერო ხასიათის ტექსტის წაკითხვა, გააზრება და მისი გადაცემა (გაცნობა) მოსწავლეებისთვის.

მოცემული დავალებით მოწმდება, თუ რამდენად შეუძლია მოსწავლეებს ამგვარი ტექსტის გაგება, გააზრება და ადაპტირება კონკრეტული კლასის მოსწავლეებისთვის მათი ასაკობრივი და ინდივიდუალური თავისებურებების გათვალისწინებით. ეს პედაგოგისთვის მნიშვნელოვანი უნარია. დავალების მაქსიმალური ქულა არის 4.

შეფასების სქემა - I ნაწილი:

2 ქულა - ციტატის შინაარსი სწორად არის გაგებული და სრულადაა გადმოცემული; გამოყენებულია V კლასის მოსწავლეთათვის გასაგები ლექსიკა და სინტაქსური კონსტრუქციები;

1 ქულა - ციტატის შინაარსი სწორად არის გაგებული, თუმცა გადმოცემულია არასრულად; გამოყენებულია V კლასის მოსწავლეთათვის გასაგები ლექსიკა და სინტაქსური კონსტრუქციები;

0 ქულა - ციტატის შინაარსი არასწორად არის გაგებული ან/და სწორად არის გაგებული, მაგრამ გადმოცემისას გამოყენებულია V კლასის მოსწავლეთათვის ძნელად გასაგები ლექსიკა და რთული სინტაქსური კონსტრუქციები.

გთავაზობთ საცდელ ტესტირებაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს.

ფაშაანს ზენ, მისი ხასიათს სხვებზე
მწერალი ზოგჯერ მიმართავს ანა გენის: მიცხრობს
გმინს რაღაც ვიან, მისი ყველა მიუთხროს ვინაა, ან
როგონ მიიჭრავს ის პე: მის დროს, ყველა მისი ქ. ა. შ.
სწრაფ განსაჯებით გამოვლინებს ამ ფაშაანს ავსებებს, მის
მესმის, ღმირებს. ის არ ხვალს ღია ჩვენს ქ. რაღაც
სულიანად, არ ფარსებს ქ. ვინაა ყველა გამოიყენებს.

კომენტარი

ციტატის შინაარსი V კლასის მოსწავლეებისთვის გასაგები ენით, სრულად არის გადმოცემული. შესაბამისად, პასუხი 2 ქულით შეფასდა.

სწრაფ ავსებით შეისრულეს ყველა მისი
სიყვარულითაა ხაყენებს. ხომლის ადამიანი ასეთ
მდგომარეობაში აღმოჩნდება, მისი გამოვლინება
მისი ხედავს სხვ.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში გვხვდება V კლასის მოსწავლეთათვის უცნობი (რთულად გასაგები) ტერმინები - ექსტრემალური, რეალური - რომლებიც არ არის განმარტებული, მოცემულია მხოლოდ ციტატის პერიფრაზი (განმარტების გარეშე). ამიტომ ის 0 ქულით შეფასდა.

შეფასების სქემა - II ნაწილი

- 2 ქულა** - ციტატაში წარმოდგენილი თვალსაზრისი ილუსტრირებულია საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოებიდან სწორად შერჩეული კონკრეტული მაგალითით, მითითებულია ნაწარმოების ავტორი და სათაური;
- 1 ქულა** - ციტატაში წარმოდგენილი თვალსაზრისი ილუსტრირებულია საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოებიდან სწორად შერჩეული კონკრეტული მაგალითით, თუმცა მითითებული არ არის ნაწარმოების ავტორი და სათაური;
- 0 ქულა** - ციტატაში წარმოდგენილი თვალსაზრისის საილუსტრაციო მაგალითი არასწორადაა შერჩეული ან/და მაგალითი შერჩეულია არასაბავშვო ლიტერატურიდან; პასუხი არ არის მოცემული.

ციტატის საილუსტრაციოდ აპლიკანტებმა ამგვარი მაგალითები შემოგვთავაზეს (ორივე ნიმუში შეფასდა 2 ქულით):

იანომ ვკვებ შვილს „იანანაო ხა ქაბა?!“ ხელსე ჭამს ცრვას
ყყყებ, ზუხუმ ზუღელ ყაბხა, დუჟბუხა ჭამ ნიბლ და მს
წონ, დამ რიხეაღ დამონე ახონ, ჰეზ შვილ ხმ თუ შუკხიო.
4 ვაზინა ჭიონ ამის ყაიე შუღუ და სოკხეაღ შვილსღ

მარე ცვანის „ქომ სოიერი“. ქომ და შუგი პნელ
კაოქვაბუღი რომ დიუარენე, ჯარ მხინე, შილეე ე ქომო დაბშია
კოგონა და ლიხეი კასკლოლ ძენა. ამ ქანსღ კაოქვან
ქომო პოსხეპულომა და სიბაეე.

ნაწყვეტი ასტრიდ ლინდგრენის მოთხრობიდან “მაწანწალა რასმუსი”

რასმუსი ცაცხვის კენწეროზე თავის საყვარელ ტოტზე იჯდა და გულში ფიქრობდა, ზოგიერთი რამ ამ ქვეყანაზე სულაც არ უნდა გაჩენილიყო. პირველ რიგში კი კარტოფილი! მოხარშული კარტოფილი, განსაკუთრებით, კვირა დღეს სადილზე თავისი საწებლით მორთმეული, რა თქმა უნდა, ასატანია; მაგრამ მინდორში ბუჩქ-ბუჩქად ამოსული, მიწის შემოყრა რომ სჭირდება, ჯობია, სულაც არ არსებობდეს. ფრეკენ ხიოკის გარეშეც მშვენივრად იცხოვრებდა ადამიანი. წედან ხომ სწორედ იმან გამოაცხადა: “ჩვენ ხვალ მთელი დღე კარტოფილს მიწა უნდა შემოვუყაროთ”. კი თქვა, მაგრამ არ გეგონოთ, ფრეკენ ხიოკი თავად აპირებდეს მოხმარებას. იმუშავებენ მხოლოდ რასმუსი, გუნარი და თავშესაფრის სხვა ბავშვები. ბიჭებმა ზაფხულის პაპანაქებაში წელი უნდა მოიწყვიტონ. აბა, რა ხასიათზე უნდა დადგე, როცა ამ დროს ხედავ, როგორ მიიჩქარიან სოფლელი ბიჭები მდინარეზე საბანაოდ.

გუნარს შეშის ფარდულიდან თავი გამოეყო და რასმუსს აფრთხილებდა, ფრეკენ ხიოკი მოდისო. წამის შემდეგ, როცა ფრეკენ ხიოკი შეშის ფარდულთან მივიდა, რასმუსი ცაცხვის მწვანე ტოტებში უკვე აღარ ჩანდა. ფრეკენ ხიოკს არ მოსწონდა, ბიჭები რომ ჩიტებივით შემოსკუპდებოდნენ ხოლმე ხეებზე და უსაქმოდ დროს კარგავდნენ.

- არ იცი, სად არის რასმუსი? - ჰკითხა გუნარს ფრეკენ ხიოკმა.

რასმუსი შიშისგან უფრო მაგრად ჩაებლაუჭა ტოტს. ასე ტოტზე ჩამოკონწიალებული დიდხანს ვერ გამლებდა. საკმარისი იყო, ხელები ოდნავ მოედუნებინა და ფრეკენ ხიოკის ცხვირწინ მოადენდა ზღართანს. თანაც რასმუსს თავშესაფრის ცისფერზოლიანი ხალათი ეცვა, რომელიც შორიდანვე თვალში ეცემოდა კაცს. ჩიტების საქმე კი სხვაგვარადაა. ხეებზე მათ თითქმის ვერ შეამჩნევთ. ბუნებამ ისინი დაცვითი შეფერილობით დააჯილდოვა, - აუხსნა მათ მასწავლებელმა. თავშესაფრის ბავშვების მიმართ ბუნება ესოდენ მწყალობელი არ გამოდგა. ამიტომ რასმუსს ისლა დარჩენოდა, გულით ენატრა: ღმერთო, ფრეკენ ხიოკი მალე წავიდეს აქედან, სანამ არ ჩამოვვარდნილვარო.

რასმუსს სწორედ ახლა გაახსენდა, სულ ცოტა ხნის წინათ ფრეკენ ხიოკი რომ ლანძღავდა, ისე ეშმაკივით მოთხუპნულხარ, ყველას თვალში ხვდებო. თუ ფრეკენ ხიოკი ისევ ჭკუის სწავლებას დაუწყებს, უსათუოდ ეტყვის: “მე ახლა ვცდილობ, დაცვითი შეფერილობა შევიძინო”.

7. გამოყავით ზოგადი პრობლემა, რომელიც ამ ნაწყვეტშია წარმოდგენილი და იმსჯელეთ მის გამომწვევ მიზეზებზე.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მოსწავლეთათვის საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოების გაცნობა, წაკითხვა ძალზე მნიშვნელოვანია კითხვის უნარის გასავითარებლად, კითხვის მიმართ ინტერესის გასადვივებლად, კარგ მკითხველად ჩამოსაყალიბებლად. გარდა ამისა, მასწავლებელმა ყურადღება უნდა გაამახვილოს ნაწარმოებში წარმოდგენილ პრობლემებზე და ამით დაეხმაროს მოსწავლეებს

თანაგრძნობის უნარის, კუმანურობის, ადამიანის უფლებების პატივისცემის და, ზოგადად, ღირებულებათა სისტემის ჩამოყალიბებაში.

შეფასების სქემა

2 ქულა - დასახელებულია პრობლემა (მზრუნველობას მოკლებული ბავშვები, ბავშვთა სახლების მდგომარეობა, აღმზრდელების სისასტიკე და არასამართლიანობა, ძალადობა ბავშვებზე, ბავშვთა უფლებების დაცვა თუ დაუცველობა...), აპლიკანტი მსჯელობს მის შესახებ. მსჯელობის გასამყარებლად უთითებს შესაბამის ფრაზებს ტექსტიდან;

1 ქულა - დასახელებულია პრობლემა (მზრუნველობას მოკლებული ბავშვები, ბავშვთა სახლების მდგომარეობა, აღმზრდელების სისასტიკე და არასამართლიანობა, ძალადობა ბავშვებზე, ბავშვთა უფლებების დაცვა თუ დაუცველობა...), თუმცა აპლიკანტი არ მსჯელობს მის შესახებ;

0 ქულა - პასუხი არ არის მოცემული; დასახელებულია არაარსებითი ან არაადეკვატური "პრობლემა" (მაგ: სახიფათოა ბავშვების ხეზე ასვლა, ბავშვი ზარმაცი არ უნდა იყოს ...).

ნაწყვეტი არჩილ სულაკაურის მოთხრობიდან “ბიჭი და ძაღლი”

ქუჩაში მარტო მიდიოდა პატარა, შავგვრემანი ბიჭი. მაყვლისფერი დიდი თვალები ჰქონდა, წყლიანი და ნაღვლიანი ოდნავ. მურა ნაგაზმა მუნძულით ჩაუარა, თან შიშით მოხედა ბიჭს. ბიჭმა შეატყო, ძაღლი უცხოდ გრძნობდა ქალაქში თავს. თვალი გააყოლა...

რამდენიმე ფინია ნაგაზს ყეფით მოსდევდა. ბიჭს გაუკვირდა: “ამხელა ნაგაზს ეს ჯუჯა ძაღლები როგორ მოერივნენ?” მაინც დაავლო ქვას ხელი და ფინიებს შეუტია. ფინიები მაშინვე შეცვივდნენ ეზოში წკმუტუნ-წკმუტუნით, მერე ჭიმკრიდან გამოყვეს თავები და საკუთარ ეზოში ყოფნით შეგულიანებულებმა ყეფა დაიწყეს.

ნაგაზი ქუჩის გადაღმა, ფილაქანზე იჯდა, დაბნეული და შეშინებული იხედებოდა აქეთ-იქით.

- რას გამირბი, - უთხრა ბიჭმა, - მე არ გერჩი. პირიქით, მეცოდები. ამხელა ხარ და ფინიებმა დაგჩაგრეს.

ნაგაზი თვალებში მისჩერებოდა ბიჭს და არ ინძრეოდა. ბიჭმა ორიოდ ნაბიჯი გადადგა ძაღლისკენ. ძაღლმა უკან დაიხია...

- გშია? - ჩანთა გახსნა და პურის ნატეხი ამოიღო, - თუ გინდა, გაჭმევ, ნახევარი - შენ, ნახევარი - მე.

ძაღლმა პური თვალის დახამხამებაში შთანთქა... სანამ რიყეზე ჩავიდოდა, ბიჭმა ერთხელაც მიხედა ნაგაზს. ძაღლი უკანა თათებზე იჯდა და მთელი გულისყური ბიჭისკენ ჰქონდა მიპყრობილი. ბიჭმა უცებ ბადიანი კაცი დაინახა. კაცი ფრთხილად ეპარებოდა ძაღლს. რამდენიმე ნაბიჯი და ნაგაზი, ალბათ, ბადეში გაეხვეოდა.

ბიჭმა შეჰყვირა. ძაღლი არ განძრეულა. ბიჭი გრძნობდა, წამითაც რომ დაეგვიანებინა, ნაგაზს დაიჭერდნენ. მაშინვე პურის ნატეხი დაუგდო წინ, ათიოდე ნაბიჯზე. ძაღლი წამოხტა, როგორც ჩანს, ფათერაკი იგრძნო. ბიჭი და ძაღლი სირბილით დაემშენენ რიყეზე.

- სამაგელი კაცია, - უთხრა ბიჭმა ძაღლს, მაგას უნდა ერიდო. ბადე თუ დაგაფარა, გათავდა, ველარ გაექცევი.

ბიჭმა და ძაღლმა რიყე გაირბინეს და მტკვრის ნაპირზე გავიდნენ.

მტკვრის გაღმა ერთიმეორეზე მიყოლებული, ჯაჭვით დაბმული წისქვილები ძველი გემებივით იდგა. ბიჭს სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური და გაღმა მხარე მუდამ იმ სურათს აგონებდა. ქვაზე ჩამოჯდებოდა და, სანამ ბანაობას დაიწყებდა, დიდხანს გასცქეროდა წისქვილებს, შეჰყურებდა მტკვარზე გადმომდგარ აივნისან სახლებს.

8.1. ამ ნაწყვეტის მიხედვით იმსჯელეთ მოთხრობის პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებზე. თქვენი მსჯელობის გასამყარებლად მოკლედ მიუთითეთ კონკრეტული ფრაზები ტექსტიდან.

მოსწავლეთათვის საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოების გაცნობა, წაკითხვა სკოლის პირველივე საფეხურზე ძალზე მნიშვნელოვანია კითხვის უნარის გასავითარებლად, კითხვის მიმართ ინტერესის გასაღვივებლად, კარგ მკითხველად ჩამოსაყალიბებლად. სასკოლო სახელმძღვანელოებში ხშირად გვხვდება ნაწყვეტები ლიტერატურული ნაწარმოებებიდან. იმისათვის, რათა მოსწავლეები ამა თუ იმ ტექსტით დავაინტერესოთ, საჭიროა მათი ასაკობრივი თუ პიროვნული თავისებურებების გათვალისწინებით დავებმართოთ ტექსტის გააზრებაში.

მოცემული ნაწყვეტის გასააზრებლად არსებითია მთავარი პერსონაჟის ხასიათის ამოცნობა. დავალების მიზანი სწორედ იმის შემოწმებაა, შეუძლია თუ არა აპლიკანტს პერსონაჟის ხასიათის მნიშვნელოვანი თავისებურებების, არსებითი მახასიათებლების გამოყოფა და მათი გამიჯვნა უმნიშვნელო დეტალებისგან.

ტექსტის მიხედვით შეიძლება ვიმსჯელოთ პერსონაჟის ხასიათის შემდეგ მნიშვნელოვან თავისებურებებზე:

- **ბიჭი მარტოსულია, სევდიანი** - “ქუჩაში მარტო მიდიოდა”, “თვალები ჰქონდა წყლიანი, ნაღვლიანი”, “ქვაზე ჩამოჯდებოდა და დიდხანს გასცქეროდა წისქვილებს, მტკვარზე გადმომდგარ აივნიან სახლებს”.
- **თანაგრძნობის უნარის მქონე, ჰუმანური, ცხოველთა დამცველი** - “შეატყო, ძალი უცხოდ გრძნობდა თავს”, “მე არ გერჩი, პირიქით, მეცოდები”, “პურის ნატეხი ამოიღო, - თუ გინდა, გაჭმევ, ნახევარი - შენ, ნახევარი - მე”, “მაშინვე პურის ნატეხი გადაუგდო”, ისე ელაპარაკება ძალს, როგორც მეგობარს; თავად დაუცველი - იცავს ნაგაზს.
- **ემოციური, ფაქიზი ბუნების მქონე, მგრძნობიარე, მეოცნებე, რომანტიკული** - “ქუჩაში მარტო მიდიოდა”, “წყლიანი, ნაღვლიანი თვალები”, “სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური”, “გაღმა მხარე მუდამ იმ სურათს აგონებდა” - ნახატი ძლიერ შთაბეჭდილებას ახდენს მასზე, ბუნებაში ყოფნა უყვარს, შეუძლია დიდხანს უყუროს მდინარეს, წისქვილებს, აივნიან სახლებს; ბიჭს თავისი სამყარო აქვს - მდინარე, რიყე, ძველი გემებივით მდგარი ჯაჭვით დაბმული წისქვილები... ქალაქში დამაბუღია, საფრთხის მოლოდინშია, ბუნებაში, რიყეზე უფრო დაცულად გრძნობს თავს - შეუძლია, სანამ ბანაობას დაიწყებს, გარემოს დააკვირდეს, წიგნში ნანახი გაიხსენოს და დიდხანს უცქიროს მტკვრის ნაპირებს.

ტექსტიდან შეიძლება ამოვიკითხოთ პერსონაჟის სხვა თავისებების შესახებაც, თუმცა ტექსტი არ იძლევა საკმარის მასალას მათზე მსჯელობისთვის. მოცემულ ნაწყვეტში დასმული პრობლემის - მარტოობის, გაუცხოების, თანაგრძნობის - გათვალისწინებით, ისინი ნაკლებად მნიშვნელოვანია:

- **მამაცი, უშიშარი** - “ფინიებს შეუტია”, “ნაბიჯი გადადგა ძაღლისკენ”, “ბიჭმა შეჰყვირა” - ბადიანი კაცის არ შეეშინდა, მისგან დაიცვა ძაღლი. ბიჭი და ძაღლი გაექცნენ ბადიან კაცს.
- **ფრთხილი** - “ბიჭმა ორიოდ ნაბიჯი გადადგა ძაღლისკენ”, “ერთხელაც მიხედა ნაგაზს”, “გრძნობდა, წამითაც რომ დაეგვიანებინა, ნაგაზს დაიჭერდნენ”, “სადაგელი კაცია, მაგას უნდა ერიდო”.
- **საზრიანი, მიხვედრილი** - “მაშინვე პურის ნატეხი დაუგდო წინ”, მიხედა, ძაღლი უნდა დაეცვა ბადიანი კაცისგან.

- დაკვირვებული, ყურადღებიანი - “შეატყო, ძალი უცხოდ გრძნობდა თავს”, “ერთხელაც მიხედა ნაგაზს”, “ზიჰი გრძნობდა, წამითაც რომ დაეგვიანებინა, ნაგაზს დაიჭერდნენ”, “მაგას უნდა ერიდო”, “სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური”, “მუდამ იმ სურათს აგონებდა”, “დიდხანს გასცქეროდა წისქვილებს, შეჰყურებდა მტკვარზე გადმომდგარ სახლებს”.

სრულიად არაარსებითაა პერსონაჟის დასახასიათებლად, მაგალითად, ის, რომ “ზიჰს აქვს შავი თვალები”. ასევე, ქულის მოსაპოვებლად არ არის საკმარისი მხოლოდ იმის მითითება, რომ მას “უყვარს ძაღლები” და ა.შ.

დავალეზა ამგვარი სქემით შეფასდა:

- 2 ქულა** - აპლიკანტი მსჯელობს პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებზე, გამოყოფს სხვადასხვა ასპექტს, მსჯელობის გასამყარებლად უთითებს შესაბამის ფრაზებს ტექსტიდან.
- 1 ქულა** - აღნიშნულია პერსონაჟის ხასიათის მნიშვნელოვანი თავისებურებანი, თუმცა აპლიკანტი არ მსჯელობს მათ შესახებ და არ უთითებს ფრაზებს ტექსტიდან.
- 0 ქულა** - პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებები, რომლებსაც მიუთითებს აპლიკანტი, არაარსებითია, ან პასუხი არ არის მოცემული.

გაითვალისწინეთ:

ქართული ენისა და ლიტერატურის ნაწილში, ღია დავალებათა გასწორებისას, ყურადღება ექცევა იმასაც, თუ რამდენად არის ნაშრომში დაცული ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ნაწყვადიდან ჩანს, რომ ზოტი სეგლიანი ჯა ბიჰოსულა - „თვალში ჭკონდა წყლანი და ნაღვლანი“. იგი უცხოდ გრძნობდა თავს ჯალჭობა და სი გულგრილბა ზაფხულს დინიებისგან შუბინებული ნაგაზის თანაგრძნობა. დაეხმარა ძაღლს, დაიწვა ფი და დაედაწარსა როგორც ბუბოზარს - „ცშია?“ - თუ ბინდა, გახმევი, ნახევარი-ოცე, ნახევარი-ოცე“. ბოლო აბზაცისგან შუბინებული ამოგვართნით ბიჰის ბეოსნეზე, ბეგრძნობით ბუნებ - „ღიღისანს გაცქაროდა წიქვილებს, შეჰყურებდა მტკვარზე გადმომდგარ სახლებს“.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში აპლიკანტი მსჯელობს პერსონაჟის

ხასიათის თავისებურებებზე, გამოყოფს სხვადასხვა ასპექტს, მსჯელობის გასამყარებლად უთითებს შესაბამის ფრაზებს ტექსტიდან. შესაბამისად, პასუხი შეფასდა 2 ქულით

ამ მოთხრობის ანტიკონაქი ამის ცხოველებს მოყვამულ და დაბეველი, ამის ვათილი, მუხილი ხასიათის, გაჭიხეებულს ვახიღმ პღმომ, მან იქის მუგომის ფასი, მას შეესოდა უწყინონო ძალი და ის სიკვდელს გადაახრინა.

კომენტარი

აპლიკანტი გამოყოფს პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებს, მაგრამ არ მსჯელობს მათ შესახებ, არ მიუთითებს ფრაზებს ტექსტიდან, ამიტომ წარმოდგენილი ნაშრომი 1 ქულით შეფასდა.

ამ ნაწარმოებში რანსკია მიჯზე ხომღღღღ უყვამის ცხოველები. ვანსაყვამიხეპით ძალი. ხომღღღღ შეჭიქიქი ვანსოდა და მს ვანხეებლ ეჭინოდა, ხომღღღღღ მან შეწყინი იყვინ. ვანს ვანს ვანსაღღღღ შეჭინა. ამ რჩოს მიჯ დაიქვა. შეიქოდა, დაანყა. სყხის ნაქეხი იხაფ ვაყო. და ენინადა.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში უმეტესწილად გადმოცემულია შინაარსობრივი დეტალები, არ ჩანს მსჯელობა. საუბარია პერსონაჟის ხასიათის არაარსებით თავისებურებებზე, დარღვეულია ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები და დაშვებულია პუნქტუაციური შეცდომები. შესაბამისად, პასუხი 0 ქულით შეფასდა.

8.2. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენს ერთ-ერთ მოსწავლეს კარგად აქვს განვითარებული ხატოვანი წარმოსახვის უნარი, უადვილდება გამოსახულებების, ვიზუალური მასალის ინტერპრეტირება. აღწერეთ დავალება, რომელსაც შეურჩევდით მას ამ ნაწყვეტის გასააზრებლად საშინაო ან საკლასო სამუშაოსთვის.

მასწავლებელმა უნდა შეარჩიოს სწავლების ისეთი მეთოდები, რომლებიც შეესატყვისება მოსწავლეთა ასაკობრივ თუ ინდივიდუალურ თავისებურებებს. მან უნდა შესთავაზოს მოსწავლეებს მრავალფეროვანი აქტივობები თითოეული მათგანის თავისებურებების (ხასიათი, სწავლის ტემპი, სტილი, ინტელექტუალური უნარები, ინტერესები) გათვალისწინებით. ამ გზით მასწავლებელი მოსწავლეთა შესაძლებლობების რეალიზაციის საუკეთესო პირობებს შექმნის.

მოცემულ დავალებაში საუბარია მოსწავლეზე, რომელიც ახალ ინფორმაციას (ამ შემთხვევაში, მოთხრობის ნაწყვეტს) უკეთ გაიაზრებს, თუკი ამ ინფორმაციას ვიზუალურ, ხატოვან მასალას დაუკავშირებს. იმისათვის, რათა მან ტექსტი უკეთ გაიაზროს, შეიძლება მისი წარმოსახვის უნარი “დავიხმაროთ”, ვთხოვოთ, დახატოს ილუსტრაციები ამ ნაწყვეტის მიხედვით, წარმოიდგინოს და აღწეროს ის ადგილი, სადაც განმარტოებისას თავს კარგად გრძნობს, შეაგროვოს ფოტომასალა ძველი თბილისისა და მტკვრის სანაპიროს ხედებით და გაგვიზიაროს თავისი შთაბეჭდილებები, განცდები მათთან დაკავშირებით, გაიხსენოს ან ნახოს ფილმი (ან სხვა ნაწარმოები) ბავშვებისა და ცხოველების მეგობრობაზე, რათა შეადაროს ამ ნაწყვეტს ან მოგვითხროს მათ შესახებ.

დავალება შემდეგი სქემით შეფასდა:

- 2 ქულა** - აპლიკანტი დეტალურად აღწერს მოსწავლისთვის ადეკვატურ დავალებას. თუ აპლიკანტი მიმართავს მოსწავლეს, აძლევს მას დავალებას, უნდა გამოიყენოს IV კლასის მოსწავლისთვის შესაფერისი ლექსიკა;
- 1 ქულა** - აპლიკანტი მიუთითებს მოსწავლისთვის ადეკვატურ დავალებას, თუმცა არ აღწერს მას;
- 0 ქულა** - მითითებულია დავალება, რომელიც მოსწავლისთვის არ არის ადეკვატური; პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

დავყავდი მობრძანს სიყვარული: „ზაზუნა დღე“, „სულიერად ღრმად“, „ზაზუნა დღე“ და ა.შ. ვახილთ მის ნაწილს დასრულებულია აქტივობები, ან, ზედმეტად ვეჭვანა მანუალები ან კომპიუტერი.

კომენტარი:

წარმოდგენილ პასუხში აპლიკანტი დეტალურად აღწერს დავალებას, რომელიც ხატოვანი წარმოსახვის უნარის მქონე მოსწავლეს დაეხმარება ამ ნაწყვეტის უკეთ გააზრებაში. შესაბამისად, ნაწერი შეფასდა 2 ქულით.

კითხვები დახატა ფესქსიკოს იმ ენობრივს, რომელიც ყველაზე მეტად მოეწონა.

კომენტარი

ეს პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან აპლიკანტი მიუთითებს ადეკვატურ დავალებას, თუმცა არ აღწერს მას.

მოსწავლეს მივცემდი წერილობით დავალებას დაესრულებინა მოთხოვნილი თანხის ინსტრუქციით.

კომენტარი

მიუხედავად იმისა, რომ წარმოდგენილი დავალება საინტერესოა და შეიძლება ზოგიერთ მოსწავლეს დაეხმაროს ტექსტის გააზრებაში, ეს პასუხი 0 ქულით არის შეფასებული, რადგან აპლიკანტი დავალების შერჩევას არ ითვალისწინებს მოსწავლის ინდივიდუალურ თავისებურებას, არ აკეთებს აქცენტს ვიზუალიზაციაზე, წარმოსახვის უნარზე.

ვაჟა-ფშაველას ლექსი „მოლოდინი“

მცირე რამ ნისლის ნაწყვეტი
მთას ეკრა ბუმბულივითა,
ჰშვენოდა ფიქრებში გართვა
მინდორზედ სუმბულივითა.
- რას უცდი, ნისლო პატარავ,
დაკერებულო მთაზედა?
- რასა? ვერ თუ ჰგრძნობ, ძმობილო,
მტერი ჩამიდგა გზაზედა!
როგორ ვერ ჰხედავ გვალვისგან
დამწვარ-დაბუგულს მიწასა?
სწორედ ამიტომ დავფიქრდი
და ვეხვეწები ზეცასა:
გამზარდოს, მომცეს ძალ-ლონე,
ვეწამლო ქვეყნის კვნესასა;
გამზარდოს, ღრუბლად მაქციოს,
მძიმედ დამტვირთოს წვიმითა,
რომ მოვრწყო გული ქვეყნისა
დაუშრომელის მილითა;
ავაჭიკჭიკო ბულბული
სალამოთი და დილითა.
და წარვსდგე ჩემს მეუფესთან
ხელთ ანთებულის ცვილითა.

9.1. მოძებნეთ ლექსში შედარების ორი ნიმუში და ამოწერეთ. _____

9.2. რომელი მხატვრული ხერხის სწავლებისას გამოიყენებდით ფრაზებს:

1. “ნისლო პატარავ, დაკერებულო მთაზედა”
2. “სწორედ ამიტომ დავფიქრდი და ვეხვეწები ზეცასა”

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის ქართული ენისა და ლიტერატურის ნაწილში (მხატვრული ტექსტის გაგება და თვითგამოხატვა) მოცემულია ლიტერატურათმცოდნეობითი ტერმინების ჩამონათვალი. ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი უნდა იცნობდეს ამ ტერმინებს, რათა დაეხმაროს მოსწავლეებს ტროპული მეტყველების ნიმუშებისა და, ზოგადად, მხატვრული ტექსტის გააზრებაში, მხატვრულ-გამომსახველობითი საშუალებების გამოყენებაში.

ზემოთ მოყვანილი ორი დავალება სწორედ ამ კომპეტენციის შემოწმებას ისახავს მიზნად. ვაჟა-ფშაველას პოეზია გაჯერებულია ტროპული მეტყველების ფორმებით და, შესაბამისად, მდიდარ მასალას იძლევა მხატვრულ-გამომსახველობითი საშუალებების სასწავლებლად. ლექსის პირველივე სტროფში ავტორი ნისლს ბუმბულსა და სუმბულს

ადარებს (მთას ეკრა ბუმბულივითა, ჰშვენოდა ფიქრებში გართვა მინდორზედ სუმბულივითა).

თუ აპლიკანტი ორივე ნიმუშს სწორად მიუთითებდა, პირველ დავალებაში 1 ქულას მოიპოვებდა.

მეორე დავალებაში მოყვანილი ფრაზები შეიძლება გამოვიყენოთ შემდეგი მხატვრული ხერხების სწავლებისას:

- “ნისლო პატარავ, დაკერებულო მთაზედა” - ეპითეტი, მეტაფორა.

ეპითეტი მსაზღვრელი სიტყვაა, რომელიც გამოკვეთს საგნის თვისებას, ანიჭებს მას მხატვრულ გამომსახველობას (მთაზე დაკერებული, პატარა ნისლი). მეტაფორა ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს გადატანას, ერთი საგნის თვისების მეორეზე გავრცელებას. “მთაზე დაკერებული ნისლი” მეტაფორული გამოთქმაა.

- “სწორედ ამიტომ დავფიქრდი და ვებვეწები ზეცასა” - გაპიროვნება.

ავტორი ნისლს სულიერის თვისებებს მიაწერს.

თითოეული სწორად მითითებული მხატვრული ხერხისათვის აპლიკანტი 1 ქულას მოიპოვებდა (დავალების მაქსიმალური ქულა იყო 2).

9.3. დაეხმარეთ IV კლასის მოსწავლეებს ლექსში ხაზგასმული სტრიქონების გააზრებაში.

IV კლასის მოსწავლეს ლექსში ხაზგასმული სტრიქონების გასააზრებლად შეიძლება რამდენიმე სახის დახმარება შევთავაზოთ - განვუმარტოთ მისთვის გაუგებარი ზოგიერთი გამოთქმის მნიშვნელობა, ავუხსნათ ბუნებრივი კანონზომიერება, რომლის შესახებაც საუბარია ამ სტროფში, დავანახოთ სტროფის (და მთლიანად ლექსის) ძირითადი აზრი და ვესაუბროთ მის მხატვრულ მხარეზე, ვაჟა-ფშაველას პოეზიისთვის დამახასიათებელი მხატვრული სტილის თავისებურებებზე.

დავალების შეფასების სქემა ამგვარია:

2 ქულა - აპლიკანტი გადმოსცემს ხაზგასმული სტრიქონების შინაარსს, საუბრობს ლექსის/სტროფის მხატვრულ მხარეზე; წარმოგვიდგენს ლექსში დასმული საკითხის ახსნას (აზრი IV კლასის მოსწავლეებისთვის გასაგებად არის ჩამოყალიბებული).

1 ქულა - აპლიკანტი განმარტავს ხაზგასმული სტრიქონების შინაარსს (აზრი IV კლასის მოსწავლეებისთვის გასაგებად არის ჩამოყალიბებული).

0 ქულა - განმარტების გარეშე მოცემულია ხაზგასმული სტრიქონების "თხრობითი" ვერსია, პერიფრაზი, ან პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

პოეტი ავღი ავღ ადრეჟი ძორა ასუი ნიღ, მოთელჲ ტხუბლად
ტაოქსავ. ის ეხვენება ზეს, რომ ტახროლი, ტაძლანოლი, ავსოლი
წვიბით (ჭიბოქ ვიგოქსბოთი სოქნი, ძო-ლინე), რისა გვიკოსკენ დმნჯი-
დაზუგო, ანუ, მეორეს ათხუშოქ ქავანს მშალელე, ჭებნე
პოველინო. „დუშხომელი პოლია“ ანუ ყოველივე, დაუბადა ესახის
საშობლო ავღო სოღო.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში აპლიკანტი გვთავაზობს ლექსში დასმული საკითხის მისეულ ინტერპრეტაციას, ითვალისწინებს მოსწავლეთა ენობრივ კომპეტენციას და ცდილობს გაამახვილოს ყურადღება ლექსის მხატვრულ მხარეზე. მიუხედავად პასუხში არსებული უმნიშვნელო ენობრივი ხარვეზებისა, აღნიშნული ნიმუშეგარი შეფასდა 2 ქულით.

პეტას ნიღი ვანიცდს, რომ დამნჯი-დაზუგოლია ძიბს
გვადვით, ეხვენება ზესს ვახილოს, ლიბდად აქროს,
დაიკვირთოს წვიბით და ვადმოუშვას, რომ მოხინოს ქვეყანა
ჩი ვამოუდიოს ნყადი იღინოს დაუშხომელი მიღვით
ქვეყნის და ვინის ვასახად.

კომენტარი

ეს პასუხი 0 ქულით შეფასდა, რადგან მოცემულია დავალებაში წარმოდგენილი სტრიქონების პერიფრაზი. არ არის განმარტებული მოსწავლეებისთვის გაუგებარ ფრაზათა და სიტყვათა შინაარსი, მაგ., „დაუშრომელის მილითა“.

მინათქმულან, ზღაპრულან საბოლოოზე. ხედი ადის ზემოთ, ცოცხლურ და აქვესა ღრუ-
ლოდ. თანდათან ემატება აბოლოცხვი ხედი და ცხიფხვი ვიდექა, ქიბორქის
ეჭაბუხა ხედი ხედი, ყინულ ბუხუნი, ცხიფხვი ვიდექა იფექს სიმბოქელ და მოდო ხედი, ხომ-
ლოდ იხევეს ჩვეუდა, დედაბოძზე ასევე ხედი „დაუშობოდა“-ქ მოჯინა იბოჯი,
ხომ ბოჯი ხედი ხედი საბოლოო, ხედი ვიდექა და საბოლოო.

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი 0 ქულით შეფასდა, რადგან აქ საუბარია მხოლოდ ბუნებრივ მოვლენაზე და არაფერია ნათქვამი სტრიქონების და მთლიანად ვაჟა-ფშაველას ლექსის ძირითად აზრზე. ცხადია, ასეთი ახსნა მოსწავლეს ლექსის გააზრებაში, არსის წვდომაში ვერ დაეხმარება.

2014 წლის საგამოცდო ტესტი I-VI კლასების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებისთვის იხილეთ დანართში (გვ. 83).

ბუნებისმეტყველების მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტი

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

1. ჩამოთვლილთაგან რომელ ორგანიზმს ახასიათებს გარეგანი განაყოფიერება?

- (ა) თევზებს
- (ბ) ქვეწარმავლებს
- (გ) ფრინველებს
- (დ) ძუძუმწოვრებს

სწორი პასუხი: (ა).

2.1. ყლაპვის დროს სუნთქვა:

- (ა) შეკავდება
- (ბ) არ იცვლება
- (გ) გააქტიურდება
- (დ) შენელება

სწორი პასუხი: (ა).

2.2. ახსენით ამ მოვლენის მიზეზი.

მოცემული დავალება ორი ნაწილისგან შედგება. პირველ ნაწილში აპლიკანტმა უნდა აირჩიოს სწორი პასუხი.

მეორე ნაწილის შესრულება გულისხმობს ამ პროცესის მექანიზმის მითითებას. ნერწყვის ან ლუკმის გადაყლაპვისას ხრტილოვანი, ელასტიური ხორხსარქველი ხორხს ხურავს და ნერწყვსა და საკვების ნაწილაკებს სასუნთქ გზებში მოხვედრის საშუალებას არ აძლევს.

აპლიკანტი ამ დავალებაში ქულას ორივე ნაწილის წარმატებით შესრულების შედეგად მოიპოვებს.

3. რა მიზნით ქმნიან ადამიანები დაცულ ტერიტორიებს - ეროვნულ პარკებს, ნაკრძალებს, აღკვეთილებს და სხვ.?

თანამედროვე ადამიანი ძალზე სერიოზული ეკოლოგიური პრობლემების წინაშე დგას. ამ პრობლემებში აუცილებელია, ბავშვებს, მოსწავლეებს ხშირად ვესაუბროთ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალურად გამოყენების შესახებ, ვასწავლოთ მათ ბუნებაზე ზრუნვა, მისი დაცვა. სასერტიფიკაციო ტესტის ბუნებისმეტყველების ნაწილის რამდენიმე დავალება სწორედ ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და გარემოს დაბინძურების საკითხებს შეეხება.

მოსწავლეებისთვის დაცული ტერიტორიების ფუნქციის, ასევე, ისეთი ტერმინების გაცნობა, როგორებიცაა ბიომრავალფეროვნება, გადაშენების საფრთხე, წითელი წიგნი, ძალზე მნიშვნელოვანია, რათა ხელი შევუწყოთ მათ ეკოლოგიური ცნობიერების ჩამოყალიბებაში.

დავალება ფასდებოდა 1 ქულით.

1 ქულა - დაცული ტერიტორიები იქმნება ბიომრავალფეროვნების შესანარჩუნებლად, ცოცხალი ორგანიზმების იმ სახეობათა გადასარჩენად, რომლებსაც გადაშენების საფრთხე ემუქრებათ ან რომლებიც წითელ წიგნშია შეტანილი.

4. ადამიანის საქმიანობის შედეგად მუდმივად ხდება საცხოვრებელი გარემოს დაბინძურება, მაგალითად, ზღვებსა და ოკეანეებში ძალიან ხშირია ნავთობის ჩაღვრა, რაც წყლის ბინადარი ორგანიზმების დაღუპვის მიზეზი ხდება.

აუხსენით მოსწავლეებს, რატომ იწვევს ნავთობით წყლის დაბინძურება ცოცხალი ორგანიზმების დაღუპვას?

ქვემოთ მოყვანილია რამდენიმე ასპექტი, რომლებიც უნდა ასახულიყო აპლიკანტის პასუხში:

1. ნავთობი წყალზე მსუბუქია და ამიტომ, დაღვრის შემთხვევაში, წყლის ზედაპირზე მოექცევა. ზღვის ცხოველებისათვის იქმნება ჟანგბადის დეფიციტი (წყლის ცხოველებს უჭირთ სუნთქვა).

2. ზოგჯერ წყალს ჩაღვრილი ნავთობი ნაპირზე გამოაქვს, რაც საფრთხეს უქმნის ნაპირზე მცხოვრებ ორგანიზმებს, მაგ., ფრინველებს ბუმბულისა და ფრთების ნავთობით დაფარვის გამო აღარ შეუძლიათ ფრენა.

3. ნავთობის მოხვედრა საჭმლის მომწელებელ ან სასუნთქ სისტემაში შეიძლება დამღუპველი აღმოჩნდეს როგორც წყლის ბინადარი, ასევე ნაპირზე მცხოვრები ორგანიზმებისთვის.

დავალება 2 ქულით შეფასდა.

2 ქულა - აპლიკანტი მიუთითებს ორ ან მეტ ფაქტორს, რომლებიც ნავთობით წყლის დაბინძურებისას ცოცხალი ორგანიზმების დაღუპვის მიზეზი ხდება და განმარტავს თითოეულის მოქმედების მექანიზმს.

1 ქულა - აპლიკანტი მიუთითებს ერთ ფაქტორს, რომელიც ნავთობით წყლის დაბინძურებისას ცოცხალი ორგანიზმების დაღუპვის მიზეზი ხდება და განმარტავს მისი მოქმედების მექანიზმს.

0 ქულა - მოცემულია მხოლოდ დავალების პერიფრაზი; მოცემულია არასწორი პასუხი; პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ნავთობი წითოვანი სითხეა და წყალში ის იხსნება, ამიტომ ზემოთა ვაკუის ტყალს თხვი ფენად. ამის შედეგად, ველის აღწევს ჭრვბული წყალში და ცოცხალი ორგანიზმები უა-
ფოდ ილოტებოდნ. ასევე ნავთობ წასმული ცხოველს, ფირველს უჭიხს გადაადვილება, ფე-
ნა და ხდება მდარეზდის მსხვეჩილი არ კვდება.

კომენტარი

ეს პასუხი 2 ქულით შეფასდა, რადგან მითითებული და განმარტებულია ნავთობით წყლის დაბინძურებისას ცოცხალი ორგანიზმების დალუპვის განმაპირობებელი ორი ფაქტორი.

ნავთობი ახიბ წყალში მსებოქი ნივთიეჩება, ხობედიუ წყალში
ჩაღვიხის შემთხვევაში გადაეკვება ზემოთა და აღიხ ხდება წყალში
ქანგბადის მიწოდება, ხის გამოც ილუაებოდნ წყალ სხოვედები

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან მოცემულია მხოლოდ ერთი ფაქტორი და ახსნილია მისი მოქმედების მექანიზმი.

5. რატომ არ შრება წყალი ზღვებსა და ოკეანეებში? როგორ აუხსნით ამ მოვლენას IV კლასის მოსწავლეებს?

ეს დავალება ამოწმებს როგორც საგნობრივ ცოდნას, ასევე მოსწავლეთათვის ცოდნის გადაცემის უნარს. თითოეული კომპონენტი 1 ქულით ფასდება.

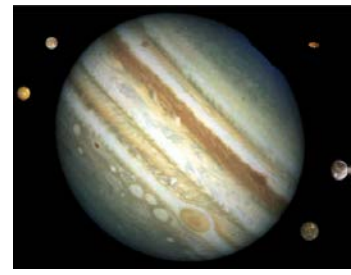
1. დედამიწაზე არსებული წყლის რაოდენობა არ იცვლება მისი წრებრუნვის გამო. წყლის წრებრუნვა შემდეგი ძირითადი რგოლებისგან შემდგარი პროცესია: წყლის აორთქლება, ატმოსფეროში წყლის გადასვლა აირადიდან თხევად მდგომარეობაში (კონდენსაცია), შემდეგ დედამიწაზე ნალექის სახით დაბრუნება. ამ დროს წყალი კვლავ ოკეანეებში, ზღვებში, მდინარეებსა და ტბებში ხვდება.

2. ამ ნაწილის შესრულება გულისხმობს დავალებაში წარმოდგენილი მოვლენის ახსნას მოსწავლისთვის გასაგები ენით, სხვადასხვა ტერმინის (წრებრუნვა, აირი, თხევადი მდგომარეობა და ა.შ.) განმარტებას, პროცესის ილუსტრირებას შესაბამისი მაგალითებით - მარტივი ცდა, საყოფაცხოვრებო თუ ბუნებრივ მოვლენებზე მითითება (მაგალითად, აორთქლების საილუსტრაციოდ ლამბაქიდან წყლის აორთქლება, სარეცხის გაშრობა, ზაფხულში ნაკადულის დაშრობა და ა.შ.).

6. როგორ აუხსნით VI კლასის მოსწავლეებს გლობალური დათბობის მიზეზებს?

დღეისათვის დამტკიცებულია, რომ დედამიწაზე გლობალური დათბობის პროცესი მიმდინარეობს. მისი მთავარი მიზეზი ჰაერში ნახშირორჟანგის (CO₂) რაოდენობის მომატებაა. ცოცხალ ორგანიზმთა სუნთქვისა და საწვავის წვის შედეგად ატმოსფეროში დაგროვებული CO₂, მეთანი, წყლის ორთქლი ისეთივე როლს ასრულებს, როგორსაც სათბურში მინა: ეს ნივთიერებები დაუბრკოლებლად ატარებენ სინათლის სხივებს, რომელთაც დედამიწა შთანთქავს, მაგრამ არ ატარებენ დედამიწიდან წამოსულ სითბურ გამოსხივებას. ამ მოვლენას "სათბურის ეფექტი" უწოდებს. "სათბურის ეფექტის" გამო დედამიწის საშუალო წლიურმა ტემპერატურამ 0,3-0,6°C-ით მოიმატა. მოსალოდნელია მისი შემდგომი მატებაც, რაც კლიმატის ცვლილების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზია.

7. ფოტოსურათების მიხედვით ამოიცანით მზის სისტემის პლანეტები:

ა

ბ

გ

დ

(ა) _____

(ბ) _____

(გ) _____

(დ) _____

დავალების შესრულების პრინციპები:

- ვაკვირდებით პლანეტების ზედაპირს. ორი პლანეტის (გ, დ) ზედაპირი აბსოლუტურად გლუვია, ხოლო ორ (ა, ბ) პლანეტაზე შეინიშნება მეტეორიტული კრატერების კვალი. შესაბამისად, (ა) და (ბ) პლანეტები მყარი პლანეტებია, ხოლო დანარჩენი - გაზოვანი.
- ამის შემდეგ უნდა განვსაზღვროთ, მზის სისტემაში არსებული 4 მყარი პლანეტიდან (დედამიწა, მერკური, ვენერა და მარსი) რომელია გამოსახული (ა) სურათზე და რომელი (ბ)-ზე. დედამიწა იმთავითვე გამოირიცხება, რადგან მასზე მკაფიოდ იქნებოდა გამოსახული კონტინენტები და ოკეანეები. როგორც ვიცით, დარჩენილი სამი მყარი პლანეტიდან ვენერას საკმაოდ კარგად ჩამოყალიბებული ატმოსფერო აქვს, რის გამოც მისი რელიეფის გარჩევა კოსმოსიდან საკმაოდ ჭირს, ე. ი. ვენერაც გამოირიცხა. ასევე ცნობილია, რომ მარსზე დიდი რაოდენობის რკინის შემცველობაა და ამის გამო იგი კოსმოსიდან წითლად მოჩანს. მაშასადამე, (ბ) სურათზე გამოსახულია მარსი, ხოლო (ა)-ზე - მერკური.
- იუპიტერს გაზოვან გიგანტებს შორის გამოარჩევს ე.წ. “გიგანტური წითელი ლაქა”. გარდა ამისა, ფოტოზე ნაჩვენებია მისი 4 თანამგზავრი ე.წ. “გალილეოს მთვარეები”, რაც კიდევ ერთი მინიშნებაა იმაზე, რომ (დ) სურათზე იუპიტერია გამოსახული.
- ურანს გაზოვან გიგანტებს შორის გამოარჩევს მისი წარმოსახვითი ღერძის უცნაური დახრილობა. იგი თითქოს „წამოწოლილია“ და ისე მოძრაობს ორბიტაზე მზის გარშემო. ამაზე მიგვანიშნებს (გ) სურათზე გამოსახული პლანეტის რგოლების მდებარეობა. მაშასადამე, (გ) სურათზე გამოსახულია პლანეტა ურანი.

ამრიგად, სწორი პასუხია:

(ა) მერკური

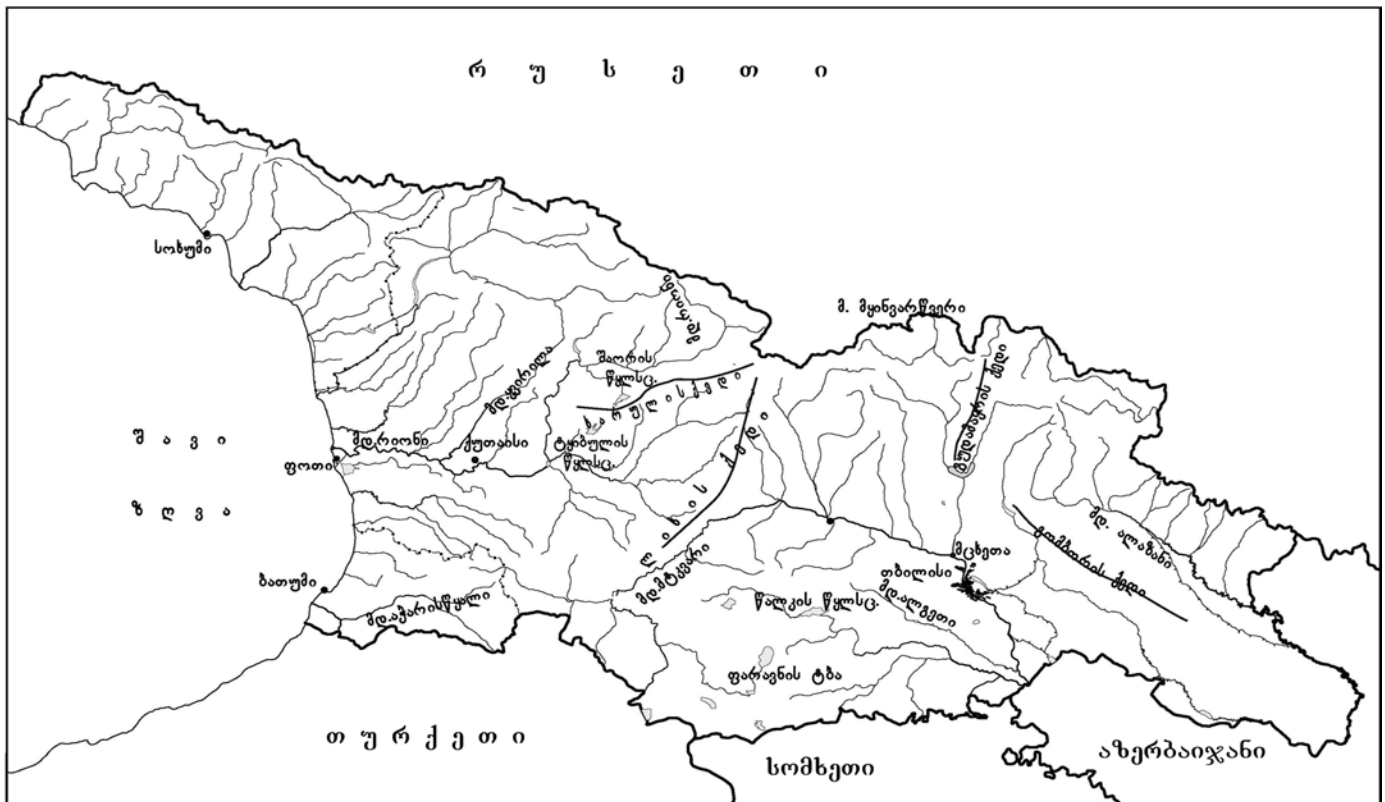
(ბ) მარსი

(გ) ურანი

(დ) იუპიტერი

დავალება 1 ქულით ფასდება.

8. საქართველოს კონტურულ რუკაზე ზოგიერთი გეოგრაფიული ობიექტის სახელწოდება არასწორადაა დატანილი. იპოვეთ დაშვებული შეცდომები და გაასწორეთ.

დავალემა ამოწმებს რუკაზე ორიენტირების, რუკის კითხვის უნარს. აპლიკანტმა უნდა იპოვოს რუკაზე შეცდომით დატანილი გეოგრაფიული ობიექტი და დაასახელოს ის გეოგრაფიული ობიექტი, რომელიც სინამდვილეში მდებარეობს ამ ადგილას. აპლიკანტებს დავალების შესასრულებლად დაურიგდებათ საქართველოს ფიზიკური რუკები.

პასუხები უნდა ჩაიწეროს პასუხების ფურცელზე მოცემულ ცხრილში. თითოეული შეცდომის აღმოჩენა-გასწორება 1 ქულით ფასდება.

შეცდომაა	უნდა იყოს
ქ. ქუთაისი	ქ. სამტრედია
ხარულის ქედი	რაჭის ქედი
მდ. ყვირილა	მდ. ცხენისწყალი

2014 წლის საგამოცდო ტესტი I-VI კლასების ბუნებისმეტყველების მასწავლებლებისთვის იხილეთ დანართში (გვ. 119).

მათემატიკის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო ტესტი

დავალბათა ნიმუშები და განმარტებები

1. თუ a და b ორნიშნა ნატურალური რიცხვებია, მაშინ $a - 2b$ გამოსახულების უდიდესი მნიშვნელობაა:

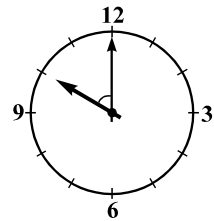
- (ა) 77
- (ბ) 78
- (გ) 79
- (დ) 80

მოცემული ამოცანის ამოსახსნელად შეიძლება ასე ვიმსჯელოთ: $a - 2b$ გამოსახულების მნიშვნელობა მით უფრო მეტი იქნება, რაც უფრო მეტი იქნება საკლების (ანუ a -ს) მნიშვნელობა და რაც უფრო ნაკლები იქნება მაკლების (ანუ $2b$ -ს) მნიშვნელობა. რაკი a და b ორნიშნა ნატურალური რიცხვებია, ამიტომ a -ს უდიდესი შესაძლო მნიშვნელობაა 99, ხოლო $2b$ -ს უმცირესი შესაძლო მნიშვნელობაა $2 \cdot 10 = 20$. შესაბამისად, $a - 2b$ გამოსახულების უდიდესი მნიშვნელობა ტოლია $99 - 20 = 79$ -ის. სწორი პასუხია (გ).

2. ისრებიანი საათის მიხედვით 10 საათია. რამდენი გრადუსის ტოლია საათებისა და წუთების მაჩვენებელი ისრებით შედგენილი მახვილი კუთხის სიდიდე?

- (ა) 30°
- (ბ) 45°
- (გ) 60°
- (დ) 75°

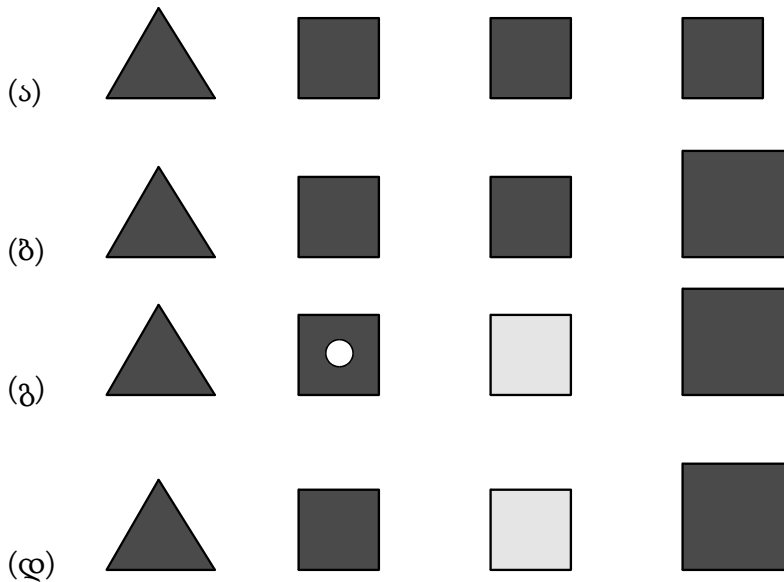
ადვილი შესამჩნევია, რომ ზუსტად 10 საათზე საათის ისრების მიერ შედგენილი მახვილი კუთხე ტოლია სრული კუთხის $\frac{2}{12} = \frac{1}{6}$ ნაწილისა. ამიტომ ამ კუთხის სიდიდე ტოლია სრული კუთხის სიდიდის $\frac{1}{6}$ ნაწილისა, ანუ $\frac{360^\circ}{6} = 60^\circ$ -ის.

3. ცნობილია, რომ 6-7 წლის ბავშვებს უჭირთ ისეთი ობიექტების დაჯგუფება, რომლებიც ერთმანეთისგან განსხვავდება ორი ან მეტი ნიშნით.

მასწავლებელი სთხოვს ამ ასაკის მოსწავლეებს, მოცემული ოთხი ფიგურიდან ამოირჩიონ ერთი ზედმეტი (ანუ სხვებისგან განსხვავებული) ფიგურა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ფიგურების რომელი ოთხეულია ამ დავალებისთვის ყველაზე შესაფერისი?

მოცემული დავალების მიზანია, გაარკვიოს, შეუძლია თუ არა მასწავლებელს, შეარჩიოს მოსწავლისთვის ადეკვატური დავალება ასაკობრივი თავისებურების გათვალისწინებით. დავალების პირობაში მოცემულია 6-7 წლის ასაკის ბავშვის აზროვნებისთვის დამახასიათებელი თავისებურება - ორი ან მეტი ნიშნის მიხედვით ობიექტების კლასიფიკაციის სირთულე. იმისთვის, რომ მოსწავლემ შეძლოს ოთხი ფიგურიდან ერთი განსხვავებულის გამოყოფა, უმჯობესია განმასხვავებელი ნიშანი იყოს ერთი. ცხადია, ასეთია (ა) პასუხში წარმოდგენილი დავალება, რომელშიც მოცემული ობიექტები (კვადრატები და სამკუთხედი) მხოლოდ ერთი ნიშნით - ფორმით განსხვავდება ერთმანეთისგან. (ბ) პასუხში მოცემულ ფიგურათა განმასხვავებელი ორი ნიშანი გვხვდება: ფორმა და ზომა, (გ) პასუხში - ფორმა, ზომა, ფერი და, ასევე, კვადრატში ჩახაზული წრე, (დ) პასუხში კი - ფორმა, ზომა და ფერი. ამრიგად, სწორი პასუხია (ა).

4. რიცხვებიდან $\frac{7}{5}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{5}{3}$, $\frac{32}{15}$, $\frac{9}{5}$ რამდენია $\frac{7}{4}$ -ზე მეტი?

(ა) 1

(ბ) 2

(გ) 3

(დ) 4

სწორი პასუხი: (ბ).

5. დემოკრატიულ პარტიას არჩევნებზე ხმა მისცა ამომრჩეველ მამაკაცთა საერთო რაოდენობის 40%-მა და ამომრჩეველ ქალთა საერთო რაოდენობის 45%-მა. სულ ამ პარტიას ხმა მისცა ამომრჩეველ მამაკაცთა და ქალთა საერთო რაოდენობის n %-მა. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს n ?

(ა) 36

(ბ) 40

(გ) 44

(დ) 50

სწორი პასუხი: (გ).

6. გასათიბი იყო მართკუთხედის ფორმის მინდორი. მას შემდეგ, რაც მთიბავმა 2 საათის განმავლობაში იმუშავა, გასათიბი დარჩა მინდვრის ნაწილი, რომელსაც ასევე მართკუთხედის ფორმა ჰქონდა და რომლის სიგრძე 3-ჯერ ნაკლები იყო მინდვრის სიგრძეზე, ხოლო სიგანე - 2-ჯერ ნაკლები მინდვრის სიგანეზე. რამდენი წუთია საჭირო მინდვრის დარჩენილი ნაწილის გასათიბად, თუ მთიბავი იმავე ტემპით გააგრძელებს მუშაობას?

(ა) 20 წთ

(ბ) 24 წთ

(გ) 30 წთ

(დ) 36 წთ

სწორი პასუხი: (ბ).

7. რას უდრის ტოლფერდა სამკუთხედის ფუძის სიგრძის შეფარდება ამ სამკუთხედის პერიმეტრთან, თუ ფერდის სიგრძე 4-ჯერ მეტია ფუძის სიგრძეზე?

(ა) $\frac{1}{9}$

(ბ) $\frac{1}{6}$

(გ) $\frac{1}{5}$

(დ) $\frac{1}{4}$

სწორი პასუხი: (ა).

8. ქალაქის ყველა სკოლაში ასწავლიან გერმანულ ან ინგლისურ ენას. იმ სკოლათა რაოდენობა, რომლებშიც გერმანულ ენას ასწავლიან, ქალაქის სკოლათა საერთო რაოდენობის

$\frac{5}{9}$ ნაწილია, ხოლო იმ სკოლათა რაოდენობა, რომლებშიც ინგლისურ ენას ასწავლიან - $\frac{2}{3}$

ნაწილი. ქალაქის 12 სკოლაში ასწავლიან გერმანულ ენასაც და ინგლისურ ენასაც. სულ რამდენი სკოლაა ამ ქალაქში?

(ა) 36

(ბ) 45

(გ) 54

(დ) 63

სწორი პასუხი: (გ).

ტექსტი გამოყენებული იქნება აგრეთვე მონაცემთა საკმარისობის ტიპის დავალებები, რომლებშიც, ჩვეულებრივ, მოცემულია ორი პირობა და დასმულია შეკითხვა. დავალების შესასრულებლად უნდა დაადგინოთ, საკმარისია თუ არა პირობებში მოცემული ინფორმაცია ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად. მონაცემთა საკმარისობის დავალებებში სწორი პასუხი ხუთი სავარაუდო პასუხიდან უნდა აირჩიოთ.

9. ერთმანეთისგან განსხვავებული სამი ნატურალური რიცხვის - a , b , და c - ჯამი 15-ის ტოლია.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

I. ამ რიცხვებიდან უმცირესი 4-ის ტოლია.

II. ამ რიცხვებიდან უდიდესი 6-ის ტოლია.

იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია ეს რიცხვები:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი - არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი - არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე კი - არც ერთი არაა საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არაა საკმარისი

სწორი პასუხი: (დ).

კომენტარი

ჯერ გავარკვიოთ, საკმარისია თუ არა I პირობა შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად. ვთქვათ, a , b , და c ნატურალური რიცხვებიდან უმცირესი 4-ის ტოლია. მაშინ დანარჩენი ორი რიცხვიდან თითოეული 4-ზე მეტი უნდა იყოს. რაკი სამივე რიცხვის ჯამი 15-ის ტოლია, ამიტომ მეორე და მესამე რიცხვების ჯამი იქნება $15 - 4 = 11$. 4-ზე მეტი ნატურალური რიცხვებიდან კი მხოლოდ 5-ის და 6-ის ჯამია 11-ის ტოლი. ამიტომ a , b , და c რიცხვები ყოფილა 4, 5 და 6. მაშასადამე, იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია a , b , და c რიცხვები, I პირობა საკმარისია.

ახლა გავარკვიოთ, შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად საკმარისია თუ არა II პირობა. ვთქვათ, a , b , და c ნატურალური რიცხვებიდან უდიდესი 6-ის ტოლია. მაშინ დანარჩენი ორი რიცხვიდან თითოეული 6-ზე ნაკლები უნდა იყოს. რაკი სამივე რიცხვის ჯამი 15-ის ტოლია, ამიტომ მეორე და მესამე რიცხვების ჯამი იქნება $15 - 6 = 9$. 6-ზე ნაკლები ნატურალური რიცხვებიდან კი მხოლოდ 4-ის და 5-ის ჯამია 9-ის ტოლი. ამიტომ a , b , და c რიცხვები ყოფილა 4, 5 და 6. მაშასადამე, იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია a , b , და c რიცხვები, II პირობაც საკმარისია.

ამრიგად, იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია a , b , და c რიცხვები, საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე II პირობა. შესაბამისად, სწორი პასუხია (დ).

ტესტში გამოყენებული იქნება აგრეთვე დავალებები ღია დაბოლოებით, რომელთა შესრულებისას აპლიკანტს მოეთხოვება დასმულ შეკითხვაზე არგუმენტირებული პასუხის გაცემა. ვთავაზობთ ამგვარი დავალების ნიმუშსა და მისი შეფასების სქემას.

10. რომელი ციფრით ბოლოვდება $9^{2011} + 7^{2011}$ გამოსახულების მნიშვნელობის ციფრული ჩანაწერი?

კომენტარი

ამ ამოცანის ამოსახსნელად გავარკვიოთ, თუ რომელი ციფრით შეიძლება დაბოლოვდეს 7-ის და 9-ის ხარისხების მნიშვნელობათა ციფრული ჩანაწერები.

9^1 ბოლოვდება 9-იანით, 9^2 - 1-იანით, 9^3 - ისევ 9-იანით, 9^4 - ისევ 1-იანით და ასე შემდეგ. ესე იგი, 9-ის ხარისხების ჩანაწერების ბოლო ციფრების მიმდევრობაა: 9, 1, 9, 1, 9, 1, როგორც ვხედავთ, 9-ის კენტი ხარისხები ბოლოვდება 9-იანით, ხოლო ლუწი ხარისხები - 1-იანით. შესაბამისად, 9^{2011} დაბოლოვდება 9-იანით.

ასევე მივიღებთ, რომ 7-ის ხარისხების ჩანაწერების ბოლო ციფრების მიმდევრობაა: 7, 9, 3, 1, 7, 9, 3, 1, 7, 9, 3, 1, როგორც ვხედავთ, $7^1, 7^5, 7^9, \dots$ ბოლოვდება 7-იანით, $7^2, 7^6, 7^{10}, \dots$ - 9-იანით, $7^3, 7^7, 7^{11}, \dots$ - 3-იანით, ხოლო $7^4, 7^8, 7^{12}, \dots$ - 1-იანით. ესე იგი, თუ 7-ის ხარისხის მაჩვენებლის 4-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი 1-ის ტოლია, მაშინ მისი ჩანაწერი ბოლოვდება 7-იანით; თუ ნაშთი 2-ის ტოლია - 9-იანით, თუ ნაშთი 3-ის ტოლია - 3-იანით, ხოლო თუ ხარისხის მაჩვენებელი უნაშთოდ იყოფა 4-ზე, მაშინ - 1-იანით. 2011-ის 4-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი 3-ის ტოლია. ამიტომ 7^{2011} დაბოლოვდება 3-იანით.

რაკი 9^{2011} ბოლოვდება 9-იანით, ხოლო 7^{2011} - 3-იანით, ამიტომ $9^{2011} + 7^{2011}$ ჯამის მნიშვნელობის ციფრული ჩანაწერი დაბოლოვდება 2-იანით.

შეფასების სქემა

3 ქულა - აპლიკანტმა დაწერა სწორი პასუხი და დაასაბუთა;

2 ქულა - აპლიკანტმა დაასაბუთა, რომ 7^{2011} ბოლოვდება 3-იანით;

1 ქულა - აპლიკანტმა დაასაბუთა, რომ 9^{2011} ბოლოვდება 9-იანით; დაწერა, რომ 7^{2011} ბოლოვდება 3-იანით, მაგრამ არ დაასაბუთა;

0 ქულა - აპლიკანტმა არ მიუთითა პასუხი.

11. სკოლისათვის ფრენბურთისა და კალათბურთის ბურთები შეიძინეს, სულ 19 ცალი. ბურთებში 88 ლარი გადაიხადეს. ფრენბურთის ბურთი 4 ლარი ღირდა, ხოლო კალათბურთისა - 7 ლარი. შეძენილი ბურთებიდან რამდენი იყო კალათბურთის? ამოცანის ამოხსნა ჩაწერეთ.

ამ ამოცანის ამოხსნა შესაძლებელია სხვადასხვა გზით. მაგალითად, განტოლების შედგენით:

კალათბურთის ბურთების რაოდენობა: x ,

ფრენბურთისა: $19 - x$,

განტოლება: $7x + 4(19 - x) = 88$.

აქედან: $x = 4$.

შესაძლებელია ამგვარად მსჯელობაც:

ცხრამეტზე ბურთი რომ კალათბურთის ყოფილიყო, მაშინ მათი ღირებულება იქნებოდა $19 \cdot 7 = 133$ ლარი, ანუ 88 ლარზე $133 - 88 = 45$ ლარით მეტი. 1 კალათბურთის ბურთის

1 ფრენბურთის ბურთით შეცვლის შემთხვევაში მათი საერთო ღირებულება $7-4=3$ ლარით მცირდება. $45:3=15$, ამიტომ საერთო ღირებულება 45 ლარით შემცირდება, თუ 15 ცალ კალათბურთის ბურთს ჩავანაცვლებთ ამდენივე ფრენბურთის ბურთით. მაშასადამე, უყიდიან $19-15=4$ კალათბურთის ბურთი.

ამოცანის ამოხსნა შესაძლებელია ყველა შესაძლო ვარიანტის განხილვითაც: თუ შეიძენდნენ კალათბურთის 1 და ფრენბურთის 18 ბურთს, გადაიხდიდნენ $7+72=79$ ლარს; თუ შეიძენდნენ კალათბურთის 2 და ფრენბურთის 17 ბურთს, გადაიხდიდნენ $14+68=82$ ლარს და ა.შ. თუ შეიძენდნენ კალათბურთის 4 და ფრენბურთის 15 ბურთს, გადაიხდიდნენ $28+60=88$ ლარს.

დავალება შეფასდა 3 ქულით:

3 ქულა - მითითებულია ამოცანის სწორი პასუხი, ნაჩვენებია ამოხსნის ხერხი.

2 ქულა - სწორად არის ნაჩვენები ამოცანის ამოხსნის ხერხი, თუმცა არ არის მოცემული საბოლოო სწორი პასუხი.

1 ქულა - სწორად არის მითითებული ამოცანის ამოხსნის ერთ-ერთი ეტაპი; მოცემულია სწორი პასუხი, პასუხის სისწორე დასაბუთებულია შემოწმებით;

0 ქულა - მოცემულია მხოლოდ სწორი პასუხი, თუმცა მისი სისწორე შემოწმებითაც კი არ არის დასაბუთებული; პასუხი არ არის მოცემული.

განვიხილოთ აპლიკანტების მიერ შემოთავაზებული ამოხსნის ორი ვარიანტი:

$$\begin{array}{l}
 \text{ფხენბუხთის ლიხა} - 4 \text{ ს.} \\
 \text{კალათბუხთის} - 7 \text{ ც.}
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{ფხენბუხთის ლიხა} \\ \text{კალათბუხთის} \end{array}} \right\} 19 \text{ ცალი} = 88 \text{ გახის.}$$

ამოხსნა

$$\begin{array}{l}
 \text{ფხენბუხთის იყიდეს} 15 \text{ ც. } 15 \cdot 4 = 60 \quad 88 - 60 = 28 \text{ ხოლო} \\
 \text{კალათბუხთის იყიდეს} 4 \text{ ც. , ხაფან } 7 \cdot 4 = 28 \quad 28 : 7 = 4
 \end{array}$$

პასუხი: კალათბუხთის 4 ცალი ბუხთი; ფხენბუხთის 15 ცალი.

კომენტარი

მიუხედავად იმისა, რომ აპლიკანტის მიერ ამოცანის პასუხი სწორადაა მითითებული, ეს ნაშრომი შეფასდა მხოლოდ 1 ქულით, რადგან აპლიკანტმა არ წარმოადგინა ამოხსნის გზა და დაკმაყოფილდა მხოლოდ პასუხის შემოწმებით.

ვთქვათ კალათბუხთის ბუხთი იყო x ხათფენობა, ფხენბუხთის y ცალი ($19 - x$) ხათფენობა. ამოცანის პირობიდან ვაშთქინაჩე შეიძლება დაწინაყიოთ, ხომ $4x + 7(19 - x) = 88$

$$\begin{array}{l}
 4x + 133 - 7x = 88 \\
 3x = 45 \\
 x = 45 : 3 \\
 x = 15
 \end{array}$$

პასუხი: შეიძენლი ბუხთიეზიდან x კალათბუხთის ბუხთიეზი ხათფენობა y ცალიეზა 15 ცალი.

კომენტარი

ეს ნაშრომი შეფასდა 2 ქულით. აპლიკანტმა სწორად მოძებნა ამოცანის ამოხსნის გზა, თუმცა მიიღო არასწორი პასუხი, რადგან მას ერთმანეთში აერია კალათბურთისა და ფრენბურთის ბურთების ფასი.

12. მოსწავლეებმა შემდეგი სამუშაო შეასრულეს:

1) იანგარიშეთ, რისი ტოლია:

I. $151 + 14 + 49 + 386$ II. $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3$ III. $14035 : 7$.

2) ჩაიფიქრეს რაღაც რიცხვი. თუ ამ რიცხვს მივუმატებთ 84-ს, შემდეგ კი გამოვაკლებთ 64-ს, მივიღებთ 300-ს. რა რიცხვი ჩაუფიქრებიათ?

3) 5 მ შალის ნაჭერში გადაიხადეს 80 ლარი, ხოლო 6 მ აბრეშუმის ნაჭერში - 102 ლარი. რომელი ქსოვილის 1 მეტრია უფრო იაფი და რამდენით?

ერთ-ერთი მოსწავლის ნამუშევარი ასეთი იყო:

1) I. $151 + 14 + 49 + 386 = 200 + 400 = 600$
II. $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 2700$
III. $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 2000 + 5 = 2005$

2) $84 - 64 = 20$ $300 - 20 = 320$ ჩაუფიქრებიათ 320

3) $80 : 5 = 16$ $102 : 6 = 17$
იაფია აბრეშუმი 1 ლარით

ამოწერეთ მოსწავლის მიერ დაშვებული შეცდომები და გვერდით მიუწერეთ შესწორებული ვარიანტი.

მიღწევის რომელ დონეს მიაკუთვნებთ ამ მოსწავლეს მისი ნამუშევრის მიხედვით?

ჩაწერეთ არგუმენტირებული პასუხი, გაითვალისწინეთ, რომ მოსწავლეთა მიღწევის დონეებია: მაღალი, საშუალოზე მაღალი, საშუალო, დაბალი.

მოსწავლის ნამუშევარში სულ 4 შეცდომაა:

- 1) I. შეცდომა არ არის დაშვებული;
II. $1000 \cdot 27 = 2700$ (უნდა იყოს: $1000 \cdot 27 = 27000$);
III. $14000 : 7 = 200$ (უნდა იყოს: $14000 : 7 = 2000$);
- 2) $300 - 20 = 320$ (უნდა იყოს: $300 - 20 = 280$);
- 3) $102 : 6 = 14$ (უნდა იყოს: $102 : 6 = 17$).

მოსწავლის ნამუშევრიდან ჩანს, რომ ის ანგარიშისას გააზრებულად იყენებს მოქმედებათა თვისებებს. მე-2 ამოცანის ამოხსნის გზასაც სწორად მიაგნო, თუმცა გამოკვლებისას შეცდომას უშვებს. მოსწავლეს ბოლო, მე-3 ამოცანის ამოხსნის გზაც სწორად აქვს შერჩეული, თუმცა ერთ შეცდომას (გაყოფისას) აქაც ვხვდებით. მართალია, მოსწავლემ სულ 4 შეცდომა დაუშვა, მაგრამ ეს შეცდომები უფრო მის დაუდევრობაზე მეტყველებს, ვიდრე შესაბამისი მასალის არცოდნაზე. ამიტომ, ამ ნამუშევრის მიხედვით, მოსწავლის მიღწევის დონედ უნდა მივიჩნიოთ საშუალოზე მაღალი.

დავალება შემდეგი სქემის მიხედვით შეფასდა:

- 4 ქულა - აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ოთხივე შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მისი მიღწევის დონე, წარმოდგენილია შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 3 ქულა - აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ოთხივე შეცდომა, ადეკვატურად არის შეფასებული მისი მიღწევის დონე, თუმცა არ არის წარმოდგენილი შესაბამისი არგუმენტაცია;
აღმოჩენილი და შესწორებულია მხოლოდ სამი შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მოსწავლის მიღწევის დონე, წარმოდგენილია შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 2 ქულა - აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ოთხივე შეცდომა, თუმცა არ არის შეფასებული მისი მიღწევის დონე;
აღმოჩენილი და შესწორებულია მხოლოდ სამი შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მოსწავლის მიღწევის დონე, თუმცა არ არის წარმოდგენილი შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 1 ქულა - აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის სამი შეცდომა, თუმცა არ არის შეფასებული მისი მიღწევის დონე;
აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ორი შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მისი მიღწევის დონე, წარმოდგენილია შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 0 ქულა - აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ორი შეცდომა, თუმცა არაა ადეკვატურად არის შეფასებული მოსწავლის მიღწევის დონე;
აღმოჩენილი და შესწორებულია ორზე ნაკლები შეცდომა;
პასუხი არ არის მოცემული.

განვიხილოთ აპლიკანტების მიერ შემოთავაზებული ამოხსნის რამდენიმე ვარიანტი.

I შემთხვევა $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 2700$, ხშირად $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 27000$
II შემთხვევა $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 200 + 5 = 205$, ხშირად $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 2000 + 5 = 2005$
III შემთხვევა $94 - 64 = 30$ $300 - 20 = 280$ რაუფიქროსად 320
ხშირად $x + 84 - 64 = 300$
 $x = 300 - 20$
 $x = 280$ რაუფიქროსად 280
 $\frac{280 + 84 - 64 = 300}{300 = 300}$

IV შემთხვევა $102 : 6 = 17$ იჯარა აშუაგური 2 ცალი.
ხშირად $102 : 6 = 17$ იჯარა შალი 1 ცალი.
ამ კონსტანტის დონე დაბალია დავალება დამუშავების კონსტანტით. ეს კი იქნის 1000-ზე გამსაზღვრებელი მნიშვნელობა რომელიც უნდა მიუხედავად სამართალი განსაზღვრულ იქნეს. ანუ ამა სულ მანძილზე იქნება გაყოფის წახი- ვადების ხშირად მათი მათხი. ვინც დაბალია (ან უსაფრთხო) უნდა ამოხსნის იქნის შერბილი და ვარჯიში სიხით, უნდა შემოინახოს უფრო. ასევე ეხმარება ვარჯიშს და მიმართვა. კი იქნის გაყოფა, შეიქმნას გამსაზღვრებელი ცნობა რომ $7 \cdot 6 = 42$ $42 : 6 = 7$ ან იგი ამოცანისთვის და შეიქმნას კმა გასაზღვრველი

კომენტარი

აპლიკანტმა სწორად მოძებნა ოთხივე სავარჯიშო, რომელთა შესრულებისას მოსწავლეს შეცდომა ჰქონდა დაშვებული, მაგრამ არ მიუთითა, რა შეეშალა მას კონკრეტულად და არ შეასწორა მოსწავლის მიერ დაშვებული შეცდომები. მან ვერ შენიშნა მოსწავლის ნამუშევრის მნიშვნელოვანი დადებითი მხარეები (მაგალითად, მოქმედებათა თვისებების გააზრებული გამოყენება გამოთვლებისას), ზედმეტი ყურადღება მიაქცია მექანიკურ შეცდომებს და, შესაბამისად, არაადეკვატურად შეაფასა მოსწავლის მიღწევის დონე. ამიტომ აპლიკანტის ნამუშევარი შეფასდა მხოლოდ 1 ქულით.

$4) \overline{25} \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = \underline{2700} \rightarrow 27000$
 $\overline{14035} : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = \underline{200} + 5 = \underline{205}$ *ყვეს*
აქოს 2000 + 5 = 2005.
 $\underline{3250}$ *ყვეს აქოს ჩაყვიჩქვარა 280*
 $102 : 6 = 14 = 17.$ *იავია აპუქუბი 9 ვაღარ. ყვეს აქოს 1 დანი 9.*
მოსწავლე იყვანოს. პირველი კ გაშვებული დრო იღებს
ანუარ პირველზე კ გაშვებზე ჰიქოქსი ვაღარეან. აქვესდრო
ჩაქვარა პირი აქვესდროსმ მავთ ან ჩქარობს ანუარ
ან სწორი მავთი ვაღარ თქვარა ჩაქვარა ჰიქოქსი აქვეს
ან აქვესდროსმ პირველი მოსწავლე ვაქვარა აქვესდროსმ
დონე.

კომენტარი

აპლიკანტს ზუსტად აქვს მითითებული, თუ რა კონკრეტული შეცდომები დაუშვა მოსწავლემ და ყველა შეცდომა აქვს შესწორებული. აპლიკანტმა მოსწავლის ნამუშევარში შენიშნა ყველა დადებითი ასპექტი და ადეკვატურად შეაფასა მოსწავლის მიღწევის დონე. ამიტომ აპლიკანტის ნაშრომი შეფასდა მაქსიმალური 4 ქულით.

2014 წლის საგამოცდო ტესტი I-VI კლასების მათემატიკის მასწავლებლებისთვის იხილეთ დანართში (გვ. 152).

კითხვის და წერის სწავლება

სკოლაში შესვლისთანავე ბავშვის წინაშე დგება უმნიშვნელოვანესი ამოცანა - წერა-კითხვის შესწავლა. პირველი სასკოლო გამოცდილება (თუ როგორ შეაფასებენ მშობლები და პედაგოგები ბავშვის წინსვლას კითხვის, წერისა თუ ანგარიშის შესწავლისას, წახალისებენ თუ არა მას) ბავშვის არა მარტო შემეცნებითი, არამედ სოციალურ-ემოციური განვითარების მნიშვნელოვან საფუძველს წარმოადგენს. თუ ეს გამოცდილება დადებითია, მაშინ ბავშვი საკუთარ შესაძლებლობებში რწმუნდება და მეტ წარმატებასაც აღწევს.

წერა-კითხვის შესწავლაში წარმატებას მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს მასწავლებლის მიერ სწორად შერჩეული სწავლების სტრატეგია. კითხვის სწავლების თანამედროვე სტრატეგიები, ძირითადად, ორი თეორიის კონტექსტში განიხილება:

- **ფონოლოგიურ თეორიას** ეყრდნობა კითხვის სწავლების ფონოლოგიური (აღმავალი) მეთოდი, რომლის მიხედვითაც, ბავშვმა ჯერ უნდა შეძლოს ასოს და ბგერის ერთმანეთთან დაკავშირება, ხოლო შემდეგ ნაცნობი ფონემებისგან სიტყვის აწყობა.
- **მთლიანობითი თეორიის** მიხედვით კი, ბავშვი ჯერ მთლიანი სიტყვების ცნობას სწავლობს. უცნობი სიტყვების ბგერები დაისწავლება კონტექსტში სიტყვის მნიშვნელობის მიხედვით ან შესაბამის ნახატთან ერთად სიტყვის აღქმის დროს. ამ თეორიას ეყრდნობა კითხვის სწავლების მთლიანობითი (დაღმავალი) მეთოდი.
- ერთგვარი კომპრომისული ვარიანტია კითხვის სწავლების **დაბალანსებული მეთოდი**, რომელიც ითვალისწინებს როგორც ფონოლოგიური, ასევე მთლიანობითი თეორიის პრინციპების გამოყენებას.

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის სტანდარტის თანახმად, პედაგოგმა უნდა იცოდეს ზემოთ განხილული თეორიების ფარგლებში არსებული მიდგომები და, შესაბამისად, შეძლოს პრაქტიკაში მათი გამოყენება. ის ზედმიწევნით კარგად უნდა იცნობდეს ასევე დაწყებით საფეხურზე სწავლების სპეციფიკას, კითხვის სწავლის პერიოდებს (წინასაანბნო, საანბნო და ანბანისშემდგომი). მან სწორად უნდა შეარჩიოს თითოეული პერიოდის შესაბამისი აქტივობები.

წაკითხული ტექსტის გააზრების უნარის გასავითარებლად პედაგოგმა უნდა შეძლოს, სწორად შეარჩიოს შეკითხვები და აქტივობები მოსწავლეთა ასაკობრივი თავისებურებების, ასევე, შესასწავლი ტექსტის სპეციფიკის გათვალისწინებით.

ტექსტში წარმოდგენილი დავალებები სწორედ ზემოაღნიშნული კომპეტენციების შემოწმებას ისახავს მიზნად.

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

1. ნინი I კლასშია და უჭირს ამბის გაბმულად გადმოცემა, საჭირო სიტყვების პოვნა თხრობისას. მისი ზეპირმეტყველების უნარის განვითარება მასწავლებელმა გადაწყვიტა სიუჟეტური სურათების გამოყენებით.

ქვემოთ მოცემულია შესაბამისი აქტივობები:

I. მასწავლებელი სთხოვს ნინის, იპოვოს სურათზე მის მიერ დასახელებული ობიექტები:

“მაჩვენე გოგონას ჩანთა.”

II. მასწავლებელი აღწერს სურათს და თან თითოთ მიანიშნებს: “შეხედე, აქ გოგონა სკოლაში მიდის.”

III. მასწავლებელი ეკითხება ნინის: “რას აკეთებს გოგონა კლასში?”

IV. მასწავლებელი სთხოვს ნინის: “მაჩვენე სურათზე ბიჭი, რომელიც წერს.”

პასუხის რომელ ვარიანტშია დალაგებული აქტივობები მარტივიდან რთულისკენ?

(ა) IV, II, I, III

(ბ) II, I, IV, III

(გ) II, III, I, IV

(დ) I, III, II, IV

მოცემული დავალება ამოწმებს, რამდენად შეუძლია მასწავლებელს განსაზღვროს მოსწავლისთვის კონკრეტული უნარის გასავითარებლად შერჩეული დავალებებისა თუ შეკითხვების სირთულის ხარისხი.

დავალების პირობაში მოცემული აქტივობებიდან, ცხადია, ყველაზე მარტივია II, რომელშიც თავად მასწავლებელი აღწერს სურათს და მოსწავლეს მოეთხოვება დააკვირდეს მას. I და IV აქტივობაში მოსწავლეს მასწავლებლის მიერ მითითებული ობიექტების პოვნა ევალება, პირველ შემთხვევაში ეს ობიექტი საგანია, ხოლო მეორეში - ბიჭი, რომელიც გარკვეულ მოქმედებას ასრულებს, შესაბამისად, ეს ამოცანა უფრო რთულია. შედარებით რთულად შესასრულებელია III აქტივობა, რომელშიც მოსწავლეს მოეთხოვება არა მარტო სამიზნე ობიექტის პოვნა, არამედ მოქმედების დასახელება. მითითებული პრინციპის მიხედვით (მარტივიდან რთულისკენ) აქტივობები დალაგებულია (გ) პასუხში. ამრიგად, სწორი პასუხია (გ).

2. კითხვის უნარის გაუმჯობესების მიზნით, II კლასში მასწავლებელი ასეთ სტრატეგიას იყენებს: მოსწავლეებს აძლევს ერთი და იმავე სირთულის ტექსტს და ინიშნავს დროს. გამარჯვებულია ის მოსწავლე, რომელიც ყველაზე სწრაფად წაიკითხავს ტექსტს. რა შედეგები შეიძლება მოჰყვეს ამგვარი აქტივობის სისტემატურ გამოყენებას?

მოცემული დავალება ამოწმებს მასწავლებლის უნარს, კრიტიკულად შეაფასოს კონკრეტული აქტივობის სისტემატურად გამოყენების თანმდევი შედეგები. კერძოდ, პასუხიდან უნდა ჩანდეს, რომ აპლიკანტს გააზრებული აქვს შემდეგი:

- დავალებაში აღწერილი აქტივობის დროს მოსწავლეები ორიენტირებულნი არიან სწრაფად კითხვაზე, რის გამოც ხშირად სწორად ვერ კითხულობენ სიტყვებს, ვერ გაიაზრებენ წაკითხულს.
- მოსწავლეებისთვის ერთი და იმავე სირთულის ტექსტის მიწოდება არ უწყობს ხელს მათი კითხვის უნარის განვითარებას, იწვევს ინტერესის დაკარგვას.
- ასეთი აქტივობის, შეჯიბრის, დროს “მარცხდებიან” (ზარალდებიან) ბუნებრივად დაბალი ტემპის მქონე მოსწავლეები, რომლებიც ნელა კითხულობენ, თუმცა არ უჭირთ წაკითხულის გააზრება. ამის შედეგად მოსწავლე კარგავს ინტერესს, მოტივაციას, ჩნდება თვითშეფასების პრობლემები.

დავალება ფასდება 2 ქულით:

2 ქულა - აპლიკანტი მიუთითებს და ასაბუთებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების ერთზე მეტ უარყოფით შედეგს;

1 ქულა - აპლიკანტი მიუთითებს და ასაბუთებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების შედეგებიდან მხოლოდ ერთ-ერთს;

0 ქულა - აპლიკანტი მიუთითებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების შედეგებიდან მხოლოდ ერთ-ერთს, მაგრამ არ ასაბუთებს საკუთარ მოსაზრებას;

აპლიკანტი გვთავაზობს პასუხს, რომელიც არ შეეხება აღნიშნული აქტივობის სისტემატურად გამოყენების შედეგებს;

პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ყველა მოწვეულ ერთნაირად ვერ აღმოვაჩინებთ. დარწმუნება იქ მოწვევები, რომლებიც არ, მერამ გახდითოც კითხვობან და ღუჭეითილით მოყოვიო. სოსეპოლორამ სოსეპოლორამ თხიანადარ ვუთხვებო, ტკბილიყო კითხვი რველი მხოლოდ ბეტი ათ.

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი 2 ქულით შეფასდა, რადგან აპლიკანტი საუბრობს როგორც ბუნებრივად დაბალი ტემპის მქონე მოსწავლეების პრობლემაზე, ასევე ტექსტის გააზრების სირთულეზე.

ამგეაი ხერაფეგის გამოყენება !! ეკასში ახ მის მიზანშეწონილი. ამ ასაკში ყველა ეხონაიხი ტემპის ვერ კითხვობან. ითყენება ნელი ყვებით წამყობვიო.

კომენტარი

ეს პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან აპლიკანტი მიუთითებს და ასაბუთებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის მხოლოდ ერთ უარყოფით შედეგს.

სოსეპოლორამ გამოყენების ძიოს შეიძლება მოსწავლე ხომდებე არ იქონასხვი კითხვა ბეტი ივანტეშის სოსეპოლო.

კომენტარი

ეს პასუხი 0 ქულით შეფასდა, რადგან აპლიკანტი არ მიუთითებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების უარყოფით შედეგებს. მას არ აქვს გაცნობიერებული, რომ კითხვის დროს მხოლოდ სისწრაფეზე ორიენტირება ხელს შეუშლის მოსწავლეებს წაკითხული ტექსტის გააზრებაში, ზოგიერთი მოსწავლის მიერ კითხვის ტემპის გაზრდის შემთხვევაშიც ვერ ვისაუბრებთ მათი კითხვის უნარის გაუმჯობესებაზე.

3. ტექსტში წარმოდგენილია ნაწყვეტი ტექსტიდან.

“ღამურისყურა მელა აფრიკაში ბინადრობს. იგი მწერებით იკვებება, ხოლო შესამჩნევად დიდი ყურები მას მწერის ადგილმდებარეობის განსაზღვრაში ეხმარება. ღამურისყურა მელა კალიების გუნდს მიჰყვება და იჭერს მათ მაშინ, როდესაც ისინი მცენარეულ საფარს ანადგურებენ. ეს მელიები ყურებს კომუნიკაციისთვისაც იყენებენ - ყურები შიგნით თეთრია, ხოლო გარედან - შავი, ამიტომ სიბნელეშიც კარგად ჩანს და ეხმარება მელიებს იმაში, რომ ნადირობისას არ დაშორდნენ ერთმანეთს”.

მოსწავლეთა მიერ წაკითხული ტექსტის უკეთ გასააზრებლად მასწავლებელი მათ სხვადასხვა ტიპის შეკითხვებს უსვამს:

- 1. ტექსტში ცხადად მოცემული ინფორმაციის შესახებ;
- 2. „დაფარული“ აზრის შესახებ;

3. ტექსტის გასააზრებლად მნიშვნელოვანი ისეთი ინფორმაციის შესახებ, რომელიც უშუალოდ ტექსტში არ არის მოცემული, მაგრამ მკითხველისთვის ცნობილია გამოცდილებიდან და საჭიროებს გახსენებას.

დაუსვით III კლასის მოსწავლეებს სამივე ტიპის შეკითხვა მოცემულ ნაწყვეტთან დაკავშირებით.

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

იმისთვის, რომ მოსწავლემ წაკითხული ტექსტი გაიგოს, პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია, მან ტექსტიდან ფაქტობრივი ინფორმაციის მოპოვება შეძლოს. წაკითხულის გააზრების ეს საფეხური მოსწავლისთვის „დაფარული“ აზრის ამოკითხვის ანუ ტექსტიდან გამომდინარე დასკვნის გამოტანის წინაპირობაა. არანაკლებ მნიშვნელოვანია წაკითხულის დაკავშირება საკუთარ ცოდნასა და გამოცდილებასთან, ამ პროცესის გარეშე შეუძლებელია ახალი ინფორმაციის გააზრება. წარმოდგენილი დავალება ამოწმებს მასწავლებლის უნარს, ერთმანეთისგან განასხვავოს ზემოთ განხილული პროცესები და კონკრეტულ ტექსტზე დაყრდნობით დასვას შესაბამისი შეკითხვები.

დავალება ფასდება 3 ქულით:

- 1 ქულა** - დასმულია შეკითხვა ტექსტში ცხადად მოცემული ინფორმაციის შესახებ;
- 1 ქულა** - დასმულია შეკითხვა „დაფარული“ აზრის შესახებ;
- 1 ქულა** - დასმულია შეკითხვა ტექსტის გასააზრებლად მნიშვნელოვანი ისეთი ინფორმაციის შესახებ, რომელიც უშუალოდ ტექსტში არ არის მოცემული, მაგრამ მკითხველისთვის გამოცდილებიდანაა ცნობილი და საჭიროებს გახსენებას.

გთავაზობთ სამივე სახის შეკითხვის რამდენიმე მაგალითს, ასევე, სასერტიფიკაციო გამოცდაზე მასწავლებელთა მიერ შესრულებულ დავალებათა ნიმუშებს.

1. სად ბინადრობს ღამურისყურა მელა? რით იკვებება? რაში ეხმარება მას ყურები?

2. რა სარგებლობა მოაქვს ადამიანებისთვის ღამურისყურა მელას?
3. რა ზიანი მოაქვთ კალიებს? გაიხსენეთ, როგორია ღამურა, როგორი ყურები აქვს მას. გაიხსენეთ, როგორია მელა. როგორ დაცქვეტს ყურებს ცხოველი, მაგალითად, ძაღლი, როდესაც ცდილობს, სუსტი ხმა გაიგონოს.

1. ხაში ეხმაურება ღამურისყურა მელას დღის ყურები?
 2. მოიქვს აუ უკან სარგებლობა ღამურისყურა მელას?
 3. ხა ვიცი ვადიანის შესახებ? სოფელი მწვენილი ჰქვია?

კომენტარი

ეს პასუხი 3 ქულით შეფასდა, რადგან წარმოდგენილია სამივე ტიპის შეკითხვის ადეკვატური მაგალითები.

1. სად ზინაძის "ღამურისყურა" მელა?
 2. ხაში ეხმაურება მას მელი ყურები?
 3. ითხოვს განსხვავება "ღამურისყურა" შესახებ, მკვლევარული მუშაობისთვის?

კომენტარი

ეს პასუხი 2 ქულით შეფასდა, რადგან მეორე შეკითხვის პასუხი ტექსტშია მოცემული და არ მოითხოვს დასკვნის გამოტანას, ფარული აზრის წვდომას.

1. მითხარით სამი ხაში, რაშიც ყველაზე მეტად დაგაინტერესებდა მოცემული ნაწილი.
 2. მითხარით ორი ხაში, რის შესახებაც ყველაზე მეტი გაინტერესებთ ხომ შეიძლება.
 3. მითხარით ერთი ხაში, რაზე თქვენთვის იყო ყველაზე მნიშვნელოვანი.

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი არ შეესაბამება მოცემულ დავალებას, არ ჩანს, შეუძლია თუ არა აპლიკანტს, დასვას ტექსტის გააზრების სხვადასხვა საფეხურის შესატყვისი შეკითხვები. ამიტომ ეს პასუხი 0 ქულით შეფასდა.

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ტექსტის ეს ბლოკი ამოწმებს წაკითხული ტექსტიდან ინფორმაციის მოპოვების, ინტერპრეტირების, გაანალიზებისა და შეფასების უნარს.

ტექსტს ახლავს 7 შეკითხვა. თითოეული შეკითხვა ფასდება 1 ქულით.

ყოველ შეკითხვას ერთვის 4 სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი. თითოეული შეკითხვის/დავალების მეშვეობით მოწმდება წაკითხული ტექსტის გასააზრებლად აუცილებელი რომელიმე უნარი.

აპლიკანტმა უნდა შეძლოს:

- ტექსტის თემისა და ძირითადი იდეის გამოკვეთა;
- მიღებულ ინფორმაციაში ძირითადის (არსებითისა) და მეორეხარისხოვანის გარჩევა;
- ტექსტის სხვადასხვა ნაწილს (წინადადებებსა და აბზაცებს) შორის მიმართების დადგენა;
- მთელი ტექსტიდან ან მისი ცალკეული ნაწილებიდან დასკვნის გამოტანა;
- ცალკეული აბზაცის ფუნქციის განსაზღვრა;
- ცალკეული სიტყვისა თუ გამოთქმის მნიშვნელობის ახსნა ან მათი მნიშვნელობის ამოცნობა კონტექსტის მიხედვით;
- ტექსტის საკვანძო სიტყვებისა და ფრაზების მოძიება;
- ტექსტში მოცემული პოლემიკური მონაკვეთის გააზრება-შეფასება;
- ვარაუდისა და ფაქტის ერთმანეთისაგან გარჩევა;
- ტექსტში წარმოდგენილ მოვლენათა შორის არსებული კავშირების დადგენა;
- ცალკეული ფრაგმენტების პერიფრაზირება;
- ქვეტექსტის ამოცნობა;
- ტექსტში წარმოდგენილსა და სხვა (ჰიპოთეზურ) სიტუაციებს შორის მიმართების დადგენა;
- ტექსტიდან მოპოვებული ინფორმაციის გამოყენება ახალი პრობლემის გადასაწყვეტად.

ტექსტები თემატურად მრავალფეროვანია და მეცნიერებისა და კულტურის სხვადასხვა სფეროს უკავშირდება. თუმცა, დავალებათა შესრულება, ანუ შეკითხვებზე პასუხის გაცემა, არ მოითხოვს ამა თუ იმ სფეროსთან დაკავშირებულ სპეციალურ ცოდნას. ტექსტები შეიძლება იყოს თხრობითი, პოლემიკური თუ განმარტებითი ხასიათისა. ისინი ნაირგვარია სტილის მიხედვითაც.

მოცემული ბლოკის დავალებებს ახლავს ამგვარი ინსტრუქცია:

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

გაითვალისწინეთ:

ტექსტის შემდეგ მოცემული თითოეული შეკითხვა ტექსტის დამოუკიდებელი დავალებაა. ამიტომ ყოველ შეკითხვაზე პასუხის გაცემისას იხელმძღვანელოთ ტექსტით და არა წინა შეკითხვაზე გაცემული პასუხით, რათა თავიდან აიცილოთ არასწორ პასუხთა ჯაჭვი.

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

კრებულში განვიხილავთ ტექსტთან დაკავშირებულ რამდენიმე შეკითხვას.

თამაშობს ყველა. თამაშობენ ბავშვები, უფროსები. თამაშობენ ცხოველები. თამაშობდნენ პირველყოფილი ადამიანები. თამაშს თითქოს პრაქტიკული მიზანი არ უნდა ჰქონდეს, მაგრამ თუ კარგად დავაკვირდებით, ცხოველთა თამაშში ისეთ მოძრაობებს, ისეთ მოქმედებებს შევნიშნავთ, რომლებიც აუცილებელია მათთვის ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ისინი გაითამაშებენ სცენებს მომავალი ცხოვრებიდან: მტაცებლები კვალის მიგნებას, თავდასხმას სწავლობენ, არამტაცებელნი - ფხიზლად ყოფნას, დროულად გაქცევას. ცხოველები ისეთ სიტუაციებს “ამუშავებენ”, რომლებსაც შეიძლება შემდგომ შეეჯახონ. საიდან იციან მათ ეს? რაღაც კარნახობს მათ, ცხოვრებასთან შესახვედრად ამზადებს.

პალეოლითის ხანაში მონადირეები ძალზე რთულ სარიტუალო ცეკვა-თამაშებს, “პანტომიმას” ასრულებდნენ. ბიზონებსა და ირმებზე ნადირობის წინ რამდენიმე დღის განმავლობაში მონადირეები მაგიურ “ბიზონთა ცეკვას” განასახიერებდნენ. ერთნი ბიზონის ტყავსა და ნიღბებში გამოწყობილნი, მეორენი კი იარაღით ხელში ასრულებდნენ მომავალი ნადირობის ცეკვას: განასახიერებდნენ იმ მღელვარებას, დამაბულობას, ნადირობას რომ ახლავს თან, ასახავდნენ ცხოველთა მონადირების, მათი დახოცვის, ნადირობისას თვისტომთა დაღუპვისა და დატირების სცენებს - მომავალი ნადირობის “რეპეტიციას” გადიოდნენ. მათ კიდევ ერთხელ უნდა განეცადათ უკვე განცდილი, ან წინასწარ განეცადათ სამომავლოდ განსაცდელი.

ადამიანს თამაშის მოთხოვნილება ყოველთვის ჰქონდა. ეს კარგად ჩანს საქორწინო თუ რელიგიურ რიტუალებში. ამ მხრივ განსაკუთრებით საინტერესოა სახალხო წეს-ჩვეულებათა შესწავლა, მაგალითად, საქართველოში - ბერიკაობა, ყეენობა. ევროპაში ყველიერის დასასრულს ყოველ ქალაქში, სოფელში კარნავალი იმართებოდა. რამდენიმე დღის განმავლობაში დღესასწაულობდნენ. დიდი და პატარა - ყველა მონაწილეობდა. ლამაზ, უჩვეულო კოსტიუმებში გამოწყობილი მონაწილენი მხიარულობდნენ. ქალები მამაკაცურად გადაცმულნი, მამაკაცები კი კაბებში გამოწყობილნი სეირნობდნენ. ეს კარნავალის პრინციპია: ყოველივე აკრძალული ნებადართულია ნიღბბქვეშ, ყველაფერი თეატრალიზებულია.

წარსულში ეწყობოდა ე. წ. “სულელთა დღესასწაულები”, მასხარებისა და სულელების სახალხო ზეიმები. ამ დღესასწაულებზე ნებისმიერ ადამიანს შეეძლო ძლიერთა ამა ქვეყნისათა - მეფის, ხელისუფალთა - დაცინვა, გაკილვა. საგანგებოდ ირჩევდნენ სულელთა მეფეებს (საქართველოში - ყეენს). ბრბო დასცინოდა, მდინარეში აგდებდა “ხელისუფალს”. ასეთ თამაშებში ვლინდებოდა დამოკიდებულება ხელისუფალთა მიმართ. ეს დღესასწაულები საზოგადოებისათვის იყო მეორე, ხელისუფლების ოფიციალური აკრძალვებისგან თავისუფალი ცხოვრება. თამაშის (კარნავალის) მონაწილეს ესმოდა, რომ ყოველივე შეფარდებითია და პირობითი.

1. რა მნიშვნელობა აქვს თამაშს ცხოველებისთვის?

(ა) თამაში ასწავლის მათ კვალის მიგნებასა და ფხიზლად ყოფნას

(ბ) თამაში ამზადებს მათ პრობლემური სიტუაციებისთვის, რომლებიც, სავარაუდოდ, მომავალში შეხვდებიან

(გ) თამაში კარნახობს მათ, როგორ უნდა მოიქცნენ სხვადასხვა სიტუაციაში

(დ) თამაში ავლენს ცხოველთა ისეთ მოძრაობებს, რომლებიც მომავალში უნდა დაამუშაონ

მოცემულ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა I აბზაცის საფუძველზეა შესაძლებელი. წინადადებები: "ცხოველთა თამაშში ისეთ მოძრაობებს ... შევნიშნავთ, რომლებიც აუცილებელია მათთვის ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ისინი გაითამაშებენ სცენებს მომავალი ცხოვრებიდან" და "ცხოველები ისეთ სიტუაციებს "ამუშავებენ", რომლებსაც შეიძლება შემდგომ შეეჯახონ" თამაშის მნიშვნელობაზე მიგვითითებს. აქ წარმოდგენილი მოსაზრება მოკლედ არის გადმოცემული პასუხის (ბ) ვარიანტში.

2. ქვემოთ წარმოდგენილია ორ-ორი წინადადება (I წინადადება - I აზზაციდან, II წინადადება კი - II აზზაციდან). რომელ პასუხშია დაწყვილებული ანალოგიური (მსგავსი) ფუნქციის მქონე წინადადებები?

- (ა) თამაშობს ყველა - ერთნი ბიზონის ტყავსა და ნიღბებში გამოწყობილნი, მეორენი კი იარაღით ხელში ასრულებდნენ მომავალი ნადირობის ცეკვას
- (ბ) თამაშობდნენ პირველყოფილი ადამიანები - განასახიერებდნენ იმ მღელვარებას, დაძაბულობას, ნადირობას რომ ახლავს თან
- (გ) ცხოველები ისეთ სიტუაციებს "ამუშავებენ", რომლებსაც შეიძლება შემდგომ შეეჯახონ - მათ კიდევ ერთხელ უნდა განეცადათ უკვე განცდილი, ან წინასწარ განეცადათ სამომავლოდ განსაცდელი
- (დ) რაღაც კარნახობს მათ, ცხოვრებასთან შესახვედრად ამზადებს - ბიზონებსა და ირმებზე ნადირობის წინ რამდენიმე დღის განმავლობაში მონადირეები მაგიურ "ბიზონთა ცეკვას" განასახიერებდნენ

განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი.

(ა) პასუხის პირველი წინადადება ძალზე ზოგადია და თამაშის არსებით ასპექტზე მიგვითითებს, მეორე წინადადება კი აღწერს (დეტალებზე, ჩაცმულობაზე, იარაღზე ყურადღების გამახვილებით) კონკრეტულ თამაშს, კერძოდ, პალეოლითის ხანაში მონადირეთა ცეკვას.

(ბ) პასუხში მოყვანილ პირველ წინადადებას განმარტავს, აკონკრეტებს მეორე - პირველყოფილი ადამიანები თამაშობდნენ და ამ დროს განასახიერებდნენ მღელვარებას, რომელიც ნადირობას ახლავს თან. პირველი წინადადება ასახელებს ფაქტს, მეორე კი აკონკრეტებს, აღწერს მას. შესაბამისად, ამ ორ წინადადებას სხვადასხვა ფუნქცია აქვს.

(გ) პასუხში მოყვანილი ორივე წინადადება თამაშის დანიშნულების შესახებ მეტყველებს, თუმცა, ერთ შემთხვევაში საუბარია ცხოველების თამაშზე, მეორეში კი - ადამიანებისაზე. მიუხედავად ამისა, როგორც პირველი, ისე მეორე წინადადება ერთგვარი შეჯამებაა, დასკვნაა, რომელიც შესაბამისი აზზაციდან გამომდინარეობს. მათ ტექსტში ანალოგიური ფუნქცია აქვთ. ამრიგად, სწორი პასუხია (გ).

(დ) პასუხის პირველი წინადადება შეეხება ცხოველების, მეორე კი - პირველყოფილი ადამიანების თამაშს. ამასთან, პირველ წინადადებაში თამაშის დანიშნულებაა მითითებული, მეორეში კი ასახულია კონკრეტული ფაქტი. ამრიგად, წინადადებები განსხვავდება ფუნქციის მიხედვით.

3. ქვემოთ მოცემულია დამატებითი ინფორმაცია:

რომაული სატურნალიები - სატურნუსის, მიწათმოქმედებისა და მევენახეობის მფარველი ღვთაების პატივსაცემად ძველ რომში აწყობდნენ ზეიმს, რომელიც რამდენიმე დღე გრძელდებოდა. ცენტრალური ფიგურა იყო ხარი - დოვლათიანობისა და ძლიერების სიმბოლო. რომის ქუჩებში დაატარებდნენ ყვავილებით, გირლანდებით შემკულ ხარს, აწყობდნენ დოღს, ნიღბების აღლუმს, თეატრალურ წარმოდგენებს. ამ დღეებში იმპერატორი თუ მონა - ყველა ისვენებდა, თავდებით უშვებდნენ პატიმრებს, არ სჯიდნენ მოწაფეებს, ათავისუფლებდნენ მონებს, მეტიც, მათ თავიანთი პატრონები ემსახურებოდნენ. სოციალური ხასიათის შეზღუდვებისგან გასათავისუფლებლად დღესასწაულის მონაწილენი სახეს მალავდნენ ნიღბქვეშ.

ქვემოთ მოყვანილია სატურნალიების მახასიათებლები. მათგან რომელს არ უკავშირებს ავტორი ტექსტის III და IV აბზაცებში აღწერილ დღესასწაულებს?

- (ა) პირობითობა - სიმბოლორობა - შენიღბვა
- (ბ) ნაყოფიერების ღვთაების თაყვანისცემა
- (გ) სოციალური თანასწორობის ილუზია
- (დ) აკრძალვების მოხსნა

ამ დავალებაში მოცემულია ინფორმაცია დღესასწაულის კიდევ ერთი ტრადიციული სახეობის შესახებ, რომელსაც ვერ ვხვდებით ტექსტში. ზოგადად, დამატებითი ინფორმაციის შემცველი შეკითხვების მიზანია, შეამოწმოს, შეუძლია თუ არა აპლიკანტს ტექსტიდან ამოკითხული ინფორმაცია დაუკავშიროს სხვა ცოდნას, სხვა ფაქტებს ან თუნდაც საკუთარ გამოცდილებას.

იმისათვის, რომ შეკითხვას ვუპასუხოთ, ინფორმაცია სატურნალიების შესახებ ტექსტში მოყვანილ ფაქტებთან - სხვა დღესასწაულების აღწერასთან - უნდა შევაჯეროთ.

პირობითობის, სიმბოლორობისა და შენიღბვის შესახებ (პასუხის ა ვარიანტი) საუბარია როგორც III, ასევე IV აბზაცებში კარნავალისა და სულელთა დღესასწაულების აღწერისას. სწორედ სულელთა დღესასწაულებს, ყეენობას უკავშირდება სოციალური თანასწორობის ილუზიაც (პასუხის გ ვარიანტი) - “ამ დღესასწაულებზე ნებისმიერ ადამიანს შეეძლო ძლიერთა ამა ქვეყნისათა - მეფის, ხელისუფალთა - დაცინვა, გაკილვა”. აკრძალვების მოხსნაც (პასუხის დ ვარიანტი) კარნავალებისა და სულელთა დღესასწაულების არსებითი მახასიათებელია - “ყოველივე აკრძალული ნებადართულია ნიღბქვეშ” ან “ეს დღესასწაულები საზოგადოებისათვის იყო მეორე, ხელისუფლების ოფიციალური აკრძალვებისგან თავისუფალი ცხოვრება.”

სავარაუდო პასუხებში მოცემულ მახასიათებელთაგან მხოლოდ ერთი - ნაყოფიერების ღვთაების თაყვანისცემა - არ გვხვდება ტექსტში აღწერილ არც ერთ დღესასწაულთან თუ თეატრალიზებულ წარმოდგენასთან დაკავშირებით. სინამდვილეში, კარნავალები, სულელთა დღესასწაულები იმართებოდა გაზაფხულზე, როცა ბუნება იღვიძებს, იწყება თევზა და ა.შ. ეს დღესასწაულები ნაყოფიერების ღვთაების თაყვანისცემის ნიშანი იყო. თუმცა, ტექსტში ამ ასპექტზე არაფერია ნათქვამი. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ბ).

ზოგადი რეკომენდაციები წაკითხული ტექსტის გასააზრებლად:

- ყურადღებით წაკითხეთ ტექსტი. შეეცადეთ, გაიაზროთ მისი ძირითადი იდეა;
- შეკითხვებზე პასუხის გაცემა დაიწყეთ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც მთელ ტექსტს წაკითხავთ;
- სანამ პასუხს გაცემდეთ შეკითხვას, ყურადღებით წაკითხეთ ტექსტის ის ნაწილი, რომელსაც უშუალოდ ეხება ეს შეკითხვა;
- ყურადღებით განიხილეთ ოთხივე სავარაუდო პასუხი. ნუ შემოხაზავთ პირველსავე ვარიანტს, რომელიც სწორად მოგეჩვენებათ, სანამ დანარჩენ ვარიანტებსაც არ განიხილავთ;
- პასუხის ესა თუ ის ვარიანტი შეიძლება სწორი იყოს ლოგიკის თვალსაზრისით, მაგრამ მცდარი - მოცემული ტექსტის მიხედვით. ამიტომ, სანამ პასუხს აირჩევდეთ, ერთხელ კიდევ წაკითხეთ (შეამოწმეთ) ტექსტის შესაბამისი მონაკვეთი და აირჩიეთ ის პასუხი, რომელიც მართებულია კონტექსტის მიხედვით;
- მოიძიეთ ტექსტში თითოეული პასუხის მართებულობისა თუ უმართებულობის დამადასტურებელი არგუმენტები;
- პასუხი მაშინაც შეიძლება ჩაითვალოს მცდარად, როდესაც ის მხოლოდ ნაწილობრივაა მართებული (ნაწილობრივ პასუხობს შეკითხვას), ამიტომ ყველა სავარაუდო პასუხი გულდასმით განიხილეთ.

ანალიტიკური წერა

სასერტიფიკაციო ტესტის ამ ნაწილში მოცემულია ერთი დავალება. დავალების შესრულება გულისხმობს გარკვეულ საკითხთან დაკავშირებით აზრის წერილობით გამოთქმას, მსჯელობას, საკუთარი პოზიციის გამყარებას არგუმენტებითა და მაგალითებით.

ანალიტიკური წერის ნაწილი ძალზე მნიშვნელოვანია იმის დასადგენად, თუ რამდენად წარმატებით შეძლებს პედაგოგი, ასწავლოს დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებს ლექსიკურად და სტილისტურად გამართული ტექსტის შექმნა, წერისას ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვა, აზრის მწყობრად გადმოცემა, ტექსტის მონაკვეთების ერთმანეთთან ლოგიკურად დაკავშირება, არგუმენტირებული მსჯელობა. წერის კულტურის განვითარებას სწორედ დაწყებით საფეხურზე უნდა ჩაეყაროს საფუძველი.

დავალების მაქსიმალური ქულაა 13.

ნაწერი ფასდება შემდეგი კრიტერიუმებით:

1. შინაარსის რელევანტურობა

ნაშრომი შეესაბამება მოცემულ საკითხს, პასუხობს დასმულ ამოცანებს.

2 ქულა - *ნაშრომი პასუხობს თემას, არ ეხება არარელევანტურ საკითხებს.*

1 ქულა - *თემას პასუხობს ნაშრომის მხოლოდ გარკვეული მონაკვეთი; მოცემულია არარელევანტური ინფორმაცია.*

0 ქულა - *ნაშრომი არ პასუხობს თემას, შეეხება სრულიად განსხვავებულ საკითხს, წარმოადგენს დავალების პერიფრაზს.*

გაითვალისწინეთ:

თუ ნაშრომი პირველი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასდება 0 ქულით, ის აღარ გასწორდება სხვა კრიტერიუმების მიხედვით.

2. დასაბუთება

აპლიკანტის პოზიცია წარმოდგენილია შესაბამისი დასაბუთებით, მსჯელობა გამყარებულია დამაჯერებელი, ადეკვატური არგუმენტებითა და მაგალითებით.

3 ქულა - *მოყვანილია დამაჯერებელი, მრავალფეროვანი, ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, განხილულია კონტრარგუმენტები.*

2 ქულა - *არგუმენტით/მაგალითით გამყარებულია მხოლოდ ზოგიერთი მოსაზრება, ან არგუმენტები მოყვანილია ყველა მოსაზრებისთვის, თუმცა ზედაპირული და ერთფეროვანი. აპლიკანტი თანმიმდევრულად მსჯელობს საკითხის შესახებ.*

1 ქულა - *არის დასაბუთების მცდელობა, თუმცა არგუმენტები არადაამაჯერებელია.*

0 ქულა - *მოსაზრებები არ არის გამყარებული მაგალითებითა და არგუმენტებით, არ არის წარმოდგენილი ლოგიკური მსჯელობა.*

3. თხრობის ორგანიზება

ნაშრომი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად, თანმიმდევრულად არის გადმოცემული, თხზულების ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურადაა დაკავშირებული.

- 2 ქულა - ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია - ნაწერში წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა;
აზრები მწყობრად არის გადმოცემული, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს.
- 1 ქულა - წარმოდგენილია ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი სტრუქტურული ნაწილი; ერთმანეთს ლოგიკურად უკავშირდება ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი მონაკვეთი.
- 0 ქულა - მოსაზრებები, ტექსტის ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურად არ არის დაკავშირებული;
ნაწერში არ არის წარმოდგენილი სტრუქტურული ნაწილები - საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა.

4. სტილი, ლექსიკა

აზრები ცხადად, ნათლადაა გამოთქმული, ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად გამართულია, ლექსიკა შეესაბამება დასმულ საკითხს.

- 3 ქულა - არ არის დაშვებული (ან არის უმნიშვნელო) სტილისტური შეცდომა, ტექსტი ლექსიკურად მდიდარია, აზრი მკაფიოდ და გამართულად არის გადმოცემული, გამოყენებულია საკითხის შესაფერისი ლექსიკა და სტილი.
- 2 ქულა - დაშვებულია უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომები, ტექსტი ლექსიკურად გამართული და მდიდარია, აზრი მკაფიოდ არის გამოხატული, თუმცა გამოყენებული ლექსიკა და სტილი არ/ნაკლებად შეეფერება საკითხს.
- 1 ქულა - ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი არ არის, დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული.
- 0 ქულა - ნაწერი ლექსიკურად მჭირია, დაშვებულია ბევრი სტილისტური შეცდომა, რაც ხელს უშლის აზრის გაგებას.

5. სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია

ნაშრომი სინტაქსურად გამართულია, ნაწერი შესრულებულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

- 3 ქულა - არ არის დაშვებული (ან არის უმნიშვნელო) სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, დაცულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.
- 2 ქულა - დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, თუმცა თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები ძირითადად დაცულია.
- 1 ქულა - დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, უხეშად არის დარღვეული თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული.
- 0 ქულა - დაშვებულია უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, რაც ხელს უშლის აზრის გაგებას.

იმისათვის, რომ ნაშრომი ყველა კრიტერიუმის მიხედვით გასწორდეს, ის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

- უნდა შეეხებოდეს დავალებაში მოცემულ საკითხს;
- არ უნდა წარმოადგენდეს დავალების პირობის პერიფრაზს;
- არ უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია აპლიკანტის პიროვნების იდენტიფიცირება - სახელსა და გვარს (რეალურსა თუ გამოგონილს), მეტსახელს, ხელმოწერას და ა.შ.
- შესრულებული უნდა იყოს ისეთი ხელწერით, რომლის წაკითხვა შესაძლებელია.

თუ ნაშრომი არ აკმაყოფილებს ამ პირობათაგან რომელიმეს, ის შეფასდება 0 ქულით.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას. სხვა შემთხვევაში ის გასწორდება მხოლოდ I და II კრიტერიუმების მიხედვით.

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

ქვემოთ მოყვანილია ნაწყვეტი ანტუან დე სენტ-ეგზიუპერის ზღაპრიდან “პატარა უფლისწული”:

“ექვსი წლის ვიყავი, როდესაც ერთ დღეს წიგნში “ნამდვილი ამბები”, რომელიც უღრანი ტყის ცხოვრებას აღწერდა, განსაცვიფრებელ სურათს გადავაწყდი: მახრჩობელა გველი რაღაც ცხოველს ყლაპავდა. აი ამ ნახატის ასლი:

წიგნში ეწერა: “მახრჩობელა გველები მსხვერპლს დაუღეჭავად ყლაპავენ. შემდეგ ვეღარ ინძრებიან, ექვსი თვე სძინავთ და ნადავლს ინელებენ.”

მაშინ ბევრს ვფიქრობდი ჯუნგლების თავგადასავლებზე და იმდენი ვეცადე, რომ ფერადი ფანქრებით ჩემი პირველი ნახატი დავხატე. აი ისიც, ნახატი ნომერი 1:

ჩემს შედეგს დიდებს წამდაუწუმ თვალწინ ვუტრიალებდი და ვეკითხებოდი, ეშინოდათ თუ არა.

“ქუდმა როგორ უნდა შეგვაშინოს?” - უკვირდათ დიდებს.

ჩემს სურათზე ქული კი არა, მახრჩობელა გველი ეხატა, რომელიც სპილოს ინელებდა. მაშინ გველი შიგნიდან დავხატე, რათა დიდები ახლა მაინც მიმხვდარიყვნენ. მათ ხომ ყველაფერი ხელისგულზე უნდა დაუდო. აი, ჩემი ნახატი ნომერი 2:

შიგნიდან თუ გარედან მახრჩობელა გველების ხატვას, გიჯობს, გეოგრაფიას, ისტორიას, არითმეტიკასა და გრამატიკას მიხედოო, მირჩიეს დიდებმა. აი, ასე დავასრულე ექვსი წლის ასაკში მხატვრის ბრწყინვალე კარიერა. ნომერი 1 და ნომერი 2 ნახატების მარცხით გაწბილებულს იმედი გამამეწურა. დიდები საკუთარი ჭკუით ვერასოდეს ვერაფერს ხვდებიან, ბავშვები კი ამდენი ახსნა-განმარტებით იღლებიან.

ნაწყვეტში წამოჭრილია უფროსებსა და ბავშვებს შორის ურთიერთგაგების, უფროსების მიერ ბავშვების სურვილების, განცდების, მოლოდინების არასწორად შეფასების პრობლემა.

- იმსჯელეთ ამ პრობლემის, მისი გამომწვევი მიზეზებისა თუ შედეგების შესახებ;
- მსჯელობისას მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები;
- თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 80 სიტყვას*.

გთავაზობთ პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ბავშვის ციწხივი განვითარება რწყებ ექსო წრის მაციდან უჯოსებზე და ტუჩონ ისეთი წყობით სადაც სჩათებო თუ აღწეილი ამბები მოყვანობონ სუეთებ, სყვარებ, ტეობობებ, საგზოთ თვტდმავაქებზე. უჯოსებზე არ და მოხლონ მის სუბო ჩებო ჩაიყვ. არ და გუყაონ უთიჩიებო მონ ბავშვის საქციდს „მხხობელა კვაციბს სუეს გუბობს, გუგუაჯობს ისტოხობს, მიიფტყვას და გუაბტყვას მიხლო, ყჩიჩის დღებზე. ამ მოყვანოთ განბორებულდ დამოჯა მხუვჩის მხნერებელ ყჩიჩა.

უჯოსებზე ბავშვისთვის და ვამბობთა რომ არსებობენ მტყებელი ცხოველები რომლებიც მსუქებენ ყჩიჩი იჩებენ თვს. მოყვანოთ მტყებელი მტყებელი ცხოველებთან დუკამბობით, ეჭუ-ტყნობით დოცუბრებელი ვიბო. ჩებდ არ და დუნებრებონთ ბავშვის მხუცი. საბავშვო წყობით და იყოს ტეგობობი ბავშვის ასუობივი დონის ვაგუაინსხობით.

კომენტარი

წარმოდგენილი ნაშრომი არ პასუხობს დავალებას, აპლიკანტი საუბრობს არა უფროსებისა და ბავშვების ურთიერთგაგების პრობლემაზე, არამედ ბავშვისთვის ინფორმაციის მიწოდების გზებზე. ნაშრომში (1 წინადადება) დაშვებულია უხეში ფაქტობრივი შეცდომა. შესაბამისად, ის 0 ქულით შეფასდა.

მშობლებს, აღმზრდელებს, მასწავლებლებს და სუბიარდ უფროსებს უნდა ახსოვდეთ, რომ ბავშვებს თავიანთი ძაღვის შესაფერისი საკუთარი მიზნები, მიზნაღებები, მოთხოვნები, შეზღუდვები აქვთ; არც მის და ფანჯარას უნახი. შეუძლიათ უამრავი ყითხვის დამა, ანუ უფროსი ყველაფერი. ზეინათ, რომ ხმაყ ავეთებ, ვანსაკუთებით ექსი-შვილი ზღს ძაღვი დამზად ვანს-ლოთ და ხმაყ ისინი ზღავენ, ამხნევენ და ვანიცლიან, სხვაყ ამს ზღაყს, ვანიცდის. ამიყომ უფროსმა, რომელსაყ ბავშვი ყითხება, ან ხომეს უჩვირებს კი ან უნდა უყვირებოყს, ანაბღ დანიჭიყს მისი ქსოყების სამყართი, საიღან დიყადა მყით ამი, ან ნახყს შესოყებს სუვიღი, ჩანვღყს მისი რიყიყის დიყს, ეხომანდითან უხითიყიყიყის, ზევიღს-ყემეს, ნღამის, მირიღიღის ვამიოყების სნიი ფიხიყი ვამანახის. მამან ეხითი ითანამხიყ-ღის. ეხითი, ზღმიღიღი სთიყითინ მითხინა, ვსუბიყს ზენიყის, ქსოყთა სახსიყი რიხიყის შესაყ, ყიღყ მყი რიყიყი მითღის. აეხინინინს, რომ მის ახის ზევიღს სეყს, მიხინს მისი ნახეი, ფიხთა შესამყა, სუნყის მიმსუყსა და მისგან უფიი მყესა მირიღინთა-ვამიყყენის ნახიღისიყის თიხიყი (შეყსა, ლიღიყი), ხა თემა უნდა სხვა სუნყის სნიიყთან შესამმისინაყი.

თე მე ან მიიყყევიან უფროსი, მამინ ბავშყს დეყსიყიყა მათაღი სღამა, იივიყიყს მითყ ვეი ვამიყეყერი. ვახიყა ვღიღთხიღიღი, ყინფიყსო, ვხიღსო, დავიყავს მიხნიოყესა ხითე საყმის ყეიყის მიმით, რომელიყ უყი ვამსღის, ხაყ მისო შეზღვი მივნიოყის ნეიღიღი სხნიიყი ზიყეყსეყ ახსიყა.

კომენტარი

წარმოდგენილი ნაშრომი პასუხობს თემას, არ არის მოცემული შეუსაბამო, არარელევანტური ინფორმაცია (შინაარსის რელევანტურობა - 2 ქულა). უფროსებსა და ბავშვებს შორის ურთიერთგაგების პრობლემაზე მსჯელობისას აპლიკანტი ცდილობს დაასაბუთოს საკუთარი მოსაზრებები, თუმცა არგუმენტები ნაკლებად დამაჯერებელია. მსჯელობისას აპლიკანტი არ აზოგადებს პრობლემას და მხოლოდ დავალების ტექსტის ინტერპრეტაციით შემოიფარგლება (დასაბუთება - 1 ქულა). ნაწერი სტრუქტურულად გამართულია, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს, წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობის მცდელობა და დასკვნა (თხრობის ორგანიზება - 2 ქულა). ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი არ არის, დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები ("თავიანთი ასაკის შესაფერისი საკუთარი მიზნები", "ცხოვრების სამყარო", "ნდობის გამართლების სწორი ფორმები", "ერთმანეთთან ურთიერთგაგება"), თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული (სტილი, ლექსიკა - 1 ქულა). ნაწერში დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, დარღვეულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები (სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია - 1 ქულა). შესაბამისად, ნაწერი შეფასებულია 7 ქულით.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

გამოცდების ეროვნული ცენტრის გამოცემები, 2010-2012:

- პროფესიული უნარები;
- ეფექტიანი სწავლება: თეორია და პრაქტიკა;
- როგორ ვასწავლოთ კითხვა (ქრესტომათია დაწყებითი კლასების პედაგოგებისათვის) წიგნიერება. PIRLS - 2006 საქართველოში;
- მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების საერთაშორისო კვლევა (TIMSS 2007) - მათემატიკა;
- მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების საერთაშორისო კვლევა (TIMSS 2007) - საბუნებისმეტყველო საგნები;
- ვსწავლობთ ტექსტის გააზრებას (2 კრებული);
- როგორ ვიცით მათემატიკა;
- ხუთტომეული “მასწავლებლის ბიბლიოთეკა” (ქართული ენა და ლიტერატურა).

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრის გამოცემა:

- დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის მეთოდური გზამკვლევი.

დანართი
დაწყებითი საფეხურის ქართულ ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა (I - VI)
სასერტიფიკაციო გამოცდის პროგრამა

1. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
სხვადასხვა ტიპის, სტილისა და ჟანრის მხატვრული და არამხატვრული ტექსტების გაანალიზების უნარი შინაარსობრივი, იდეური, ფუნქციური თვალსაზრისით.	
ტექსტის ანალიზის უნარი სტრუქტურისა და ენობრივ-გამომხატველობითი საშუალებების გათვალისწინებით.	
წერის პროცესში მიზნისა და აუდიტორიის შესაბამისი სტრატეგიების შერჩევისა და გამოყენების უნარი: დაგეგმვა, კომპოზიციის აგება, საკუთარი ნაწერის გადასინჯვა, რედაქტირება (ტექსტის ჩასწორება ენობრივ-სტილური თვალსაზრისით) და კორექტირება (სასვენი ნიშნების სწორად დასმა და ორთოგრაფიული შეცდომების ჩასწორება).	
სხვადასხვა ტიპის წერილობითი ტექსტის შექმნის უნარი მიზნისა და აუდიტორიის შესაბამისი მახასიათებლებისა და ენობრივი ნორმების დაცვით (წერილი, ბარათი, ინსტრუქცია, ინტერვიუ, ადმინისტრაციული ტექსტები, დარგობრივი ტექსტები და სხვა).	
2. პროფესიული ცოდნა	
საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხის დაზუსტება
ქართული ენა	
ზოგადი ცნობები ენისა და დამწერლობის შესახებ	ენის რაობა და ფუნქციები. ქართული ენის ბუნება. ქართული ენის ადგილი მსოფლიო ენათა შორის. ქართველური ენები. ქართული ენის დიალექტები. ქართული ენის როლი ქართველური ტომების ეროვნული და სახელმწიფოებრივი ჩამოყალიბების პროცესში. ქართული დამწერლობის წარმოშობა. ქართული დამწერლობის სახეები და განვითარების საფეხურები. ქართული დამწერლობის უძველესი ნიმუშები. ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების ძირითადი ეტაპები. თანამედროვე სალიტერატურო ქართული, როგორც საქართველოს სახელმწიფო ენა.
ფონეტიკა	თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ბგერითი შედგენილობა. ბგერა და ფონემა. ქართული ანბანი. ბგერათა დახასიათება წარმოთქმის ადგილისა და რაგვარობის მიხედვით. თანხმოვანთა და ხმოვანთა

	<p>სისტემები. დამარცვლის საფუძველი და გადატანის წესები. ღია და დახურული მარცვალი. ძირითადი ფონეტიკური მოვლენები: ასიმილაცია, დისიმილაცია, მეტათეზისი, ბგერის დაკარგვა.</p>
<p>მორფოლოგია</p>	<p>სიტყვა. ფორმაცვალებადი და ფორმაუცვლელი სიტყვები. გრამატიკული კატეგორიის რაობა. სიტყვის მორფოლოგიური აგებულება: ძირი, ფუძე, მორფემა, აფიქსები. მეტყველების ნაწილები. მათი კლასიფიკაციის საფუძველი. არსებითი სახელი. არსებით სახელთა დაჯგუფება შინაარსის მიხედვით. რიცხვი. ბრუნება. ბრუნვები და მათი ნიშნები. ბოლოთანხმოვნიან და ბოლოხმოვნიან სახელთა ბრუნება. საკუთარ სახელთა ბრუნება. თანდებულიანი ბრუნვები. ნაწილაკიანი ბრუნვები. არსებითი სახელის ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. ზედსართავი სახელი. თანხმოვანფუძიანი და ხმოვანფუძიანი ზედსართავი სახელის ბრუნება. ზედსართავი სახელის ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. რიცხვითი სახელი. რიცხვითი სახელის სახეები. რიცხვითი სახელის ბრუნება. რიცხვით სახელთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. ნაცვალსახელი. ნაცვალსახელთა ჯგუფები. ნაცვალსახელთა ბრუნება. ნაცვალსახელთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. ზმნა. ზმნის კატეგორიები. პირისა და რიცხვის ასახვა ზმნაში. სუბიექტური და ობიექტური პირის ნიშნები. ზმნისწინი. დრო. კილო. ასპექტი. გარდამავლობა. გვარი. ქცევა. კონტაქტი. სერიები და მწკრივები. ზმნის ძირი, ფუძე, თემა. თემის ნიშნები. უღლება. ზმნის ფორმაწარმოებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. სახელზმნა. საწყისი და მიმღეობა. მათი წარმოება.</p>

	<p>ზმნიზედა. ზმნიზედათა დაჯგუფება. თანდებული. ცალკე მდგომი და სახელთან შერწყმული თანდებულები. კავშირი. კავშირის სახეები. ნაწილაკი. ნაწილაკთა ჯგუფები. შორისდებული. შორისდებულთა ჯგუფები.</p>
<p>სინტაქსი</p>	<p>სინტაქსის საგანი. წინადადება. სიტყვათა სინტაქსური შეკავშირება. შესიტყვება. წინადადების წევრთა დაწყვილება. წინადადების ტიპები მოდალობის მიხედვით: თხრობითი, კითხვითი, ძახილისა, ბრძანებითი და კითხვით-ძახილისა. მათი გამოხატვის საშუალებანი: ინტონაცია, სიტყვათა წყობა, დამხმარე სიტყვები და ნაწილაკები. წინადადების ტიპები აგებულების მიხედვით: მარტივი, შერწყმული და რთული. წინადადების წევრები. წინადადების მთავარი (ქვემდებარე, შემასმენელი, პირდაპირი და ირიბი დამატებები) და მეორეხარისხოვანი (უბრალო დამატება, განსაზღვრება და გარემოებები) წევრები. სიტყვათა წყობა წინადადებაში. სიტყვათა წყობის მნიშვნელობა სტილისტიკისთვის. განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები. სასვენი ნიშნების ხმარება განკერძოებულ სიტყვებთან და გამოთქმებთან. სასვენი ნიშნების ხმარება რთულ თანწყობილსა და ქვეწყობილ წინადადებებში. პირდაპირი და ირიბი ნათქვამი. სხვათა სიტყვის ნაწილაკები. სასვენი ნიშნები. სხვათა სიტყვის მართლწერა.</p>
<p>ლექსიკოლოგია</p>	<p>ლექსიკოლოგიის საგანი. ლექსიკური ერთეული. სიტყვა მნიშვნელობის თვალსაზრისით. სიტყვის გამოყენება ძირითადი და გადატანითი მნიშვნელობით. სიტყვის მნიშვნელობის ცვლა ისტორიულად. სიტყვის ეტიმოლოგია. სიტყვის პოლისემიურობა. პოლისემია და ომონიმია. სინონიმია, ანტონიმია. ფრაზეოლოგიზმები და იდიომები.</p>

	<p>დიალექტიზმები, პროფესიული ლექსიკა, ჟარგონი, ბარბარიზმები, ნეოლოგიზმები, არქაიზმები.</p> <p>სიტყვაწარმოება, როგორც ლექსიკოლოგიის საგანი. ძირეული და წარმოქმნილი სახელები. წარმოქმნილ სახელთა ჯგუფები მაწარმოებელი აფიქსებისა და შინაარსის მიხედვით.</p> <p>კომპოზიტები. კომპოზიტების მართლწერა.</p>
სტილისტიკა	<p>სტილისტიკის საგანი. სტილის რაობა.</p> <p>ფუნქციური სტილისტიკა. მწიგნობრული და სასაუბრო სტილი. პუბლიცისტური და მხატვრული სტილი. სამეცნიერო და ოფიციალურ-საქმიანი სტილი. ორატორული სტილი.</p> <p>ლექსიკური სტილისტიკა. სიტყვათა შერჩევა მნიშვნელობის მიხედვით. თავაზიანობის გამომხატველი სიტყვები. სტილისტური ხარვეზები.</p>
ლიტერატურა	
ლიტერატურის მცოდნეობითი ტერმინები	<p>ტროპი, მეტაფორა, ჰიპერბოლა, განმეორება, გაპიროვნება, ეპითეტი, შედარება, სიმბოლო, მხატვრული ენა, მხატვრული სახე, პეიზაჟი, პორტრეტი, პერსონაჟი, გროტესკი, ირონია, იუმორი, სატირა, ხატოვანი თქმა, ინტონაცია, ალეგორია, ალიტერაცია, პერიფრაზი;</p> <p>ჟანრი, პოეზია, პროზა, რომანი, ლირიკა, ლექსი, ელეგია, ბალადა, ეპოსი, ჰიმნი, პოემა, ზღაპარი, თქმულება, იგავ-არაკი, ლეგენდა, მითი, მოთხრობა, ნოველა, ანდაზა, აფორიზმი, პიესა, ესეი, ბიოგრაფია, მემუარები, დრამა, კომედია, ტრაგედია;</p> <p>სიუჟეტი, კომპოზიცია, პროლოგი, ეპილოგი, ეპიგრაფი, დიალოგი, მონოლოგი, სტროფი, ტაეპი, ფაბულა, ციტატა, შაირი, რითმა, რიტმი.</p>
რეკომენდებულ ავტორთა ჩამონათვალი*	
<p>შოთა რუსთაველი, სულხან-საბა ორბელიანი, დავით გურამიშვილი, ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, ვაჟა-ფშაველა, იაკობ გოგებაშვილი, გალაკტიონ ტაბიძე, გიორგი ლეონიძე, სიმონ ჩიქოვანი, იოსებ გრიშაშვილი, გიორგი შატერაშვილი, ლადო ასათიანი, გურამ რჩეულიშვილი, ირაკლი აბაშიძე, მურმან ლებანიძე, ნოდარ დუმბაძე, რევაზ ინანიშვილი, არჩილ სულაკაური,</p>	

<p>გოდერძი ჩოხელი, ანა კალანდაძე, მუხრან მაჭავარიანი, ოთარ ჭილაძე, ოტია იოსელიანი.</p> <p>ჰანს კრისტიან ანდერსენი, ძმები გრიმები, შარლ პერო, ასტრიდ ლინდგრენი, რედიარდ კიპლინგი, ალან ალექსანდრ მილნი, კარელ ჩაპეკი, ოსკარ უაილდი, ერნსტ თეოდორ ჰოფმანი, მარკ ტვენი, ჟიულ ვერნი, ჯანი როდარი, ალექსანდრ პუშკინი, კორნეი ჩუკოვსკი, ალექსეი ტოლსტოი.</p>
<p>3. სწავლების მეთოდები</p>
<p>მოსწავლის შემეცნებითი, სოციალურ-კომუნიკაციური და ფიზიკური უნარების განმავითარებელი მეთოდების გამოყენების უნარი.</p>
<p>კითხვისა და წერის სწავლების მეთოდების (ფონეტიკური, მთლიანი ენის და დაბალანსებული) გამოყენების უნარი.</p>
<p>კითხვისა და წერის სწავლების სტრატეგიების გამოყენების უნარი.</p>
<p>ისეთი აქტივობების შერჩევა, რომლებიც დაეხმარება მოსწავლეს ქმედების მეშვეობით ცნებებისა და მიმართებების ათვისებაში („კეთებით სწავლა“ – პრობლემის აღმოჩენა, დადგენა და გადაჭრა; კანონზომიერების დადგენა) და მიღებული გამოცდილების განზოგადებაში.</p>
<p>სასწავლო გარემოს იმგვარად მოწყობა და რესურსების ისე შერჩევა, რომ მოსწავლეს გაუადვილდეს სასწავლო მასალის აღქმა, რაც გააქტიურებს მის ყურადღებას და აღუძრავს სწავლის სურვილს.</p>
<p>საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, შესაბამისი სავარჯიშოების, აქტივობებისა და სწავლების ორგანიზების შერჩევა და გამოყენება.</p>
<p>სასწავლო მიზნის მისაღწევად დაგეგმილი აქტივობების ინსტრუქციის მკაფიოდ და გასაგები ენით ჩამოყალიბება.</p>
<p>მოსწავლის ენობრივი გამოცდილების გათვალისწინება და ამის საფუძველზე ახალი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში ხელის შეწყობა.</p>
<p>სწავლებისას ახალი ლექსიკური ერთეულებისა და საგნის სპეციფიკური ტერმინების მიწოდება მოსწავლის ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, რათა ხელი შეეწყოს ლექსიკური მარაგის ეტაპობრივ და თანმიმდევრულ გამდიდრებას.</p>
<p>საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დავალებებისა და აქტივობების შეფასების სათანადო კრიტერიუმების შემუშავება, მათი წონის განსაზღვრა და დონეების გამოყოფა.</p>
<p>კორექტული შეფასების მეშვეობით მოსწავლისთვის საკუთარი შეცდომების აღმოჩენის, ადეკვატურად რეაგირებისა და კორექტირების უნარის ჩამოყალიბება.</p>
<p>თითოეული მოსწავლის ნამუშევრების ანალიზის საფუძველზე ტიპური შეცდომების ამოცნობა და მათზე დაყრდნობით მოსწავლისათვის მომავალი სამუშაოს დაგეგმვა.</p>
<p>მოსწავლის მრავალჯერადი შეფასების შედეგების გაანალიზების საფუძველზე მოსწავლის პროგრესის/რეგრესის გამომწვევი მიზეზების დადგენა და გათვალისწინება შემდგომი სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას.</p>

*ჩამონათვალში წარმოდგენილი არიან ის ქართველი თუ უცხოელი ავტორები, რომელთა შემოქმედებაშიც გვხვდება საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოებები.

**დაწყებითი საფეხურის მათემატიკის მასწავლებელთა (I-VI)
სასერტიფიკაციო გამოცდის პროგრამა**

1. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
<p>რიცხვების სათანადოდ გამოყენება სხვადასხვა ასპექტში (რიცხვი, როგორც რიგის, რაოდენობის, ინდექსის და ა.შ მაჩვენებელი). რიცხვით სიმრავლეებს შორის კავშირების გამოსახვა სხვადასხვა ხერხით, რიცხვების ჩაწერა – წაკითხვა რიცხვთა სხვადასხვა სისტემაში; რიცხვების კლასიფიკაცია; რაციონალურ რიცხვებზე მოქმედებების შესრულება. რიცხვებზე მოქმედებების თვისებებისა და მათ შორის კავშირების დასაბუთება და გამოყენება; რაოდენობების შეფასებისა და შედარების სხვადასხვა ხერხის გამოყენება. რიცხვითი გამოსახულების მნიშვნელობის შეფასება სხვადასხვა ხერხით; სიდიდის ზომის სხვადასხვა ერთეულის ერთმანეთთან დაკავშირება და მათი გამოყენება.</p>	
<p>ალგებრული გამოსახულების გარდაქმნა; ალგებრული გამოსახულების მნიშვნელობის გამოთვლა ასოების მითითებული მნიშვნელობისათვის; წრფივი განტოლებისა და წრფივი უტოლობის ამოხსნა და მათი გამოყენება. სიმრავლეებზე ოპერაციების შესრულება.</p>	
<p>ძირითადი გეომეტრიული ფიგურების ამოცნობა, აღწერა და კლასიფიცირება. გეომეტრიულ ფიგურათა წარმოდგენისა და მათ შესახებ დებულებათა ფორმულირება; ფიგურებისა და მათი ელემენტების ზომების დადგენა და შეფასება სხვადასხვა ხერხით და მათი გამოყენება; გეომეტრიული გარდაქმნების თვისებების გამოყენება; სივრცით ფიგურასა და შლილებს შორის შესაბამისობის დადგენა.</p>	
<p>მონაცემთა მოპოვების ხერხების სათანადოდ შერჩევა და მათი გამოყენება; მონაცემთა მოწესრიგებისა და წარმოდგენის ხერხების გამოყენება და ინტერპრეტირება; მონაცემთა ანალიზი რიცხვითი და გრაფიკული მეთოდების გამოყენებით; შედეგების ინტერპრეტირება და დასკვნების ჩამოყალიბება.</p>	
2. პროფესიული ცოდნა	
საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხის დაზუსტება
რიცხვები და მოქმედებები	
<p>ნატურალური რიცხვები, მარტივი და შედგენილი რიცხვები, გამყოფი და ჯერადი</p>	<p>რიცხვის რაობა (რიცხვი, როგორც რაოდენობის აღმნიშვნელი). რიცხვის ჩაწერა ციფრებით, სიტყვებით, რიცხვის ჩაწერის რომაული სისტემა. არითმეტიკული მოქმედებები ნატურალურ რიცხვებზე. ნაშთიანი გაყოფა. ნატურალური რიცხვის დაშლა მარტივ მამრავლებად. დაშლის ერთადერთობა (არითმეტიკის ძირითადი თეორემა). რამდენიმე ნატურალური რიცხვის უდიდესი</p>

	საერთო გამყოფისა და უმცირესი საერთო ჯერადის პოვნა. გაყოფადობის ნიშნები და მათი კავშირი ათობით პოზიციურ სისტემასთან.
მთელი და რაციონალური რიცხვები	დადებითი და უარყოფითი რიცხვები, რაციონალური რიცხვების წარმოდგენა წილადებისა და ათწილადების სახით, რიცხვის ჩაწერის ათობითი პოზიციური სისტემა. რაციონალური რიცხვების შედარება, რიცხვითი უტოლობები და მათი თვისებები. არითმეტიკული მოქმედებები რაციონალურ რიცხვებზე, არითმეტიკულ მოქმედებათა თვისებები. რიცხვითი გამოსახულებები, მოქმედებათა თანმიმდევრობა რიცხვით გამოსახულებებში.
რიცხვთა ღერძი, რიცხვითი შუალედები	წერტილის კოორდინატი რიცხვთა ღერძზე, რაციონალური რიცხვის შესაბამისი წერტილის გამოსახვა რიცხვთა ღერძზე.
რიცხვის მოდული	მოდულის ძირითადი თვისებები და მისი გეომეტრიული აზრი.
პროპორცია	პროპორციულობა, პროპორციის თვისებები, პროპორციის უცნობი წევრის პოვნა, რიცხვის დაყოფა მოცემული შეფარდებით, პირდაპირპროპორციული და უკუპროპორციული დამოკიდებულება სიდიდეებს შორის.
რიცხვის ნაწილი, პროცენტი	რიცხვის ნაწილის პოვნა, რიცხვის პოვნა მისი პროცენტით/ნაწილით, რიცხვის ნაწილის ჩაწერა პროცენტის სახით.
ხარისხი	რიცხვის ხარისხი ნატურალური მაჩვენებლით, ნამრავლის, ფარდობისა და ხარისხის ახარისხება. ტოლფუძიანი ხარისხების ნამრავლი და შეფარდება.
ზომის ერთეულები	სიგრძის, მასის, დროის, სიჩქარის ერთეულები. ერთი და იმავე სიდიდის ერთეულებს შორის კავშირი.

კანონზომიერება და ალგებრა	
სიმრავლე, სიმრავლეებს შორის მიმართებები, მოქმედებები სასრულ სიმრავლეებზე	სიმრავლე, ქვესიმრავლე, ცარიელი სიმრავლე. ოპერაციები სიმრავლეებზე: სიმრავლეთა გაერთიანება, თანაკვეთა, სხვაობა.
ალგებრული გამოსახულება	მოქმედებები გამოსახულებებზე, გამოსახულების გარდაქმნა, ალგებრული გამოსახულების მნიშვნელობის გამოთვლა ასოების მითითებული მნიშვნელობისათვის.
განტოლება, უტოლობა	განტოლება და მისი ამონახსნი, უტოლობა და მისი ამონახსნი, ტოლფასი განტოლებები, წრფივი განტოლებისა და წრფივი უტოლობის ამოხსნა. ტოლფასი განტოლებები; ამოცანების ამოხსნა განტოლებისა და უტოლობის გამოყენებით.
გეომეტრია და სივრცის აღქმა	
ძირითადი გეომეტრიული ობიექტები და ცნებები	წერტილი, წრფე, სხივი, მონაკვეთი, ტეხილი. მონაკვეთის სიგრძე, ტეხილის სიგრძე, მანძილი ორ წერტილს შორის, მანძილის თვისება. კუთხე, კუთხის გრადუსული ზომა, მართი, მახვილი, ბლაგვი და გამწვანებული კუთხეები.
წრფეების ურთიერთგანლაგება სიბრტყეზე	წრფეთა თანაკვეთა, პარალელობა, მართობულობა.
მრავალკუთხედი, ამოზნექილი მრავალკუთხედი	მრავალკუთხედის გვერდი, წვერო, კუთხე, დიაგონალი, პერიმეტრი. ამოზნექილი ფიგურის განსაზღვრება. ამოზნექილი მრავალკუთხედის კუთხეების ჯამი.
გეომეტრიული გარდაქმნები სიბრტყეზე	ფიგურათა ტოლობა, მოძრაობა, ღერძული და ცენტრული სიმეტრიები, მობრუნება, პარალელური გადატანა.
სამკუთხედი	სამკუთხედის გვერდი, კუთხე, წვერო, მედიანა, ბისექტრისა, სიმაღლე და მათი თვისებები. მართკუთხა, მახვილკუთხა, ბლაგვკუთხა, ტოლფერდა, ტოლგვერდა სამკუთხედები და მათი თვისებები. სამკუთხედის კუთხეების ჯამი, საკუთხედის გარე კუთხის თვისება. სამკუთხედის შუახაზის თვისებები. სამკუთხედის ტოლობის ნიშნები.

	სამკუთხედის უტოლობა. პითაგორას თეორემა.
პარალელოგრამი	პარალელოგრამის გვერდების, კუთხეებისა და დიაგონალების თვისებები. პარალელოგრამობის ნიშნები. რომბი, მართკუთხედი, კვადრატის და მათი თვისებები.
ტრაპეცია	ტრაპეციის ფუძე, ფერდი, სიმაღლე, ტოლფერდა ტრაპეციის თვისებები.
ბრტყელი ფიგურის ფართობი	ტოლი ფიგურების ფართობების ტოლობა, ბრტყელი ფიგურის ფართობის კავშირი მისი შემადგენელი ნაწილების ფართობებთან. კვადრატის, მართკუთხედის, სამკუთხედის, პარალელოგრამის, რომბის და ტრაპეციის ფართობის გამოთვლა.
წრეწირი და წრე	წრეწირის და წრის ცენტრი, რადიუსი, დიამეტრი, ქორდა, რკალი, სექტორი, სეგმენტი, მხები.
მართკუთხა კოორდინატთა სისტემა სიბრტყეზე	წერტილის კოორდინატები, რიცხვთა წყვილის შესაბამისი წერტილის გამოსახვა საკოორდინატო სიბრტყეზე.
სივრცითი სხეულები და მათი შლილები	მრავალწახნაგა. მრავალწახნაგას წვერო, წიბო, წახნაგი. კავშირი მრავალწახნაგას შემადგენელი ნაწილების რაოდენობებს შორის. კუბის, მართკუთხა პარალელეპიპედის, მართი პრიზმის, პირამიდის, ცილინდრის და კონუსის შლილები.
სივრცითი სხეულის მოცულობა და ზედაპირის ფართობი	სხეულის მოცულობა, კავშირი სხეულის მოცულობასა და მისი შემადგენელი სხეულების მოცულობათა შორის. კუბის და პარალელეპიპედის გვერდითი და სრული ზედაპირის ფართობისა და მოცულობის გამოთვლა.
ზომის ერთეულები	სიგრძის, ფართობის, მოცულობის ერთეულები და კავშირები მათ შორის.

მონაცემთა ანალიზი, ალბათობა და სტატისტიკა	
მონაცემთა წარმოდგენის ხერხები	სია, ცხრილი, პიქტოგრამა, დიაგრამა (წერტილოვანი, ხაზოვანი, სვეტოვანი, წრიული).
მონაცემთა მახასიათებლები	საშუალო, მედიანა, მოდა, სიხშირე.
3. სწავლების მეთოდები	
მოსწავლის შემეცნებითი, სოციალურ-კომუნიკაციური და ფიზიკური უნარების განმავითარებელი მეთოდების გამოყენება.	
აქტივობის ისე შერჩევა, რომ მოსწავლემ შეძლოს ცნებებისა და მიმართებების ათვისება მანიპულირების საშუალებით (ფიგურების და ობიექტების ზომების, აგრეთვე მათ შორის მანძილების გასაზომად გზების, მეთოდების პოვნა და გამოყენება, ამოცანის შინაარსის აღქმა, ამოცანის მონაცემებისა და საძიებელი სიდიდეების გააზრება, კეთებით სწავლა, ყოველდღიურ ცხოვრებაში გამოყენება, პრობლემის გადაჭრა, კანონზომიერების აღმოჩენა, დადგენა).	
მათემატიკის მიმართ მოსწავლის მიდრეკილების, ნიჭის გამოვლენის და მათი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით სათანადო სტრატეგიის დაგეგმვა და განხორციელება.	
სახალისო და მრავალფეროვანი აქტივობების გამოყენება, რომლებიც გამოიწვევენ ინტერესს და დადებითად განაწყობენ მოსწავლეებს მათემატიკისადმი, როგორც საჭირო და მნიშვნელოვანი საგნისადმი.	
სასწავლო მიზნის მისაღწევად, მათემატიკის სპეციფიკური ტერმინებისა და დაგეგმილი აქტივობების ინსტრუქციის მკაფიოდ, გასაგები ენით ჩამოყალიბება და მოსწავლეთათვის მათი ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით მიწოდება.	
მოსწავლეების მიერ მათემატიკური ტერმინოლოგიის, აღნიშვნებისა და სიმბოლოების გამოყენების, ინფორმაციის წარმოდგენის ხერხების გამოყენების, ინფორმაციის ურთიერთდაკავშირების, მასზე მსჯელობის, მონაცემთა შერჩევის, მოპოვებისა და ინტერპრეტირების ხელშეწყობა.	
მათემატიკის საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დავალებებისა და აქტივობების შეფასების სათანადო კრიტერიუმების შემუშავება, მათი წონის განსაზღვრა და დონეების გამოყოფა.	
მოსწავლეთა მრავალმხრივი, მათემატიკური აზროვნების, საგნის სპეციფიკური უნარ-ჩვევების განვითარების უზრუნველსაყოფად შეფასების გამოყენება.	
კითხვისა და წერის სწავლების მეთოდების გამოყენება.	

**დაწყებითი საფეხურის ბუნებისმეტყველების მასწავლებელთა (I-VI)
სასერტიფიკაციო გამოცდის პროგრამა**

1. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
ბუნებრივი მოვლენის აღწერისა და ზოგადი დახასიათების უნარი.	
მოვლენებს შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების წარმოჩენის უნარი.	
მეცნიერული ტერმინოლოგიის ადეკვატური გამოყენების უნარი.	
კვლევის საგნის განსაზღვრა და მისი შესწავლის ეტაპების გამოყოფა: (მაგ; კვლევის მიზნის, ამოცანების და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრა; კვლევის მეთოდების შერჩევა; შედეგების ანალიზი, ინტერპრეტაცია და შეფასება.);	
ობიექტის ან მოვლენის შესასწავლად სხვადასხვა წყაროდან/საშუალებით მონაცემების მოპოვების უნარი.	
პრაქტიკული სამუშაოების (სადემონსტრაციო ცდა, ექსპერიმენტი, რუკაზე მუშაობა, საველე სამუშაოები და სხვ.) დაგეგმვის, მისი მიმდინარეობის ეტაპების გამოყოფის უნარი.	
პრაქტიკულ სამუშაოებთან დაკავშირებული რისკ-ფაქტორების განსაზღვრა და მათი პრევენცია;	
სხვადასხვა პარამეტრის მიხედვით მონაცემთა კლასიფიკაციისა და გრაფიკების, დიაგრამების, ცხრილების და ა.შ. სახით წარმოდგენის უნარი.	
სტრუქტურების და პროცესების მოდელირების უნარი.	
ზოგად ისტორიულ ჭრილში საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების განვითარების მნიშვნელოვანი ეტაპების განხილვის უნარი.	
მეცნიერული აღმოჩენების შედეგების გამოყენების დადებითი და უარყოფითი გავლენის შეფასების უნარი.	
საბუნებისმეტყველო სფეროში დაგროვებული ცოდნის პრაქტიკული გამოყენების უნარი.	
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების სხვა სასწავლო დისციპლინებთან დაკავშირების უნარი.	
ძირიდათი ფიზიკური სიდიდეების და განზომილებების გამოყენების უნარი.	
სათანადო მათემატიკური ოპერაციების გამოყენების უნარი.	
2. პროფესიული ცოდნა	
საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხთა დაზუსტება
სიცოცხლე და ცოცხალი ორგანიზმები	რა განასხვავებს ცოცხალს არაცოცხალისგან; სასიცოცხლო პროცესები: კვება, სუნთქვა, ზრდა, მოძრაობა, ექსკრეცია, გამრავლება, მგრძნობელობა; ორგანიზმთა მრავალფეროვნება და კლასიფიკაცია,

	<p>ორგანიზმთა ძირითადი ჯგუფები: ვირუსები, ბაქტერიები, მცენარეები, ცხოველები, სოკოები;</p> <p>მცენარეებისა და ცხოველების განმასხვავებელი ძირითადი ნიშან-თვისებები;</p> <p>სიცოცხლის გავრცელება დედამიწაზე (სად გვხვდებიან ცოცხალი ორგანიზმები): სასიცოცხლო გარემოს მალიმიტირებელი ფაქტორები და აუცილებელი პირობები.</p>
<p>მიკროორგანიზმები</p>	<p>მიკროორგანიზმების მრავალფეროვნება, გავრცელება და სასიცოცხლო გარემო (წყალი, ჰაერი, ნიადაგი, სხვა ორგანიზმები);</p> <p>მიკროორგანიზმების მნიშვნელობა ბუნებასა და ადამიანის ცხოვრებაში (დაავადების გამომწვევი მიკროორგანიზმები, საკვები პროდუქტების წარმოებაში გამოყენებული მიკროორგანიზმები)</p>
<p>მცენარეთა სამყარო</p>	<p>მცენარეთა მრავალფეროვნება: უმდაბლესი და უმაღლესი მცენარეები (ხავსები, გვიმრები, წიწვოვანი და ყვავილოვანი მცენარეები);</p> <p>მცენარეთა ორგანოები (ფესვი, ღერო, ფოთოლი) და მათი ფუნქციები, ორგანოთა სახეცვლილებები და მათი ფუნქციები;</p> <p>მცენარეთა გამრავლება: ვეგეტატიური და სქესობრივი გამრავლება; გამრავლების ორგანოები (ყვავილი, ნაყოფი, თესლი);</p> <p>მცენარეთა გავრცელება (ნაყოფის და თესლის გავრცელების ძირითადი ფორმები);</p> <p>მცენარის კვება და ზრდა-განვითარება: აუცილებელი ფაქტორები და პირობები;</p> <p>ფოტოსინთეზი: პროცესის არსი, პროცესში მონაწილე კომპონენტები (სინათლე, ქლოროფილი, წყალი და ნახშირორჟანგი) და მათი როლი ამ პროცესში, ფოტოსინთეზის პროდუქტი და მასთან დაკავშირებული გაზთა ცვლა.</p> <p>კულტურულ მცენარეთა ჯიშები;</p> <p>ბოტანიკური ბაღები.</p>
<p>ცხოველთა სამყარო</p>	<p>უხერხემლო ცხოველების მრავალფეროვნება: ჭიები, მოლუსკები, ფეხსახსრიანები (მაგ. მწერები);</p> <p>უხერხემლოების გავრცელება და სასიცოცხლო გარემო;</p>

	<p>უხერხემლო ცხოველების აგებულება (გარეგანი აგებულება, მაგ. გადაადგილების ორგანოები; სხეულის ორმხრივი და რადიალური სიმეტრია), და შეგუება გარემოსთან - ადაპტაციები კონკრეტულ საარსებო გარემოში (წყალი, ნიადაგი, ჰაერი) არსებობისთვის, საკვების მოპოვებისა და თავდაცვისთვის;</p> <p>მწერების სასიცოცხლო ციკლის სტადიები;</p> <p>ხერხემლიან ცხოველთა გავრცელება და სასიცოცხლო გარემო;</p> <p>ხერხემლიან ცხოველთა მრავალფეროვნება - ხერხემლიანთა კლასები (თევზები, ამფიბიები, ქვეწარმავლები, ფრინველები, ძუძუმწოვრები) და მათი შედარებითი დახასიათება (საერთო და განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები, ცივისსხლიანი და თბილსისხლიანი ცხოველები);</p> <p>ხერხემლიანების გარეგანი და შინაგანი აგებულება (ძირითადი ორგანოები და ორგანოთა სისტემები);</p> <p>ხერხემლიანთა კვება, ზრდა-განვითარება და გამრავლება (გამრავლების თავისებურებები კლასების მიხედვით, ნაშიერზე ზრუნვა, ცოცხალმშობიარობა და რძით კვება ძუძუმწოვრებში);</p> <p>სტრუქტურული და ქცევითი ადაპტაციები ხერხემლიანებში;</p> <p>გადაშენებული ცხოველები - დინოზავრები;</p> <p>შინაური და გარეული ცხოველები;</p> <p>ზოოპარკები და აკვარიუმები.</p>
<p>ადამიანი</p>	<p>ადამიანის საყრდენ-მამოძრავებელი, სუნთქვის, გულ-სისხლძარღვთა, ნერვული, საჭმლის მომნელებელი და გამრავლების სისტემების ზოგადი დახასიათება და ფუნქციები;</p> <p>ჯანსაღი ცხოვრების წესი (სწორი კვება, დასვენება, სპორტი) და მავნე ჩვევების (ნიკოტინის, ნარკოტიკების, ჭარბი ალკოჰოლის მოხმარების) გავლენა ჯანმრთელობაზე;</p> <p>სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისთვის საშიში ფაქტორები და მათგან დაცვის წესები, შესაბამისი გამაფრთხილებელი ნიშნები, უსაფრთხოება და, უსაფრთხო ქცევის წესები ბუნებრივ და ტექნოგენურ</p>

	<p>გარემოში;</p> <p>პირადი ჰიგიენა; ბაქტერიული და ვირუსული დაავადებები და მათი პროფილაქტიკა.</p>
ეკოლოგია და გარემოს დაცვა	<p>ეკოსისტემა და მისი ბიოტური და აბიოტური კომპონენტები;</p> <p>საპროფიტები, პროდუცენტები და კონსუმენტები, მათი როლი ეკოსისტემაში;</p> <p>კვებითი კავშირები ეკოსისტემაში;</p> <p>ბალახისმჭამელი, მტაცებელი და ნაირმჭამელი ცხოველები;</p> <p>ადამიანის ზეგავლენა ბუნებრივ გარემოზე (დაბინძურება, რესურსების ჭარბი მოხმარება, ბუნებრივი ეკოსისტემების მოდიფიკაცია და განადგურება) და მისი უარყოფითი შედეგები;</p> <p>ბუნების დაცვა: საფრთხეში მყოფი სახეობების წითელი ნუსხა (წითელი წიგნი), დაცული ტერიტორიები;</p> <p>მდგრადი განვითარების პრინციპები.</p>
მნიშვნელოვანი გეოგრაფიული ობიექტები და მათი ნაწილები	<p>დედამიწის ფორმა და სიდიდე, ხმელეთი და წყალი (კონტინენტები და ოკეანეები).</p> <p>რელიეფის მნიშვნელოვანი ფორმები (მთა, მთათა სისტემა, ქედი, ზეგანი, ბორცვი, ვაკე, დაბლობი, ქვაბული და სხვ.).</p> <p>ჰიდროსფეროს შემადგენელი ნაწილები (ოკეანე, ზღვა, ტბა, მდინარე და სხვ.) და მათი გამოყენება.</p> <p>გეოგრაფიული ობიექტების მახასიათებლები (ფორმა, სიმაღლე, სიღრმე, ჩქარი, მდორე, ციცაბო, დამრეცი და სხვ.), ნიადაგი და მისი თვისებები (ფერი, გამტარიანობა).</p> <p>დასახლებული პუნქტები (ქალაქი, დედაქალაქი, დაბა, სოფელი). მსოფლიოსა და საქართველოს მნიშვნელოვან გეოგრაფიულ ობიექტთა ნომენკლატურა.</p>
ბუნებრივი რესურსები	<p>ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენება, კლასიფიკაცია.</p> <p>საქართველოს ძირითადი წიაღისეულის გეოგრაფია (ქვანახშირი, ნავთობი, მანგანუმი).</p>
ბუნებრივი მოვლენები, გარემოს	<p>ბუნებრივი და ანთროპოგენული (ხელოვნური) გარემო.</p>

ცვლილება	ეროზია და გამოფიტვა. სტიქიური მოვლენები (ვულკანი, მიწისძვრა, წყალდიდობა, მეწყერი, ღვარცოფი, ზვავი და სხვ.).
სივრცეში ორიენტაცია	გლობუსი, ადგილის გეგმა, რუკა (სასწავლო რუკები, ატლასი), რუკის ლეგენდა (გამოყენებული სიმბოლოები, პირობითი ნიშნები). ჰორიზონტის მხარეები, ადგილის გაგნება, კომპასი, მასშტაბი. ძველი ხალხების (ბერძნების, ინდოელებისა და ფინიკიელების) წარმოდგენები დედამიწის შესახებ. გეოგრაფიულ აღმოჩენათა მნიშვნელობა და შედეგები (დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენების ეპოქა XV-XVII სს.).
პერიოდული მოვლენები და ამინდი	დედამიწის ბრუნვა ღერძისა და მზის გარშემო და მისი შედეგები (დღე-ღამის ცვლა, წელიწადის დროები). ამინდის კომპონენტები (ჰაერის ტემპერატურა, ნალექები, ქარი, მოღრუბლელობა) და პროგნოზი (ტრადიციული ხალხური მეთოდები). მეტეოროლოგიური ხელსაწყოების (თერმომეტრი, ფლუგერი) გამოყენების პრინციპები.
კოსმოსური სხეულები და ასტრონომიული მოვლენები	მზის სისტემის პლანეტები და მათი თანამგზავრები, ვარსკვლავები, კომეტები, ასტეროიდები, მეტეორები, მეტეორიტები, გალაქტიკა (ირმის ნახტომი). კოსმოსის შესწავლის ისტორია და ტექნიკის განვითარება.
ძირითადი ფიზიკური სიდიდეები	დრო, სიგრძე, ფართობი, მოცულობა, მასა, სიმკვრივე, ტემპერატურა. კავშირი ერთეულებს შორის. მათი განზომილებები, გაზომვა და გამოყენება. სიმკვრივის გამოსათვლელი ფორმულა.
ენერგია	სითბოს და სინათლის ბუნებრივი და ხელოვნური წყაროები. ერთი სახის ენერგიის მეორეში გადასვლა. ენერგიის მუდმივობის კანონი.
ნივთიერება, აგრეგატული მდგომარეობები, სითბური მოვლენები	ნივთიერებათა ფიზიკური თვისებები (ფერი, სუნი, გემო). ნივთიერების აგრეგატული მდგომარეობები, ერთი აგრეგატული მდგომარეობიდან მეორეში გადასვლა: გამყარება-დნობა; აორთქლება-კონდენსაცია.

<p>მასალები და მათი თვისებები</p>	<p>მასალა და ნედლეული. ბუნებრივი და ხელოვნური მასალები. ფართოდ გამოყენებული მასალების თვისებები (ფერი, თბოგამტარობა, დრეკადობა, გამჭვირვალობა და სხვ.), მათი გამოყენება. თბოგამტარები და თბოიზოლატორები.</p>
<p>სხეულთა მოძრაობა და ურთიერთქმედება</p>	<p>სხეულის მოძრაობაზე მოქმედი ფაქტორები (ფორმა, ზომა, სიმძიმე, ზედაპირი და ა. შ.); მოძრაობის სახეები (წრფივი, მრუდწირული, რხევითი, ბრუნვითი). ტრაექტორია. გავლილი მანძილი და გადაადგილება. წრფივი თანაბარი მოძრაობის სიჩქარე და მისი გამოთვლა, სიჩქარის ერთეულები. გავლილი მანძილის ფორმულა. მსოფლიო მიზიდულობის მოვლენა. სხეულთა ურთიერთქმედება და ძალა. ერთი წრფის გასწვრივ მიმართული ძალების შეკრება. სიმძიმის ცენტრი, წონასწორობა და მისი სახეები. მარტივი მექანიზმების (ბერკეტი, პინებიანი სასწორი) მოქმედების პრინციპები.</p>
<p>მექანიკური რხევები და ტალღები</p>	<p>ბგერა, ბგერის წყაროები, ბგერის წარმოქმნა, გავრცელება და აღქმა; ბგერის გავრცელების სიჩქარე სხვადასხვა გარემოში. ბგერთი სიგნალების გადაცემა და მიღება ორგანიზმებში; სმენის ორგანოები. ექოს წარმოქმნა. ბგერის ხმამაღლობა - ამპლიტუდა, სიმაღლე - სიხშირე.</p>
<p>მაგნიტი</p>	<p>მაგნიტი, მაგნიტური პოლუსები, მაგნიტების ურთიერთქმედება და გამოყენება.</p>

3. სწავლების მეთოდები

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების სპეციფიკიდან გამომდინარე შესაბამისი სავარჯიშოების, აქტივობების და სწავლების ორგანიზაციის სათანადო ფორმების (ჯგუფური, წყვილური, ინდივიდუალური, მთელი კლასის მონაწილეობით) ადეკვატური შერჩევა და გამოყენება.

სასწავლო მიზნის მისაღწევად, საბუნებისმეტყველო საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, აქტივობების ისე შერჩევა, რომ მოსწავლემ შეძლოს ცნებებისა და მიმართებების ათვისება მანიპულირების საშუალებით (კეთებით სწავლა, ყოველდღიურ ცხოვრებაში გამოყენება, პრობლემის გადაჭრა, კანონზომიერებების დადგენა).

<p>სასწავლო მიზნის მისაღწევად, საბუნებისმეტყველო საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დაგეგმილი აქტივობების ინსტრუქციისა და უსაფრთხოების წესების მკაფიოდ და გასაგები ენით ჩამოყალიბების უნარი.</p>
<p>სასწავლო გარემოს იმგვარად მოწყობა და რესურსების ისე შერჩევა, რაც გაადვილებს სასწავლო მასალის აღქმას, გაააქტიურებს მოსწავლეთა ყურადღებას და აღუძრავს მათ სწავლის სურვილს.</p>
<p>მოსწავლეთა მიერ გარემოზე დაკვირვების, ბუნებრივი მოვლენებისა და პროცესების აღწერის, მარტივი მოდელების შექმნისა და დემონსტრირების, საზომი ხელსაწყოების გამოყენების, მონაცემთა აღრიცხვის, ორგანიზებისა და ინტერპრეტაციის ხელშეწყობა.</p>
<p>პრაქტიკული სამუშაოების (სადემონსტრაციო ცდა, ექსპერიმენტი, რუკაზე მუშაობა, საველე სამუშაოები და სხვ.) მიმდინარეობის ეტაპების დემონსტრირება, რათა მოსწავლეს ჩამოუყალიბდეს საქმიანობის დაგეგმვის, გეგმის მიხედვით მოქმედებისა და მისი ბოლომდე მიყვანის ჩვევა.</p>
<p>გარემოს შესახებ მოსწავლის ცოდნისა და გამოცდილების გათვალისწინება და მისთვის ხელის შეწყობა ამ გამოცდილების საფუძველზე ახალი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების თანდათანობით აგებაში.</p>
<p>სწავლებისას საგნის სპეციფიკური ტერმინების მიწოდება მოსწავლის ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, რათა ხელი შეეწყოს საბუნებისმეტყველო ტერმინების მარაგის ეტაპობრივ და თანამიმდევრულ გამდიდრებას.</p>
<p>საბუნებისმეტყველო მეცნიერების სპეციფიკიდან გამომდინარე, დავალებებისა და აქტივობების შეფასების სათანადო კრიტერიუმების შემუშავების, მათი წონის განსაზღვრისა და დონეების გამოყოფის უნარი.</p>
<p>მოსწავლეებში საბუნებისმეტყველო მეცნიერების სპეციფიკური უნარ-ჩვევების განვითარებისათვის შეფასების ადეკვატურად გამოყენების უნარი.</p>
<p>მოსწავლის ნამუშევრის ანალიზის საფუძველზე ასაკისათვის დამახასიათებელი ტიპური შეცდომების ამოცნობა და მომავალი სამუშაოს დაგეგმვა შედეგის გაუმჯობესების მიზნით.</p>
<p>მრავალჯერადი შეფასების შედეგების გაანალიზების საფუძველზე მოსწავლის პროგრესის/რეგრესის გამომწვევი მიზეზების დადგენა და შემდგომი სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას მათი გათვალისწინება.</p>
<p>მოსწავლის შემეცნებითი, სოციალურ-კომუნიკაციური და ფიზიკური უნარების განმავითარებელი მეთოდების გამოყენება.</p>
<p>კითხვისა და წერის სწავლების მეთოდების გამოყენება.</p>

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის ქართული ენა და ლიტერატურა

2014

ინსტრუქცია

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია და აკადემიური უნარები. ის 51 დავალებას შეიცავს. ზოგიერთ დავალებას ახლავს სავარაუდო პასუხები, ზოგიერთის პასუხი კი თქვენ თავად უნდა დანეროთ.

პასუხები აუცილებლად გადაიტანეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც თან ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ შემდეგ გვერდზე). ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ ან დანერეთ პასუხი.

ზოგიერთი დავალება, ერთი შეხედვით, სპეციფიკურ თეორიულ ცოდნას მოითხოვს, თუმცა რეალურად ამ დავალებათა შესრულება სავსებით შესაძლებელია პედაგოგიურ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

შავი სამუშაოსათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

გისურვებთ წარმატებას!

სხვადასხვა ტიპის დავალებათა ინსტრუქციები

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები სხვადასხვაგვარია ფორმატის თვალსაზრისით. ტესტში შეგხვდებით:

- დავალებები არჩევითი პასუხებით;
- დავალებები ღია დაბოლოებით;
- შესაბამისობის დადგენის დავალებები;
- თხზულება.

არჩევითპასუხებიან დავალებებში პირობასა თუ შეკითხვასთან ერთად სავარაუდო პასუხებიც არის მოცემული. დავალების შესრულება გულისხმობს ოთხი სავარაუდო პასუხიდან ერთი სწორი პასუხის არჩევას.

პასუხის მონიშვნისას:

- *პასუხების ფურცელზე მოძებნეთ დავალების შესაბამისი ნომერი;*
- *ნომრის ქვეშ იპოვეთ უჯრა, რომელიც თქვენ მიერ არჩეულ პასუხს შეესაბამება;*
- *დასვით X ნიშანი ამ უჯრაში.*

თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი, ხოლო შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში).

თითოეული არჩევითპასუხებიანი დავალება 1 ქულით ფასდება.

დავალებები ღია დაბოლოებით მოითხოვს დასმულ შეკითხვაზე პასუხის ჩამოყალიბებას, საკუთარი მსჯელობის გამყარებას სათანადო არგუმენტებით. თითოეული ღიაბოლოიანი დავალება ფასდება სპეციალური სქემის მიხედვით. შესასრულებელი ნაბიჯების გათვალისწინებით, დავალება შეიძლება შეფასდეს 1, 2 ან მეტი ქულით. ამგვარ დავალებებზე პასუხის გასაცემად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილები. *გაითვალისწინეთ: თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.*

შესაბამისობის დადგენის დავალებებში წარმოდგენილია მონაცემთა ორი სვეტი. ერთ სვეტში მოცემულია ე. წ. პირობა (მოვლენები, ფრაზები და ა. შ.), მეორეში კი - სავარაუდო პასუხები (ცნებები, ტერმინები და ა. შ.). დავალების შესრულება გულისხმობს ერთ სვეტში მოცემული ინფორმაციის მისადაგებას მეორე სვეტში მოცემულ ინფორმაციასთან. შესაბამისობის თითოეული დავალებისთვის პასუხების ფურცელზე მოცემულია ცხრილი. თქვენ უნდა შეავსოთ ცხრილის ცარიელი გრაფები - პირობის აღმნიშვნელი ასოს ქვეშ ჩაწეროთ მისი პასუხის შესაბამისი რიგითი ნომერი.

შესაბამისობის დადგენის თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

თხზულებაში უნდა წარმოაჩინოთ თქვენი პოზიცია, მოსაზრებები შემოთავაზებული საკითხის შესახებ, კონკრეტული არგუმენტებით დაასაბუთოთ სათქმელი. თხზულების დასაწერად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილი.

თხზულების მაქსიმალური ქულაა 13.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია

1. ქვემოთ ჩამოთვლილია ქართული დამწერლობის სახეები. მათგან რომელი გამოიყენებოდა სასულიერო ხასიათის ძველ ქართულ მწერლობაში?

- (ა) მხოლოდ მხედრული
- (ბ) ძირითადად, ასომთავრული
- (გ) ძირითადად, ნუსხური
- (დ) მხოლოდ ასომთავრული

2. ო-ზე დაბოლოებული ხმოვანფუძიანი სახელები არ იკვეცება. ჩამოთვლილთაგან რომელია გამონაკლისი?

- (ა) სოკო
- (ბ) ღვინო
- (გ) წყარო
- (დ) თარო

3. ქვემოთ მოყვანილი შესიტყვებებიდან რომელი არ წარმოადგენს ფრაზეოლოგიზმს?

- (ა) მტკიცე ხელი
- (ბ) ცხარე კამათი
- (გ) მახვილი თვალი
- (დ) მკაფიო გამოსახულება

4. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მიზნის გარემოებითი რთული ქვეწყობილი წინადადება?

- (ა) ელისო ისე გართული იყო ფიქრით, რომ მამის მოსვლაც კი ვერ შენიშნა.
- (ბ) ლუარსაბი წამოხტა, მიეგება ძმას, ვერაფერი კი ვერ ჰკითხა, რადგან რცხვენოდა.
- (გ) ქალი ვერ მიმხვდარიყო, თუ რას ნიშნავდა მისი საუბარი.
- (დ) მტრედეები წყვილ-წყვილად გამოდიოდნენ, ბუნების მშვენიერებით რომ დამტკბარიყვნენ.

5. ქვემოთ მოყვანილ მაგალითებში გამუქებული სინტაქსური წყვილებიდან რომელი არ წარმოადგენს მსაზღვრელ-საზღვრულს?

- (ა) აბრეშუმის ჭიის გამოსაკვებად თუთის ფურცელია საჭირო.
- (ბ) ჟოლოს წვენი ძალიან სასარგებლოა.
- (გ) მზის ამოსვლის შემდეგ მწყემსებს ცხვარი უკვე საძოვარზე ჰყავდათ გაშლილი.
- (დ) ხმლის ბუდეს ქარქაში ჰქვია.

6. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მოცემული სწორი ფორმით?

I. ილიას მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივ-ის“ მიხედვით ...

II. ილიას მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივი“-ს მიხედვით ...

III. ილიას მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივი“ მიხედვით ...

(ა) მხოლოდ I

(ბ) მხოლოდ I და II

(გ) მხოლოდ III

(დ) მხოლოდ I და III

7. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან საწყისის რომელი ფორმაა არასწორი?

(ა) თხრა

(ბ) ტეხვა

(გ) წვრთნა

(დ) ფრცქვნა

8. ენათმეცნიერების რომელი დარგი შეისწავლის ენის გამომსახველობით სამუალებებს?

(ა) სტილისტიკა

(ბ) ლექსიკოლოგია

(გ) ეტიმოლოგია

(დ) სემანტიკა

9. მოცემულია სამი ზმნა არასწორი ფორმით: ანსხვავენს, ანცვიფრებს, ანსახიერებს. გაასწორეთ შეცდომები და აუხსენით VI კლასის მოსწავლეებს, რატომ არ არის ეს ფორმები მართებული.

(მაქსიმალური ქულა 1)

10. ქვემოთ მოცემულია “ქება” ზმნის უღლება სუბიექტური პირის მიხედვით მხოლოდობით რიცხვში: ვაქებ, აქებ, აქებს.

აუღლეთ ეს ზმნა ობიექტური პირის მიხედვით მხოლოდობით რიცხვში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

11. მასწავლებელმა მოსწავლეებს ზღაპრის შესახებ თხზულების დაწერა სთხოვა. ერთ-ერთი მოსწავლის თხზულებიდან მოყვანილია რამდენიმე წინადადება:

1. საქმე იმაში მდგომარეობს, რომ ხელმწიფეს ლხინი და მხიარულება არ უყვარდა.
2. მზეთუნახავს ეწყინა, ბიჭმა დავალება რომ ვერ შეასრულა.
3. ფასკუნჯს ბარტყები ბუდიდან ამოუსხამს.
4. დევი ორმოსთან მივიდა, გადასწია ქვა და შიგ შეძვრა.
5. დედინაცვალმა მშვიერმწყურვალ ბიჭი გარეთ გააგდო.

აღმოაჩინეთ შეცდომები მოსწავლის ნაწერში, მიუთითეთ სწორი ფორმები, პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

12. სიტყვას “**მტკნარი**” ქართულ ენაში რამდენიმე მნიშვნელობა აქვს. ქვემოთ მოყვანილ წინადადებებში ჩაანაცვლეთ ეს სიტყვა მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვით.

I. მდინარის წყალი მტკნარი ყოფილა, - უკვირდა რეზოს. _____

II. ეს მტკნარი სიცრუეა. _____

III. „რას ამბობს ზვიადაური, სახე რადა აქვს მტკნარია“. _____

(მაქსიმალური ქულა 1)

13. განუმარტეთ VI კლასის მოსწავლეებს, რას ნიშნავს იდიომატური გამოთქმა: “ზელი დამიზანია”. აუხსენით მათ, საიდან იღებს სათავეს ეს გამოთქმა.

(მაქსიმალური ქულა 2)

14. წაიკითხეთ სტროფი ლექსიდან:
“სთვლემენ ბელლებში ლურჯი ყანები,
ელვარებს ხვაფი, როგორც ლამპარი.
ჩალაგდნენ ყველა ჩინგიზხანები...
თქვი, მეწისქვილე, ერთი ზღაპარი.”

ამ სტროფში ავტორი მიმართავს პოეტურ ლიცენციას (ლიცენცია - “პოეტური თავისუფლება”; მკაფიო პოეტური გამოსახვის მიზნით გრამატიკის, სტილისტიკის ან ლექსთწყობის მიღებული წესებისგან გადახვევა). ამოიწერეთ სტროფიდან პოეტური ლიცენციის ნიმუში. პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 1)

15. რას ეწოდება “ბატალური” სცენები მხატვრულ ნაწარმოებში?

- (ა) სენტიმენტალურ, ემოციურ სცენებს
- (ბ) მკაცრი ბუნების ამსახველ პეიზაჟებს
- (გ) სცენებს, რომლებშიც აღწერილია ომისა და ბრძოლის სურათები
- (დ) ეპიზოდებს, რომლებშიც ასახულია ადამიანთა სისასტიკე ერთმანეთის მიმართ

16. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ პასუხშია დალაგებული მხატვრული გამომსახველობითი საშუალებები გამოწვეული ემოციის ინტენსივობის ზრდის მიხედვით?

- (ა) სარკაზმი, ირონია, სატირა
- (ბ) სატირა, ირონია, სარკაზმი
- (გ) სატირა, სარკაზმი, ირონია
- (დ) ირონია, სატირა, სარკაზმი

17. ხევსურულ ლექსში ვკითხულობთ:

“მაგანეთ ალვის ხეი დგას,
ცაში მიუდის წვერია,
ბოლოზე ვეშა წყარო დის,
სასმელად გემრიელია.”

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ავტორის ცნობილ ნაწარმოებშია ნახსენები სტროფში გამუქებული სახელწოდება?

- (ა) ილია ჭავჭავაძის
- (ბ) დავით კლდიაშვილის
- (გ) გიორგი ლეონიძის
- (დ) მუხრან მაჭავარიანის

18. დაადგინეთ შესაბამისობა წარმოქმნილ სახელებსა და მათს ტიპებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოქმნილი სახელის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ტიპის შესაბამისი ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

(ა) სადავო	1. ქონების
(ბ) უდაბური	2. დანიშნულების
(გ) ცეცხლოვანი	3. უქონლობის
(დ) ლურჯთვალა	
(ე) სახალისო	

ა	ბ	გ	დ	ე

19. დაადგინეთ შესაბამისობა საბავშვო ლიტერატურულ ნაწარმოებებსა და მათს ავტორებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაწარმოების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ მისი ავტორის შესაბამისი ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

(ა) “ლიონებერგელი ემილი”	1. ჯანი როდარი
(ბ) “დევიდ კოპერფილდი”	2. ასტრიდ ლინდგრენი
(გ) “ჩიპოლინოს თავგადასავალი”	3. ლუის კეროლი
(დ) “ელისი საოცრებათა ქვეყანაში”	4. ჩარლზ დიკენსი
(ე) “ოლივერ ტვისტი”	

ა	ბ	გ	დ	ე

20. დაადგინეთ შესაბამისობა ლიტერატურათმცოდნეობით ტერმინებსა და მათს განმარტებებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განმარტების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი ტერმინის ნომერი (გაითვალისწინეთ, რომ ერთი პასუხი ზედმეტია).

(ა) ნაწარმოების მთავარი საკითხი, რომელსაც ეხება თხრობა	1. ფაბულა
(ბ) ნაწარმოებში გადმოცემული მთავარი ამბავი	2. ლაიტმოტივი
(გ) ერთი და იმავე ფრაზის საგანგებო გამეორება ნაწარმოებში	3. იდეა
(დ) ნაწარმოების ძირითადი აზრი, რომელიც დროდადრო მეორდება	4. რეფრენი
	5. თემა

ა	ბ	გ	დ

21. აუხსენით V კლასის მოსწავლეებს, რა არის “ჭაში ჩავარდნილის არაკის” მთავარი სათქმელი.

(მაქსიმალური ქულა 2)

22. არსებობს მოსაზრება, რომ ლექსის სწავლისას მიზანშეწონილია მისი დაზეპირება. მოიყვანეთ არგუმენტები ამ მოსაზრების, ერთი მხრივ, გასამყარებლად და, მეორე მხრივ, უარსაყოფად.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წაკითხეთ ოთარ ჭილაძის ლექსი და შეასრულეთ **23-ე** და **24-ე** დავალებები.

* * *

ცა დადაბლდა. გარეთ უკვე ცივა.
მავთულებში სველი ქარი წივის.
გადიქროლა წეროების მწკრივმა,
სურნელება დამიტოვა წვიმის.

23. რას გულისხმობს გამოთქმა - “ცა დადაბლდა”?

(მაქსიმალური ქულა 1)

24. აუხსენით IV კლასის მოსწავლეებს, რა განწყობას გვიქმნის ავტორი ამ ლექსით და როგორ აღწევს ამ ეფექტს.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წიკითხეთ გოდერძი ჩოხელის მოთხრობის ადაპტირებული ვერსია და შეასრულეთ 25-ე, 26-ე, 27-ე და 28-ე დავალებები:

ამ დედამიწაზე ყველაფერს თავისი სახელი ჰქვია. მოვალთ ადამიანები, დაგვარქმევინ ახლობლები სახელებს, ვივლით ამ სახელით იმდენ ხანს, რამდენი ხანიც გვიწერია ამ ცის ქვეშ ყოფნა და წავალთ...

იქით რა არის, არავინ იცის, აქეთ კი მარტო სახელი გვრჩება.

მახსოვს და აღარც მახსოვს, და იმათ შორის, ვინც მახსოვს, ყველაზე ნათლად გამოკრთიან ხოლმე წერტილი და მძიმე; ეს ორი პატარა გოგო, რომელთაც, არც კი ვიცი, რა ერქვათ ნამდვილი სახელები, მაგრამ არ ვიცი მასწავლებელს, არ ვიცი მათ თანაკლასელებს, ერთისათვის წერტილი შეურქმევიათ, მეორესთვის - მძიმე; ცხოვრობენ მთის ერთ პატარა, მიტოვებულ სოფელში. სოფლიდან ზამთრობით ორ ადგილას ამოდის კვამლი. ორი სახლიდან გამოკრთის შუქი. სამყაროს სამი იმედის ძაფით უკავშირდება ეს სოფელი - კვამლით, რომელიც მძიმე-მძიმედ მიიზღაზნება ცისკენ, ღამ-ღამობით ფანჯრებიდან გამომკრთალი შუქით და ორი პატარა გოგოთი, რომლებიც ყოველ დილით, უთენია გამოდიან ხოლმე სოფლიდან და ზურგზე ჩანთამოკიდებულები გორდაგორ ქვემოთ ჩამორბიან. აქედან ძალიან შორს არის სკოლა. ჭალაზე რომ ჩამოვლენ, იქ ავტობუსი მოდის, აქედან ავტობუსს მიჰყვებიან. ეს ავტობუსი ერთადერთია, რომელიც ამ მივიწყებულ ხეობას სამყაროსთან აკავშირებს.

რამდენჯერაც ამ ავტობუსით მომიხდებოდა მგზავრობა, იმდენჯერ ასეთ სურათს ვხედავდი:

დილაა. თოვლიან ფერდობზე მოცურავენ ჩანთებზე დამსხდარნი წერტილი და მძიმე. წინ - წერტილი, უკან - მძიმე. ერთ ადგილას წერტილი თოვლში ჩაეფლო და მძიმე ექაჩება ამოსაყვანად. ავტობუსი ჩერდება, მთელი მგზავრები წერტილსა და მძიმეს ველოდებით. მძიმე, როგორც იქნა, ამოაძრობს თოვლში ჩაფლულ წერტილს და გამორბიან, ავტობუსშიც ჯერ წერტილი ამოდის, მერე - მძიმე. სკოლასთანაც ასეთივე თანმიმდევრობით ჩადიან.

თოვს. სოფლისკენ მიდიან აღმა, წინ - წერტილი, უკან - მძიმე.

წვიმს. წინ წერტილი მიდის, უკან - მძიმე.

თურმე მასწავლებელიც ჯერ წერტილს გაიძახებდა დაფასთან, მერე - მძიმეს. მგონი, შერიგებულნი არიან ზედმეტ სახელებს. ერთხელ განგებ ვკითხე, რა გქვიათ-მეთქი და, რა თქმა უნდა, წერტილმა მიჰპასუხა: მე წერტილი მქვია, ამას - მძიმე.

- არ ბრაზდებით, რომ წერტილსა და მძიმეს გეძახიან?

- მერე რა, დაგვიძახონ რა, მერვე კლასში ერთს კვადრატულ ფესვს ეძახიან, ის ბრაზდება.

- თქვენ არ ბრაზდებით?

- არა, რად უნდა გავბრაზდეთ, კარგია წერტილი და მძიმე, - მითხრა წერტილმა და ორივეს ისეთი სიკეთით გაუბრწყინდა სახე, გავჩუმდი, არაფერი ვაწყენინო-მეთქი.

იმის მერე რამდენი ავტობუსი გამოიცვალა ამ გზამ. ის პატარა, მთის ფერდობზე დაკიდებული, თითქმის მიტოვებული სოფელი კი დიდხანს იყო სამყაროზე იმედის სამი ძაფით გამოკიდებული - ცისკენ ზანტად ამაველი კვამლით, ღამ-ღამობით ფანჯრებიდან გამომკრთალი შუქით და სკოლისკენ მიმავალი წერტილით და მძიმით.

გავიდა დრო. გაიზარდნენ. გათხოვდნენ. ჯერ წერტილი, მერე - მძიმე.

ახლაც ჩანს ხოლმე: მამის სახლში სტუმრად მოდის წერტილი, აღმართში მას უკან მიჰყვებიან პატარა წერტილები.

ხანდახან მძიმესაც ვხედავ, აღმა სოფლისკენ მიმავალს.

რა იქნება მერე, რა შეცვლის ამ სურათებს, არავინ იცის. ალბათ, მოვა დრო და გაქრება კვამლი, ღამ-ღამობით ფანჯრებიდან აღარ გამოკრთება სინათლე და ეს პატარა წერტილ-მძიმეები შეწყვეტენ ამ გზაზე აღმა-დაღმა სიარულს...

25. აუხსენით V კლასის მოსწავლეებს, რა პრობლემური საკითხია წამოჭრილი ამ მოთხრობაში.

(მაქსიმალური ქულა 2)

26. მოძებნეთ და მიუთითეთ მოსწავლეებს მოთხრობიდან ის ფრაგმენტი, რომელშიც შეიძლება ამოვიკითხოთ მწერლის ოპტიმისტური განწყობა. პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 1)

27. რომელი ლიტერატურული ხერხის მეშვეობით სძენს მწერალი მოთხრობაში აღწერილ ამბავს სიმსუბუქეს? აუხსენით მოსწავლეებს ამ ლიტერატურული ხერხის თავისებურება. პასუხი დაასაბუთეთ (მიუთითეთ სათანადო ადგილები ტექსტიდან).

(მაქსიმალური ქულა 2)

28. მიუთითეთ ტექსტში გამოყენებული ორი განსხვავებული მეტაფორული სახე (სიტყვა / გამოთქმა) და აუხსენით მოსწავლეებს, რა ნიშნით, რის გამოსაკვეთად შეიქმნა თითოეული მეტაფორა.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წიკითხეთ ნაწყვეტები მარკ ტვენის მოთხრობიდან “ტომ სოიერის თავგადასავალი” და არჩილ სულაკაურის მოთხრობიდან “ბიჭი და ძაღლი”. შეასრულეთ 29-ე და 30-ე დავალებები.

ტომი შინ მარტო დაბრუნდა. იმ სახლს რომ ჩაუარა, რომელშიც მისი მეგობარი ჯეფ ტეთერი ცხოვრობდა, ბაღში თვალი მოჰკრა ვიღაც უცნობ პატარა გოგონას – მშვენიერ ცისფერთვალეზა არსებას. ოქროსფერი თმა ბეჭებზე ორ ნაწნავად ეყარა, ეცვა ზაფხულის თეთრი კაბა და არშიაშემოვლებული ქვედა ბოლო მოუჩანდა.

ტომი ჩუმად ტკბებოდა ამ ახალი „ანგელოზის“ ცქერით, სანამ არ დაინახა, რომ „ანგელოზმაც“ შეამჩნია. ახლა კი თავი მოიკატუნა, ვითომ ვერც კი ხედავდა გოგონას და სულელური ჯამბაზობა დაიწყო, როგორც სჩვევიათ ხოლმე ბიჭებს, როცა უნდათ, ვინმეს თავი მოაწონონ.

თავბრუდამხვევი ვარჯიშით გართულ ტომს უცებ მოეჩვენა, რომ გოგონამ ზურგი შეაქცია, სახლისკენ გაემართა. ბიჭი მოწყენილი მიუახლოვდა მესერს; იმედი ჰქონდა, რომ გოგონა ბაღში ცოტა ხანს შეიცდიდა. ის მართლაც შეჩერდა კიბის საფეხურზე, შემდეგ კი კარისაკენ წავიდა. ტომმა ღრმად ამოიოხრა, როცა გოგონამ ზღურბლზე შედგა ფეხი, მაგრამ უცებ სახე გაუბრწყინდა. ვიდრე კარს მიეფარებოდა, გოგონამ უკან მოიხედა და იასამფერა გადმოუფდო. ბიჭი გაექანა, გაჩერდა ორიოდ ნაბიჯის დაშორებით, თვალეზი მოიჩრდილა და ქუჩას მიაჩერდა, თითქოს შორს რაღაც საინტერესო სანახავი გამოჩნდაო. შემდეგ დასწვდა გამხმარი ბალახის ღეროს, თავი უკან გადასწია და ცდილობდა, ცხვირზე დაემაგრებინა; ამისთანა ოინებით თანდათან მიუახლოვდა სასურველ ყვავილს, დაადო შიშველი ფეხი, დიდი მოხერხებით ამოიღო თითებშუა და ცალ ფეხზე ხტუნვით გაუხვია კუთხეში თავისი საუნჯით. მხოლოდ ერთი წუთით მიიმალა, ვიდრე ყვავილს უბეში ჩაიგდებდა, გულთან ახლოს, ან უკეთ, კუჭთან, რადგან ტომი ანატომიის ცოდნაზე უკაცრავად ბრძანდებოდა.

მტკვრის გაღმა ერთიმეორეზე მიყოლებული, ჯაჭვით დაბმული წისქვილეზი ძველი გემეზივით იდგა. ბიჭს სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური და გაღმა მხარე მუდამ იმ სურათს აგონებდა. ქვაზე ჩამოჯდებოდა და, ვიდრე ბანაობას დაიწყებდა, დიდხანს გასცქეროდა წისქვილეზს, შეჰყურებდა მტკვარზე გადმომდგარ აივნიან სახლებს...

ბიჭმა ჩანთა რიყეზე მოისროლა, ტანზე გაიძრო და წყალში შევიდა.

– ეჰე, წყალი ცივი ყოფილა! – თქვა და ხელები დაისველა. მხრები და მკერდი დაიზილა წყლით, – „თუ გინდა, შენც იბანავე!“ – მიუბრუნდა მერე ძაღლს.

ბიჭი ჩქერში შევიდა და დინებას ცურვით დაჰყვა. ასე ჩაუარა წისქვილეზსა და აივნიან სახლებს. აივნიდან წაბლისფერნაწნავებიანმა გოგომ დაუქნია ხელი და გაუცინა. გუშინაც ასე მოხდა. ბიჭს არ ეგონა, თუ დღესაც აქ იქნებოდა გოგო. უფრო სწორად, აღარ ახსოვდა, გადაავიწყდა და ახლა რომ დაინახა, გაახსენდა, გუშინაც აქ იდგა და ასევე უქნევდა ხელს. თვითონაც დაუქნია ხელი გოგოს. მერე, რომ ეჩვენებინა, თუ რა მარჯვედ ცურავდა, ამოტრიალდა, ფეხები ჰაერში აიქნია და თევზივით გაუჩინარდა წყალში. როდესაც ამოყურყუმელავდა, აივანი უკვე შორს იყო და ნაწნავებიანი გოგო გარკვევით აღარ ჩანდა.

29. იმსჯელეთ ორივე ნაწყვეტის პერსონაჟთა ხასიათის თავისებურებების შესახებ. დაასაბუთეთ, რატომ შეიძლება იყოს ეს ორი ნაწყვეტი სახელმძღვანელოში ერთად მოცემული.

(მაქსიმალური ქულა 3)

30. თქვენი მიზანია, დაეხმაროთ IV კლასის მოსწავლეს შემეცნებითი და შემოქმედებითი უნარების განვითარებაში. რა აქტივობას შესთავაზებდით მას (მოცემულ ნაწყვეტებთან დაკავშირებით) თითოეული ტიპის უნარის გასაავითარებლად? პასუხი დაასაბუთეთ.

შემეცნებითი

შემოქმედებითი

(მაქსიმალური ქულა 2)

კითხვისა და წერის სწავლება

31. მასწავლებლები ხშირად უკითხავენ მოსწავლეებს ნაცნობ თემაზე შექმნილ მცირე ზომის ტექსტებს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გამოადგება ყველაზე ნაკლებად მასწავლებელს იმის შესაფასებლად, რომ მოსწავლეებმა მოისმინეს და გაიგეს წაკითხული ტექსტი?

მოსწავლეები:

- (ა) სვამენ და პასუხობენ შეკითხვებს მოსმენილ ტექსტთან დაკავშირებით.
- (ბ) ილუსტრაციებს უკავშირებენ მოსმენილ ტექსტს და განალაგებენ მათ მოქმედებათა თანმიმდევრობის მიხედვით.
- (გ) ახასიათებენ პერსონაჟს, აფასებენ მის საქციელს, ამოიცნობენ მის ემოციურ მდგომარეობას.
- (დ) აფერადებენ პერსონაჟის გამოსახულებას ტექსტის მიხედვით შექმნილ ილუსტრაციაზე და გამოხატავენ მის მიმართ დამოკიდებულებას.

32. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ გამოგადგება მთლიანობითი მეთოდით კითხვის სწავლების სასარგებლო არგუმენტად?

მთლიანობითი მეთოდი ხელს უწყობს:

- (ა) მხედველობითი აღქმისა და მეხსიერების განვითარებას.
- (ბ) სიტყვის მნიშვნელობის განსაკუთრებული ძალისხმევის გარეშე “აღმოჩენას”.
- (გ) სიტყვაში ბგერების გამორჩევასა და ბგერების სიტყვად გაერთიანების უნარის ათვისებას.
- (დ) კითხვის მიმართ დადებითი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას და, შესაბამისად, კითხვის მოტივაციის ამაღლებას.

33. ლექსიკის გამდიდრებასა და განვითარებაზე მუშაობა გულისხმობს ბავშვისთვის იმ სტრატეგიების სწავლებას, თუ როგორ უნდა ისწავლოს დამოუკიდებლად ახალი სიტყვები. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობაა ყველაზე შესაფერისი აღნიშნული მიზნის მისაღწევად?

- (ა) მასწავლებელი თავად იყენებს ახალ სიტყვებს მოსწავლეებთან საუბრისას.
- (ბ) მასწავლებელი კონკრეტული მაგალითის საფუძველზე უხსნის მოსწავლეებს ახალი სიტყვის მნიშვნელობას.
- (გ) მასწავლებელი უხსნის ბავშვებს, როგორ გამოიყენონ სიტყვის შემადგენელი ნაწილები იმისთვის, რათა განსაზღვრონ უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა.
- (დ) მასწავლებელი სთხოვს ბავშვებს, ამოიწერონ ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც უცნობი სიტყვებია გამოყენებული.

34. გაეცანით I კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილ სავარჯიშოებს, რომლებსაც ფონეტიკური მეთოდით კითხვის სწავლებისას იყენებენ:

<p>I. შეაერთე ნახატი ასოსთან!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ჰ</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ს</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ჰ</div> </div>	<p>II. უჯრებში ჩაწერე სიტყვა!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px;"></div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 30px;"> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 20px;"></div> </div>
<p>III. გამოიცანი, “ვინ” იმალება წრის უკან და ჩაწერე წრეში მისი სახელი!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> </div>	<p>IV. ჩაწერე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 50px;"></div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 50px;"></div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 50px;"></div> </div>

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია დალაგებული სავარჯიშოები პრინციპით - მარტივიდან რთულისაკენ?

- (ა) I, III, IV, II
- (ბ) I, IV, II, III
- (გ) IV, I, III, II
- (დ) IV, II, I, III

35. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტს, რომელშიც წინადადებები ორი ფერითაა დაწერილი. წინადადებები, რომლებითაც ტექსტის მოკლე შინაარსის აგება შეიძლება, ერთი ფერით არის დაწერილი, დანარჩენი წინადადებები - სხვა ფერით. მასწავლებელი თავდაპირველად თითო წინადადებას თითო მოსწავლეს აკითხებს და ამეორებიანებს - აბა, თქვი, რა წაიკითხე? შემდეგ კი ტექსტის მოკლე შინაარსის შესაბამის წინადადებებს აკითხებს ერთ მოსწავლეს. ბოლოს მასწავლებელი თავად კითხულობს ტექსტს მთლიანად.

მოცემულია აღწერილი აქტივობის შესაძლო მიზნები:

- I. ვრცელ ტექსტში ორიენტაციის უნარის განვითარება
- II. ტექსტის მოკლე შინაარსის დაფიქსირება როგორც ვიზუალურ, ისე შინაარსის დონეზე
- III. თვალსაჩინო, ხატოვანი აზროვნებისა და არტიკულაციის განვითარება
- IV. კითხვის მოტივაციის ამაღლება და ყურადღების განვითარება

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია წარმოდგენილი ამ აქტივობის ძირითადი მიზნები?

- (ა) I-სა და II-ში
- (ბ) II-სა და III-ში
- (გ) I-სა და IV-ში
- (დ) II-სა და IV-ში

36. მაჩუ-პიჭუს შესახებ საინფორმაციო ტექსტის შესწავლისას მასწავლებლის შეკითხვაზე - „რა გაიგეთ ახალი ტექსტიდან? ვინ იყვნენ ინკები?“ - ანამ უპასუხა: „ინკები ინდიელთა მაღალგანვითარებული ტომი იყო.“

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობა გამოადგება მასწავლებელს მოსწავლის არგუმენტირების უნარის განვითარების ხელშესაწყობად?

- (ა) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, იპოვოს ტექსტში მონაკვეთი, საიდანაც ეს ჩანს.
- (ბ) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, ჩამოთვალოს, კიდევ რა თვისებებით შეიძლება დავახასიათოთ ინკები.
- (გ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, სიტყვა „ინკების“ გამოყენებით „ასოციაციური რუკა“ ააგოს.
- (დ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, ამოწეროს ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც გამოყენებულია სიტყვა „ინკები“.

37. კითხვის საწყის ეტაპზე მოსწავლეებისთვის ყველაზე დიდ სიძნელეს წარმოადგენს ასოების სიტყვად გაერთიანება. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ შეიძლება იყოს ამის მიზეზი?

- (ა) ბავშვები ვერ იმახსოვრებენ აღქმული ასო-ბგერების თანმიმდევრობას.
- (ბ) ბავშვები ვერ აკავშირებენ სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს მის მნიშვნელობასთან.
- (გ) ბავშვებს არ აქვთ ჩამოყალიბებული ასოსა და ბგერის დაკავშირების უნარი.
- (დ) ბავშვებს არ აქვთ კარგად განვითარებული თვალის მოქნილი მოძრაობის კონტროლის უნარი.

38. წაკითხული ტექსტის გააზრებისას მნიშვნელოვან შემაფერხებელ ფაქტორად გვევლინება კითხვის პროსოდიკის (ინტონაციის) დარღვევა. ასეთ შემთხვევაში მოსწავლე კითხვისას არასწორად სვამს ინტონაციურ მახვილებს, არ აკეთებს პაუზას წინადადების დასრულებისას. აღწერეთ აქტივობა, რომელიც მოსწავლეს ამ პრობლემის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 1)

39. მასწავლებელმა ანას შესთავაზა შემდეგი სავარჯიშო:

შემოხაზე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!

დაასახელეთ ორი უნარი, რომლებიც აუცილებელია ამ სავარჯიშოს შესასრულებლად.

(მაქსიმალური ქულა 2)

40. გიორგი მიხვედრით, გამოცნობით კითხულობს და, ამიტომ, ხშირად უშვებს შეცდომებს. ის სიტყვის პირველ ბგერებს კითხულობს, ხოლო დანარჩენს მიხვედრით აბოლოებს ან გამოტოვებს ხოლმე სიტყვის დაბოლოებას.

დაასახელეთ მიზეზი, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს აღნიშნული პრობლემა და აღწერეთ აქტივობა, რომელიც გიორგის მის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წაკითხეთ IV კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილი ტექსტი და შეასრულეთ 41-ე, 42-ე და 43-ე დავალებები.

“შეიძლება ახლა დაუჯერებლად გვეჩვენოს, მაგრამ გალილეო გალილეის დროს ყველას მიაჩნდა, რომ პლანეტები და მზე დედამიწის ირგვლივ ბრუნავენ. სწორედ თავისი გამოგონებული ტელესკოპის დახმარებით მოიპოვა გალილეიმ არგუმენტები იმ თვალსაზრისის დასაცავად, რომ სამყაროს ცენტრი მზეა.

ცნობილი მეცნიერი პიზაში დაიბადა. ეს პატარა იტალიური ქალაქი მთელ მსოფლიოშია ცნობილი თავისი დახრილი კოშკით. ლეგენდის მიხედვით, კოშკი გოლიათის დაცემინებამ გადახარა. სინამდვილეში თავიდანვე არასწორად ააშენეს. გალილეო სხეულის ვარდნის შესასწავლი ექსპერიმენტების ჩასატარებლად კოშკზე ავიდა და იქიდან ერთნაირი ფორმისა და მოცულობის, მაგრამ განსხვავებული წონის ბურთები გადმოყარა. ორივე ბურთი ერთდროულად დავარდა მიწაზე. გალილეომ ალბათ თავადაც არ იცოდა, რომ საფუძველს უყრიდა მექანიკას, ფიზიკის დარგს, რომელიც ამტკიცებს, რომ ბუნების მოვლენები მათემატიკურ წესებს ექვემდებარება.”

41. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს ასწავლოთ ფაქტისა და მოსაზრების ერთმანეთისაგან გარჩევა. ამოწერეთ ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებსაც გამოიყენებდით ნიმუშებად ამ მიზნის მისაღწევად.

(მაქსიმალური ქულა 1)

42. ამოიწერეთ ტექსტიდან წინადადებები, რომელთა გამოყენებითაც დაეხმარებოდით მოსწავლეებს მოვლენათა შორის მიზეზშედეგობრივი მიმართების დანახვაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

43. დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვა, რომლის საშუალებითაც დაადგენდით, შეუძლიათ თუ არა მათ სხვადასხვა აბზაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირება, და, ასევე, დაეხმარებოდით მათ ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ზოგიერთი ბავშვი განიცდის შიშს, უსაფრთხოდ არ გრძნობს თავს სიტუაციაში, რომელშიც სხვა ბავშვებთან ან უფროსებთან ერთად უწევს ყოფნა. ამგვარ შიშს სოციალურ ფობიას ან სოციალურ შიშს უწოდებენ. შიშის გამომწვევი სიტუაციები შეიძლება იყოს: კლასის წინაშე სიტყვით გამოსვლა, უცნობებთან საუბარი (მაგალითად, გამყიდველთან, ექიმთან), სხვების თანდასწრებით რაიმეს კეთება (მაგალითად, სპორტის გაკვეთილზე). ამ ფენომენს, გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილთან ერთად, საკუთარ შესაძლებლობებში რწმენის ნაკლებობა უდევს საფუძვლად.

ბევრ ბავშვს ეშინია, არ დასცინონ. ეს შიში ხშირად ძალიან ადრე ჩნდება. უკვე საბავშვო ბაღში შეიძლება შევამჩნიოთ ბავშვები, რომლებიც სხვა ბავშვებთან კონტაქტს ნაკლებად ამყარებენ და მარტო თამაშს ამჯობინებენ. დაწყებით კლასებშიც ასეთი ბავშვები გაკვეთილზე არ აქტიურობენ, ლაპარაკობენ ხმადაბლა. თუ უცნობი ადამიანი შეკითხვას დაუსვამს, არ პასუხობენ ან მშობლებს მზერით მიანიშნებენ, მათ ნაცვლად უპასუხონ. ისინი გაურბიან სოციალურ სიტუაციებს. მაგალითად, არ ეკითხებიან სხვა ბავშვებს, შეიძლება თუ არა მათთან ერთად თამაში, იმის შიშით, რომ პასუხად უარი არ მიიღონ. შედეგად, ფერხდება მათი სოციალური განვითარება. მათ დაბალი თვითშეფასება აქვთ, რადგან ახსოვთ, რომ არსებობს ამოცანები სოციალურ კონტექსტში, რომელთა გადაჭრაც არ შეუძლიათ.

სოციალური შიშის წარმოშობას ბიოლოგიური ფაქტორები, მშობელთა მახასიათებლები და გარემო განაპირობებს. ბიოლოგიურ ფაქტორებს მიეკუთვნება ახალ სიტუაციაზე შიშით, განსაკუთრებული მღელვარებით რეაგირების გენეტიკურად განპირობებული წინასწარი მზაობა. კვლევების თანახმად, მონოზიგოტურ* ტყუპებში, დიზიგოტურებთან შედარებით, გაცილებით უფრო იშვიათია შემთხვევები, როდესაც სოციალური ფობიის სიმპტომები მხოლოდ ერთ ტყუპისკალთან იჩენს თავს. თუ მშობლებს აღენიშნებათ სოციალური ფობია, არსებობს მაღალი რისკი, რომ ბავშვებსაც მსგავსი დარღვევა განუვითარდებათ. ამ შემთხვევაში, გენეტიკურ მოცემულობასთან ერთად, ქცევის დასწავლის მექანიზმები ასრულებს მნიშვნელოვან როლს. ერთი მხრივ, მშიშარა ბავშვები მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ, ხოლო მეორე მხრივ, აღზრდის სტილმა და ურთიერთობის ფორმებმა, შესაძლოა, ბავშვის შიში გააძლიეროს. გარემოს ფაქტორებში კი იგულისხმება კრიტიკული ცხოვრებისეული მოვლენები, რომლებსაც სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.

სოციალურ შიშს ბავშვის განვითარებისა და გარემოსთან ურთიერთობისთვის, გარკვეული თვალსაზრისით, ადაპტაციური მნიშვნელობა შეიძლება ჰქონდეს. ბავშვები, რომლებიც სოციალურ შიშს განიცდიან, აგრესიულ, იმპულსურ ან ანტისოციალურ ქცევას ნაკლებად ამჟღავნებენ, ადვილად ექვემდებარებიან წესებს. თუმცა, ძლიერი სოციალური შიში ცალსახად უარყოფით გავლენას ახდენს ბავშვის სასკოლო თუ ოჯახურ ურთიერთობებზე და, შესაბამისად, მისი განვითარების რისკფაქტორია.

* მონოზიგოტური - ერთი კვერცხუჯრედის, დიზიგოტური - სხვადასხვა კვერცხუჯრედის.

სოციალური შიშის დაძლევის სხვადასხვა გზა არსებობს. ერთ-ერთია ბავშვის სოციალური უნარ-ჩვევების გავარჯიშება, რაც ახალი კონტაქტების დამყარებასა და სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებაში დაეხმარება მას. მეორე გზა გულისხმობს სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევას. ბავშვს ასწავლიან, რომ გაქცევა ხანმოკლე დროით ამცირებს შიშს, თუმცა, სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს მას. ბავშვი ნაბიჯ-ნაბიჯ სწავლობს სოციალური ამოცანების გადაჭრას, უარყოფითი აზრების ჩანაცვლებას ისეთი წარმოდგენებით, რომლებიც მეტ გამბედაობას შესძენს მას. მთავარია, მან შეძლოს, თავი დააღწიოს საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებულ წრეს.

44. რატომ გაურბიან სოციალური შიშის მქონე ბავშვები სოციალურ სიტუაციებს?

- (ა) თანატოლებთან ურთიერთობას მარტო თამაშში ურჩევნიათ.
- (ბ) სხვა ბავშვების მხრიდან ხშირად დაცინვის ობიექტები ხდებიან.
- (გ) სოციალურ სიტუაციებში ხშირად მშობლები მათ ნაცვლად მოქმედებენ.
- (დ) არ არიან დარწმუნებულნი, რომ შეძლებენ სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებას.

45. გთავაზობთ ამონარიდს სოციალური ფობიის მქონე ბავშვის ნაამბობიდან: „მე არასოდეს ვიწევ ხელს ინგლისურის გაკვეთილზე, რადგან ერთხელ არასწორად წარმოვთქვი სიტყვა და ბავშვებმა დამცინეს“.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ასახავს ყველაზე ზუსტად ბავშვის მიერ აღწერილი მდგომარეობის მიზეზს?

- (ა) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენცია სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს შიშს.
- (ბ) მშიშარა ბავშვები სხვადასხვა სოციალურ სიტუაციაში მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ.
- (გ) კრიტიკულ ცხოვრებისეულ მოვლენებს სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.
- (დ) სოციალურ შიშს გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილი უდევს საფუძვლად.

46. სოციალური შიში ბავშვის განვითარების რისკფაქტორია, რადგან:

- (ა) დაბალი თვითშეფასების და, შესაბამისად, ურთიერთობის გამოცდილების დეფიციტის ფონზე ახალი სოციალური უნარების ათვისება ფერხდება.
- (ბ) მშობლები ბავშვს ვერ სთავაზობენ წარმატებული სოციალური ქცევის მოდელებს და, შესაბამისად, მას დაბალი თვითშეფასება უყალიბდება.
- (გ) ახალ სიტუაციებზე მდელვარებით რეაგირების წინასწარი მზაობა ურთიერთობის ნეგატიურ გამოცდილებას განაპირობებს.
- (დ) მშობლების აღზრდის სტილი და ურთიერთობის ფორმები სოციალურ სიტუაციებში ბავშვს უსაფრთხოების განცდას ვერ უძლიერებს.

47. რა მიზნით არის მოყვანილი ტექსტში ტყუპებზე ჩატარებული კვლევის შედეგი?

- (ა) სოციალური ფობიის წარმოშობაში ბიოლოგიური ფაქტორების როლის გამამყარებელ არგუმენტად
- (ბ) სოციალური ფობიის წარმოშობაში მშობლების მახასიათებლების გადამწყვეტი როლის საილუსტრაციოდ
- (გ) სოციალური ფობიის წარმოშობაზე პასუხისმგებელი გარემო ფაქტორების ზემოქმედების გამოსარიცხად
- (დ) სოციალური ფობიის განმაპირობებელი ბიოლოგიური და გარემო ფაქტორების ურთიერთქმედების გამოსარიცხად

48. კვლევების მიხედვით, მასწავლებლები სოციალური ფობიის მქონე ბავშვებს ბევრი დადებითი თვისებით ახასიათებენ. ტექსტის რომელ აბზაცში შეიძლება ვიპოვოთ ამ ფაქტის ახსნა?

- (ა) მხოლოდ I-ში
- (ბ) I-სა და II-ში
- (გ) II-სა და IV-ში
- (დ) მხოლოდ IV-ში

49. გიორგი ავადმყოფობის გამო ვერ წავიდა სკოლაში. მან დედას დავალებების გასაგებად თანაკლასელთან დარეკვა სთხოვა. დედამ უპასუხა: “მოდი, ეგებ შენ თვითონ დაურეკო!”

სოციალური შიშის დაძლევის რომელი სტრატეგია გამოიყენა დედამ ამ შემთხვევაში?

- (ა) სოციალური ამოცანების ნაბიჯ-ნაბიჯ გადაჭრა
- (ბ) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევა
- (გ) უარყოფითი აზრების ჩანაცვლება გამბედაობის მომცემი წარმოდგენებით
- (დ) საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებული წრის გარღვევა

50. რა არის ტექსტის ავტორის ძირითადი მიზანი?

- (ა) განიხილოს სოციალური ფობიის წარმოშობის მიზეზები და გამოკვეთოს მათი გათვალისწინების მნიშვნელობა ბავშვის გარემოსთან ადაპტაციის პროცესში
- (ბ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის ბუნება, მისი წარმოშობის მექანიზმები და დამლევის სტრატეგიები
- (გ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის დამლევის სტრატეგიები და გამოკვეთოს მათი მნიშვნელობა ბავშვის სოციალურ განვითარებაში
- (დ) განიხილოს სოციალური ფობია, როგორც ბავშვის განვითარების ძირითადი რისკფაქტორი, და ხაზი გაუსვას ამ ფენომენის შესწავლის მნიშვნელობას

ანალიტიკური წერა

51. წაკითხეთ ნაწყვეტები ესეებიდან ცირკის შესახებ:

“ცირკის, როგორც გასართობი წარმოდგენის ცნება, ჯერ კიდევ ძველ ეგვიპტეში არსებობდა. ძველ რომში ცირკს უწოდებდნენ წრიული ფორმის დიდ არენას, სადაც უმეტესად ეტლშებმული ცხენების შეჯიბრი იმართებოდა. დროთა განმავლობაში არენაზე ცუდად გაწვრთნილი ცხოველები და კარგად გაწვრთნილი გლადიატორები გამოჩნდნენ. ეს ადამიანები თავისუფლებისთვის სიკვდილს ებრძოდნენ. ზოგჯერ იმარჯვებდნენ, ზოგჯერ მარცხდებოდნენ, თუმცა, ცირკი და მაყურებელი ორივე შემთხვევაში გამარჯვებული რჩებოდა. მოგვიანებით ესპანეთში, მექსიკასა და ზოგიერთ სხვა ქვეყანაში ცირკის არენას კორიდისთვის იყენებდნენ.

ევროპაში პოპულარული იყო მოხეტიალე ცირკი. მოხეტიალე ცირკის მსახიობები სიმღერითა და ცეკვით შედიოდნენ ქალაქებში, ხალხს ართობდნენ. მალე მათ ცხოველების მოთვინიერება, ჟონგლიორობა და საცირკო ხელოვნების სხვა ილეთების შესრულება დაიწყეს. მთელმა ევროპამ იცოდა, რომ თუ მოხეტიალე ცირკის მსახიობები მათს ქალაქში ჩავიდოდნენ, მაშინ სადმე, ქალაქის გარეუბანში, გაშლიდნენ კარებს, ჩამოიყვანდნენ უამრავ ცხოველს, მათ შორის ისეთებსაც, რომლებიც არასოდეს ენახათ; გამოჩნდებოდნენ ღია ცის ქვეშ მოცეკვავე ლამაზი ქალები, ქალაქში გააკრავდნენ აფიშებს სენსაციური წარწერებით... ბავშვები ცირკს ისე ელოდნენ, როგორც ახლა სანტა-კლაუსს ელოდებიან.”

“მსოფლიო მასშტაბის თანამედროვე საცირკო ფესტივალს ყოველ წელს მონტე-კარლო მასპინძლობს. ძალზე პრესტიჟულია, აგრეთვე, პარიზის საცირკო ფესტივალი. აქ ცირკი ნამდვილი დღესასწაულია: საორკესტრო მუსიკა, მანეჟზე მოჯირითე ცხენები, ცეცხლმოკიდებულ რგოლებში მონავარდე ლომები, ველოსიპედისტი დათვები, დინჯად მოცეკვავე სპილოები, ზოგჯერ ჩვენზე უფრო ჭკვიანი მაიმუნები... ილუზიონისტები, ეკვილიბრისტები, ჟონგლიორები... წითელცხვირა კლოუნები, თოკზე მორბენალი ჯამბაზები, მფრინავი აკრობატები... მხიარული მუსიკა, სიცილი, რისკი, უამრავი ფერი...”

ცირკს ორი, ერთმანეთისგან მკვეთრად განსხვავებული მხარე აქვს, ის ყველასთვის როდია დღესასწაული.

- *იმსჯელეთ ცირკის ამ “ორსახოვნების” შესახებ;*
- *რატომ არის მნიშვნელოვანი, დავებმართო ბავშვს ორივე მხარის დანახვაში?*
- *მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები (ლიტერატურიდან, კინოფილმებიდან, მუსიკალური ნაწარმოებებიდან).*

თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.

შავი სამუშაოსათვის

**ტესტი დაწყებითი საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატური
მასწავლებლებისათვის
I-VI კლასები**

სწორი პასუხები და შეფასების კრიტერიუმები

პროფესიული ცოდნა და მეთოდика

ქართული ენა და ლიტერატურა

1	ბ
2	ბ
3	დ
4	დ
5	ბ
6	ბ
7	ბ
8	ა

9	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ზმნების სწორი ფორმები და დასახელებულია შეცდომების მიზეზი;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია ზმნების მხოლოდ სწორი ფორმები, თუმცა, არ არის ან არასწორადაა დასახელებული შეცდომების მიზეზი; არ არის მითითებული ზმნების სწორი ფორმები და არ არის დასახელებული შეცდომების მიზეზი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
10	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: სწორადაა მითითებული ზმნის სამივე ფორმა;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

11	მაქსიმალური ქულა: 6	
	შეცდომა	უნდა იყოს
	საქმე იმაში მდგომარეობს	საქმე ისაა, რომ
	გადასწია ქვა და შიგ შეძვრა	გადასწია ქვა და შიგ ჩაძვრა
	მშიერმწყურვალი	მშიერ-მწყურვალი
	<ul style="list-style-type: none"> • თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. • მხოლოდ შეცდომის გასწორება, სათანადო დასაბუთების გარეშე, ფასდება 1 ქულით. • მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში შეფასებას აკლდება 1 ქულა. 	
12	მაქსიმალური ქულა: 1	
	<p>1 ქულა: სიტყვა მტკნარი სამივე წინადადებაში სწორად არის ჩანაცვლებული მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვით;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>	
13	მაქსიმალური ქულა: 2	
	<p>2 ქულა: სწორად არის განმარტებული იდიომატური გამოთქმა და</p>	

	<p>მითითებულია, საიდან იღებს ის სათავეს;</p> <p>1 ქულა: სწორად არის განმარტებული იდიომატური გამოთქმა, მაგრამ არ არის მითითებული, საიდან იღებს ის სათავეს; სწორად არის მითითებული, საიდან იღებს სათავეს ეს გამოთქმა, მაგრამ ის არ არის განმარტებული;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
14	<p>მაქსიმალური ქულა: 1</p> <p>1 ქულა: სწორად არის მითითებული პოეტური ლიცენციის ნიმუში და მართებულია დასაბუთებული;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

15	ბ
16	დ
17	ბ

18	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	2	3	1	1	2
19	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	2	4	1	3	4
20	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	
	5	1	4	2	

21	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: მეხუთეკლასელი მოსწავლისათვის გასაგები ენით განმარტებულია არაკის მთავარი სათქმელი, განმარტებისას აპლიკანტი ავლენს ვეფხისტყაოსნის შინაარსის ცოდნას, ითვალისწინებს მისი კონკრეტული ეპიზოდის კონტექსტს;</p> <p>1 ქულა: სწორად არის განმარტებული არაკის მთავარი სათქმელი;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

22	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: ადეკვატურად არის შერჩეული არგუმენტები დავალებაში მოცემული მოსაზრების, ერთი მხრივ, გასამყარებლად და, მეორე მხრივ, უარსაყოფად;</p> <p>1 ქულა: ადეკვატურად არის შერჩეული არგუმენტი/არგუმენტები დავალებაში მოცემული მოსაზრების ან გასამყარებლად, ან უარსაყოფად;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

23	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: სწორად არის განმარტებული გამოთქმა/მხატვრული სახე „ცა დადაბლდა“;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
24	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: სწორად (მეოთხე კლასის მოსწავლისთვის გასაგებად) არის ახსნილი, რა განწყობას უქმნის მკითხველს ლექსი და განმარტებულია, როგორ, რა ხერხებით აღწევს ავტორი ამ ეფექტს;</p> <p>1 ქულა: სწორად არის ახსნილი, რა განწყობას უქმნის მკითხველს ლექსი, მაგრამ არ არის განმარტებული, როგორ, რა ხერხებით აღწევს ავტორი ამ ეფექტს;</p>

	<p>0 ქულა: მხოლოდ დასახელებულია განწყობა, რომელსაც უქმნის მკითხველს ლექსი; პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
25	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებში დასმული ძირითადი საკითხი და მოცემულია, მეხუთე კლასის მოსწავლისთვის გასაგები მსჯელობა პრობლემის არსზე.</p> <p>1 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებში დასმული ძირითადი საკითხი, მაგრამ არ არის წარმოდგენილი მსჯელობა პრობლემის არსის შესახებ; სწორად არის მითითებული ნაწარმოებში დასმული ძირითადი საკითხი, მაგრამ წარმოდგენილი საკითხის ახსნა არ შეეფერება მეხუთე კლასის მოსწავლის ენობრივ/ლექსიკურ კომპეტენციას;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
26	<p>მაქსიმალური ქულა: 1</p> <p>1 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებიდან ის ფრაგმენტი (ერთი მაინც), რომელშიც შეიძლება ამოვიკითხოთ მწერლის ოპტიმისტური განწყობა და პასუხი დასაბუთებულია;</p> <p>0 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებიდან ის ფრაგმენტი (ერთი მაინც), რომელშიც შეიძლება ამოვიკითხოთ მწერლის ოპტიმისტური განწყობა, თუმცა, დასაბუთება არ არის მოცემული; პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
27	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: სწორად არის დასახელებული ლიტერატურული ხერხი, მოსწავლეებისათვის გასაგები ენით განმარტებულია ამ ლიტერატურული ხერხის თავისებურება და მოყვანილია შესაბამისი ადგილები ტექსტიდან;</p> <p>1 ქულა: სწორად არის დასახელებული ლიტერატურული ხერხი და მოყვანილია შესაბამისი ადგილი ტექსტიდან; სწორად არის დასახელებული ლიტერატურული ხერხი და მოსწავლეებისათვის გასაგები ენით განმარტებულია ლიტერატურული ხერხის თავისებურება;</p> <p>0 ქულა: შესრულებულია დავალების მხოლოდ ერთი კომპონენტი (დასახელება /განმარტება / ნიმუში ტექსტიდან); პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
28	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: სწორად არის მითითებული ორი განსხვავებული მეტაფორული სახე და ახსნილია, რის მისანიშნებლად/გამოსაკვეთად შეიქმნა ეს მეტაფორები;</p> <p>1 ქულა: მითითებულია ერთი მეტაფორული სიტყვა ან გამოთქმა და ახსნილია, რის მისანიშნებლად/გამოსაკვეთად შეიქმნა ეს მეტაფორა; მითითებულია ორი განსხვავებული მეტაფორული სახე, მაგრამ არ არის ახსნილი, რის მისანიშნებლად/გამოსაკვეთად შეიქმნა ისინი;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია ერთი მეტაფორული სიტყვა ან გამოთქმა, მაგრამ მართებულად არ არის ახსნილი, რის მისანიშნებლად/გამოსაკვეთად შეიქმნა ეს მეტაფორა; მეტაფორა არ არის სწორად შერჩეული; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

29	<p>მაქსიმალური ქულა: 3</p> <p>3 ქულა: მოცემულია მსჯელობა ორივე ნაწყვეტის პერსონაჟთა ხასიათის თავისებურებების <u>(მსგავსება-განსხვავების)</u> შესახებ და დამაჯერებლად დასაბუთებული, რატომ შეიძლება იყოს ეს ორი ნაწყვეტი სახელმძღვანელოში ერთად მოცემული;</p> <p>2 ქულა: მოცემულია მსჯელობა ორივე ნაწყვეტის პერსონაჟის/პერსონაჟთა ხასიათის თავისებურებების შესახებ, მაგრამ არ არის დამაჯერებლად დასაბუთებული, რატომ შეიძლება იყოს ეს ორი ნაწყვეტი სახელმძღვანელოში ერთად მოცემული;</p> <p>1 ქულა: არ არის მოცემული მსჯელობა ნაწყვეტის პერსონაჟის/პერსონაჟთა ხასიათის თავისებურებების შესახებ, მაგრამ დასაბუთებულია, რატომ შეიძლება იყოს ეს ორი ნაწყვეტი სახელმძღვანელოში ერთად მოცემული;</p> <p>მოცემულია მსჯელობა ორივე ნაწყვეტის პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებების შესახებ, მაგრამ არ არის დასაბუთებული, რატომ შეიძლება იყოს ეს ორი ნაწყვეტი სახელმძღვანელოში ერთად მოცემული;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია მსჯელობა მხოლოდ ერთი ნაწყვეტის პერსონაჟთა ხასიათის თავისებურებების შესახებ; პასუხი არ არის ადეკვატური; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
-----------	--

30	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: წარმოდგენილია მოსწავლისათვის ორივე ტიპის უნარის გასავითარებლად ადეკვატური დავალებები და დასაბუთებულია არჩევანი (დასაბუთებად არ ჩაითვლება ზოგადი ფრაზები – უვითარებს შემოქმედებით უნარს, მატებს კრეატიულობას, უვითარებს ანალიტიკური აზროვნების უნარს და მისთანანი);</p> <p>1 ქულა: წარმოდგენილია მოსწავლისათვის მხოლოდ ერთი ტიპის უნარის გასავითარებლად ადეკვატური დავალება და დასაბუთებულია არჩევანი; წარმოდგენილია მოსწავლისათვის ორივე ტიპის უნარის გასავითარებლად ადეკვატური დავალებები, თუმცა, არ არის დასაბუთებული არჩევანი;</p> <p>0 ქულა: წარმოდგენილია მოსწავლისათვის მხოლოდ ერთი ტიპის უნარის გასავითარებლად ადეკვატური დავალება, თუმცა, არ არის დასაბუთებული არჩევანი; წარმოდგენილი დავალებები არ არის ადეკვატური ამ ტიპის უნარების გასავითარებლად; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
-----------	---

კითხვისა და წერის სწავლება

31	დ
32	ბ
33	ბ
34	ბ
35	ა
36	ა
37	ბ
38	<p>მაქსიმალური ქულა: 1</p> <p>1 ქულა: აღწერილია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შესაბამისი აქტივობა;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შეუსაბამო აქტივობა; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

39	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი, სულ მცირე, ორი უნარი;</p> <p>1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი მხოლოდ ერთი უნარი;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
40	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი და აღწერილია აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად;</p> <p>1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი, თუმცა, არ არის აღწერილი აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად; აღწერილია პრობლემის დასაძლევად ადეკვატური აქტივობა, თუმცა, არ არის ან არასწორად არის მითითებული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია არაადეკვატური / ძალზე ზოგადი პასუხი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
41	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებიც მასწავლებელს გამოადგება დავალებაში მოცემული მიზნის მისაღწევად;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
42	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან წინადადებები, რომლებიც გამოადგება მასწავლებელს, დაანახოს მოსწავლეს მიზეზშედეგობრივი კავშირი;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
43	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მოცემულია შეკითხვა, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს სხვადასხვა აზრაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირებასა და მთლიანი ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია შეუსაბამო / ძალზე ზოგადი შეკითხვა; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

44	დ
45	ბ
46	ა
47	ა
48	დ
49	ბ
50	ბ

<p>51</p>	<p>მაქსიმალური ქულა: 13</p> <p>1. შინაარსის რელევანტურობა ნაშრომი შეესაბამება მოცემულ საკითხს, პასუხობს დასმულ ამოცანებს. 2 ქულა: ნაშრომი პასუხობს თემას, არ ეხება არარელევანტურ საკითხებს; 1 ქულა: თემას პასუხობს ნაშრომის მხოლოდ გარკვეული მონაკვეთი; მოცემულია არარელევანტური ინფორმაცია; 0 ქულა: ნაშრომი არ პასუხობს თემას, შეეხება სრულიად განსხვავებულ საკითხს, წარმოადგენს დავალების პერიფრაზს. <i>შენიშვნა: თუ ნაშრომი პირველი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასდება 0 ქულით, ის აღარ გასწორდება სხვა კრიტერიუმების მიხედვით.</i></p> <p>2. დასაბუთება აპლიკანტის პოზიცია წარმოდგენილია შესაბამისი დასაბუთებით, მსჯელობა გამყარებულია დამაჯერებელი, ადეკვატური არგუმენტებითა და მაგალითებით. 3 ქულა: მოყვანილია დამაჯერებელი, მრავალფეროვანი, ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, განხილულია კონტრარგუმენტები; 2 ქულა: არგუმენტი/მაგალითით გამყარებულია მხოლოდ ზოგიერთი მოსაზრება, ან არგუმენტები მოყვანილია ყველა მოსაზრებისთვის, აპლიკანტი თანმიმდევრულად მსჯელობს საკითხის შესახებ; 1 ქულა: არის დასაბუთების მცდელობა, თუმცა არგუმენტები ზედაპირული, ერთფეროვანი და არადამაჯერებელია; 0 ქულა: მოსაზრებები არ არის გამყარებული მაგალითებითა და არგუმენტებით, არ არის წარმოდგენილი ლოგიკური მსჯელობა.</p> <p>3. თხრობის ორგანიზება ნაშრომი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად, თანმიმდევრულად არის გადმოცემული, თხზულების ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურადაა დაკავშირებული. 2 ქულა: ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია - ნაწერში წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა; აზრები მწყობრად არის გადმოცემული, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს; 1 ქულა: ნაწერში დასმულია საკითხი, თუმცა, მსჯელობა ზედაპირულია, წარმოდგენილი დასკვნა არამართებულია ან შეუსაბამო; წარმოდგენილია ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი სტრუქტურული ნაწილი; ერთმანეთს ლოგიკურად უკავშირდება ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი მონაკვეთი; 0 ქულა: ნაწერში წარმოდგენილია პერიფრაზი და მხოლოდ მცირე მონაკვეთი ეთმობა მსჯელობას (რამდენიმე წინადადება, პატარა აბზაცი ა. შ.); მოსაზრებები, ტექსტის ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურად არ არის დაკავშირებული; ნაწერში არ არის წარმოდგენილი სტრუქტურული ნაწილები - საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა.</p> <p>4. სტილი, ლექსიკა აზრები ცხადად, ნათლადაა გამოთქმული, ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად გამართულია, ლექსიკა შეესაბამება დასმულ საკითხს. 3 ქულა: არ არის დაშვებული სტილისტური შეცდომები, ტექსტი ლექსიკურად მდიდარია, აზრი მკაფიოდ და გამართულად არის გადმოცემული, გამოყენებულია საკითხის შესაფერისი ლექსიკა და სტილი. 2 ქულა: დაშვებულია 2-3 უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომა, ტექსტი</p>
-----------	---

ლექსიკურად გამართულია, აზრი მკაფიოდ არის გამოხატული
1 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად მწირია, დაშვებულია სტილისტური შეცდომები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული. გამოყენებული ლექსიკა და სტილი მეტ-ნაკლებად შეეფერება საკითხს.

0 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად ღარიბია; დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები; გამოყენებულია არაადეკვატური ლექსიკა და სტილი;

5. სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია

ნაშრომი სინტაქსურად გამართულია, ნაწერი შესრულებულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, დაცულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

2 ქულა: დაშვებულია უმნიშვნელო სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, თუმცა, თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები ძირითადად დაცულია.

1 ქულა: დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, დარღვეულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

0 ქულა: დაშვებულია უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები.

იმისათვის, რომ ნაშრომი ყველა კრიტერიუმის მიხედვით გასწორდეს, ის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

- უნდა შეეხებოდეს დავალებაში მოცემულ საკითხს;
- არ უნდა წარმოადგენდეს დავალების პირობის პერიფრაზს;
- არ უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია აპლიკანტის პიროვნების იდენტიფიცირება - სახელსა და გვარს (რეალურსა თუ გამოგონილს), მეტსახელს, ხელმოწერას და ა.შ.
- შესრულებული უნდა იყოს ისეთი ხელწერით, როგორც წაკითხვაც შესაძლებელია.

თუ ნაშრომი არ აკმაყოფილებს ამ პირობათაგან რომელიმეს, ის შეფასდება 0 ქულით.

ნაშრომი უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას. სხვა შემთხვევაში ის გასწორდება მხოლოდ I და II კრიტერიუმების მიხედვით.

**თუ აპლიკანტი სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებს, ქულას ვერ მოიპოვებს.*

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის ბუნებისმეტყველება

2014

ინსტრუქცია

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია და აკადემიური უნარები. ის 56 დავალებას შეიცავს. ზოგიერთ დავალებას ახლავს სავარაუდო პასუხები, ზოგიერთის პასუხი კი თქვენ თავად უნდა დანეროთ.

პასუხები აუცილებლად გადაიტანეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც თან ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ შემდეგ გვერდზე). ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ ან დანერეთ პასუხი.

ზოგიერთი დავალება, ერთი შეხედვით, სპეციფიკურ თეორიულ ცოდნას მოითხოვს, თუმცა რეალურად ამ დავალებათა შესრულება სავსებით შესაძლებელია პედაგოგიურ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

შავი სამუშაოსათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

გისურვებთ წარმატებას!

სხვადასხვა ტიპის დავალებათა ინსტრუქციები

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები სხვადასხვაგვარია ფორმატის თვალსაზრისით. ტესტში შეგხვდებით:

- დავალებები არჩევითი პასუხებით;
- დავალებები ღია დაბოლოებით;
- შესაბამისობის დადგენის დავალებები;
- თხზულება.

არჩევითპასუხებიან დავალებებში პირობასა თუ შეკითხვასთან ერთად სავარაუდო პასუხებიც არის მოცემული. დავალების შესრულება გულისხმობს ოთხი სავარაუდო პასუხიდან ერთი სწორი პასუხის არჩევას.

პასუხის მონიშვნისას:

- *პასუხების ფურცელზე მოძებნეთ დავალების შესაბამისი ნომერი;*
- *ნომრის ქვეშ იპოვეთ უჯრა, რომელიც თქვენ მიერ არჩეულ პასუხს შეესაბამება;*
- *დასვით X ნიშანი ამ უჯრაში.*

თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი, ხოლო შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში).

თითოეული არჩევითპასუხებიანი დავალება 1 ქულით ფასდება.

დავალებები ღია დაბოლოებით მოითხოვს დასმულ შეკითხვაზე პასუხის ჩამოყალიბებას, საკუთარი მსჯელობის გამყარებას სათანადო არგუმენტებით. თითოეული ღიაბოლოიანი დავალება ფასდება სპეციალური სქემის მიხედვით. შესასრულებელი ნაბიჯების გათვალისწინებით, დავალება შეიძლება შეფასდეს 1, 2 ან მეტი ქულით. ამგვარ დავალებებზე პასუხის გასაცემად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილები. *გაითვალისწინეთ: თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.*

შესაბამისობის დადგენის დავალებებში წარმოდგენილია მონაცემთა ორი სვეტი. ერთ სვეტში მოცემულია ე. წ. პირობა (მოვლენები, ფრაზები და ა. შ.), მეორეში კი - სავარაუდო პასუხები (ცნებები, ტერმინები და ა. შ.). დავალების შესრულება გულისხმობს ერთ სვეტში მოცემული ინფორმაციის მისადაგებას მეორე სვეტში მოცემულ ინფორმაციასთან. შესაბამისობის თითოეული დავალებისთვის პასუხების ფურცელზე მოცემულია ცხრილი. თქვენ უნდა შეავსოთ ცხრილის ცარიელი გრაფები - პირობის აღმნიშვნელი ასოს ქვეშ ჩაწეროთ მისი პასუხის შესაბამისი რიგითი ნომერი.

შესაბამისობის დადგენის თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

თხზულებაში უნდა წარმოაჩინოთ თქვენი პოზიცია, მოსაზრებები შემოთავაზებული საკითხის შესახებ, კონკრეტული არგუმენტებით დაასაბუთოთ სათქმელი. თხზულების დასაწერად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილი.

თხზულების მაქსიმალური ქულაა 13.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია

1. ხმელეთის თანამედროვე ბინადართა შორის ყველაზე დიდი ცხოველია:

- (ა) აფრიკული სპილო
- (ბ) თეთრი დათვი
- (გ) ჰიპოპოტამი
- (დ) მარტორქა

2. პასუხის რომელ ვარიანტშია დალაგებული მცენარის სასიცოცხლო ციკლის ეტაპები სწორი თანმიმდევრობით?

- (ა) თესლი, ყვავილი, აღმონაცენი, სქესმწიფე მცენარე
- (ბ) აღმონაცენი, თესლი, სქესმწიფე მცენარე, ყვავილი
- (გ) აღმონაცენი, ყვავილი, თესლი, სქესმწიფე მცენარე
- (დ) თესლი, აღმონაცენი, სქესმწიფე მცენარე, ყვავილი

3. ბევრი ყვავილოვანი მცენარე წარმოქმნის წვნიან ნაყოფს, რათა:

- (ა) მიიზიდოს ხილისმჭამელი ცხოველები და მათი საშუალებით გავრცელდეს.
- (ბ) საკვები ნივთიერებებით მოამარაგოს აღმონაცენი.
- (გ) მწერები მიიზიდოს ჯვარედინი დამტვერვისთვის.
- (დ) თავი დაიცვას ქარით დამტვერვისგან.

4. ევოლუციის პროცესში ფრინველებმა დაკარგეს კბილები იმიტომ, რომ:

- (ა) მათი საკვები არ მოითხოვდა დანაწევრებასა და დალექვას.
- (ბ) კბილების გარეშე მათი პოტენციური საკვები რაციონი გაიზარდა.
- (გ) კბილების გარეშე მათი თავი და მთლიანად სხეული უფრო მსუბუქი გახდა.
- (დ) გარკვეულ ეტაპზე უკვე მათ წინაპარ ქვეწარმავლებსაც აღარ ჰქონდათ კბილები.

5. ცხვირის ღრუში არ ხდება:

- (ა) ჰაერის გასუფთავება მტვრისა და მიკრობებისაგან
- (ბ) ჰაერის დატენიანება
- (გ) ჰაერის გათბობა
- (დ) აირთა ცვლა

6. სისხლის მიმოქცევის მცირე წრეს მიეკუთვნება:

- (ა) აორტა
- (ბ) საძილე არტერია
- (გ) ფილტვის არტერიები
- (დ) ქვედა და ზედა ღრუ ვენა

7. ქვემოთ ჩამოთვლილი დებულებებიდან რომელია არასწორი?

- (ა) ყველა მწვანე მცენარეს არსებობისთვის ესაჭიროება წყალი.
- (ბ) ყველა მწვანე მცენარეს არსებობისთვის ესაჭიროება სინათლე.
- (გ) მეწამულ წყალმცენარეებს არსებობისთვის არ ესაჭიროებათ სინათლე.
- (დ) არსებობს წყლის მცენარე, რომელსაც არსებობისთვის არ ესაჭიროება სინათლე.

8. ქვემოთ ჩამოთვლილი დებულებებიდან რომელია არასწორი?

- (ა) ზოგიერთი ბაქტერია უჟანგბადო გარემოში ცხოვრობს.
- (ბ) ზოგიერთ სოკოს არსებობისთვის ჟანგბადი არ სჭირდება.
- (გ) ყველა ცხოველსა და მცენარეს არსებობისთვის სჭირდება ჟანგბადი.
- (დ) არც ერთ ცოცხალ ორგანიზმს არ შეუძლია ცხოვრება ჟანგბადის გარეშე.

9. ორგანული ნივთიერებების დამშლელი ორგანიზმებია:

- (ა) კონსუმენტები
- (ბ) რედუცენტები
- (გ) პარაზიტები
- (დ) პროდუცენტები

10. ჰუმუსი ნიადაგის შემადგენელი ნაწილია, რომელიც წარმოქმნილია ორგანიზმების ხრწნის შედეგად. ის შეიცავს ამიაკს და ორგანულ ნივთიერებათა დაშლის სხვა პროდუქტებს. რომელი ნივთიერების დაშლის შედეგად ჩნდება მასში ამიაკი?

- (ა) მხოლოდ ცილების
- (ბ) მხოლოდ ცხიმების
- (გ) ნახშირწყლებისა და ცილების
- (დ) ნახშირწყლებისა და ცხიმების

11. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია ყველაზე ძნელადღობადი ლითონი?

- (ა) ვერცხლისწყალი
- (ბ) ვოლფრამი
- (გ) ტიტანი
- (დ) ოქრო

12. ქვემოთ მოცემული პასუხებიდან რომელშია წარმოდგენილი მხოლოდ ნივთიერებები?

- (ა) წყალი, რკინა, გოგირდი, შაბიამანი
- (ბ) სპილენძი, ხე, კერამიკა, თაბაშირი
- (გ) თაფლი, ძმარმჟავა, ჟანგბადი, იოდი
- (დ) სუფრის მარილი, სოდა, შაქარი, სანთელი

13. ადაპტაციის რომელ ფორმას იყენებს ფოტოებზე წარმოდგენილი ესა თუ ის ცოცხალი ორგანიზმი? ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ფოტოს აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ადაპტაციის შესაბამისი ფორმის ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

ა

ბ

გ

დ

ე

ვ

1. გამაფრთხილებელი შეფერილობა; 2. მფარველობითი შეფერილობა; 3. მიმიკრია.

ა	ბ	გ	დ	ე	ვ

14. დაადგინეთ შესაბამისობა ადაპტაციის კონკრეტულ მაგალითებსა და ადაპტაციის ფორმებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში კონკრეტული მაგალითის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ადაპტაციის შესაბამისი ფორმის ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

(ა) თევზებში ფარფლების განვითარება	1. ქცევითი ადაპტაცია
(ბ) თბილისის ხლიანობის ჩამოყალიბება	2. სტრუქტურული ადაპტაცია
(გ) ანტილოპა გნუს მიგრაცია	3. ფიზიოლოგიური ადაპტაცია
(დ) ჟირაფის გრძელი კისერი	
(ე) კობრას მუქარის პოზა	

ა	ბ	გ	დ	ე

15. დაადგინეთ შესაბამისობა ქვემოთ მოცემულ შეკითხვებსა და იმ სფეროთა შემსწავლელ დისციპლინებს შორის, რომლებსაც ეხება ეს შეკითხვები. ცხრილში შეკითხვის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი დისციპლინის ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

(ა) რომელი კუნთი მუშაობს, როდესაც მკლავს ვშლით?	1. ბოტანიკა
(ბ) რა სტადიებს მოიცავს მედუზების განვითარების ციკლი?	2. ზოოლოგია
(გ) სად სახლობენ ეპიფიტები?	3. ფიზიოლოგია
(დ) რა ეწოდება კუნთოვანი ქსოვილის უჯრედს?	4. ადამიანის ანატომია
(ე) ადამიანის თავის ტვინის რომელი უბანია პასუხისმგებელი სუნთქვაზე?	

ა	ბ	გ	დ	ე

16. დაადგინეთ შესაბამისობა ფიზიკურ სიდიდეებსა და საზომ ერთეულებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ფიზიკური სიდიდის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ საზომი ერთეულის შესაბამისი ნომერი (*გაითვალისწინეთ, რომ ერთი შესაძლო პასუხი ზედმეტია*).

(ა) სიმძლავრე	1. ჯოული
(ბ) მუშაობა	2. ვატი
(გ) სიჩქარე	3. კგ/მ ³
(დ) სიმკვრივე	4. პასკალი
(ე) წნევა	5. მ/წმ
	6. კმ

ა	ბ	გ	დ	ე

17. დაასრულეთ წინადადებები:

1. ფოტოსინთეზის დროს მცენარე ჰაერიდან იღებს _____ .

2. სუნთქვის დროს მცენარე ჰაერში გამოყოფს _____ .

(მაქსიმალური ქულა 1)

18. აღწერეთ და აუხსენით IV კლასის მოსწავლეებს, როგორ შეიძლება მოხვდეს ადამიანის ორგანიზმში სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებიდან მდინარეში ჩარეცხილი მდგრადი შხამ-ქიმიკატები.

(მაქსიმალური ქულა 2)

19. აღწერეთ მიკროორგანიზმების როლი ადამიანის ცხოვრებაში; დაასახელეთ მოსწავლეთათვის ნაცნობი მაგალითები, რომლებიც ყველაზე ნათლად ასახავს მიკროორგანიზმების ცხოველქმედების დადებით და უარყოფით მხარეებს ადამიანისთვის. პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 2)

20. აღწერეთ და აუხსენით III კლასის მოსწავლეებს, რა შედეგები შეიძლება მოჰყვეს ბუნებრივ და ხელოვნურ ეკოსისტემებში მტაცებელი ფრინველების განადგურებას. მოიყვანეთ კონკრეტული მაგალითები.

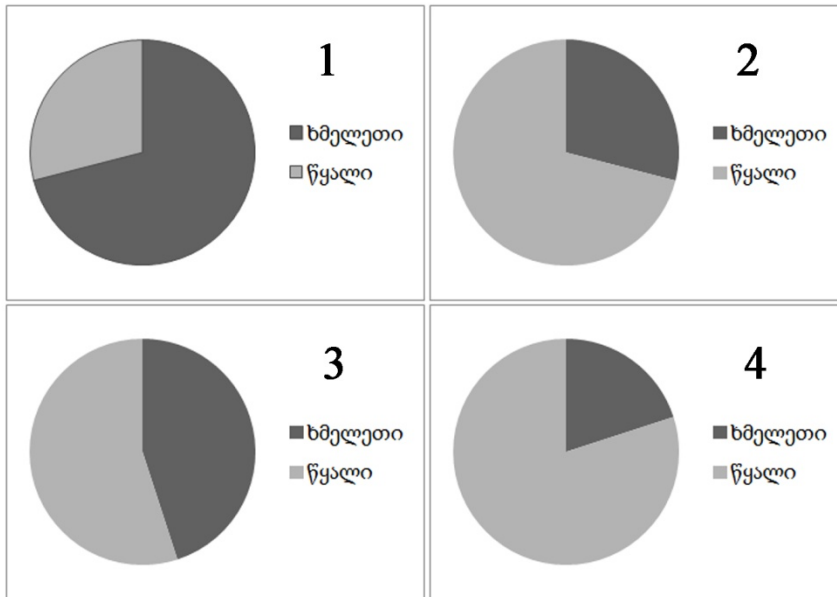
მიუთითეთ, ეკოსისტემის რომელი არსებითი მახასიათებლის უკეთ გააზრებაში დაეხმარება მოსწავლეებს ამ საკითხზე მსჯელობა.

(მაქსიმალური ქულა 3)

21. რომელია ყველაზე გრძელი პარალელი?

- (ა) გრინვიჩი
- (ბ) ტროპიკი
- (გ) ეკვატორი
- (დ) პოლარული წრე

22. რომელი წრიული დიაგრამა შეესაბამება დედამიწაზე ხმელეთისა და წყლის განაწილებას?

- (ა) 1
- (ბ) 2
- (გ) 3
- (დ) 4

23. მოცემული ზღვებიდან რომელია განაპირა ზღვა?

- (ა) შავი
- (ბ) აზოვის
- (გ) ბარენცის
- (დ) ადრიატიკის

24. მზის სისტემის ქვემოთ ჩამოთვლილი პლანეტებიდან ერთ-ერთს ღერძული ბრუნვა უფრო ხანგრძლივი აქვს, ვიდრე - ორბიტალური. რომელია ეს პლანეტა?

- (ა) სატურნი
- (ბ) ვენერა
- (გ) მარსი
- (დ) ურანი

25. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ ითვლება დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენების ძირითად მიზეზად?

- (ა) თურქ-ოსმალთა გაბატონება წინა აზიაში.
- (ბ) არაბი ვაჭრების მიერ საქონლის გაძვირება.
- (გ) ახალი მიწების მეცნიერული კვლევის სურვილი.
- (დ) ევროპის ქვეყნების ლტოლვა გავლენის სფეროს გაფართოებისაკენ.

26. დაადგინეთ შესაბამისობა ჩამოთვლილ კონტინენტებსა და რუკის ფრაგმენტებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში კონტინენტის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ რუკის შესაბამისი ფრაგმენტის ნომერი (გაითვალისწინეთ, რომ ერთი შესაძლო პასუხი ზედმეტია).

- (ა) აზია
- (ბ) აფრიკა
- (გ) სამხრეთი ამერიკა

ა	ბ	გ

27. დაადგინეთ შესაბამისობა თბილისიდან ქალაქების მდებარეობის მიმართულებებსა და ჰორიზონტის მხარეებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ქალაქის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი ჰორიზონტის მხარის ნომერი (*გაითვალისწინეთ, რომ ერთი შესაძლო პასუხი ზედმეტია*).

(ა) სინგაპური	1. ჩრდ. დასავლეთი
(ბ) ქაირო	2. ჩრდ. აღმოსავლეთი
(გ) ასტანა	3. სამხ. დასავლეთი
	4. სამხ. აღმოსავლეთი

ა	ბ	გ

28. დაადგინეთ შესაბამისობა ცხოველებსა და მათი გავრცელების ბუნებრივ არეალებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ცხოველის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი კონტინენტის ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

(ა) ვეფხვი	1. აფრიკა
(ბ) ჰიპოპოტამი	2. აზია
(გ) იხვნისკარტა	3. ავსტრალია
(დ) იაგუარი	4. სამხ. ამერიკა
(ე) კოალა	

ა	ბ	გ	დ	ე

29. დაადგინეთ შესაბამისობა ჩამოთვლილ ობიექტებსა და დაცულ ტერიტორიებს შორის, რომლებშიც ისინი გვხვდება. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ობიექტის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი დაცული ტერიტორიის ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

(ა) მშრალი სტეპები და ნახევრადუდაბნო	1. ვაშლოვანის ეროვნული პარკი
(ბ) კარსტული მღვიმე	2. სათაფლიის ნაკრძალი
(გ) კოლხური ბუჩის კორომები	3. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები
(დ) არჩვის ჰაბიტატი	
(ე) საკმლის ხის არიდული ნათელი ტყე	

ა	ბ	გ	დ	ე

30. აუხსენით V კლასის მოსწავლეებს (დამხმარე მასალისა თუ მაგალითების გამოყენებით), რატომ უწოდებენ კომეტას კუდიან ვარსკვლავს.

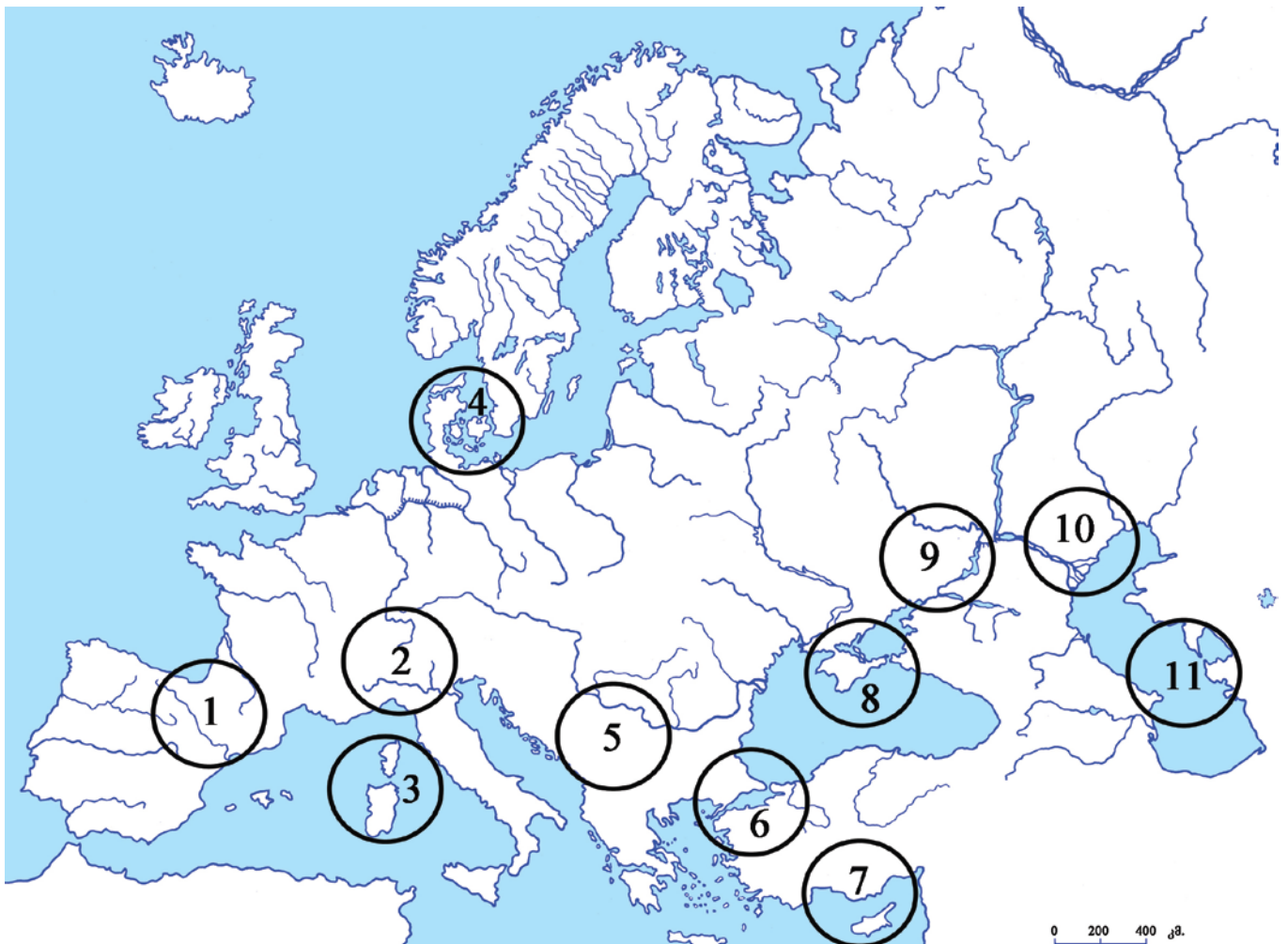
(მაქსიმალური ქულა 1)

31. აუხსენით VI კლასის მოსწავლეებს, როგორ ჩნდება ცისარტყელა. მოუყვანეთ იმავე ფიზიკური მოვლენის სხვა ბუნებრივი მაგალითი; აღუწერეთ ცდა, რომელსაც გამოიყენებდით ამ მოვლენის სადემონსტრაციოდ.

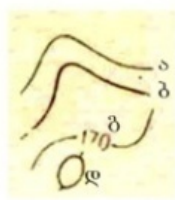
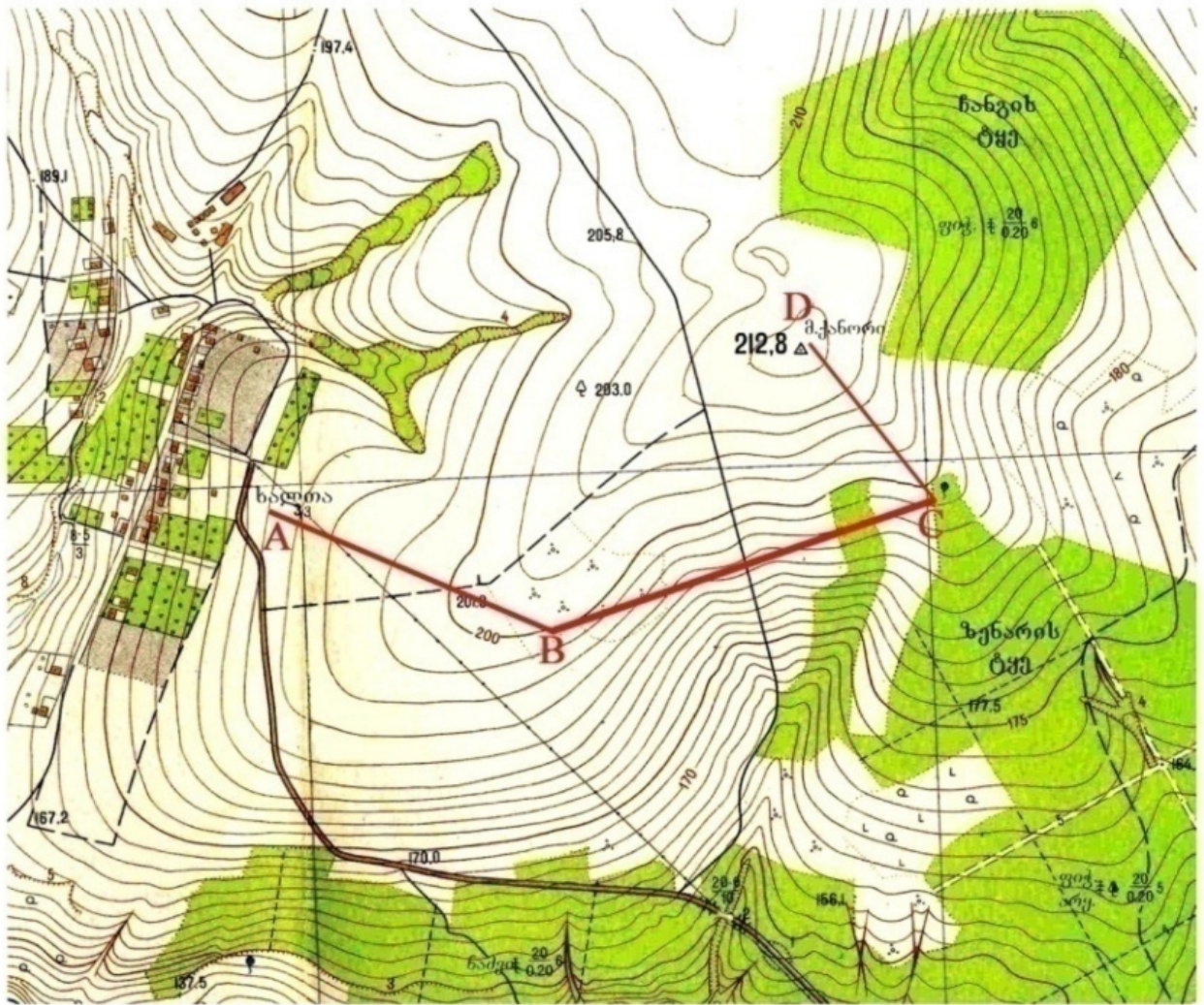
(მაქსიმალური ქულა 3)

32. ქვემოთ მოცემულია დებულებები, რომლებიც კონტურულ რუკაზე წრეებით მონიშნულ გეოგრაფიულ ობიექტებს შეეხება. ამ დებულებათაგან ზოგიერთი არაა სწორი. ამოიწერეთ იმ დებულებათა ნომრები, რომლებშიც დაშვებულია შეცდომა და გვერდით მიუწერეთ, სინამდვილეში რომელ წრეში მდებარეობს ამ დებულებაში მითითებული გეოგრაფიული ობიექტი. თითოეული შეცდომის გასწორება ფასდება 1 ქულით. თუკი რუკაზე წრით სწორად მონიშნულ ობიექტს არასწორად მიიჩნევთ და შეცვლით, დაგაკლდებათ 1 ქულა.

- (1) მწვერვალი მონბლანი პირველ წრეში მდებარეობს.
- (2) კუნძული კვიპროსი მე-3 წრეში მდებარეობს.
- (3) დარდანელის სრუტე მე-6 წრეში მდებარეობს.
- (4) მდინარე დონის ნაწილი მე-10 წრეში მდებარეობს.
- (5) აფშერონის ნახევარკუნძული მე-11 წრეში მდებარეობს.

მასწავლებელმა, ტოპოგრაფიული რუკის დახმარებით, VI კლასის მოსწავლეებისთვის დაგეგმა ლაშქრობის მარშრუტი სოფელ ხალთადან მწვერვალ ქანორამდე. რუკის გამოყენებით შეასრულეთ 33-ე, 34-ე და 35-ე დავალებები:

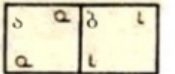

- ა) ძირითადი პორიზონტალები
- ბ) ძირითადი გამსხვილებული პორიზონტალები
- გ) პორიზონტალების სიმაღლის ნიშნულები მ-ში
- დ) კალთის დახრის მანიფესტაციები (ბერგშტრიხები)

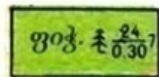
- გზატკეცილი
- გაუმჯობესებული გრუნტის გზები ნაწილის სივანე მ-ში
- გრუნტის გზები
- მინდვრის და ტყის გზები

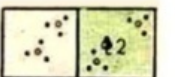
- ა) ძირითადი სიმაღლის ნიშნულები ბ) სიმაღლის ნიშნულები ხრამების და ღარტაფების სივანე ა) 3-ზე ნაკლები; ბ) 3-დან 10 მ-მდე (3/2-ხრამის მახასიათებლები, 3-სივანე ზედაპირთან, 2 სიღრმე მ-ში); გ) 10-ზე დიდი გამოისახება რუკის მასშტაბში (2 ხრამის სიღრმე)

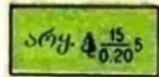
- ა) მუხხერი ტყე
- ბ) განეხილი ტყის ნაკვეთები

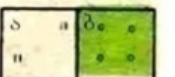
წიწვოვანი ტყე

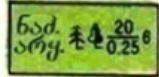
- ბუჩქნარი ა) ცალკე მდგომი ბუჩქები და ბუჩქების დაჯგუფებები; ბ) ხშირი ბუჩქნარი (2-ბუჩქნარის საშუალო სიმაღლე მ-ში)

ფართოფოთლოვანი ტყე

- ა) მინდორი 1-მეტრზე ნაკლები სიმაღლის ბალახის ტიპის მცენარეულობით; ბ) ხეხილის ბაღები

შერეული ტყე

33. მიუთითეთ, რა ტიპის ლანდშაფტებს გაივლიან მოსწავლეები ლაშქრობისას.

(მაქსიმალური ქულა 2)

34. რას უდრის შეფარდებითი სიმაღლე მარშრუტის B და D წერტილებს შორის? (ჩაწერეთ გამოთვლის ხერხი და მიუთითეთ საზომი ერთეული.)

(მაქსიმალური ქულა 1)

35. ტოპოგრაფიულ რუკაზე დატანილია კილომეტრული ბადე. რუკაზე ერთი კვადრატი შეესაბამება 1 კვ. კმ-ს. გამოიანგარიშეთ, დაახლოებით რამდენი კილომეტრის გავლა მოუწევთ მოსწავლეებს ლაშქრობისას (ხალთიდან ქანორამდე და უკან). დაეხმარეთ მათ, თავად გამოთვალონ ლაშქრობის მარშრუტის სიგრძე ტოპოგრაფიული რუკის მიხედვით (დეტალურად აღწერეთ გამოთვლის პროცესი; საჭიროების შემთხვევაში, გამოაყენებინეთ მათ ნებისმიერი დამხმარე მასალა).

(მაქსიმალური ქულა 2)

კითხვისა და წერის სწავლება

36. მასწავლებლები ხშირად უკითხავენ მოსწავლეებს ნაცნობ თემაზე შექმნილ მცირე ზომის ტექსტებს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გამოადგება ყველაზე ნაკლებად მასწავლებელს იმის შესაფასებლად, რომ მოსწავლეებმა მოისმინეს და გაიგეს წაკითხული ტექსტი?

მოსწავლეები:

- (ა) სვამენ და პასუხობენ შეკითხვებს მოსმენილ ტექსტთან დაკავშირებით.
- (ბ) ილუსტრაციებს უკავშირებენ მოსმენილ ტექსტს და განალაგებენ მათ მოქმედებათა თანმიმდევრობის მიხედვით.
- (გ) ახასიათებენ პერსონაჟს, აფასებენ მის საქციელს, ამოიცნობენ მის ემოციურ მდგომარეობას.
- (დ) აფერადებენ პერსონაჟის გამოსახულებას ტექსტის მიხედვით შექმნილ ილუსტრაციაზე და გამოხატავენ მის მიმართ დამოკიდებულებას.

37. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ გამოგადგება მთლიანობითი მეთოდით კითხვის სწავლების სასარგებლო არგუმენტად?

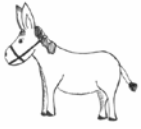

მთლიანობითი მეთოდი ხელს უწყობს:

- (ა) მხედველობითი აღქმისა და მეხსიერების განვითარებას.
- (ბ) სიტყვის მნიშვნელობის განსაკუთრებული ძალისხმევის გარეშე “აღმოჩენას”.
- (გ) სიტყვაში ბგერების გამორჩევასა და ბგერების სიტყვად გაერთიანების უნარის ათვისებას.
- (დ) კითხვის მიმართ დადებითი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას და, შესაბამისად, კითხვის მოტივაციის ამაღლებას.

38. ლექსიკის გამდიდრებასა და განვითარებაზე მუშაობა გულისხმობს ბავშვისთვის იმ სტრატეგიების სწავლებას, თუ როგორ უნდა ისწავლოს დამოუკიდებლად ახალი სიტყვები. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობაა ყველაზე შესაფერისი აღნიშნული მიზნის მისაღწევად?

- (ა) მასწავლებელი თავად იყენებს ახალ სიტყვებს მოსწავლეებთან საუბრისას.
- (ბ) მასწავლებელი კონკრეტული მაგალითის საფუძველზე უხსნის მოსწავლეებს ახალი სიტყვის მნიშვნელობას.
- (გ) მასწავლებელი უხსნის ბავშვებს, როგორ გამოიყენონ სიტყვის შემადგენელი ნაწილები იმისთვის, რათა განსაზღვრონ უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა.
- (დ) მასწავლებელი სთხოვს ბავშვებს, ამოიწერონ ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც უცნობი სიტყვებია გამოყენებული.

39. გაეცანით I კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილ სავარჯიშოებს, რომლებსაც ფონეტიკური მეთოდით კითხვის სწავლებისას იყენებენ:

<p>I. შეაერთე ნახატი ასოსთან!</p> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;">კ</div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;">ს</div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;">3</div>	<p>II. უჯრებში ჩაწერე სიტყვა!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px;"></div> </div> <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 20px; margin-top: 20px;"></div>
<p>III. გამოიცანი, “ვინ” იმალება წრის უკან და ჩაწერე წრეში მისი სახელი!</p> 	<p>IV. ჩაწერე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!</p> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; margin: 10px auto;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; margin: 10px auto;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; margin: 10px auto;"></div>

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია დალაგებული სავარჯიშოები პრინციპით - მარტივიდან რთულისაკენ?

- (ა) I, III, IV, II
- (ბ) I, IV, II, III
- (გ) IV, I, III, II
- (დ) IV, II, I, III

40. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტს, რომელშიც წინადადებები ორი ფერითაა დაწერილი. წინადადებები, რომლებითაც ტექსტის მოკლე შინაარსის აგება შეიძლება, ერთი ფერით არის დაწერილი, დანარჩენი წინადადებები - სხვა ფერით. მასწავლებელი თავდაპირველად თითო წინადადებას თითო მოსწავლეს აკითხებს და ამეორებინებს - აბა, თქვი, რა წაიკითხე? შემდეგ კი ტექსტის მოკლე შინაარსის შესაბამის წინადადებებს აკითხებს ერთ მოსწავლეს. ბოლოს მასწავლებელი თავად კითხულობს ტექსტს მთლიანად.

მოცემულია აღწერილი აქტივობის შესაძლო მიზნები:

- I. ვრცელ ტექსტში ორიენტაციის უნარის განვითარება
- II. ტექსტის მოკლე შინაარსის დაფიქსირება როგორც ვიზუალურ, ისე შინაარსის დონეზე
- III. თვალსაჩინო, ხატოვანი აზროვნებისა და არტიკულაციის განვითარება
- IV. კითხვის მოტივაციის ამაღლება და ყურადღების განვითარება

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია წარმოდგენილი ამ აქტივობის ძირითადი მიზნები?

- (ა) I-სა და II-ში
- (ბ) II-სა და III-ში
- (გ) I-სა და IV-ში
- (დ) II-სა და IV-ში

41. მაჩუ-პიქჩუს შესახებ საინფორმაციო ტექსტის შესწავლისას მასწავლებლის შეკითხვაზე - „რა გაიგეთ ახალი ტექსტიდან? ვინ იყვნენ ინკები?“ - ანამ უპასუხა: „ინკები ინდიელთა მაღალგანვითარებული ტომი იყო.“

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობა გამოადგება მასწავლებელს მოსწავლის არგუმენტირების უნარის განვითარების ხელშესაწყობად?

- (ა) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, იპოვოს ტექსტში მონაკვეთი, საიდანაც ეს ჩანს.
- (ბ) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, ჩამოთვალოს, კიდევ რა თვისებებით შეიძლება დავახასიათოთ ინკები.
- (გ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, სიტყვა „ინკების“ გამოყენებით „ასოციაციური რუკა“ ააგოს.
- (დ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, ამოწეროს ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც გამოყენებულია სიტყვა „ინკები“.

42. კითხვის საწყის ეტაპზე მოსწავლეებისთვის ყველაზე დიდ სიძნელეს წარმოადგენს ასოების სიტყვად გაერთიანება. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ შეიძლება იყოს ამის მიზეზი?

- (ა) ბავშვები ვერ იმახსოვრებენ აღქმული ასო-ბგერების თანმიმდევრობას.
- (ბ) ბავშვები ვერ აკავშირებენ სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს მის მნიშვნელობასთან.
- (გ) ბავშვებს არ აქვთ ჩამოყალიბებული ასოსა და ბგერის დაკავშირების უნარი.
- (დ) ბავშვებს არ აქვთ კარგად განვითარებული თვალის მოქნილი მოძრაობის კონტროლის უნარი.

43. წაკითხული ტექსტის გააზრებისას მნიშვნელოვან შემაფერხებელ ფაქტორად გვევლინება კითხვის პროსოდიკის (ინტონაციის) დარღვევა. ასეთ შემთხვევაში მოსწავლე კითხვისას არასწორად სვამს ინტონაციურ მახვილებს, არ აკეთებს პაუზას წინადადების დასრულებისას. აღწერეთ აქტივობა, რომელიც მოსწავლეს ამ პრობლემის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 1)

44. მასწავლებელმა ანას შესთავაზა შემდეგი სავარჯიშო:

შემოხაზე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!

		
ვ ნ გ	რ ქ დ	ჯ ჭ ჩ

დაასახელეთ ორი უნარი, რომლებიც აუცილებელია ამ სავარჯიშოს შესასრულებლად.

(მაქსიმალური ქულა 2)

45. გიორგი მიხვედრით, გამოცნობით კითხულობს და, ამიტომ, ხშირად უშვებს შეცდომებს. ის სიტყვის პირველ ბგერებს კითხულობს, ხოლო დანარჩენს მიხვედრით აბოლოებს ან გამოტოვებს ხოლმე სიტყვის დაბოლოებას.

დაასახელეთ მიზეზი, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს აღნიშნული პრობლემა და აღწერეთ აქტივობა, რომელიც გიორგის მის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წაკითხეთ IV კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილი ტექსტი და შეასრულეთ 46-ე, 47-ე და 48-ე დავალებები.

“შეიძლება ახლა დაუჯერებლად გვეჩვენოს, მაგრამ გალილეო გალილეის დროს ყველას მიაჩნდა, რომ პლანეტები და მზე დედამიწის ირგვლივ ბრუნავენ. სწორედ თავისი გამოგონებული ტელესკოპის დახმარებით მოიპოვა გალილეიმ არგუმენტები იმ თვალსაზრისის დასაცავად, რომ სამყაროს ცენტრი მზეა.

ცნობილი მეცნიერი პიზაში დაიბადა. ეს პატარა იტალიური ქალაქი მთელ მსოფლიოშია ცნობილი თავისი დახრილი კოშკით. ლეგენდის მიხედვით, კოშკი გოლიათის დაცემინებამ გადახარა. სინამდვილეში თავიდანვე არასწორად ააშენეს. გალილეო სხეულის ვარდნის შესასწავლი ექსპერიმენტების ჩასატარებლად კოშკზე ავიდა და იქიდან ერთნაირი ფორმისა და მოცულობის, მაგრამ განსხვავებული წონის ბურთები გადმოყარა. ორივე ბურთი ერთდროულად დავარდა მიწაზე. გალილეომ ალბათ თავადაც არ იცოდა, რომ საფუძველს უყრიდა მექანიკას, ფიზიკის დარგს, რომელიც ამტკიცებს, რომ ბუნების მოვლენები მათემატიკურ წესებს ექვემდებარება.”

46. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს ასწავლოთ ფაქტისა და მოსაზრების ერთმანეთისაგან გარჩევა. ამოწერეთ ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებსაც გამოიყენებდით ნიმუშებად ამ მიზნის მისაღწევად.

(მაქსიმალური ქულა 1)

47. ამოიწერეთ ტექსტიდან წინადადებები, რომელთა გამოყენებითაც დაეხმარებოდით მოსწავლეებს მოვლენათა შორის მიზეზშედეგობრივი მიმართების დანახვაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

48. დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვა, რომლის საშუალებითაც დაადგენდით, შეუძლიათ თუ არა მათ სხვადასხვა აბზაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირება, და, ასევე, დაეხმარებოდით მათ ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ზოგიერთი ბავშვი განიცდის შიშს, უსაფრთხოდ არ გრძნობს თავს სიტუაციაში, რომელშიც სხვა ბავშვებთან ან უფროსებთან ერთად უწევს ყოფნა. ამგვარ შიშს სოციალურ ფობიას ან სოციალურ შიშს უწოდებენ. შიშის გამომწვევი სიტუაციები შეიძლება იყოს: კლასის წინაშე სიტყვით გამოსვლა, უცნობებთან საუბარი (მაგალითად, გამყიდველთან, ექიმთან), სხვების თანდასწრებით რაიმეს კეთება (მაგალითად, სპორტის გაკვეთილზე). ამ ფენომენს, გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილთან ერთად, საკუთარ შესაძლებლობებში რწმენის ნაკლებობა უდევს საფუძვლად.

ბევრ ბავშვს ეშინია, არ დასცინონ. ეს შიში ხშირად ძალიან ადრე ჩნდება. უკვე საბავშვო ბაღში შეიძლება შევამჩნიოთ ბავშვები, რომლებიც სხვა ბავშვებთან კონტაქტს ნაკლებად ამყარებენ და მარტო თამაშს ამჯობინებენ. დაწყებით კლასებშიც ასეთი ბავშვები გაკვეთილზე არ აქტიურობენ, ლაპარაკობენ ხმადაბლა. თუ უცნობი ადამიანი შეკითხვას დაუსვამს, არ პასუხობენ ან მშობლებს მზერით მიანიშნებენ, მათ ნაცვლად უპასუხონ. ისინი გაურბიან სოციალურ სიტუაციებს. მაგალითად, არ ეკითხებიან სხვა ბავშვებს, შეიძლება თუ არა მათთან ერთად თამაში, იმის შიშით, რომ პასუხად უარი არ მიიღონ. შედეგად, ფერხდება მათი სოციალური განვითარება. მათ დაბალი თვითშეფასება აქვთ, რადგან ახსოვთ, რომ არსებობს ამოცანები სოციალურ კონტექსტში, რომელთა გადაჭრაც არ შეუძლიათ.

სოციალური შიშის წარმოშობას ბიოლოგიური ფაქტორები, მშობელთა მახასიათებლები და გარემო განაპირობებს. ბიოლოგიურ ფაქტორებს მიეკუთვნება ახალ სიტუაციაზე შიშით, განსაკუთრებული მდელვარებით რეაგირების გენეტიკურად განპირობებული წინასწარი მზაობა. კვლევების თანახმად, მონოზიგოტურ* ტყუპებში, დიზიგოტურებთან შედარებით, გაცილებით უფრო იშვიათია შემთხვევები, როდესაც სოციალური ფობიის სიმპტომები მხოლოდ ერთ ტყუპისკალთან იჩენს თავს. თუ მშობლებს აღენიშნებათ სოციალური ფობია, არსებობს მაღალი რისკი, რომ ბავშვებსაც მსგავსი დარღვევა განუვითარდებათ. ამ შემთხვევაში, გენეტიკურ მოცემულობასთან ერთად, ქცევის დასწავლის მექანიზმები ასრულებს მნიშვნელოვან როლს. ერთი მხრივ, მშიშარა ბავშვები მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ, ხოლო მეორე მხრივ, აღზრდის სტილმა და ურთიერთობის ფორმებმა, შესაძლოა, ბავშვის შიში გააძლიეროს. გარემოს ფაქტორებში კი იგულისხმება კრიტიკული ცხოვრებისეული მოვლენები, რომლებსაც სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.

სოციალურ შიშს ბავშვის განვითარებისა და გარემოსთან ურთიერთობისთვის, გარკვეული თვალსაზრისით, ადაპტაციური მნიშვნელობა შეიძლება ჰქონდეს. ბავშვები, რომლებიც სოციალურ შიშს განიცდიან, აგრესიულ, იმპულსურ ან ანტისოციალურ ქცევას ნაკლებად ამჟღავნებენ, ადვილად ექვემდებარებიან წესებს. თუმცა, ძლიერი სოციალური შიში ცალსახად უარყოფით გავლენას ახდენს ბავშვის სასკოლო თუ ოჯახურ ურთიერთობებზე და, შესაბამისად, მისი განვითარების რისკფაქტორია.

* მონოზიგოტური - ერთი კვერცხუჯრედის, დიზიგოტური - სხვადასხვა კვერცხუჯრედის.

სოციალური შიშის დაძლევის სხვადასხვა გზა არსებობს. ერთ-ერთია ბავშვის სოციალური უნარ-ჩვევების გავარჯიშება, რაც ახალი კონტაქტების დამყარებასა და სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებაში დაეხმარება მას. მეორე გზა გულისხმობს სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევას. ბავშვს ასწავლიან, რომ გაქცევა ხანმოკლე დროით ამცირებს შიშს, თუმცა, სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს მას. ბავშვი ნაბიჯ-ნაბიჯ სწავლობს სოციალური ამოცანების გადაჭრას, უარყოფითი აზრების ჩანაცვლებას ისეთი წარმოდგენებით, რომლებიც მეტ გამბედაობას შესძენს მას. მთავარია, მან შეძლოს, თავი დააღწიოს საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებულ წრეს.

49. რატომ გაურბიან სოციალური შიშის მქონე ბავშვები სოციალურ სიტუაციებს?

- (ა) თანატოლებთან ურთიერთობას მარტო თამაში ურჩევნიათ.
- (ბ) სხვა ბავშვების მხრიდან ხშირად დაცინვის ობიექტები ხდებიან.
- (გ) სოციალურ სიტუაციებში ხშირად მშობლები მათ ნაცვლად მოქმედებენ.
- (დ) არ არიან დარწმუნებულნი, რომ შეძლებენ სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებას.

50. გთავაზობთ ამონარიდს სოციალური ფობიის მქონე ბავშვის ნაამბობიდან: „მე არასოდეს ვიწევ ხელს ინგლისურის გაკვეთილზე, რადგან ერთხელ არასწორად წარმოვთქვი სიტყვა და ბავშვებმა დამცინეს“.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ასახავს ყველაზე ზუსტად ბავშვის მიერ აღწერილი მდგომარეობის მიზეზს?

- (ა) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენცია სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს შიშს.
- (ბ) მშიშარა ბავშვები სხვადასხვა სოციალურ სიტუაციაში მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ.
- (გ) კრიტიკულ ცხოვრებისეულ მოვლენებს სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.
- (დ) სოციალურ შიშს გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილი უდევს საფუძვლად.

51. სოციალური შიში ბავშვის განვითარების რისკფაქტორია, რადგან:

- (ა) დაბალი თვითშეფასების და, შესაბამისად, ურთიერთობის გამოცდილების დეფიციტის ფონზე ახალი სოციალური უნარების ათვისება ფერხდება.
- (ბ) მშობლები ბავშვს ვერ სთავაზობენ წარმატებული სოციალური ქცევის მოდელებს და, შესაბამისად, მას დაბალი თვითშეფასება უყალიბდება.
- (გ) ახალ სიტუაციებზე მდელვარებით რეაგირების წინასწარი მზაობა ურთიერთობის ნეგატიურ გამოცდილებას განაპირობებს.
- (დ) მშობლების აღზრდის სტილი და ურთიერთობის ფორმები სოციალურ სიტუაციებში ბავშვს უსაფრთხოების განცდას ვერ უძლიერებს.

52. რა მიზნით არის მოყვანილი ტექსტში ტყუპებზე ჩატარებული კვლევის შედეგი?

- (ა) სოციალური ფობიის წარმოშობაში ბიოლოგიური ფაქტორების როლის გამამყარებელ არგუმენტად
- (ბ) სოციალური ფობიის წარმოშობაში მშობლების მახასიათებლების გადამწყვეტი როლის საილუსტრაციოდ
- (გ) სოციალური ფობიის წარმოშობაზე პასუხისმგებელი გარემო ფაქტორების ზემოქმედების გამოსარიცხად
- (დ) სოციალური ფობიის განმაპირობებელი ბიოლოგიური და გარემო ფაქტორების ურთიერთქმედების გამოსარიცხად

53. კვლევების მიხედვით, მასწავლებლები სოციალური ფობიის მქონე ბავშვებს ბევრი დადებითი თვისებით ახასიათებენ. ტექსტის რომელ აბზაცში შეიძლება ვიპოვოთ ამ ფაქტის ახსნა?

- (ა) მხოლოდ I-ში
- (ბ) I-სა და II-ში
- (გ) II-სა და IV-ში
- (დ) მხოლოდ IV-ში

54. გიორგი ავადმყოფობის გამო ვერ წავიდა სკოლაში. მან დედას დავალებების გასაგებად თანაკლასელთან დარეკვა სთხოვა. დედამ უპასუხა: “მოდი, ეგებ შენ თვითონ დაურეკო!”

სოციალური შიშის დაძლევის რომელი სტრატეგია გამოიყენა დედამ ამ შემთხვევაში?

- (ა) სოციალური ამოცანების ნაბიჯ-ნაბიჯ გადაჭრა
- (ბ) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევა
- (გ) უარყოფითი აზრების ჩანაცვლება გამბედაობის მომცემი წარმოდგენებით
- (დ) საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებული წრის გარღვევა

55. რა არის ტექსტის ავტორის ძირითადი მიზანი?

- (ა) განიხილოს სოციალური ფობიის წარმოშობის მიზეზები და გამოკვეთოს მათი გათვალისწინების მნიშვნელობა ბავშვის გარემოსთან ადაპტაციის პროცესში
- (ბ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის ბუნება, მისი წარმოშობის მექანიზმები და დამლევის სტრატეგიები
- (გ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის დამლევის სტრატეგიები და გამოკვეთოს მათი მნიშვნელობა ბავშვის სოციალურ განვითარებაში
- (დ) განიხილოს სოციალური ფობია, როგორც ბავშვის განვითარების ძირითადი რისკფაქტორი, და ხაზი გაუსვას ამ ფენომენის შესწავლის მნიშვნელობას

ანალიტიკური წერა

56. წაკითხეთ ნაწყვეტები ესეებიდან ცირკის შესახებ:

“ცირკის, როგორც გასართობი წარმოდგენის ცნება, ჯერ კიდევ ძველ ეგვიპტეში არსებობდა. ძველ რომში ცირკს უწოდებდნენ წრიული ფორმის დიდ არენას, სადაც უმეტესად ეტლშებმული ცხენების შეჯიბრი იმართებოდა. დროთა განმავლობაში არენაზე ცუდად გაწვრთნილი ცხოველები და კარგად გაწვრთნილი გლადიატორები გამოჩნდნენ. ეს ადამიანები თავისუფლებისთვის სიკვდილს ებრძოდნენ. ზოგჯერ იმარჯვებდნენ, ზოგჯერ მარცხდებოდნენ, თუმცა, ცირკი და მაყურებელი ორივე შემთხვევაში გამარჯვებული რჩებოდა. მოგვიანებით ესპანეთში, მექსიკასა და ზოგიერთ სხვა ქვეყანაში ცირკის არენას კორიდისთვის იყენებდნენ.

ევროპაში პოპულარული იყო მოხეტიალე ცირკი. მოხეტიალე ცირკის მსახიობები სიმღერითა და ცეკვით შედიოდნენ ქალაქებში, ხალხს ართობდნენ. მალე მათ ცხოველების მოთვინიერება, ჟონგლიორობა და საცირკო ხელოვნების სხვა ილეთების შესრულება დაიწყეს. მთელმა ევროპამ იცოდა, რომ თუ მოხეტიალე ცირკის მსახიობები მათს ქალაქში ჩავიდოდნენ, მაშინ სადმე, ქალაქის გარეუბანში, გაშლიდნენ კარვებს, ჩამოიყვანდნენ უამრავ ცხოველს, მათ შორის ისეთებსაც, რომლებიც არასოდეს ენახათ; გამოჩნდებოდნენ ღია ცის ქვეშ მოცეკვავე ლამაზი ქალები, ქალაქში გააკრავდნენ აფიშებს სენსაციური წარწერებით... ბავშვები ცირკს ისე ელოდნენ, როგორც ახლა სანტა-კლაუსს ელოდებიან.”

“მსოფლიო მასშტაბის თანამედროვე საცირკო ფესტივალს ყოველ წელს მონტე-კარლო მასპინძლობს. ძალზე პრესტიჟულია, აგრეთვე, პარიზის საცირკო ფესტივალი. აქ ცირკი ნამდვილი დღესასწაულია: საორკესტრო მუსიკა, მანეჟზე მოჯირითე ცხენები, ცეცხლმოკიდებულ რგოლებში მონავარდე ლომები, ველოსიპედისტი დათვები, დინჯად მოცეკვავე სპილოები, ზოგჯერ ჩვენზე უფრო ჭკვიანი მაიმუნები... ილუზიონისტები, ეკვილიბრისტები, ჟონგლიორები... წითელცხვირა კლოუნები, თოკზე მორბენალი ჯამბაზები, მფრინავი აკრობატები... მხიარული მუსიკა, სიცილი, რისკი, უამრავი ფერი...”

ცირკს ორი, ერთმანეთისგან მკვეთრად განსხვავებული მხარე აქვს, ის ყველასთვის როდია დღესასწაული.

- *იმსჯელეთ ცირკის ამ “ორსახოვნების” შესახებ;*
- *რატომ არის მნიშვნელოვანი, დავებმართო ბავშვს ორივე მხარის დანახვაში?*
- *მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები (ლიტერატურიდან, კინოფილმებიდან, მუსიკალური ნაწარმოებებიდან).*

თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.

Blank lined writing area consisting of 20 horizontal lines.

შავი სამუშაოსათვის

**ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის
ბუნებისმეტყველება
I-VI კლასები
სწორი პასუხები და შეფასების კრიტერიუმები**

პროფესიული ცოდნა და მეთოდика

ბუნებისმეტყველება

1	ა
2	დ
3	ა
4	ბ
5	დ
6	ბ
7	ბ
8	დ
9	ბ
10	ა
11	ბ
12	ა

13	მაქსიმალური ქულა: 1					
	ა	ბ	გ	დ	ე	ვ
	3	1	2	3	2	3

14	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	2	3	1	2	1

15	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	4	2	1	4	3

16	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	2	1	5	3	4

17	მაქსიმალური ქულა: 1
	1 ქულა: მოცემულია სწორი პასუხი: 1. ნახშირორჟანგს; 2. ნახშირორჟანგს. 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.

18	მაქსიმალური ქულა: 2
	2 ქულა: მოცემულია იმ პროცესის სრული აღწერა, რომელიც ასახავს, თუ როგორც ხვდება ადამიანის ორგანიზმში მდინარეში ჩარეცხილი შხამ-ქიმიკატები; 1 ქულა: არ არის მოცემული იმ პროცესის სრული აღწერა, რომელიც ასახავს, თუ როგორც ხვდება ადამიანის ორგანიზმში მდინარეში ჩარეცხილი შხამ-ქიმიკატები,

	<p>თუმცა, დასახელებულია მისი ზოგიერთი კომპონენტი; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
19	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: აღწერილია მიკროორგანიზმების როლი ადამიანის ცხოვრებაში, მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, მოცემულია შესაბამისი მაგალითები მოსწავლეთა განვითარების დონის გათვალისწინებით;</p> <p>1 ქულა: აღწერილია მიკროორგანიზმების როლი, მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, მაგრამ არ არის მოცემული შესაბამისი მაგალითები;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
20	<p>მაქსიმალური ქულა: 3</p> <p>3 ქულა: აღწერილია მტაცებელი ფრინველების როლი ეკოსისტემაში მიმდინარე პროცესებში, მითითებულია მტაცებელი ფრინველების განადგურებით გამოწვეული შედეგები ბუნებრივ და ხელოვნურ ეკოსისტემებში, მოყვანილია შესაბამისი მაგალითები, დასახელებულია ეკოსისტემის არსებითი მახასიათებელი, რომლის უკეთ გააზრებაშიც დაეხმარება მოსწავლეებს ამ საკითხზე მსჯელობა.</p> <p>2 ქულა: აღწერილია მტაცებელი ფრინველების როლი ბუნებრივ და ხელოვნურ ეკოსისტემებში და მათი განადგურებით გამოწვეული შედეგები. მოყვანილია შესაბამისი მაგალითი / მაგალითები;</p> <p>1 ქულა: აღწერილია მტაცებელი ფრინველების როლი ბუნებრივ და ხელოვნურ ეკოსისტემებში;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

21	ბ
22	ბ
23	ბ
24	ბ
25	დ

26	მაქსიმალური ქულა: 1			
	ა	ბ	გ	
	4	1	3	
27	მაქსიმალური ქულა: 1			
	ა	ბ	გ	
	4	3	2	
28	მაქსიმალური ქულა: 1			
	ა	ბ	გ	დ
	2	1	3	4
29	მაქსიმალური ქულა: 1			
	ა	ბ	გ	დ
	1	2	2	3

30	<p>მაქსიმალური ქულა: 1</p> <p>1 ქულა: მოსწავლეთა განვითარების დონის გათვალისწინებით, მაგალითების / დამხმარე მასალის გამოყენებით სწორადაა ახსნილი, თუ რატომ უწოდებენ კომეტას კუდიან ვარსკვლავს;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის გასაგებად ჩამოყალიბებული V კლასის მოსწავლეთათვის; პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
----	---

31	მაქსიმალური ქულა: 3	
	<p>3 ქულა: ახსნილია ცისარტყელას გაჩენის პირობები და ფიზიკური მიზეზები; მოყვანილია ამ ოპტიკური მოვლენის სხვა მაგალითები, აღწერილია ცდა, რომელიც გამოადგება მასწავლებელს ამ მოვლენის გაჩენის მიზეზების ასახსნელად;</p> <p>2 ქულა: ახსნილია ცისარტყელას გაჩენის პირობები და ფიზიკური მიზეზები, მოყვანილია შესაბამისი მაგალითები; ახსნილია ცისარტყელას გაჩენის პირობები და ფიზიკური მიზეზები, აღწერილია ცდა, რომელიც გამოადგება მასწავლებელს ამ მოვლენის გაჩენის მიზეზების ასახსნელად;</p> <p>1 ქულა: ახსნილია ცისარტყელას გაჩენის პირობები და ფიზიკური მიზეზები;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>	
32	მაქსიმალური ქულა:	
	შეცდომა	უნდა იყოს
	მწვერვალი მონბლანი პირველ წრეში მდებარეობს	მწვერვალი მონბლანი მეორე წრეში მდებარეობს
	კუნძული კვიპროსი მე-3 წრეში მდებარეობს.	კუნძული კვიპროსი მე-7 წრეში მდებარეობს.
	მდინარე დონის ნაწილი მე-10 წრეში მდებარეობს.	მდინარე დონის ნაწილი მე-9 წრეში მდებარეობს.
	<ul style="list-style-type: none"> • თითოეული შეცდომის გასწორება ფასდება 1 ქულით. • რუკაზე სწორად აღნიშნული სახელწოდების არასწორით შეცვლის თითოეულ შემთხვევაში შეფასებას აკლდება 1 ქულა. 	
33	მაქსიმალური ქულა: 2	
	<p>2 ქულა: მითითებულია ლანდშაფტის ის 2 ტიპი (ბუჩქნარი და შერეული ტყე), რომელსაც გაივლიან მოსწავლეები ლაშქრობისას;</p> <p>1 ქულა: მითითებულია ლანდშაფტის მხოლოდ ერთი ტიპი, რომელსაც გაივლიან მოსწავლეები ლაშქრობისას;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>	
34	მაქსიმალური ქულა: 1	
	<p>1 ქულა: სწორადაა გამოთვლილი შეფარდებითი სიმაღლე B და D პუნქტებს შორის ($212.8 \text{ მ} - 200 \text{ მ} = 12.8 \text{ მ}$), წარმოდგენილია გამოთვლის ხერხი და საზომი ერთეული;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია მხოლოდ კონკრეტული რიცხვი; პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>	
35	მაქსიმალური ქულა: 2	
	<p>2 ქულა: სწორადაა გამოანგარიშებული, დაახლოებით რამდენი კილომეტრის გავლა მოუწევთ მოსწავლეებს ლაშქრობისას (2.5კმ-დან 3.5კმ-მდე); მოსწავლისათვის გასაგები ენით დეტალურად არის აღწერილი გამოთვლის პროცესი, მითითებულია გამოთვლის პროცესის ასახსნელად საჭირო დამხმარე მასალა და დეტალურადაა აღწერილი მისი გამოყენების მეთოდი;</p> <p>1 ქულა: სწორადაა გამოანგარიშებული, დაახლოებით რამდენი კილომეტრის გავლა მოუწევთ მოსწავლეებს ლაშქრობისას (2.5კმ-დან 3.5კმ-მდე);</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>	

კითხვისა და წერის სწავლება

36	დ
37	ბ
38	ბ
39	ბ
40	ა
41	ა
42	ბ
43	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: აღწერილია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შესაბამისი აქტივობა;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შეუსაბამო აქტივობა; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
44	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი, სულ მცირე, ორი უნარი;</p> <p>1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი მხოლოდ ერთი უნარი;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
45	მაქსიმალური ქულა: 2
	<p>2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი და აღწერილია აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად;</p> <p>1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი, თუმცა, არ არის აღწერილი აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად; აღწერილია პრობლემის დასაძლევად ადეკვატური აქტივობა, თუმცა, არ არის ან არასწორად არის მითითებული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია არაადეკვატური / ძალზე ზოგადი პასუხი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
46	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებიც მასწავლებელს გამოადგება დავალებაში მოცემული მიზნის მისაღწევად;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
47	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან წინადადებები, რომლებიც გამოადგება მასწავლებელს, დაანახოს მოსწავლეს მიზეზშედეგობრივი კავშირი;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

48	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მოცემულია შეკითხვა, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს სხვადასხვა აზრებში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირებასა და მთლიანი ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია შეუსაბამო / ძალზე ზოგადი შეკითხვა; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

49	დ
50	ბ
51	ა
52	ა
53	დ
54	ბ
55	ბ

ანალიტიკური წერა

56	მაქსიმალური ქულა: 13
	<p>1. შინაარსის რელევანტურობა ნაშრომი შეესაბამება მოცემულ საკითხს, პასუხობს დასმულ ამოცანებს.</p> <p>2 ქულა: ნაშრომი პასუხობს თემას, არ ეხება არარელევანტურ საკითხებს;</p> <p>1 ქულა: თემას პასუხობს ნაშრომის მხოლოდ გარკვეული მონაკვეთი; მოცემულია არარელევანტური ინფორმაცია;</p> <p>0 ქულა: ნაშრომი არ პასუხობს თემას, შეეხება სრულიად განსხვავებულ საკითხს, წარმოადგენს დავალების პერიფრაზს.</p> <p><i>შენიშვნა: თუ ნაშრომი პირველი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასდება 0 ქულით, ის აღარ გასწორდება სხვა კრიტერიუმების მიხედვით.</i></p> <p>2. დასაბუთება აპლიკანტის პოზიცია წარმოდგენილია შესაბამისი დასაბუთებით, მსჯელობა გამყარებულია დამაჯერებელი, ადეკვატური არგუმენტებითა და მაგალითებით.</p> <p>3 ქულა: მოყვანილია დამაჯერებელი, მრავალფეროვანი, ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, განხილულია კონტრარგუმენტები;</p> <p>2 ქულა: არგუმენტით/მაგალითით გამყარებულია მხოლოდ ზოგიერთი მოსაზრება, ან არგუმენტები მოყვანილია ყველა მოსაზრებისთვის, აპლიკანტი თანმიმდევრულად მსჯელობს საკითხის შესახებ;</p> <p>1 ქულა: არის დასაბუთების მცდელობა, თუმცა არგუმენტები ზედაპირული, ერთფეროვანი და არადამაჯერებელია;</p>

0 ქულა: მოსაზრებები არ არის გამყარებული მაგალითებითა და არგუმენტებით, არ არის წარმოდგენილი ლოგიკური მსჯელობა.

3. თხრობის ორგანიზება

ნაშრომი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად, თანმიმდევრულად არის გადმოცემული, თხზულების ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურადაა დაკავშირებული.

2 ქულა: ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია _ ნაწერში წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა; აზრები მწყობრად არის გადმოცემული, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს;

1 ქულა: ნაწერში დასმულია საკითხი, თუმცა, მსჯელობა ზედაპირულია, წარმოდგენილი დასკვნა არამართებულია ან შეუსაბამო; წარმოდგენილია ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი სტრუქტურული ნაწილი; ერთმანეთს ლოგიკურად უკავშირდება ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი მონაკვეთი;

0 ქულა: ნაწერში წარმოდგენილია პერიფრაზი და მხოლოდ მცირე მონაკვეთი ეთმობა მსჯელობას(რამდენიმე წინადადება, პატარა აბზაცი ა. შ.); მოსაზრებები, ტექსტის ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურად არ არის დაკავშირებული; ნაწერში არ არის წარმოდგენილი სტრუქტურული ნაწილები - საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა.

4. სტილი, ლექსიკა

აზრები ცხადად, ნათლადაა გამოთქმული, ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად გამართულია, ლექსიკა შეესაბამება დასმულ საკითხს.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სტილისტური შეცდომები, ტექსტი ლექსიკურად მდიდარია, აზრი მკაფიოდ და გამართულად არის გადმოცემული, გამოყენებულია საკითხის შესაფერისი ლექსიკა და სტილი.

2 ქულა: დაშვებულია 2-3 უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომა, ტექსტი ლექსიკურად გამართულია, აზრი მკაფიოდ არის გამოხატული

1 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად მწირია, დაშვებულია სტილისტური შეცდომები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული. გამოყენებული ლექსიკა და სტილი მეტ-ნაკლებად შეეფერება საკითხს.

0 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად ღარიბია; დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები; გამოყენებულია არაადეკვატური ლექსიკა და სტილი;

5. სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია

ნაშრომი სინტაქსურად გამართულია, ნაწერი შესრულებულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, დაცულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

2 ქულა: დაშვებულია უმნიშვნელო სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, თუმცა თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები ძირითადად დაცულია.

1 ქულა: დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, დარღვეულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები

0 ქულა: დაშვებულია უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები

იმისათვის, რომ ნაშრომი ყველა კრიტერიუმის მიხედვით გასწორდეს, ის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

- უნდა შეეხებოდეს დავალებაში მოცემულ საკითხს;
- არ უნდა წარმოადგენდეს დავალების პირობის პერიფრაზს;
- არ უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია აპლიკანტის პიროვნების იდენტიფიცირება - სახელსა და გვარს (რეალურსა თუ გამოგონილს), მეტსახელს, ხელმოწერას და ა.შ.
- შესრულებული უნდა იყოს ისეთი ხელწერით, როგორც წაკითხვაც შესაძლებელია.

თუ ნაშრომი არ აკმაყოფილებს ამ პირობათაგან რომელიმეს, ის შეფასდება 0 ქულით.

ნაშრომი უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას. სხვა შემთხვევაში ის გასწორდება მხოლოდ I და II კრიტერიუმების მიხედვით.

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის მათემატიკა

2014

ინსტრუქცია

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია და აკადემიური უნარები. ის 54 დავალებას შეიცავს. ზოგიერთ დავალებას ახლავს სავარაუდო პასუხები, ზოგიერთის პასუხი კი თქვენ თავად უნდა დანეროთ.

პასუხები აუცილებლად გადაიტანეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც თან ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ შემდეგ გვერდზე). ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ ან დანერეთ პასუხი.

ზოგიერთი დავალება, ერთი შეხედვით, სპეციფიკურ თეორიულ ცოდნას მოითხოვს, თუმცა რეალურად ამ დავალებათა შესრულება სავსებით შესაძლებელია პედაგოგიურ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

შავი სამუშაოსათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

გისურვებთ წარმატებას!

სხვადასხვა ტიპის დავალებათა ინსტრუქციები

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები სხვადასხვაგვარია ფორმატის თვალსაზრისით. ტესტში შეგხვდებით:

- დავალებები არჩევითი პასუხებით;
- დავალებები ღია დაბოლოებით;
- თხზულება.

არჩევითპასუხებიან დავალებებში პირობასა თუ შეკითხვასთან ერთად სავარაუდო პასუხებიც არის მოცემული. დავალების შესრულება გულისხმობს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხიდან ერთი სწორი პასუხის არჩევას.

პასუხის მონიშვნისას:

- *პასუხების ფურცელზე მოძებნეთ დავალების შესაბამისი ნომერი;*
- *ნომრის ქვეშ იპოვეთ უჯრა, რომელიც თქვენ მიერ არჩეულ პასუხს შეესაბამება;*
- *დასვით X ნიშანი ამ უჯრაში.*

თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი, ხოლო შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში).

თითოეული არჩევითპასუხებიანი დავალება 1 ქულით ფასდება.

დავალებები ღია დაბოლოებით მოითხოვს დასმულ შეკითხვაზე პასუხის ჩამოყალიბებას, საკუთარი მსჯელობის გამყარებას სათანადო არგუმენტებით. თითოეული ღიაბოლოიანი დავალება ფასდება სპეციალური სქემის მიხედვით. შესასრულებელი ნაბიჯების გათვალისწინებით, დავალება შეიძლება შეფასდეს 1, 2 ან მეტი ქულით. ამგვარ დავალებებზე პასუხის გასაცემად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილები. *გაითვალისწინეთ: თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.*

თხზულებაში უნდა წარმოაჩინოთ თქვენი პოზიცია, მოსაზრებები შემოთავაზებული საკითხის შესახებ, კონკრეტული არგუმენტებით დაასაბუთოთ სათქმელი. თხზულების დასაწერად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილი.

თხზულების მაქსიმალური ქულაა 13.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია

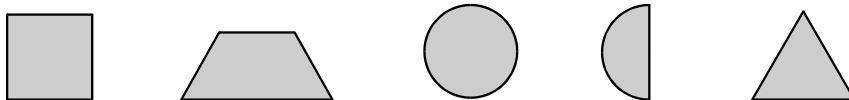
1. მიმდევრობის n -ური წევრი გამოითვლება ფორმულით: $x_n = \frac{2}{n} + 3$. რის ტოლია ამ მიმდევრობის პირველი სამი წევრის ჯამი?

- (ა) $11\frac{2}{3}$ -ის
- (ბ) 12-ის
- (გ) $12\frac{2}{3}$ -ის
- (დ) 13-ის

2. ძველად ეგვიპტელები ერთეულებს აღნიშნავდნენ | ნიშნით, ათეულებს - Ⴁ ნიშნით, ხოლო ასეულებს - 𐌢 ნიშნით. მაგალითად, რიცხვი 124 ძველეგვიპტურად ასე ჩაიწერებოდა: 𐌢𐌢𐌢𐌢. როგორ ჩაიწერება ძველეგვიპტურად 𐌢𐌢𐌢𐌢 - 𐌢𐌢 | | | | | სხვაობის გამოთვლით მიღებული რიცხვი?

- (ა) 𐌢 | | | | |
- (ბ) 𐌢𐌢 | |
- (გ) 𐌢𐌢 | |
- (დ) Ⴁ Ⴁ | | | | |

3. ნახაზზე მოცემულია კვადრეტი, ტოლფერდა ტრაპეცია, წრე, ნახევარწრე და ტოლფერდა სამკუთხედი. ამ ფიგურებიდან რომლებს აქვთ სიმეტრიის მხოლოდ ერთი ღერძი?

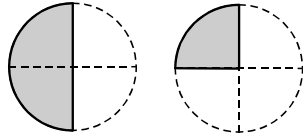
- (ა) ტოლფერდა ტრაპეციას და ტოლფერდა სამკუთხედს
- (ბ) ნახევარწრეს და ტოლფერდა სამკუთხედს
- (გ) კვადრატს და წრეს
- (დ) ტოლფერდა ტრაპეციას და ნახევარწრეს

4. მოცემულია ტოლობა, რომელშიც რიცხვების ციფრულ ჩანაწერებში ერთნაირი ციფრები ერთნაირი ლათინური ასოებითაა აღნიშნული, ხოლო განსხვავებულები - განსხვავებული ასოებით. **A** ასოთი აღნიშნულია ციფრი 1. რომელი ციფრია აღნიშნული **B** ასოთი?

$$(AB)^B = CADK$$

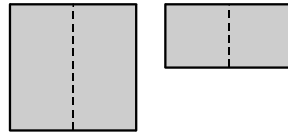
- (ა) 2
- (ბ) 3
- (გ) 4
- (დ) 5

5. მოცემულია ორი ნახაზი:

I.

II.

მათგან რომელზეა თვალსაჩინოდ წარმოდგენილი, რომ $\frac{1}{2} + \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$?

- (ა) მხოლოდ I-ზე
- (ბ) მხოლოდ II-ზე
- (გ) ორივეზე
- (დ) არც ერთზე

6. ტოლფერდა სამკუთხედის ფერდის სიგრძის შეფარდება ტოლგვერდა სამკუთხედის გვერდის სიგრძესთან 4-ის ტოლია, ხოლო ამ სამკუთხედების პერიმეტრების შეფარდება - 3-ის. რის ტოლია ტოლფერდა სამკუთხედის ფუძის სიგრძის შეფარდება ფერდის სიგრძესთან?

- (ა) $\frac{1}{4}$ -ის
- (ბ) $\frac{3}{4}$ -ის
- (გ) $\frac{1}{7}$ -ის
- (დ) $\frac{4}{7}$ -ის

7. მოცემულია ორი წინადადება:

- I. ბავშვები ეზოში მხოლოდ მაშინ თამაშობენ, როდესაც არ წვიმს.
- II. არ წვიმს მხოლოდ მაშინ, როდესაც ქარია.

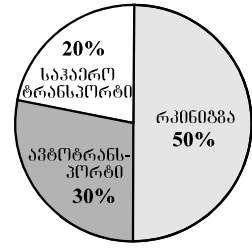
დავუშვათ, ეს წინადადებები ჭეშმარიტია. მაშინ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია ჭეშმარიტი?

- (ა) როდესაც ქარია, ბავშვები სახლში არიან.
- (ბ) როდესაც ქარი არ არის, ბავშვები თამაშობენ ეზოში.
- (გ) როდესაც ბავშვები თამაშობენ ეზოში, ქარი არ არის.
- (დ) როდესაც ქარი არ არის, ბავშვები არ თამაშობენ ეზოში.

8. დათო და გიგი A და B პუნქტებიდან ერთმანეთის შემხვედრი მიმართულებით მოძრაობენ. შეხვედრისას აღმოჩნდა, რომ დათომ გაიარა გიგის მიერ გავლილი მანძილის $\frac{3}{4}$ ნაწილი. A და B პუნქტებს შორის მანძილის რა ნაწილი გაუვლია გიგის?

- (ა) $\frac{3}{5}$
- (ბ) $\frac{5}{8}$
- (გ) $\frac{2}{3}$
- (დ) $\frac{4}{7}$

9. წრიულ დიაგრამაზე მოცემულია, ქვეყანაში შემოსულ ტურისტთა რამდენმა პროცენტმა ისარგებლა რკინიგზით, ავტოტრანსპორტით თუ საჰაერო ტრანსპორტით.

ჩამოთვლილთაგან რომელია ის შეკითხვა, რომელზეც პასუხის გასაცემად წრიულ დიაგრამაზე მოცემული ინფორმაცია არ არის საკმარისი?

(ა) რამდენჯერ მეტმა ტურისტმა ისარგებლა რკინიგზით საჰაერო ტრანსპორტთან შედარებით?

(ბ) რამდენი პროცენტით მეტმა ტურისტმა ისარგებლა რკინიგზით ავტოტრანსპორტთან შედარებით?

(გ) რამდენით მეტმა ტურისტმა ისარგებლა ავტოტრანსპორტით საჰაერო ტრანსპორტთან შედარებით?

(დ) რამდენჯერ აღემატებოდა იმ ტურისტთა რაოდენობა, რომლებმაც ავტოტრანსპორტით ისარგებლეს, იმ ტურისტთა რაოდენობას, რომლებმაც საჰაერო ტრანსპორტით ისარგებლეს?

10. გაეცანით I კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილ დავალებას:

მარჯვენა ბარათზე დახატულია ფიგურები. მოსწავლემ უნდა იპოვოს, რომელი ფიგურა აკლია ქვემოთ მოცემულ თითოეულ ბარათს და ჩახაზოს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი უნარის განვითარება არ არის აუცილებელი დავალების წარმატებით შესასრულებლად?

- (ა) გეომეტრიული ფიგურების ერთმანეთისგან გარჩევა
- (ბ) გეომეტრიული ფიგურების ცნობა და დასახელება
- (გ) ვიზუალური დიფერენციაცია და ყურადღება
- (დ) თვალისა და ხელის კოორდინაცია

11. n ნატურალური რიცხვია.

მოცემულია წინადადება, რომელშიც გამოტოვებულია ორი ფრაგმენტი:

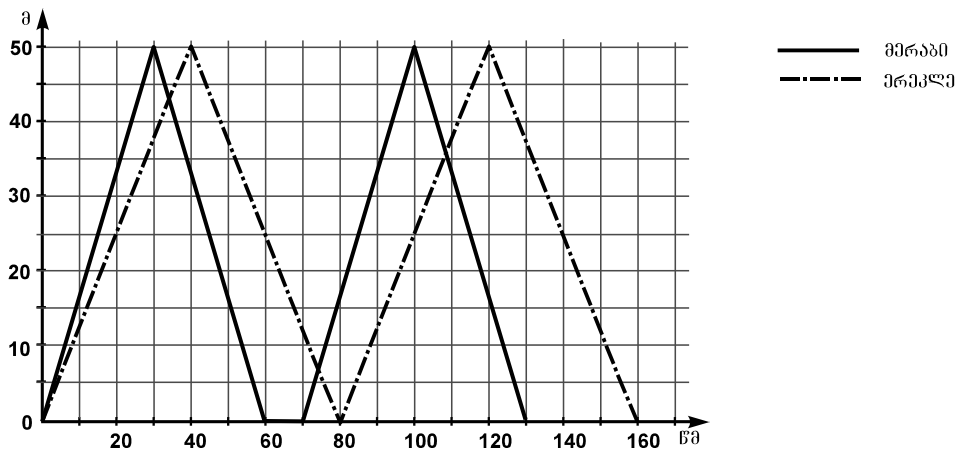
“თუ ----- , მაშინ ----- .”

ქვემოთ მოცემული (1), (2) და (3) ფრაგმენტებიდან აარჩიეთ ორი ფრაგმენტი და ჩასვით ისინი გამოტოვებულ ადგილებში ისე, რომ მიღებული წინადადება ჭეშმარიტი აღმოჩნდეს.

(1) $2n - 1 > 5$; (2) $3n - 1 = 2$; (3) $5 - n < 3$.

- (ა) თუ (3), მაშინ (1)
- (ბ) თუ (3), მაშინ (2)
- (გ) თუ (1), მაშინ (2)
- (დ) თუ (1), მაშინ (3)

ერეკლე და მერაბი 50 მ სიგრძის საცურაო აუზში ერთმანეთს ცურვაში შეეჯიბრნენ. დიაგრამაზე მოცემულია მათი მოძრაობის გრაფიკები სტარტიდან ფინიშამდე (ცურვის განმავლობაში მოცურავის დაშორება სასტარტო პოზიციიდან).

დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ 2 შეკითხვას:

12. რამდენი მეტრით უსწრებდა მერაბი ერეკლეს სტარტიდან 1 წუთისა და 40 წამის შემდეგ?

- (ა) 20 მ-ით
- (ბ) 25 მ-ით
- (გ) 30 მ-ით
- (დ) 35 მ-ით

13. რამდენი პროცენტით ნაკლები იყო ცურვისას ერეკლეს სიჩქარე მერაბის სიჩქარესთან შედარებით?

- (ა) 15%-ით
- (ბ) 20%-ით
- (გ) 25%-ით
- (დ) 30%-ით

14. მასწავლებელმა გადაწყვიტა, მოსწავლეებს შესთავაზოს დამოუკიდებელი სამუშაო თემაზე - “სამნიშნა რიცხვების ქვეშმიწერით გამრავლება”. ქვემოთ წარმოდგენილი 4 ვარიანტიდან რომელია ყველაზე შესაფერისი იმის გასარკვევად, თუ რამდენად კარგად აითვისეს მოსწავლეებმა ეს საკითხი?

(ა) $\begin{array}{r} \times 401 \\ \underline{342} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ \underline{586} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ \underline{874} \end{array}$

(ბ) $\begin{array}{r} \times 401 \\ \underline{340} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ \underline{580} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ \underline{870} \end{array}$

(გ) $\begin{array}{r} \times 401 \\ \underline{302} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ \underline{506} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ \underline{804} \end{array}$

(დ) $\begin{array}{r} \times 401 \\ \underline{342} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ \underline{506} \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ \underline{870} \end{array}$

15. x , y , z და t ისეთი ნატურალური რიცხვებია, რომ $z = \frac{x}{y}$ და $t = \frac{z}{2}$. ამ რიცხვებიდან რომელია დანარჩენი სამის ჯერადი?

(ა) x

(ბ) y

(გ) z

(დ) t

16. სულ რამდენი დიაგონალი გაივლება ამოზნექილ რვაკუთხედში?

(ა) 20

(ბ) 16

(გ) 12

(დ) 8

17. ეკა თავის დაბადების დღეზე ყოველთვის ტყუის, ხოლო ყველა სხვა დღეს მხოლოდ სიმართლეს ამბობს.

10 ნოემბერს ეკას ჰკითხეს: როდის არის შენი დაბადების დღე?

ეკა: ჩემი დაბადების დღე არის ხვალ.

მეორე დღეს, 11 ნოემბერს მას იგივე კითხვა დაუსვეს და პასუხიც ზუსტად იგივე მიიღეს: ჩემი დაბადების დღე არის ხვალ, – თქვა ეკამ 11 ნოემბერსაც.

რომელ დღეს არის ეკას დაბადების დღე?

(ა) 10 ნოემბერს

(ბ) 11 ნოემბერს

(გ) 12 ნოემბერს

(დ) მონაცემები საკმარისი არ არის კითხვაზე პასუხის გასაცემად

18. საკოორდინატო დერძზე მოცემულია ორი წერტილი $A(\frac{1}{2}a)$ და $B(2b)$. ცნობილია, რომ $a > 0$, $b < 0$. AB მონაკვეთის სიგრძეა:

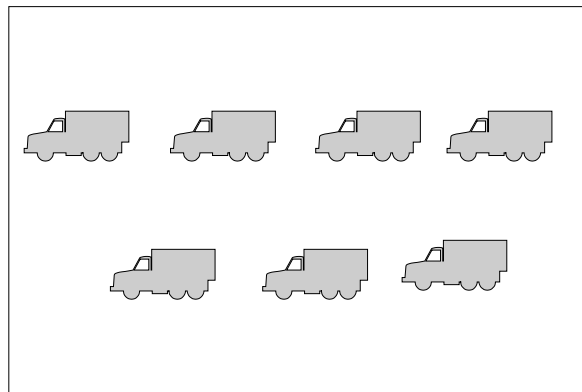
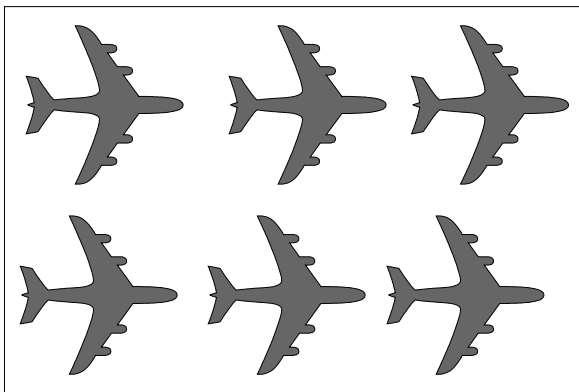
- (ა) $\frac{1}{2}a + 2b$
- (ბ) $2a - \frac{1}{2}b$
- (გ) $\frac{1}{2}a - 2b$
- (დ) $2a + \frac{1}{2}b$

19. ორი ქალაქიდან, რომელთა შორის მანძილია 250 კმ, ერთმანეთის შესახვედრად ერთდროულად ველოსიპედისტი და მოტოციკლისტი გამოვიდნენ. მოტოციკლის სიჩქარე 3-ჯერ მეტია ველოსიპედის სიჩქარეზე. 2 სთ-ის შემდეგ მათ შორის 10 კმ იყო დარჩენილი. მოტოციკლის სიჩქარეა:

- (ა) 20 მ/წმ
- (ბ) 25 მ/წმ
- (გ) 30 მ/წმ
- (დ) 35 მ/წმ

20. მასწავლებელმა I კლასის მოსწავლეებს შემდეგი დავალება შესთავაზა:

თვითმფრინავები უფრო მეტია თუ მანქანები?

მოსწავლეთა უმეტესობამ ამ შეკითხვას პასუხი შეცდომით გასცა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია მოცემული მოსწავლეთა შეცდომის მიზეზი?

- (ა) ამ ასაკის ბავშვებმა ჯერ კიდევ არ იციან კარგად თვლა, შეცდომებს უშვებენ საგანთა გადათვლის დროს.
- (ბ) ამ ასაკის ბავშვები დასკვნებს აკეთებენ უფრო თვალსაჩინო მახასიათებელზე დაყრდნობით, რაც ამ შემთხვევაში თვითმფრინავის ფერია.
- (გ) ამ ასაკის ბავშვები დასკვნებს აკეთებენ უფრო თვალსაჩინო მახასიათებელზე დაყრდნობით, რაც ამ შემთხვევაში თვითმფრინავის ზომაა.
- (დ) ამ ასაკის ბავშვებს არ შეუძლიათ ბევრი/ცოტა, მეტი/ნაკლები ცნებების გაგება.

21. პირამიდის წახნაგების რაოდენობა 8-ით ნაკლებია პირამიდის წიბოების რაოდენობაზე. ამ პირამიდის წვეროების რაოდენობაა:

- (ა) 8
- (ბ) 10
- (გ) 13
- (დ) 16

22. ნატურალური a რიცხვის 12-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი 7-ის ტოლია, ხოლო b რიცხვის 14-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი - 5-ის. ჩამოთვლილთაგან რომელი რიცხვები შეიძლება იყოს $(a + b)$ -ს 12-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი?

- (ა) 3 და 4
- (ბ) 5 და 7
- (გ) 4 და 6
- (დ) 5 და 6

23. ხსნარში შაქრის წონა ხსნარის წონის 6%-ს შეადგენდა. ხსნარს შეურიეს სუფთა წყალი, რომლის წონა სამჯერ აღემატებოდა ხსნარის წონას. მიღებული ხსნარის წონის რამდენი პროცენტი იქნება შაქრის წონა?

- (ა) 1,5%
- (ბ) 2%
- (გ) 2,5%
- (დ) 3%

24. თეონას მეგობრის მანქანის ნომერი დაავიწყდა, მაგრამ იცის, რომ ის სამნიშნა რიცხვია.

მოცემულია ორი პირობა:

I. მანქანის ნომრის აღმნიშვნელ რიცხვის ჩანაწერში ასეულების ციფრი ოთხჯერ მეტია ერთეულების ციფრზე.

II. მანქანის ნომრის აღმნიშვნელ რიცხვის ჩანაწერში ათეულების ციფრი დანარჩენი ორი ციფრის ჯამის ტოლია.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია მანქანის ნომერი:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი - არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი - არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

25. a და b ასოებით აღნიშნულია რიცხვები.

მოცემულია ორი პირობა:

I. $a \cdot b > 5$

II. $\frac{a}{b} > 3$

იმის გასარკვევად, დადებითია თუ არა ეს რიცხვები:

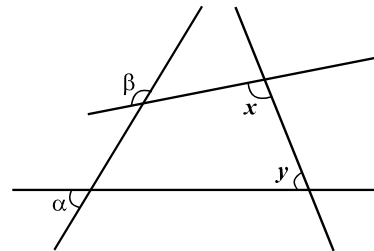
- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი - არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი - არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

26. α , β , y და x ასოებით აღნიშნულია სიბრტყეზე ოთხი წრფის გადაკვეთით მიღებული ოთხი კუთხის სიდიდეები (იხ. ნახაზი).

მოცემულია ორი პირობა:

I. $\alpha + \beta = 100^\circ$.

II. $x = 105^\circ$.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია $x + y$:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი - არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი - არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

27. მიმდევრობის მეხუთე წევრი 6-ის ტოლია.

მოცემულია ორი პირობა:

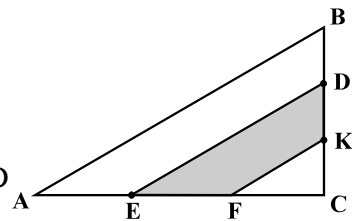
I. მიმდევრობის ნებისმიერი წევრისა და მისი მომდევნო წევრის ჯამი ერთი და იმავე რიცხვის ტოლია.

II. მიმდევრობის ნებისმიერი წევრისა და მისი მომდევნო წევრის ნამრავლი ერთი და იმავე, 0-ისგან განსხვავებული რიცხვის ტოლია.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია მიმდევრობის პირველი წევრი:

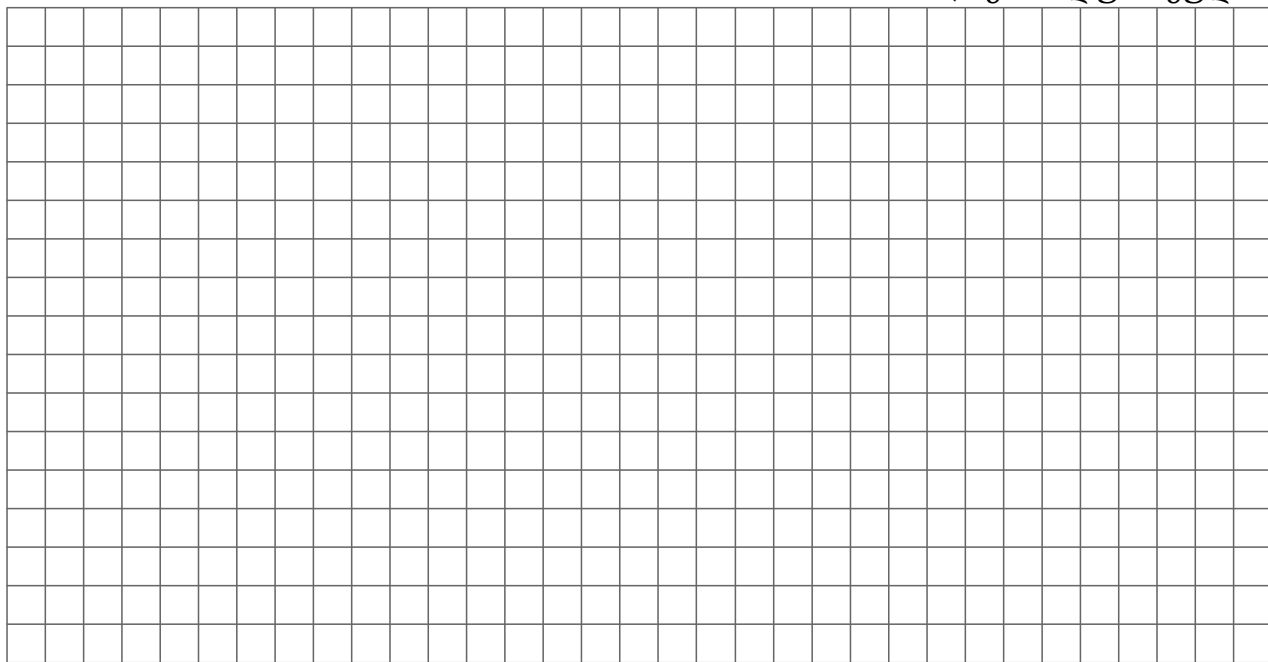
- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი - არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი - არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

31. ABC მართკუთხა სამკუთხედის AC და BC კათეტებიდან თითოეული E, F, D და K წერტილებით სამ ტოლ ნაწილადაა დაყოფილი. E წერტილი მონაკვეთით შეერთებულია D წერტილთან, ხოლო F წერტილი - K წერტილთან (იხ. ნახაზი). რის ტოლია ABC სამკუთხედის ფართობი, თუ EFKD ოთხკუთხედის ფართობია 12 სმ^2 ?

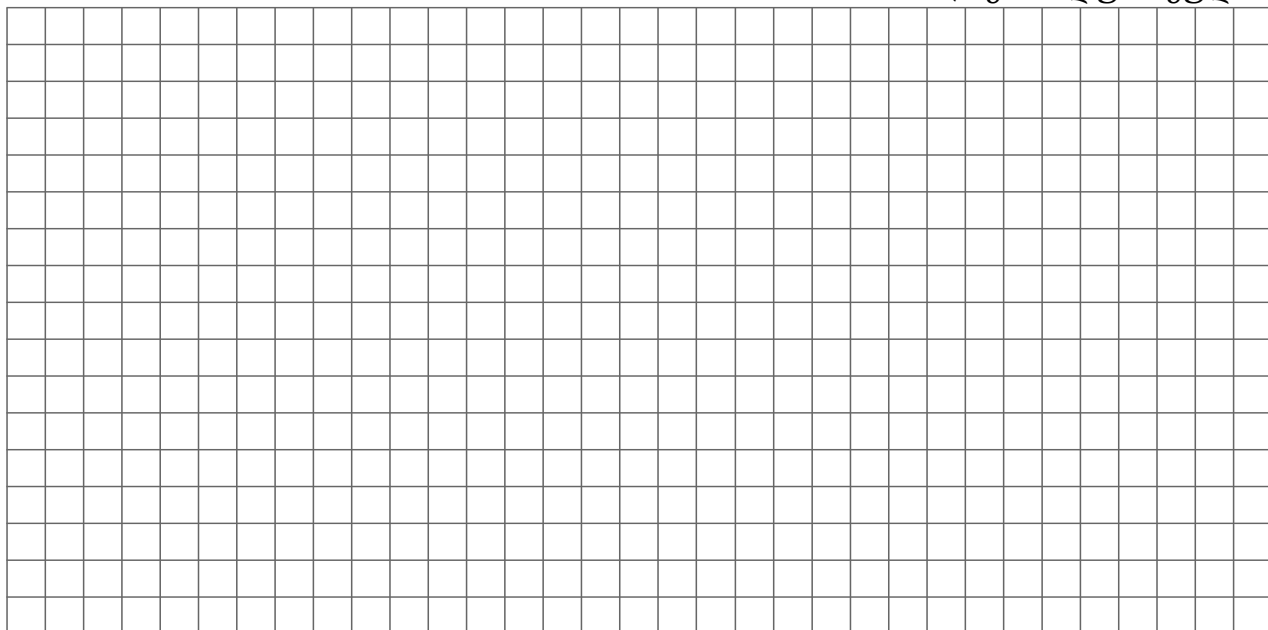
პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 3)

32. ორგანიზაციის თითოეულმა თანამშრომელმა უცხოური ენებიდან იცის ან მხოლოდ ინგლისური, ან მხოლოდ გერმანული, ან ორივე - ინგლისურიც და გერმანულიც. ინგლისურის მცოდნეთა $\frac{5}{7}$ -მა ნაწილმა იცის გერმანულიც, ხოლო გერმანულის მცოდნეთა $\frac{5}{6}$ -მა ნაწილმა იცის ინგლისურიც. ორგანიზაციის თანამშრომელთა რა ნაწილმა იცის ინგლისურიც და გერმანულიც? პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 3)

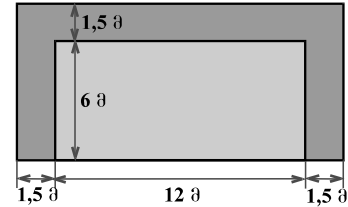

33. VI კლასის მოსწავლეებმა შემდეგი სამუშაო შეასრულეს:

- 1) შეასრულეთ მოქმედებანი: I. $247,36 - 123,8 - 23,8$
 II. $0,15 \cdot 24,5 \cdot 0,4$
 III. $3500 : 5000$

2) შეასრულეთ ნაშთიანი გაყოფა: $210 : 20$

3) მართკუთხედის ფორმის საბავშვო მოედანს, რომლის სიგრძეა 12 მ, სიგანე - 6 მ, სამი მხრიდან აკრავს 1,5 მ სიგანის ბილიკი (იხ. ნახაზი). რის ტოლია ამ ბილიკის ფართობი?

4) აუზში წყალი ორი მილით ჩაედინება. მხოლოდ პირველი მილით აუზი 4 საათში ივსება, მხოლოდ მეორით - 6 საათში. რამდენ საათში აივსება ცარიელი აუზი, თუ ორივე მილს ერთდროულად გავხსნით?

ერთ-ერთი მოსწავლის ნამუშევარი ასეთი იყო:

1) I. $247,36 - 123,8 - 23,8 = 247,36 - 100 = 147,36$
 II. $0,15 \cdot 24,5 \cdot 4 = 0,6 \cdot 24,5 = 1,47$
 III. $3500 : 5000 = 3,5 : 5 = 0,7$

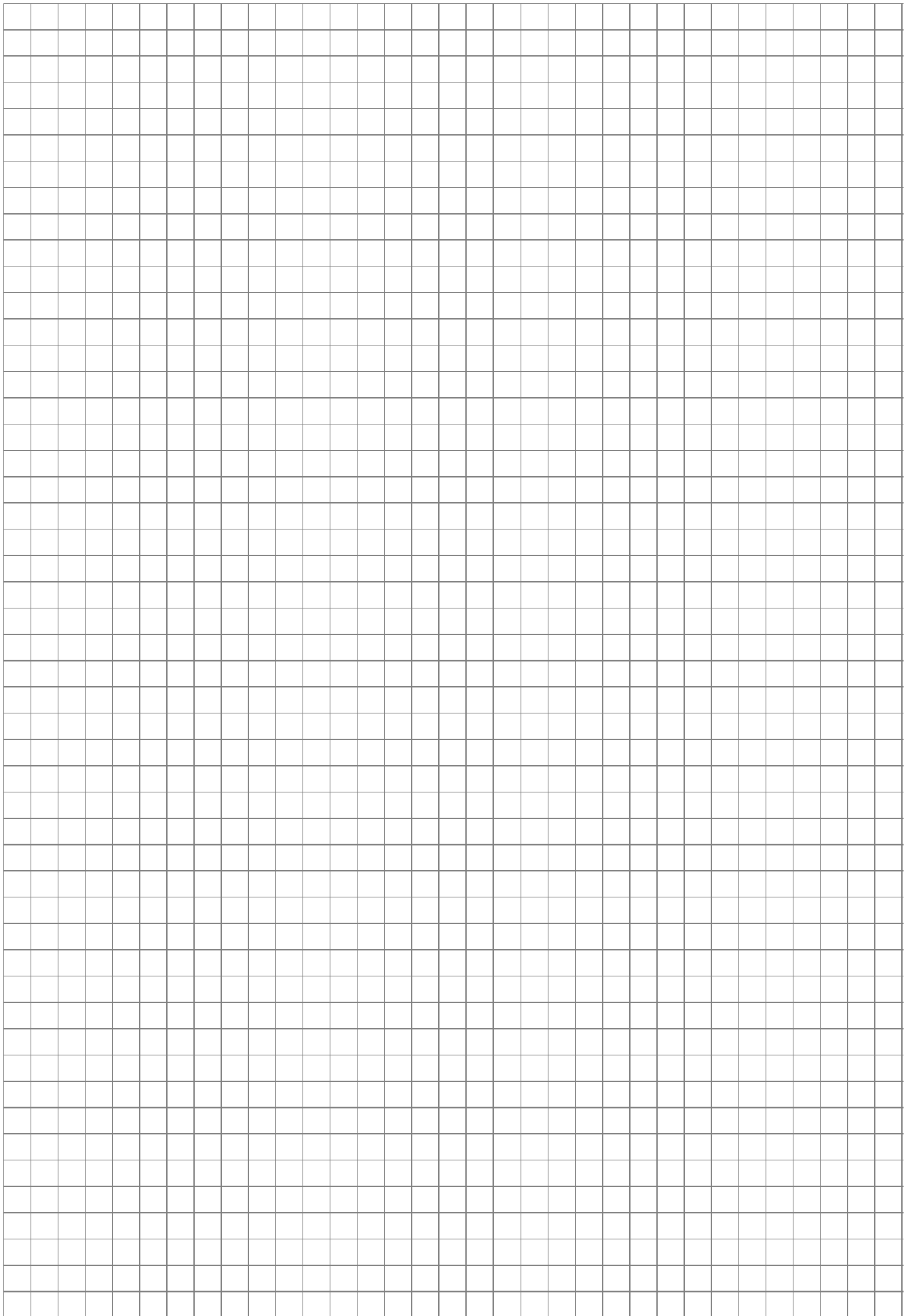
2) $210 : 20 = 21 : 2 = 10$ (ნაშთ. 1)
 განყოფილი ცოცხა 10-მ, ნაშთი - 1-მ.

3) $1,5 + 1,5 = 3$ $(12 + 3) \cdot (6 + 3) = 15 \cdot 9 = 135$
 $12 \cdot 6 = 72$ ზოცის ფხაიძა $135 - 72 = 63$ მ²

4) $4 \cdot 6 = 24$ ს-ში I მილით აუზი აივსებ 6-ჯეხ,
 II მილით - 4-ჯეხ, სივჯეი - $4 + 6 = 10$ -ჯეხ.
 ამიჯეომ მიხივე მილით აუზი აივსებ
 $24 : 10 = 2,4$ ს-ში, აუ 2 ს-ს დ 40 ნიშ

- მიუთითეთ მოსწავლის მიერ დაშვებული თითოეული შეცდომა და ჩაწერეთ შესწორებული სახით (მოსწავლისთვის გასაგები ენით);
- ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით, V-VI კლასებში მოსწავლე ფასდება ათქულიანი სისტემით. რამდენი ქულით შეაფასებდით მოსწავლეს ამ ნამუშევრის მიხედვით? პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 4)

კითხვისა და წერის სწავლება

34. მასწავლებლები ხშირად უკითხავენ მოსწავლეებს ნაცნობ თემაზე შექმნილ მცირე ზომის ტექსტებს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გამოადგება ყველაზე ნაკლებად მასწავლებელს იმის შესაფასებლად, რომ მოსწავლეებმა მოისმინეს და გაიგეს წაკითხული ტექსტი?

მოსწავლეები:

- (ა) სვამენ და პასუხობენ შეკითხვებს მოსმენილ ტექსტთან დაკავშირებით.
- (ბ) ილუსტრაციებს უკავშირებენ მოსმენილ ტექსტს და განალაგებენ მათ მოქმედებათა თანმიმდევრობის მიხედვით.
- (გ) ახასიათებენ პერსონაჟს, აფასებენ მის საქციელს, ამოიცნობენ მის ემოციურ მდგომარეობას.
- (დ) აფერადებენ პერსონაჟის გამოსახულებას ტექსტის მიხედვით შექმნილ ილუსტრაციაზე და გამოხატავენ მის მიმართ დამოკიდებულებას.

35. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ გამოგადგება მთლიანობითი მეთოდით კითხვის სწავლების სასარგებლო არგუმენტად?

მთლიანობითი მეთოდი ხელს უწყობს:

- (ა) მხედველობითი აღქმისა და მეხსიერების განვითარებას.
- (ბ) სიტყვის მნიშვნელობის განსაკუთრებული ძალისხმევის გარეშე “აღმოჩენას”.
- (გ) სიტყვაში ბგერების გამორჩევასა და ბგერების სიტყვად გაერთიანების უნარის ათვისებას.
- (დ) კითხვის მიმართ დადებითი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას და, შესაბამისად, კითხვის მოტივაციის ამაღლებას.

36. ლექსიკის გამდიდრებასა და განვითარებაზე მუშაობა გულისხმობს ბავშვისთვის იმ სტრატეგიების სწავლებას, თუ როგორ უნდა ისწავლოს დამოუკიდებლად ახალი სიტყვები. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობაა ყველაზე შესაფერისი აღნიშნული მიზნის მისაღწევად?

- (ა) მასწავლებელი თავად იყენებს ახალ სიტყვებს მოსწავლეებთან საუბრისას.
- (ბ) მასწავლებელი კონკრეტული მაგალითის საფუძველზე უხსნის მოსწავლეებს ახალი სიტყვის მნიშვნელობას.
- (გ) მასწავლებელი უხსნის ბავშვებს, როგორ გამოიყენონ სიტყვის შემადგენელი ნაწილები იმისთვის, რათა განსაზღვრონ უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა.
- (დ) მასწავლებელი სთხოვს ბავშვებს, ამოიწერონ ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც უცნობი სიტყვებია გამოყენებული.

37. გაეცანით I კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილ სავარჯიშოებს, რომლებსაც ფონეტიკური მეთოდით კითხვის სწავლებისას იყენებენ:

<p>I. შეაერთე ნახატი ასოსთან!</p> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;">კ</div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;">ს</div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 10px auto;">3</div>	<p>II. უჯრებში ჩაწერე სიტყვა!</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px;"></div> </div> <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 20px; margin-top: 10px;"></div>
<p>III. გამოიცანი, “ვინ” იმალება წრის უკან და ჩაწერე წრეში მისი სახელი!</p> 	<p>IV. ჩაწერე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!</p> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; margin-left: 100px; margin-top: 10px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; margin-left: 100px; margin-top: 10px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 40px; margin-left: 100px; margin-top: 10px;"></div>

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია დალაგებული სავარჯიშოები პრინციპით - მარტივიდან რთულისაკენ?

- (ა) I, III, IV, II
- (ბ) I, IV, II, III
- (გ) IV, I, III, II
- (დ) IV, II, I, III

38. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტს, რომელშიც წინადადებები ორი ფერითაა დაწერილი. წინადადებები, რომლებითაც ტექსტის მოკლე შინაარსის აგება შეიძლება, ერთი ფერით არის დაწერილი, დანარჩენი წინადადებები - სხვა ფერით. მასწავლებელი თავდაპირველად თითო წინადადებას თითო მოსწავლეს აკითხებს და ამეორებიანებს - აბა, თქვი, რა წაიკითხე? შემდეგ კი ტექსტის მოკლე შინაარსის შესაბამის წინადადებებს აკითხებს ერთ მოსწავლეს. ბოლოს მასწავლებელი თავად კითხულობს ტექსტს მთლიანად.

მოცემულია აღწერილი აქტივობის შესაძლო მიზნები:

- I. ვრცელ ტექსტში ორიენტაციის უნარის განვითარება
- II. ტექსტის მოკლე შინაარსის დაფიქსირება როგორც ვიზუალურ, ისე შინაარსის დონეზე
- III. თვალსაჩინო, ხატოვანი აზროვნებისა და არტიკულაციის განვითარება
- IV. კითხვის მოტივაციის ამაღლება და ყურადღების განვითარება

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია წარმოდგენილი ამ აქტივობის ძირითადი მიზნები?

- (ა) I-სა და II-ში
- (ბ) II-სა და III-ში
- (გ) I-სა და IV-ში
- (დ) II-სა და IV-ში

39. მაჩუ-პიქუს შესახებ საინფორმაციო ტექსტის შესწავლისას მასწავლებლის შეკითხვაზე - „რა გაიგეთ ახალი ტექსტიდან? ვინ იყვნენ ინკები?“ - ანამ უპასუხა: „ინკები ინდიელთა მაღალგანვითარებული ტომი იყო.“

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობა გამოადგება მასწავლებელს მოსწავლის არგუმენტირების უნარის განვითარების ხელშესაწყობად?

- (ა) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, იპოვოს ტექსტში მონაკვეთი, საიდანაც ეს ჩანს.
- (ბ) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, ჩამოთვალოს, კიდევ რა თვისებებით შეიძლება დავახასიათოთ ინკები.
- (გ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, სიტყვა „ინკების“ გამოყენებით „ასოციაციური რუკა“ ააგოს.
- (დ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, ამოწეროს ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც გამოყენებულია სიტყვა „ინკები“.

40. კითხვის საწყის ეტაპზე მოსწავლეებისთვის ყველაზე დიდ სიძნელეს წარმოადგენს ასოების სიტყვად გაერთიანება. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ შეიძლება იყოს ამის მიზეზი?

- (ა) ბავშვები ვერ იმახსოვრებენ აღქმული ასო-ბგერების თანმიმდევრობას.
- (ბ) ბავშვები ვერ აკავშირებენ სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს მის მნიშვნელობასთან.
- (გ) ბავშვებს არ აქვთ ჩამოყალიბებული ასოსა და ბგერის დაკავშირების უნარი.
- (დ) ბავშვებს არ აქვთ კარგად განვითარებული თვალის მოქნილი მოძრაობის კონტროლის უნარი.

41. წაკითხული ტექსტის გააზრებისას მნიშვნელოვან შემაფერხებელ ფაქტორად გვევლინება კითხვის პროსოდიკის (ინტონაციის) დარღვევა. ასეთ შემთხვევაში მოსწავლე კითხვისას არასწორად სვამს ინტონაციურ მახვილებს, არ აკეთებს პაუზას წინადადების დასრულებისას. აღწერეთ აქტივობა, რომელიც მოსწავლეს ამ პრობლემის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 1)

42. მასწავლებელმა ანას შესთავაზა შემდეგი სავარჯიშო:

შემოხაზე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!

დაასახელეთ ორი უნარი, რომლებიც აუცილებელია ამ სავარჯიშოს შესასრულებლად.

(მაქსიმალური ქულა 2)

43. გიორგი მიხვედრით, გამოცნობით კითხულობს და, ამიტომ, ხშირად უშვებს შეცდომებს. ის სიტყვის პირველ ბგერებს კითხულობს, ხოლო დანარჩენს მიხვედრით აბოლოებს ან გამოტოვებს ხოლმე სიტყვის დაბოლოებას.

დაასახელეთ მიზეზი, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს აღნიშნული პრობლემა და აღწერეთ აქტივობა, რომელიც გიორგის მის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წაკითხეთ IV კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილი ტექსტი და შეასრულეთ 44-ე, 45-ე და 46-ე დავალებები.

“შეიძლება ახლა დაუჯერებლად გვეჩვენოს, მაგრამ გალილეო გალილეის დროს ყველას მიაჩნდა, რომ პლანეტები და მზე დედამიწის ირგვლივ ბრუნავენ. სწორედ თავისი გამოგონებული ტელესკოპის დახმარებით მოიპოვა გალილეიმ არგუმენტები იმ თვალსაზრისის დასაცავად, რომ სამყაროს ცენტრი მზეა.

ცნობილი მეცნიერი პიზაში დაიბადა. ეს პატარა იტალიური ქალაქი მთელ მსოფლიოშია ცნობილი თავისი დახრილი კოშკით. ლეგენდის მიხედვით, კოშკი გოლიათის დაცემინებამ გადახარა. სინამდვილეში თავიდანვე არასწორად ააშენეს. გალილეო სხეულის ვარდნის შესასწავლი ექსპერიმენტების ჩასატარებლად კოშკზე ავიდა და იქიდან ერთნაირი ფორმისა და მოცულობის, მაგრამ განსხვავებული წონის ბურთები გადმოყარა. ორივე ბურთი ერთდროულად დავარდა მიწაზე. გალილეომ ალბათ თავადაც არ იცოდა, რომ საფუძველს უყრიდა მექანიკას, ფიზიკის დარგს, რომელიც ამტკიცებს, რომ ბუნების მოვლენები მათემატიკურ წესებს ექვემდებარება.”

44. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს ასწავლოთ ფაქტისა და მოსაზრების ერთმანეთისაგან გარჩევა. ამოწერეთ ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებსაც გამოიყენებდით ნიმუშებად ამ მიზნის მისაღწევად.

(მაქსიმალური ქულა 1)

45. ამოიწერეთ ტექსტიდან წინადადებები, რომელთა გამოყენებითაც დაეხმარებოდით მოსწავლეებს მოვლენათა შორის მიზეზშედეგობრივი მიმართების დანახვაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

46. დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვა, რომლის საშუალებითაც დაადგენდით, შეუძლიათ თუ არა მათ სხვადასხვა აბზაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირება, და, ასევე, დაეხმარებოდით მათ ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ზოგიერთი ბავშვი განიცდის შიშს, უსაფრთხოდ არ გრძნობს თავს სიტუაციაში, რომელშიც სხვა ბავშვებთან ან უფროსებთან ერთად უწევს ყოფნა. ამგვარ შიშს სოციალურ ფობიას ან სოციალურ შიშს უწოდებენ. შიშის გამომწვევი სიტუაციები შეიძლება იყოს: კლასის წინაშე სიტყვით გამოსვლა, უცნობებთან საუბარი (მაგალითად, გამყიდველთან, ექიმთან), სხვების თანდასწრებით რაიმეს კეთება (მაგალითად, სპორტის გაკვეთილზე). ამ ფენომენს, გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილთან ერთად, საკუთარ შესაძლებლობებში რწმენის ნაკლებობა უდევს საფუძვლად.

ბევრ ბავშვს ეშინია, არ დასცინონ. ეს შიში ხშირად ძალიან ადრე ჩნდება. უკვე საბავშვო ბაღში შეიძლება შევამჩნიოთ ბავშვები, რომლებიც სხვა ბავშვებთან კონტაქტს ნაკლებად ამყარებენ და მარტო თამაშს ამჯობინებენ. დაწყებით კლასებშიც ასეთი ბავშვები გაკვეთილზე არ აქტიურობენ, ლაპარაკობენ ხმადაბლა. თუ უცნობი ადამიანი შეკითხვას დაუსვამს, არ პასუხობენ ან მშობლებს მზერით მიანიშნებენ, მათ ნაცვლად უპასუხონ. ისინი გაურბიან სოციალურ სიტუაციებს. მაგალითად, არ ეკითხებიან სხვა ბავშვებს, შეიძლება თუ არა მათთან ერთად თამაში, იმის შიშით, რომ პასუხად უარი არ მიიღონ. შედეგად, ფერხდება მათი სოციალური განვითარება. მათ დაბალი თვითშეფასება აქვთ, რადგან ახსოვთ, რომ არსებობს ამოცანები სოციალურ კონტექსტში, რომელთა გადაჭრაც არ შეუძლიათ.

სოციალური შიშის წარმოშობას ბიოლოგიური ფაქტორები, მშობელთა მახასიათებლები და გარემო განაპირობებს. ბიოლოგიურ ფაქტორებს მიეკუთვნება ახალ სიტუაციაზე შიშით, განსაკუთრებული მღელვარებით რეაგირების გენეტიკურად განპირობებული წინასწარი მზაობა. კვლევების თანახმად, მონოზიგოტურ* ტყუპებში, დიზიგოტურებთან შედარებით, გაცილებით უფრო იშვიათია შემთხვევები, როდესაც სოციალური ფობიის სიმპტომები მხოლოდ ერთ ტყუპისკალთან იჩენს თავს. თუ მშობლებს აღენიშნებათ სოციალური ფობია, არსებობს მაღალი რისკი, რომ ბავშვებსაც მსგავსი დარღვევა განუვითარდებათ. ამ შემთხვევაში, გენეტიკურ მოცემულობასთან ერთად, ქცევის დასწავლის მექანიზმები ასრულებს მნიშვნელოვან როლს. ერთი მხრივ, მშიშარა ბავშვები მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ, ხოლო მეორე მხრივ, აღზრდის სტილმა და ურთიერთობის ფორმებმა, შესაძლოა, ბავშვის შიში გააძლიეროს. გარემოს ფაქტორებში კი იგულისხმება კრიტიკული ცხოვრებისეული მოვლენები, რომლებსაც სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.

სოციალურ შიშს ბავშვის განვითარებისა და გარემოსთან ურთიერთობისთვის, გარკვეული თვალსაზრისით, ადაპტაციური მნიშვნელობა შეიძლება ჰქონდეს. ბავშვები, რომლებიც სოციალურ შიშს განიცდიან, აგრესიულ, იმპულსურ ან ანტისოციალურ ქცევას ნაკლებად ამჟღავნებენ, ადვილად ექვემდებარებიან წესებს. თუმცა, ძლიერი სოციალური შიში ცალსახად უარყოფით გავლენას ახდენს ბავშვის სასკოლო თუ ოჯახურ ურთიერთობებზე და, შესაბამისად, მისი განვითარების რისკფაქტორია.

* მონოზიგოტური - ერთი კვერცხუჯრედის, დიზიგოტური - სხვადასხვა კვერცხუჯრედის.

სოციალური შიშის დაძლევის სხვადასხვა გზა არსებობს. ერთ-ერთია ბავშვის სოციალური უნარ-ჩვევების გავარჯიშება, რაც ახალი კონტაქტების დამყარებასა და სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებაში დაეხმარება მას. მეორე გზა გულისხმობს სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევას. ბავშვს ასწავლიან, რომ გაქცევა ხანმოკლე დროით ამცირებს შიშს, თუმცა, სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს მას. ბავშვი ნაბიჯ-ნაბიჯ სწავლობს სოციალური ამოცანების გადაჭრას, უარყოფითი აზრების ჩანაცვლებას ისეთი წარმოდგენებით, რომლებიც მეტ გამბედაობას შესძენს მას. მთავარია, მან შეძლოს, თავი დააღწიოს საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებულ წრეს.

49. რატომ გაურბიან სოციალური შიშის მქონე ბავშვები სოციალურ სიტუაციებს?

- (ა) თანატოლებთან ურთიერთობას მარტო თამაშში ურჩევნიათ.
- (ბ) სხვა ბავშვების მხრიდან ხშირად დაცინვის ობიექტები ხდებიან.
- (გ) სოციალურ სიტუაციებში ხშირად მშობლები მათ ნაცვლად მოქმედებენ.
- (დ) არ არიან დარწმუნებულნი, რომ შეძლებენ სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებას.

50. გთავაზობთ ამონარიდს სოციალური ფობიის მქონე ბავშვის ნაამბობიდან: „მე არასოდეს ვიწევ ხელს ინგლისურის გაკვეთილზე, რადგან ერთხელ არასწორად წარმოვთქვი სიტყვა და ბავშვებმა დამცინეს“.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ასახავს ყველაზე ზუსტად ბავშვის მიერ აღწერილი მდგომარეობის მიზეზს?

- (ა) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენცია სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს შიშს.
- (ბ) მშიშარა ბავშვები სხვადასხვა სოციალურ სიტუაციაში მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ.
- (გ) კრიტიკულ ცხოვრებისეულ მოვლენებს სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.
- (დ) სოციალურ შიშს გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილი უდევს საფუძვლად.

51. სოციალური შიში ბავშვის განვითარების რისკფაქტორია, რადგან:

- (ა) დაბალი თვითშეფასების და, შესაბამისად, ურთიერთობის გამოცდილების დეფიციტის ფონზე ახალი სოციალური უნარების ათვისება ფერხდება.
- (ბ) მშობლები ბავშვს ვერ სთავაზობენ წარმატებული სოციალური ქცევის მოდელებს და, შესაბამისად, მას დაბალი თვითშეფასება უყალიბდება.
- (გ) ახალ სიტუაციებზე მდელვარებით რეაგირების წინასწარი მზაობა ურთიერთობის ნეგატიურ გამოცდილებას განაპირობებს.
- (დ) მშობლების აღზრდის სტილი და ურთიერთობის ფორმები სოციალურ სიტუაციებში ბავშვს უსაფრთხოების განცდას ვერ უძლიერებს.

52. რა მიზნით არის მოყვანილი ტექსტში ტყუპებზე ჩატარებული კვლევის შედეგი?

- (ა) სოციალური ფობიის წარმოშობაში ბიოლოგიური ფაქტორების როლის გამამყარებელ არგუმენტად
- (ბ) სოციალური ფობიის წარმოშობაში მშობლების მახასიათებლების გადამწყვეტი როლის საილუსტრაციოდ
- (გ) სოციალური ფობიის წარმოშობაზე პასუხისმგებელი გარემო ფაქტორების ზემოქმედების გამოსარიცხად
- (დ) სოციალური ფობიის განმაპირობებელი ბიოლოგიური და გარემო ფაქტორების ურთიერთქმედების გამოსარიცხად

53. კვლევების მიხედვით, მასწავლებლები სოციალური ფობიის მქონე ბავშვებს ბევრი დადებითი თვისებით ახასიათებენ. ტექსტის რომელ აბზაცში შეიძლება ვიპოვოთ ამ ფაქტის ახსნა?

- (ა) მხოლოდ I-ში
- (ბ) I-სა და II-ში
- (გ) II-სა და IV-ში
- (დ) მხოლოდ IV-ში

54. გიორგი ავადმყოფობის გამო ვერ წავიდა სკოლაში. მან დედას დავალებების გასაგებად თანაკლასელთან დარეკვა სთხოვა. დედამ უპასუხა: “მოდი, ეგებ შენ თვითონ დაურეკო!”

სოციალური შიშის დაძლევის რომელი სტრატეგია გამოიყენა დედამ ამ შემთხვევაში?

- (ა) სოციალური ამოცანების ნაბიჯ-ნაბიჯ გადაჭრა
- (ბ) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევა
- (გ) უარყოფითი აზრების ჩანაცვლება გამბედაობის მომცემი წარმოდგენებით
- (დ) საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებული წრის გარღვევა

55. რა არის ტექსტის ავტორის ძირითადი მიზანი?

- (ა) განიხილოს სოციალური ფობიის წარმოშობის მიზეზები და გამოკვეთოს მათი გათვალისწინების მნიშვნელობა ბავშვის გარემოსთან ადაპტაციის პროცესში
- (ბ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის ბუნება, მისი წარმოშობის მექანიზმები და დამლევის სტრატეგიები
- (გ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის დამლევის სტრატეგიები და გამოკვეთოს მათი მნიშვნელობა ბავშვის სოციალურ განვითარებაში
- (დ) განიხილოს სოციალური ფობია, როგორც ბავშვის განვითარების ძირითადი რისკფაქტორი, და ხაზი გაუსვას ამ ფენომენის შესწავლის მნიშვნელობას

ანალიტიკური წერა

56. წაკითხეთ ნაწყვეტები ესეებიდან ცირკის შესახებ:

“ცირკის, როგორც გასართობი წარმოდგენის ცნება, ჯერ კიდევ ძველ ეგვიპტეში არსებობდა. ძველ რომში ცირკს უწოდებდნენ წრიული ფორმის დიდ არენას, სადაც უმეტესად ეტლშებმული ცხენების შეჯიბრი იმართებოდა. დროთა განმავლობაში არენაზე ცუდად გაწვრთნილი ცხოველები და კარგად გაწვრთნილი გლადიატორები გამოჩნდნენ. ეს ადამიანები თავისუფლებისთვის სიკვდილს ებრძოდნენ. ზოგჯერ იმარჯვებდნენ, ზოგჯერ მარცხდებოდნენ, თუმცა, ცირკი და მაყურებელი ორივე შემთხვევაში გამარჯვებული რჩებოდა. მოგვიანებით ესპანეთში, მექსიკასა და ზოგიერთ სხვა ქვეყანაში ცირკის არენას კორიდისთვის იყენებდნენ.

ევროპაში პოპულარული იყო მოხეტიალე ცირკი. მოხეტიალე ცირკის მსახიობები სიმღერითა და ცეკვით შედიოდნენ ქალაქებში, ხალხს ართობდნენ. მალე მათ ცხოველების მოთვინიერება, ჟონგლიორობა და საცირკო ხელოვნების სხვა ილეთების შესრულება დაიწყეს. მთელმა ევროპამ იცოდა, რომ თუ მოხეტიალე ცირკის მსახიობები მათს ქალაქში ჩავიდოდნენ, მაშინ სადმე, ქალაქის გარეუბანში, გაშლიდნენ კარვებს, ჩამოიყვანდნენ უამრავ ცხოველს, მათ შორის ისეთებსაც, რომლებიც არასოდეს ენახათ; გამოჩნდებოდნენ ღია ცის ქვეშ მოცეკვავე ლამაზი ქალები, ქალაქში გააკრავდნენ აფიშებს სენსაციური წარწერებით... ბავშვები ცირკს ისე ელოდნენ, როგორც ახლა სანტა-კლაუსს ელოდებიან.”

“მსოფლიო მასშტაბის თანამედროვე საცირკო ფესტივალს ყოველ წელს მონტე-კარლო მასპინძლობს. ძალზე პრესტიჟულია, აგრეთვე, პარიზის საცირკო ფესტივალი. აქ ცირკი ნამდვილი დღესასწაულია: საორკესტრო მუსიკა, მანეჟზე მოჯირითე ცხენები, ცეცხლმოკიდებულ რგოლებში მონავარდე ლომები, ველოსიპედისტი დათვები, დინჯად მოცეკვავე სპილოები, ზოგჯერ ჩვენზე უფრო ჭკვიანი მაიმუნები... ილუზიონისტები, ეკვილიბრისტები, ჟონგლიორები... წითელცხვირა კლოუნები, თოკზე მორბენალი ჯამბაზები, მფრინავი აკრობატები... მხიარული მუსიკა, სიცილი, რისკი, უამრავი ფერი...”

ცირკს ორი, ერთმანეთისგან მკვეთრად განსხვავებული მხარე აქვს, ის ყველასთვის როდია დღესასწაული.

- *იმსჯელეთ ცირკის ამ “ორსახოვნების” შესახებ;*
- *რატომ არის მნიშვნელოვანი, დავებმართო ბავშვს ორივე მხარის დანახვაში?*
- *მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები (ლიტერატურიდან, კინოფილმებიდან, მუსიკალური ნაწარმოებებიდან).*

თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.

შავი სამუშაოსათვის

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მათემატიკის
მასწავლებლებისათვის
I-VI კლასები

სწორი პასუხები და შეფასების კრიტერიუმები

პროფესიული ცოდნა და მეთოდика

მათემატიკური ნაწილი

1	ბ																
2	ა																
3	დ																
4	ბ																
5	ა																
6	ა																
7	დ																
8	დ																
9	ბ																
10	ბ																
11	დ																
12	ბ																
13	ბ																
14	დ																
15	ა																
16	ა																
17	ბ																
18	ბ																
19	ბ																
20	ბ																
21	ბ																
22	ბ																
23	ა																
24	ბ																
25	ე																
26	ა																
27	დ																
28	მაქსიმალური ქულა: 2																
	<p>ამოხსნის ნიმუში: ამოცანა შეიძლება ამოვხსნათ შესაძლო ვარიანტების განხილვის გზით:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;"></th> <th style="width: 30%;">ფლომასტერები</th> <th style="width: 30%;">ფანქრები</th> <th style="width: 30%;">ავტოკალმები</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>I.</td> <td>1</td> <td>$3 \cdot 1 = 3$</td> <td>$26 - (1+3) = 22$</td> </tr> <tr> <td>II.</td> <td>2</td> <td>$3 \cdot 2 = 6$</td> <td>$26 - (2+6) = 18$</td> </tr> <tr> <td>III.</td> <td>3</td> <td>$3 \cdot 3 = 9$</td> <td>$26 - (3+9) = 14$</td> </tr> </tbody> </table>		ფლომასტერები	ფანქრები	ავტოკალმები	I.	1	$3 \cdot 1 = 3$	$26 - (1+3) = 22$	II.	2	$3 \cdot 2 = 6$	$26 - (2+6) = 18$	III.	3	$3 \cdot 3 = 9$	$26 - (3+9) = 14$
	ფლომასტერები	ფანქრები	ავტოკალმები														
I.	1	$3 \cdot 1 = 3$	$26 - (1+3) = 22$														
II.	2	$3 \cdot 2 = 6$	$26 - (2+6) = 18$														
III.	3	$3 \cdot 3 = 9$	$26 - (3+9) = 14$														

	IV. 4	$3 \cdot 4 = 12$	$26 - (4+12) = 10$
	V. 5	$3 \cdot 5 = 15$	$26 - (5+15) = 6$
	VI. 6	$3 \cdot 6 = 18$	$26 - (6+18) = 2$
	<p>ფლომასტერების რაოდენობა ვერ იქნება 7 (ან მეტი), რადგან მაშინ ფანქრების რაოდენობა იქნება 21 (ან მეტი), ხოლო მათი ჯამი - 28 (ან მეტი), რაც შეუძლებელია.</p> <p>ყველაზე მეტი ნინოს ფანქრები აქვს, ყველაზე ცოტა კი - ფლომასტერები, ამიტომ ნინოს ავტოკალმების რაოდენობა ტოლი იქნება ან 10-ის, ან 6-ის.</p> <p>შეფასების სქემა:</p> <p>2 ქულა: დასაბუთებულია, რომ ნინოს ავტოკალმების რაოდენობა შეიძლება იყოს ან 10 ან 6;</p> <p>1 ქულა: ნაპოვნია ერთი მაინც ამონახსნი და შემოწმებულია, რომ ის აკმაყოფილებს ამოცანის პირობას.</p>		
29	მაქსიმალური ქულა: 3		
	<p>ამოხსნის ნიმუში: II შენადნობის წონა - x გ, I-ის - $2x$ გ.</p> <p>ოქროს წონა: I შენადნობში - $\frac{2x}{3}$ გ, II-ში - $\frac{3x}{7}$ გ, ახალში - $\frac{2x}{3} + \frac{3x}{7} = \frac{23x}{21}$ გ.</p> <p>სპილენძის წონა: I შენადნობში - $\frac{4x}{3}$ გ, II-ში - $\frac{4x}{7}$ გ, ახალში - $\frac{4x}{3} + \frac{4x}{7} = \frac{40x}{21}$ გ.</p> <p>შესაბამისად, ახალ შენადნობში ოქროსა და სპილენძის წონათა შეფარდება იქნება 23 : 40 -ის ტოლი.</p> <p>შეფასების სქემა:</p> <p>3 ქულა: გამოყენებულია ამოხსნის ადეკვატური გზა და გაცემულია სწორი პასუხი ამოცანაში დასმულ შეკითხვაზე;</p> <p>2 ქულა: გამოყენებულია ამოხსნის ადეკვატური გზა, მაგრამ სწორი პასუხი არ არის გაცემული ამოცანაში დასმულ შეკითხვაზე;</p> <p>1 ქულა: ამოცანის ამოხსნა დაწყებულია ადეკვატური გზით, გადადგმულია არსებითი ნაბიჯი, მაგრამ სათანადოდ არ არის გაგრძელებული.</p>		
30	მაქსიმალური ქულა: 3		
	<p>ამოხსნის ნიმუში: მოსწავლე ვაჟების რაოდენობა - x, გოგონების - $3x$, საერთო რაოდენობა - $4x$. ცეკვას სწავლობს $3x \cdot \frac{30}{100} = 0,9x$ გოგონა და $x \cdot \frac{10}{100} = 0,1x$ ვაჟი, სულ - $0,9x + 0,1x = x$ მოსწავლე. ამიტომ ცეკვის შემსწავლელ მოსწავლეთა რაოდენობა იქნება მოსწავლეთა საერთო რაოდენობის $\frac{x}{4x} \cdot 100 = 25\%$.</p> <p>მასწავლებლის აქტივობის ნიმუში:</p> <p>მასწავლებელი სვამს შეკითხვებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> - სკოლაში 10 ვაჟი სწავლობს. რის ტოლი იქნება გოგონების რაოდენობა? პასუხი: „$3 \cdot 10 = 30$“ - სულ რამდენი მოსწავლეა სკოლაში? პასუხი: „$10 + 30 = 40$“ - რამდენი გოგონა სწავლობს ცეკვას? 		

	<p>პასუხი: „$30 \cdot \frac{30}{100} = 9$“.</p> <p>- რამდენი ვაჟი სწავლობს ცეკვას?</p> <p>პასუხი: „$10 \cdot \frac{10}{100} = 1$“.</p> <p>- სულ რამდენი მოსწავლე სწავლობს ცეკვას?</p> <p>პასუხი: „$9 + 1 = 10$“.</p> <p>- მოსწავლეთა საერთო რაოდენობის რამდენი პროცენტი სწავლობს ცეკვას?</p> <p>პასუხი: „$\frac{10}{40} \cdot 100 = 25\%$“.</p> <p>შემდეგ მასწავლებელი იმავე ტიპის შეკითხვებს დაუსვამს ზოგადი შემთხვევისთვის (როცა სკოლაში ვაჟების რაოდენობა, მაგალითად, a-ს ტოლია).</p> <p>შეფასების სქემა:</p> <p>3 ქულა: მოცემულია/ შეკითხვებით მოსწავლის სწორ პასუხამდე მიყვანის ადეკვატური გზა;</p> <p>2 ქულა: მოცემულია შეკითხვებით მოსწავლის სწორ პასუხამდე მიყვანის გზა, რომელიც ეფუძნება სკოლაში მოსწავლეთა რაოდენობის კერძო შემთხვევას;</p> <p>1 ქულა: დასაბუთებულია, რომ ცეკვის შემსწავლელ მოსწავლეთა რაოდენობა იქნება მოსწავლეთა საერთო რაოდენობის $\frac{x}{4x} \cdot 100 = 25\%$.</p>
31	<p>მაქსიმალური ქულა: 3</p>
	<p>ამოხსნის ნიმუში: FCK სამკუთხედის კათეტების სიგრძეები 2-ჯერ ნაკლებია ECD სამკუთხედის კათეტების სიგრძეებზე. ამიტომ მისი ფართობი 4-ჯერ ნაკლები იქნება ECD სამკუთხედის ფართობზე. შესაბამისად, FCK სამკუთხედის ფართობი ტოლი იქნება EFKD ოთხკუთხედის ფართობის $\frac{1}{3}$-ის, ანუ $12:3 = 4$ სმ²-ის.</p> <p>რაკი ABC სამკუთხედის კათეტების სიგრძეები 3-ჯერ მეტია FCK სამკუთხედის კათეტების სიგრძეებზე, მისი ფართობი 9-ჯერ მეტი იქნება FCK სამკუთხედის ფართობზე. ამიტომ, ABC სამკუთხედის ფართობი ტოლი იქნება $4 \cdot 9 = 36$ სმ²-ის.</p> <p>შეფასების სქემა:</p> <p>3 ქულა: გამოყენებულია ამოხსნის ადეკვატური გზა და გაცემულია სწორი პასუხი ამოცანაში დასმულ შეკითხვაზე;</p> <p>2 ქულა: გამოყენებულია ამოხსნის ადეკვატური გზა, მაგრამ სწორი პასუხი არ არის გაცემული ამოცანაში დასმულ შეკითხვაზე;</p> <p>1 ქულა: ამოცანის ამოხსნა დაწყებულია ადეკვატური გზით, გადადგმულია არსებითი ნაბიჯი, მაგრამ სათანადოდ არ არის გაგრძელებული.</p>
32	<p>მაქსიმალური ქულა: 3</p>
	<p>ამოხსნის ნიმუში: ინგლისურის მცოდნეთა რაოდენობა აღვნიშნოთ x-ით, მაშინ ორივე ენის მცოდნეთა რაოდენობა იქნება $\frac{5x}{7}$, რაც გერმანულის მცოდნეთა რაოდენობის $\frac{5}{6}$ ნაწილს შეადგენს. ამიტომ გერმანულის მცოდნეთა საერთო რაოდენობა იქნება $\frac{5x}{7} \cdot \frac{6}{5} = \frac{6x}{7}$, ხოლო მხოლოდ გერმანულის მცოდნეთა</p>

	<p>რაოდენობა $\frac{6x}{7} - \frac{5x}{7} = \frac{x}{7}$. შესაბამისად, თანამშრომელთა საერთო რაოდენობა იქნება $x + \frac{x}{7} = \frac{8x}{7}$. ამიტომ ორივე ენის მცოდნეთა რაოდენობა შეადგენს ფირმის თანამშრომელთა საერთო რაოდენობის $\frac{5x}{7} : \frac{8x}{7} = \frac{5}{8}$ ნაწილს.</p> <p>შეფასების სქემა:</p> <p>3 ქულა: გამოყენებულია ამოხსნის ადეკვატური გზა და გაცემულია სწორი პასუხი ამოცანაში დასმულ შეკითხვაზე;</p> <p>2 ქულა: გამოყენებულია ამოხსნის ადეკვატური გზა, მაგრამ სწორი პასუხი არ არის გაცემული ამოცანაში დასმულ შეკითხვაზე;</p> <p>1 ქულა: ამოცანის ამოხსნა დაწყებულია ადეკვატური გზით, გადადგმულია არსებითი ნაბიჯი, მაგრამ სათანადოდ არ არის გაგრძელებული.</p>
<p>33</p>	<p>ამოხსნის ნიმუში: სულ დაშვებულია 5 შეცდომა:</p> <p>1) I. შეცდომა დაშვებულია რიცხვების გამოკლებისას, მაკლებების ჯამის ნაცვლად გამოკლებულია მათი სხვაობა, 100-ის ნაცვლად უნდა გამოაკლდეს 147,6. შესაბამისად, სწორი პასუხი იქნებოდა $247,36 - 147,6 = 99,76$.</p> <p>II. შეცდომა დაშვებულია $0,6 \cdot 24,5 = 1,47$ ნამრავლის გამოთვლისას, უნდა იყოს $0,6 \cdot 24,5 = 14,7$.</p> <p>2) დაშვებულია შეცდომა, რადგან ნაშთიანი გაყოფის დროს შეკვეცა არ შეიძლება. უნდა იყოს: $210 : 20 = 10$ (ნაშთი 10).</p> <p>3) ამოხსნის გზა სწორია. დაშვებულია შეცდომა სიგანის გამოთვლისას. უნდა იყოს: $(12 + 3) \cdot (6 + 1,5) = 112,5$. შესაბამისად, სწორი პასუხია $112,5 - 72 = 40,5$ (მ²).</p> <p>4) ამოხსნის გზა სწორია. დაშვებულია მხოლოდ ერთი შეცდომა სიდიდის ჩაწერისას: 2,4 სთ = 2 სთ და 24 წთ.</p> <p>ნამუშევრის მიხედვით შეიძლება დავასკვნათ, რომ მოსწავლემ მეტ-ნაკლებად იცის, თუ როგორ უნდა შეასრულოს მოქმედებები ათწილადებზე - მან დაუშვა ორი შეცდომა.</p> <p>მე-2 ამოცანის ამოხსნისას მოსწავლე იყენებს გასაყოფისა და გამყოფის შეკვეცის შესაძლებლობას, მაგრამ არ ითვალისწინებს, რომ ამის გაკეთება ნაშთიანი გაყოფისას არ შეიძლება.</p> <p>მე-3 ამოცანის ამოხსნისას მოსწავლემ სწორი გზა შეარჩია, მაგრამ სიგანის გამოთვლისას შეცდომა დაუშვა.</p> <p>მე-4 ამოცანის ამოხსნისას მოსწავლემ საკმაოდ ეფექტური გზა გამოიყენა, თუმცა შედარებით უმნიშვნელო შეცდომა მაინც დაუშვა. მთლიანობაში, შეიძლება დავასკვნათ, რომ მოსწავლის მიღწევის დონე საშუალოსთან ახლოსაა, შესაბამისად, მისი შეფასება უნდა იყოს 6-ის, 7-ის ან 8-ის ტოლი (სათანადო დასაბუთებით).</p> <p>შეფასების სქემა: აპლიკანტი თითოეული შეცდომის აღმოჩენისა და შესწორებისათვის მიიღებს სამ-სამ „+“-ს.</p> <p>აღმოჩენილი შეცდომების გათვალისწინებით მოსწავლის ნამუშევრის ადეკვატურად შეფასებისთვის (სათანადო დასაბუთებით) აპლიკანტი მიიღებს</p>

<p>კიდევ ოთხ „+“-ს.</p> <p>აპლიკანტის მიერ დაგროვილი „+“-ების მაქსიმალური რაოდენობაა $15+4 = 19$.</p> <p>შეფასება ხდება დაგროვილი „+“-ების საერთო რაოდენობის მიხედვით:</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>„+“-ების რაოდენობა</td> <td>შეფასება</td> </tr> <tr> <td>17-19</td> <td>4 ქულა</td> </tr> <tr> <td>14-16</td> <td>3 ქულა</td> </tr> <tr> <td>10-13</td> <td>2 ქულა</td> </tr> <tr> <td>6-9</td> <td>1 ქულა</td> </tr> </table> <p>შენიშვნა: თუ აპლიკანტმა ამოიციო მხოლოდ 1 შეცდომა, მაშინ მის მიერ მოსწავლის ნამუშევრის შეფასება მხედველობაში არ მიიღება!</p>	„+“-ების რაოდენობა	შეფასება	17-19	4 ქულა	14-16	3 ქულა	10-13	2 ქულა	6-9	1 ქულა
„+“-ების რაოდენობა	შეფასება									
17-19	4 ქულა									
14-16	3 ქულა									
10-13	2 ქულა									
6-9	1 ქულა									

კითხვისა და წერის სწავლება

34	დ
35	ბ
36	ბ
37	ბ
38	ა
39	ა
40	ბ
41	<p>მაქსიმალური ქულა: 1</p> <p>1 ქულა: აღწერილია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შესაბამისი აქტივობა;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შეუსაბამო აქტივობა; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
42	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი, სულ მცირე, ორი უნარი;</p> <p>1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი მხოლოდ ერთი უნარი;</p> <p>0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.</p>
43	<p>მაქსიმალური ქულა: 2</p> <p>2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი და აღწერილია აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად;</p> <p>1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი, თუმცა, არ არის აღწერილი აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად; აღწერილია პრობლემის დასაძლევად ადეკვატური აქტივობა, თუმცა, არ არის ან არასწორად არის მითითებული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია არაადეკვატური / ძალზე ზოგადი პასუხი; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

44	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებიც მასწავლებელს გამოადგება დავალებაში მოცემული მიზნის მისაღწევად;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

45	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან წინადადებები, რომლებიც გამოადგება მასწავლებელს, დაანახოს მოსწავლეს მიზეზშედეგობრივი კავშირი;</p> <p>0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

46	მაქსიმალური ქულა: 1
	<p>1 ქულა: მოცემულია შეკითხვა, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს სხვადასხვა აზრაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირებასა და მთლიანი ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში;</p> <p>0 ქულა: მოცემულია შეუსაბამო / ძალზე ზოგადი შეკითხვა; პასუხი არ არის მოცემული.</p>

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

47	დ
48	ბ
49	ა
50	ა
51	დ
52	ბ
53	ბ

ანალიტიკური წერა

54	<p>მაქსიმალური ქულა: 13</p> <p>1. შინაარსის რელევანტურობა ნაშრომი შეესაბამება მოცემულ საკითხს, პასუხობს დასმულ ამოცანებს.</p> <p>2 ქულა: ნაშრომი პასუხობს თემას, არ ეხება არარელევანტურ საკითხებს;</p> <p>1 ქულა: თემას პასუხობს ნაშრომის მხოლოდ გარკვეული მონაკვეთი; მოცემულია არარელევანტური ინფორმაცია;</p> <p>0 ქულა: ნაშრომი არ პასუხობს თემას, შეეხება სრულიად განსხვავებულ საკითხს, წარმოადგენს დავალების პერიფრაზს.</p> <p><i>შენიშვნა: თუ ნაშრომი პირველი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასდება 0 ქულით, ის აღარ გასწორდება სხვა კრიტერიუმების მიხედვით.</i></p>
-----------	--

2. დასაბუთება

აპლიკანტის პოზიცია წარმოდგენილია შესაბამისი დასაბუთებით, მსჯელობა გამყარებულია დამაჯერებელი, ადეკვატური არგუმენტებითა და მაგალითებით.

3 ქულა: მოყვანილია დამაჯერებელი, მრავალფეროვანი, ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, განხილულია კონტრარგუმენტები;

2 ქულა: არგუმენტით/მაგალითით გამყარებულია მხოლოდ ზოგიერთი მოსაზრება, ან არგუმენტები მოყვანილია ყველა მოსაზრებისთვის, აპლიკანტი თანმიმდევრულად მსჯელობს საკითხის შესახებ;

1 ქულა: არის დასაბუთების მცდელობა, თუმცა არგუმენტები ზედაპირული, ერთფეროვანი და არადამაჯერებელია;

0 ქულა: მოსაზრებები არ არის გამყარებული მაგალითებითა და არგუმენტებით, არ არის წარმოდგენილი ლოგიკური მსჯელობა.

3. თხრობის ორგანიზება

ნაშრომი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად, თანმიმდევრულად არის გადმოცემული, თხზულების ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურადაა დაკავშირებული.

2 ქულა: ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია _ ნაწერში

წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა; აზრები მწყობრად არის გადმოცემული, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს;

1 ქულა: ნაწერში დასმულია საკითხი, თუმცა, მსჯელობა ზედაპირულია, წარმოდგენილი დასკვნა არამართებულია ან შეუსაბამო; წარმოდგენილია ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი სტრუქტურული ნაწილი; ერთმანეთს ლოგიკურად უკავშირდება ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი მონაკვეთი;

0 ქულა: ნაწერში წარმოდგენილია პერიფრაზი და მხოლოდ მცირე მონაკვეთი ეთმობა მსჯელობას(რამდენიმე წინადადება, პატარა აბზაცი ა. შ.); მოსაზრებები, ტექსტის ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურად არ არის დაკავშირებული; ნაწერში არ არის წარმოდგენილი სტრუქტურული ნაწილები - საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა.

4. სტილი, ლექსიკა

აზრები ცხადად, ნათლადაა გამოთქმული, ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად გამართულია, ლექსიკა შეესაბამება დასმულ საკითხს.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სტილისტური შეცდომები, ტექსტი ლექსიკურად მდიდარია, აზრი მკაფიოდ და გამართულად არის გადმოცემული, გამოყენებულია საკითხის შესაფერისი ლექსიკა და სტილი.

2 ქულა: დაშვებულია 2-3 უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომა, ტექსტი ლექსიკურად გამართულია, აზრი მკაფიოდ არის გამოხატული

1 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად მწირია, დაშვებულია სტილისტური შეცდომები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული. გამოყენებული ლექსიკა და სტილი მეტ-ნაკლებად შეეფერება საკითხს.

0 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად ღარიბია; დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები; გამოყენებულია არაადეკვატური ლექსიკა და სტილი;

5. სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია

ნაშრომი სინტაქსურად გამართულია, ნაწერი შესრულებულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, დაცულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

2 ქულა: დაშვებულია უმნიშვნელო სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, თუმცა თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები ძირითადად დაცულია.

1 ქულა: დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, დარღვეულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები

0 ქულა: დაშვებულია უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები

იმისათვის, რომ ნაშრომი ყველა კრიტერიუმის მიხედვით გასწორდეს, ის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

- უნდა შეეხებოდეს დავალებაში მოცემულ საკითხს;
- არ უნდა წარმოადგენდეს დავალების პირობის პერიფრაზს;
- არ უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია აპლიკანტის პიროვნების იდენტიფიცირება - სახელსა და გვარს (რეალურსა თუ გამოგონილს), მეტსახელს, ხელმოწერას და ა.შ.
- შესრულებული უნდა იყოს ისეთი ხელწერით, როგორც წაკითხვაც შესაძლებელია.

თუ ნაშრომი არ აკმაყოფილებს ამ პირობათაგან რომელიმეს, ის შეფასდება 0 ქულით.

ნაშრომი უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას. სხვა შემთხვევაში ის გასწორდება მხოლოდ I და II კრიტერიუმების მიხედვით.